

T.C.
BOZOK ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
TÜRK DİLİ ve EDEBİYATI ANABİLİM DALI

Yüksek Lisans Tezi

MANTIKU'L-GAYB
(İNCELEME – METİN – DİZİN)

Fatih CAN

Tez Danışmanı
Yrd. Doç. Dr. Seyfullah Türkmen

Yozgat 2012

T.C.
BOZOK ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
TÜRK DİLİ ve EDEBİYATI ANABİLİM DALI

Yüksek Lisans Tezi

MANTIKU'L-GAYB
(İNCELEME – METİN – DİZİN)

Hazırlayan
Fatih CAN

Tez Danışmanı
Yrd. Doç. Dr. Seyfullah TÜRKMEN

Yozgat 2012

T.C.
BOZOK ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ

TEZ ONAYI

Enstitümüzün Türk Dili ve Edebiyatı Anabilim Dalı 8011050012 numaralı öğrencisi Fatih CAN'ın hazırladığı “**Mantıku'l-Gayb (İnceleme – Metin - Dizin)**” başlıklı YÜKSEK LİSANS tezi ile ilgili TEZ SAVUNMA SINAVI, Lisansüstü Eğitim-Öğretim ve Sınav Yönetmeliği uyarınca 04/01/2012 tarihinde saat 11:00'de yapılmış, tezin onayına OY ÇOKLUĞU / OY BİRLİĞİYLE karar verilmiştir.

Başkan: Yrd. Doç. Dr. Murat KACIROĞLU

Üye : Yrd. Doç. Dr. Seyfullah TÜRKMEN (Danışman)

Üye : Yrd. Doç. Dr. Muhammed İbrahim YILDIRIM

ONAY:

Bu tezin kabulü, Enstitü Yönetim Kurulu'nun 12.../.../2012 tarih ve 02 sayılı kararı ile onaylanmıştır.

12.../.../2012

Enstitü Müdürü
Doç. Dr. Hikmet ULUSAN

ÖZET

Yüksek Lisans Tezi

Mantıku'l-Gayb

(İnceleme – Metin – Dizin)

Fatih Can

Bozok Üniversitesi

Sosyal Bilimler Enstitüsü

Türk Dili ve Edebiyatı Anabilim Dalı

2012 : 352 Sayfa

Çalışmada *Mantıku'l-Gayb* adlı eser üzerinde durulmuştur. 58 varaktan oluşan eserin müellifi Musa bin Şeyh Tahir Tokadi'dir. Yazarı hakkında literatürde fazla bilgi yer almamaktadır. Sadece Halvetiler'in ünlülerinden olduğu bilinmektedir. *Mantıku'l-Gayb* kelime kadrosu ve dil özellikleriyle dönem Türkçesini yansıtmaktadır. Eser, dini ve ahlaki değerlere sıkça vurgu yapmaktadır. Bunu yaparken didaktik bir anlayış çerçevesinde, düz yazı ve nazım birlikte kullanılmıştır.

Eser; *İnceleme*, *Metin* ve *Dizin* olmak üzere 3 ana bölümde ele alınmıştır. *Metin* bölümünde; Eski Anadolu Türkçesi ile yazılan eser, transkribe edilerek Türk alfabesine geçirilmiştir. *Dil incelemesi* bölümünde; eserin dil özellikleri saptanarak günümüz Türkçesi ve dönem Türkçesi arasındaki benzerlikler, farklar ve değişimler ortaya koyulmuştur. Böylece, ekler ve birleşmeleri ve de farklı ifade yollarını da görme fırsatını doğmuştur. *Dizin* Bölümünde ise; eserin kelime kadrosu anlamlarıyla birlikte alfabetik sıra halinde verilmiştir.

Anahtar Kelimeler: Eski Anadolu Türkçesi, Tokadi, Türkçe, dil.

ABSTRACT

MSc. Thesis

Mantıku'l-Gayb

(Analysis – Text – Index)

Fatih Can

Bozok University

Institute Of Social Sciences

Department Of Turkish Language And Literature

2012 : 352 Pages

In this study it has been focused upon the work called *Mantıku'l-Gayb*. The work composed of 48 pages was written by Musa bin Şeyh Tahir Tokadi. There is not much information about the writer in literature. It is only known that he is one of the well known people of Halvetis. *Mantıku'l-Gayb* reflects the Turkish of the period from the aspect of its lexical staff and linguistic features.

The works has been handled in three major chapters that were composed of *Analysis*, *Text* and *Index*. In the chapter of *Text*, the work that was written in Old Anatolian Turkish has been transcribed and written in Turkish alphabet. In the chapter of Language Analysis; similarities, differences and changes between today's Turkish and the period's Turkish have been put forth by detecting the linguistic features of the work. Thus, it has open up the opportunity to see the affixes and their conjugation and different ways of expression. As for the chapter of *Index*; the lexical staff of the work has been given together with their meaning in an alphabetic order.

Keywords: Old Anatolian Turkish, Tokadi, Turkish, Language.

ÖN SÖZ

Türkçe, gerek kendisiyle konuşan insan sayısı ve gerek yayıldığı alan genişliği ile yeryüzünde konuşulan birkaç büyük dilden biridir. Eski Türklerin biraz da göçebe yaşam tarzı dolayısıyla Türkçe oldukça geniş bir alana yayılmış ve çeşitli toplumları etkisi altında bırakmıştır.

Türkiye Türkçesinin tarihi şekli olan Eski Anadolu Türkçesinin dil anlayışını ve özelliklerini bilmek, Türkçenin tarih boyunca yapmış olduğu yolculuğa tanıklık etmede oldukça önemli bir rol oynayacaktır.

Üniversitelerin Türk Dili ile ilgili bölümlerinde Eski Anadolu Türkçesi dersleri verilmekte. Bu döneme ait pek çok eser, çeşitli yüksek lisans ve doktora tezleriyle bilime kazandırılmaktadır. İşte elimizdeki bu tez de bu alanda hazırlanan çalışmalardan biridir.

Mantıku'l-Gayb adlı bu çalışmada metin transkripsiyonlu alfabeye geçirilmiştir ve üzerinde inceleme yapılarak elde edilen sonuçlar ortaya konmuştur. Son olarak ise eserin dizini hazırlanmıştır.

Başından sonuna bitmek bilmeyen bir heyecanla oluşturduğumuz çalışmanın sonuna gelmiş bulunmaktayız. Türkçemize ufak da olsa katkı yapabilmiş olmak ihtimali büyük bir haz ve gurur vermekte. Çalışmanın ilk adımından son noktasını koyuncaya kadar bilgi, tecrübe ve deneyimlerinden yararlandığım ve çalışmam boyunca yardımını hiçbir zaman esirgemeyen kıymetli hocam, Sayın Yrd. Doç. Dr. Seyfullah Türkmen'e sonsuz teşekkürlerimi sunarım.

Bilgisi ve yardımseverliğiyle çalışmamıza katkı sağlayan, Sayın hocam Yrd. Doç. Dr. Ali Osman Solmaz'a, eserin Farsça kısımlarında bilgisine başvurduğum Sayın Yrd. Doç. Dr. Muhammed İbrahim Yıldırım'a teşekkür ediyorum.

Çalışmam boyunca kendilerine ait olan zamanlardan bana ayırarak, maddi ve manevi desteklerini hiçbir zaman esirgemeyen aileme sonsuz teşekkürlerimi bir borç biliyorum.

Fatih CAN
2012 Yozgat

KISALTMALAR LİSTESİ

Ar.	: Arapça
Far.	: Farsça
Bkz.	: Bakınız
Bs.	: Baskı
C.	: Cilt
Hız.	: Hazret
Haz.	: Hazırlayan
T.	: Türkçe
Krş.	: Karşılaştırınız
TDAY	: Türk Dili Araştırmaları Yıllığı
S.	: Sayı
s.a.v.	: Sallallahu aleyhi ve sellem
sf.	: Sayfa
TDK	: Türk Dil Kurumu
Ter.	: Tercüme
Ü.	: Üniversite
Yay.	: Yayınları
Yun.	: Yunanca

TRANSKRİPSİYON İŞARETLERİ

آ	A, Ā ; a, ā	ض	Ẓ, Ḍ; ẓ, ḍ
ء	'	ط	Ṭ, ṭ
ب	B, P ; b, p	ظ	Ẓ, ẓ
پ	P, p	ع	‘
ت	T, t	غ	Ġ, ġ
ث	Ṣ, ṣ	ف	F, f
ج	C, c	ق	Q, q
چ	Ç, ç	ك	K, G; k, g, ñ
ح	H, h	ڭ	G; g, ñ
خ	H, h	ل	L, l
د	D, d	م	M, m
ذ	Z, z	ن	N, n
ر	R, r	و	V, O, Ö, U, Ü, Ū ; v, o, ö, u, ü, ū
ز	Z, z	ه	H; h, a, e
س	S, s	ی	Y, I, Ī; y, ı, i, ī
ش	Ş, ş		
ص	S, ş		

İÇİNDEKİLER

ÖZET	III
ABSTRACT	IV
ÖN SÖZ	V
KISALTMALAR	VI
TRANSKRİPSİYON İŞARETLERİ	VII
1. GİRİŞ	1
2. MATERYAL VE YÖNTEM	8
2.1. MATERYAL.....	8
2.1. YÖNTEM.....	8
3. İNCELEME	10
3.1. İsimler.....	10
3.1.1. İsim Çekimi Ekleri.....	10
3.1.1.1. Çokluk Ekleri.....	10
3.1.1.2. İyelik Ekleri.....	10
3.1.1.3. Aitlik Ekleri.....	12
3.1.1.4. İsim Hal Ekleri.....	12
3.1.1.4.1. Yalın Hal.....	12
3.1.1.4.2. İlgi Hali Eki.....	13
3.1.1.4.3. Yönelme Hali Eki.....	14
3.1.1.4.4. Yükleme Hali Eki.....	15
3.1.1.4.5. Bulunma Hali Eki.....	16

3.1.1.4.6. Ayrılma Hali Eki.....	17
3.1.1.4.7. Eşitlik Hali Eki.....	18
3.1.1.4.8. Yön Gösterme Eki.....	18
3.1.1.4.9. Vasıta Hali Eki.....	18
3.1.2. İsim Yapan Ekler.....	19
3.1.2.1. İsimden İsim Yapan Ekler.....	19
3.1.2.2. Fiilden İsim Yapan Ekler.....	20
3.2. Zamirler.....	22
3.2.1. Şahıs Zamirleri.....	22
3.2.2. İşaret Zamirleri.....	24
3.2.3. Dönüşlülük Zamirleri.....	24
3.2.4. Belirsizlik Zamirleri.....	24
3.2.5. Soru Zamirleri.....	25
3.3. Sıfatlar.....	25
3.3.1. Niteleme Sıfatları.....	25
3.3.2. Belirtme Sıfatları.....	26
3.3.2.1. İşaret Sıfatları.....	26
3.3.2.2. Sayı Sıfatları.....	26
3.3.2.2.1. Asıl Sayı Sıfatları.....	26
3.3.2.2.2. Sıra Sayı Sıfatları.....	27
3.3.2.2.3. Üleştirme Sayı Sıfatları.....	27
3.3.3. Belirsizlik Sıfatları.....	28
3.3.4. Soru Sıfatları.....	28
3.4. Zarflar.....	29

3.4.1. Durum / Tarz Zarfları.....	29
3.4.2. Zaman Zarfları.....	29
3.4.3. Miktar Zarfları.....	30
3.4.4. Yer – Yön Zarfları.....	30
3.4.5. Soru Zarfları.....	31
3.5. Edatlar.....	31
3.5.1. Bağlama Edatları.....	31
3.5.2. Çekim Edatları.....	33
3.5.3. Seslenme – Ünlem Edatları.....	33
3.5.4. Karşılaştırma Edatları.....	33
3.5.5. Soru Edatları.....	34
3.6. Fiiller.....	34
3.6.1. Fiil Yapan Ekler.....	34
3.6.1.1. İsimden Fiil Yapan Ekler.....	34
3.6.1.2. Fiilden Fiil Yapan Ekler.....	35
3.6.2. Fiil Çekim Ekleri.....	37
3.6.2.1. Haber Kipleri.....	37
3.6.2.1.1. Geçmiş Zaman.....	37
3.6.2.1.1.1. Görülen Geçmiş Zaman.....	37
3.6.2.1.1.2. Duyulan Geçmiş Zaman.....	39
3.6.2.1.2. Geniş Zaman.....	40
3.6.2.1.3. Gelecek Zaman.....	41
3.6.2.1.4. Şimdiki Zaman.....	42
3.6.2.2. Dilek Kipleri.....	42

3.6.2.2.1. İstek Kipleri.....	42
3.6.2.2.2. Şart Kipi.....	44
3.6.2.2.3. Emir Kipi.....	44
3.6.2.2.4. Gereklilik Kipi.....	45
3.6.2.3. Ek Fiil (Cevher Fiili).....	46
3.6.2.3.1. Ek Fiil (Bildirme) Geniş Zaman Çekimi.....	47
3.6.2.3.2. Ek Fiil Geçmiş Zaman Çekimi.....	47
3.6.2.3.2.1. Ek Fiil Görülen Geçmiş Zaman Çekimi.....	47
3.6.2.3.2.2. Ek Fiil Duyulan Geçmiş Zaman Çekimi.....	48
3.6.2.3.3. Ek Fiil Şart Çekimi.....	48
3.6.2.3.4. Ek Fiil (Bildirme) Olumsuz Çekim.....	48
3.6.2.4. Fiillerin Birleşik Çekimleri.....	49
3.6.2.4.1. Hikaye Birleşik Çekimi.....	49
3.6.2.4.1.1. Duyulan Geçmiş Zamanın Hikaye Çekimi.....	49
3.6.2.4.1.2. Geniş Zamanın Hikaye Çekimi.....	49
3.6.2.4.1.3. Şartın Hikaye Çekimi.....	50
3.6.2.4.1.4. İsteğin Hikaye Çekimi.....	50
3.6.2.4.2. Şart Birleşik Çekimi.....	51
3.6.2.4.2.1. Görülen Geçmiş Zamanın Şart Çekimi.....	51
3.6.2.4.2.2. Geniş Zamanın Şart Çekimi.....	51
3.6.2.4.3. İstek Birleşik Çekimi.....	52
3.6.2.4.3.1. İstek Kipinin Hikaye Çekimi.....	52
3.7. Fiilimsiler.....	52
3.7.1. Sıfat-Fiiller.....	52

3.7.1.1. Geçmiş Zaman Sıfat-Fiilleri.....	52
3.7.1.2. Geniş Zaman Sıfat-Fiilleri.....	53
3.7.1.3. Gelecek Zaman Sıfat-Fiilleri.....	54
3.7.2. Zarf-Fiiller.....	54
3.8. Birleşik Fiiller.....	57
3.8.1. İsim + Yardımcı Fiil Birleşmesinden Oluşan Birleşik Fiiller.....	57
3.8.2. Tasvir Fiilleri.....	58
3.8.2.1. Süreklilik Fiilleri.....	59
3.8.2.2. Tezlik Fiilleri.....	59
3.8.2.3. Yeterlilik Fiilleri.....	59
4. METİN.....	61
5. SONUÇ.....	154
6. DİZİN.....	162
BİBLİYOGRAFYA.....	344
EKLER.....	349
ÖZGEÇMİŞ.....	352

1. GİRİŞ

Batı Türkçesinin ilk devrini teşkil eden Eski Anadolu Türkçesi, 13. 14. ve 15. asırlarda konuşulup yazılan Türkçedir. Eski Anadolu Türkçesi, Eski Türkçenin izlerini taşıırken, diğer taraftan köklerde ve eklerde bazı ses ve şekil ayrılıkları göstermek suretiyle Osmanlı ve Türkiye Türkçesinden biraz farklı bir durum arz eder.¹

Bilindiği gibi Oğuzca temeli üzerinde gelişim gösteren bir yazı dili olan Eski Anadolu Türkçesi; günümüz Türk diline ışık tutması ve yön vermesi açısından oldukça önemli bir dönemdir. Yine, Oğuz şivesinin yazıya geçirilmiş olan biçimi olması ve de Oğuzcaya dayalı olan ilk yazı dili olması sebebiyle de önem teşkil etmektedir. Ayrıca bu dönem; Türk yazı dilinin gelişim aşamalarını görmek bakımından da büyük öneme sahiptir. Eski Anadolu Türkçesi daha da evvelki dönemlerde diğer yazı dillerini etkileyecek güçte olmasına karşın, Oğuzcanın yazı dili haline gelmesi 13. yüzyıldan sonra gerçekleşmiştir.

Eski Türkçe dönemine giren siyasi devlet kuruluşlarında, özellikle Köktürk döneminde Oğuzlar da önemli bir yer tuttuklarına göre Eski Türkçede Oğuzca ile ilgili bir kısım özelliklerin belirmesi olağandır. Bu dönem metinleri üzerinde yaptığımız inceleme, bizi Eski Türkçedeki lehçe ayrılıkları bakımından, Oğuzca birtakım özelliklerin de yer aldığı sonucuna ulaştırmıştır. Ancak gerek Eski Türkçenin genel durumu gerek Oğuzcanın tarihi gelişme koşulları bakımından bu özelliklerin, Eski Türkçe içinde özgür bir Oğuz lehçesinin varlığı biçiminde yorumlanamayacağı kanısındayız. Bizce bunlardan bir bölümü o günün genel yazı dili ile ortaklaşan ve ancak Oğuzcanın sonraki yüzyıllarda geçirdiği tarihi gelişmelerle kendine özgü bir biçim alan özelliklerdir. O gün için bunlardan yalnız bir bölümü doğrudan doğruya Oğuzcayı nitelendiren özellikler sayılabilir. Demek oluyor ki bu dönem içinde Oğuzca ile ilgili özellikler, öteki lehçelerle ilgili özellikler gibi ancak genel eğilimler ve belirtiler olarak yer almış durumdadır. Konuşma dilinden yazı diline sızmış olan bu eğilimlerin gittikçe yoğunlaşması ve

¹ ERGİN, Muharrem, *Türk Dil Bilgisi*, Bayrak Yay., s.17, İstanbul, 2007.

Türkçenin tarihi gelişme koşullarına bağlı olarak yavaş yavaş kendine özgü bir kişilik kazanması ise elbette uzun bir süre içinde olmuştur.²

Eski Anadolu Türkçesi genellikle şu 3 dönemde ele alınmakta ve incelenmektedir:

1. Selçuklu Dönemi Türkçesi
2. Beylikler Dönemi Türkçesi
3. Osmanlıcaya Geçiş Dönemi Türkçesi

Selçuklu Dönemi Türkçesinde; Oğuzca, Karahanlı yazı dili yazı dilinden farklılıklar göstermeye başlamıştır. Artık Oğuzca özelliklerin daha da öne çıkmaya başladığı bir dönemdir. Bu dönem için Batı Türkçesinin ortaya çıkmaya başladığı bir kuruluş dönemi olarak değerlendirilmelidir. Batı Türkçesinin Eski Türkçe ile olan bağları bu dönemde kendini öne çıkarmaktadır. Bu dönemden sonra Türkçede görülen çoğu morfolojik şekiller, Eski Türkçedeki eski morfolojik özellikleri yansıtmaktadır.

Selçuklu Döneminin önde gelen şahsiyetleri ve döneme ait bilinen ilk eserler; Ahmed Fakih'in *Çarh-name* ve *Kitab u Evsaf u Mesacidi-ş-şerife* adlı eserleri, Mevlana Celaleddin Rumi'nin *Divan-ı Kebir*, *Mesnevi*, *Fihi Mafih*, *Mektubat*, *Meca-lis-i Seb'a* adlı eserleri, Sultan Veled'in *İbtida-name*, *Rebab-name*, *İntiha-name*, *Divan*, *Maarif* adlı eserleri, Şeyyad Hamza'nın *Yusuf u Züleyha*, *Dasitan-ı Sultan Mahmud* adlı eserleri, Hoca Dehhani'nin *Selçuklu Şeh-name* adlı eseri (bu eser henüz ele geçirilememiştir), Yunus Emre'nin *Risaletü'n-Nushiyye adlı eseri* ve çok sayıda *Divan*'ıdır.

Beylikler Dönemi Türkçesi 13. yüzyılın sonu ve 15. yüzyılın başlarına kadar uzayan dönemdir. Bu dönem Selçuklu Devleti'nin yıkılmasından Osmanlı Devleti'nin imparatorluk haline gelmesini kapsayan dönemdir. Bu dönemde Türkçe Selçuklu döneminin devamı olmakla birlikte Eski Türkçenin kalıntılarında arınmıştır. Bu dönemde Anadolu Beyliklerinin etkisi oldukça büyüktür.

² KORKMAZ, Zeynep, Eski Türkçedeki Oğuzca Belirtiler, Türk Dili Üzerine Araştırmalar, 1. Cilt, s.207, Ankara, 1995.

Beylikler Döneminin önde gelen şahsiyetleri ve döneme ait bilinen ilk eserler: Gülşehri'nin *Felek-name*, *Aruz Risalesi*, *Mantku't-Tayr* adlı eserleri, Aşık Paşa'nın *Garib-name*, *Fakr-name*, *Vasf-ı Hal*, *Hikaye*, *Kimya Risalesi* adlı eserleri, Hoca Mesud'un *Süheyl ü Nevbahar* ve *Ferheng-name* adlı eserleri, Şeyhoğlu'nun *Hurşid ü Ferahşad*, *Kenzü'l-Kübera* ve *Mehekkü'l-Ulema*, *Kabus-name*, *Marzuban-name Tercümesi*, Ahmedî'nin *Divan*, *İskender-name*, *Cemşid ü Hurşid*, *Tervihü'l-Ervah*, *Bedayiu's-sihr fi sanayii's-sir*, *Mirkatü'l-edeb*, *Mizanü'l-edeb*, *Miyarü'l-edeb* adlı eserleri, Kadı Burhaneddin'in *Divan*'ı, Erzurumlu Darir'in *Kıssa-i Yusuf*, *Siretü'n-Nebi*, *Futuhu's-Şam Tercümesi*, *Yüz Hadis* ve *Yüz Hikaye* adlı eserleri, Kul Mesud'un *Kelile ve Dimne* adlı eseri, Celalüddin Hızır'ın *Müntehab-ı Şifa*, *Şifau'l-eskan* ve *devaü'l-alam*, *Kitabü't-talim*, *Ritabü'l-Feride*, *Kitabü's-Saade ve'l-ikbal murattab ala erbaa akval* adlı eserleri ve de Dede Korkut Hikayeleridir. Dede Korkut Hikayelerinin kim tarafından yazıya geçirildiği belli değildir. Tamamı 12 hikayedir. Tam adı *Kitab-ı Dede Korkut ala Lisan-ı Taife-i Oğuzan*'dır.

Osmanlıcaya Geçiş Dönemi Türkçesi Döneminde ise; Anadolu Beylikleri dönemindeki Türkçenin ön plana çıkması ve eser sayısındaki artışa karşın, Osmanlı Devleti'nin büyümesiyle beraber sade yazma geleneği yavaş yavaş ortadan kalkmış ve bilim edebiyattaki gelişmeye paralel olarak Arapça ve Farsça ağırlık kazanmıştır. 15. yüzyıldan sonraki dönem de bu yönde devam etmiş ve Türk Edebiyatı dil bakımından gerilemiştir.

Osmanlıcaya Geçiş Döneminin önde gelen şahsiyetleri ve döneme ait bilinen eserler: Ahmed-i Dai'nin *Türkçe Divan*, *Farsça Divan*, *Çeng-name*, *Ukudü'l-Cevahir*, *Vasiyet-i Nuşirevan*, *Camasb-name Tercümesi*, *Tercüme-i Tefsir-i Ebu'l-leyl es-Semerkandi*, *Tezkiretü'l-evliya*, *Teressül*, *Miftahü'l-Cenne*, *Tıbb-ı Nebevi*, *Vesiletü'l-müluk li ehli's-süluk* adlı eserleri, Şeyhi'nin *Divan*, *Har-name*, *Hüsrev ü Şirin* adlı eserleri, Süleyman Çelebi'nin *Vesileü'n-necat* adlı eseri, Hatiboğlu'nun *Ferah-name*, *Bahrü'l-hakayık*, *Letayif-name* adlı eserleridir.

Yukarıda verilen bu müellif ve eserler dışında bu yüzyılda pek çok eser verilmiştir. Bunlardan öne çıkanlardan bazıları ise; Devletoğlu Yusuf'un *Vikaye*

Tercümesi, Musa Abdi'nin *Camasb-name'si*, Şeyh Elvan-ı Şirazi'nin *Gülşen-i Raz Tercümesi* gibi eserlerdir. Bu müellif ve eserlerin yanı sıra Avni (Fatih), Muradi (2. Murat), Adli (2. Bayezid) ve Sultan Cem gibi Sultan şairler de eserler vermiştir. Bu müellif ve eserlerin dışında daha pek çok eser yer almaktadır.

Eski Anadolu Türkçesi dönemine giren eserlerden biri de Musa bin Şeyh Tahir Tokadi'nin *Mantıku'l-Gayb* adlı eseridir. Eser Süleymaniye Kütüphanesinde, Hacı Mahmud Efendi koleksiyonunda, 3046 arşiv numarası ile kayıtlıdır. Eserin yazarı hakkında yeterli bilgi bulunamamıştır. Eserin yazarıyla ilgili sadece, Halvetilerin ünlülerinden olan Karamanlı Şeyh Alaattin'den feyz aldığı ve Tokatlı olduğu bilinmektedir. Hayatı hakkında sınırlı kaynaklardan ve kendi eserlerinden edinilen bilgiler, kendini tasavvufa adanmış ve bu yönde eserler kaleme almış bir zat olduğuna işaret etmektedir.

Mantıku'l-Gayb, tasavvufla ilgili Türkçe bir eserdir ve dönemin gramer kurallarını barındırmaktadır. Eser, didaktik bir anlayış çerçevesinde yazılmış olup, 13 babdan oluşmaktadır. Eserde düz yazı ve nazım bir arada kullanılmıştır. Eserin konusunu; Allaha ulaşmanın yolları, dini ve tasavvufi değerler, ahlaki sorumluluklar ve nefis terbiyesi oluşturmaktadır. Sık sık dini ve ahlaki değerlere vurgu yapan yazar, öğütlerini ve tecrübelerini daha sonraki nesillere iletme görevi üstlenmiştir. Ayrıca eserde konunun desteklenmesi amacıyla, Arapça ve Farsça ifadeler, hadisler ve ayetler de yer almaktadır. Bu kısımlarla ilgili açıklama ve tercüme dipnotlarda bulunmaktadır.

Yazarın bir diğer eseri de; *Feyz-i Kudsiyye*'dir. Yine bu eser de 13 babdan oluşmaktadır ve tasavvufla ilgili bir eserdir.

Mantıku'l-Gayb'ın Süleymaniye Kütüphanesinde, Hacı Mahmud Efendi koleksiyonunda, 3046 arşiv numarası ile kayıtlı olan bu eserin nüshalarının yıpranmamış, temiz ve nispeten geniş bir nüshası olması çalışma için tercih sebebi olmuştur.

Mantıku'l-Gayb'ın diğer nüshalar da bulunmaktadır. Bu nüshalar ile ilgili bilgiler şöyledir:

Eserin bir nüshası; Manisa İl Halk Kütüphanesi'nde, 2939/2 numarada kayıtlıdır. 123 varaktan oluşan mecmuanın ilk eseri *Kitabu Menasik-i Hacc* olmalıdır. Dili Arapçadır. Bu ilk eser 5-79 varakları arasında yer almakta, ardında 2 varak muhtelif dualar, 2 varak da boş bırakılmıştır. 84. varakta bir salat ile şu ibareler yer almaktadır: ''*Bu kitab ismi Mantiku'l-Gaybdır. Bunun musannifinin bir kitabı dahi var, ismi Feyz-i Kudsiyyedir.*'' *Mantiku'l-Gayb* adlı eser, mecmuanın 85-122 varakları arasında yer almaktadır. Her biri 15 satırdan olup, 35 varaktan oluşmaktadır. Her satır 10 ila 12 kelimeyi içerir. Çalışmada kullandığımız nüsha ile bazı ifade farklılıkları görülmüştür. Talik hattıyla yazılmış olan nüshanın istinsah tarihi 1015 (1605)tir.

Eserin bir başka nüshası; Kastamonu İl Halk Kütüphanesi'nde 3787/1 numarada kayıtlıdır. Müstensih, Osman bin Mehmed; istinsah tarihi, 1205 (1789)tir. Mecmuanın 1b-36b varakları arasında yer alır. Satır sayısı 19 olup, Talik hattıyla yazılmıştır.

Bir diğer nüshası; İstanbul Büyükşehir Belediyesi, Atatürk Kitaplığı, Osman Ergin Türkçe Yazmaları no: 847'de kayıtlıdır. Varak sayısı 63 olup, her biri 17 satırdan oluşmaktadır. Talik hattıyla yazılmıştır. Bu nüshada 1.Selim adına yazıldığıyla ilgili not yer almaktadır.

Yine İstanbul Büyükşehir Belediyesi, Atatürk Kitaplığı, Osman Ergin Türkçe Yazmaları no: 1025/1'de kayıtlıdır. Satır sayısı 26 ila 28 olup, mecmuanın 1-20 varakları arasındadır. İstinsah tarihi 1160 (1747)'dir.

Yine İstanbul Büyükşehir Belediyesi, Atatürk Kitaplığı, Osman Ergin Türkçe Yazmaları no: 1069'da kayıtlıdır. Her biri 21 satır olup, 26 varaktan oluşmaktadır.

Başka bir nüsha; Milli Kütüphane'de 8489/3 numara ile kayıtlıdır. Her biri 23 satırdır. Bu eser mecmuanın 3. eseri olup, 45b-63b varakları arasındadır. Baştan 1 varak eksiktir. Ferağ kaydı yoktur.

Yine Millet Kütüphanesi 2581/3 numarada kayıtlıdır. Nesih hattıyla yazılmış olan bu nüsha, mecmuanın 88a-117b varakları arasında yer almaktadır. İstinsah veya ferağ kaydı bulunmamaktadır.

Mantıku'l-Gayb'ın yurtdışında dabazı nüshaları mevcuttur. Ancak yurtiçindeki nüshaları nitelik ve nicelik bakımından yurtdışı nüshalarına ulaşma gereğini ortadan kaldırmaktadır. Yurtdışındaki nüshalarından örnek vermek gerekirse; ilki Almanya Milli Kütüphanesi, MS.OR.OCT.1898 numarada kayıtlı mecmuanın 94b-128b varakları arasında yer almaktadır. Nesih hattıyla yazılmış olan eserin istinsah tarihi 1202 (1787)'dir.

Diğer yurtdışı nüshası ise Kahire'de, Mısır Milli Kütüphanesi'nde Mecami-i Takat 846 numarada kayıtlı bir mecmua içinde 290-314 varakları arasında yer almaktadır. Nesih hattıyla yazılmış olup, istinsah tarihi 1287 (1872)'dir.

Yazarın diğer eseri olan *Feyz-i Kudsiyye*'nin şu nüshalarına ulaşılmıştır. Bu nüshalardan biri İstanbul Büyükşehir Belediyesi, Atatürk Kitaplığı, Osman Ergin Türkçe yazmaları no: 136/3'te kayıtlıdır. Nesih hattıyla yazılmış olup, her biri 21 satırdan oluşmaktadır. Mecmuanın 66b-83b varakları arasında yer almaktadır.

Yine İstanbul Büyükşehir Belediyesi, Atatürk Kitaplığı, Osman Ergin Türkçe yazmaları no: 1156'da kayıtlıdır. Rika hattıyla yazılmıştır. 30 varaktan oluşmaktadır, her biri 17 satırdır. Tasavvuf ve tarikatla ilgili olduğu ve 2. Bayezid'in oğlu Şehzade Orhan adına kaleme alındığı hususunda kayıt vardır.

Feyz-i Kudsiyye'nin diğer nüshası, Milli Kütüphane'de 4359/1 numarada kayıtlıdır. 1b-4b varakları arasında yer almaktadır. Satır sayısı her varakta 51'dir. Sonunda eksilme veya kayıp vardır.

Yine Milli Kütüphane'de 3613 numarada kayıtlıdır. Her biri 21 satırdan oluşmaktadır ve 28 varaktır.

Diğer bir nüsha Manisa İl Halk Kütüphanesi'nde 5836/3 numarada kayıtlıdır. Satır sayısı 17 olup, mecmuanın 25b-51b varakları arasında yer almaktadır. Kıрма Talik hattıyla yazılmıştır.

Bir başka nüsha Millet Kütüphanesi, Ali Emiri Koleksiyonu, Şeriyye 903 numarada kayıtlıdır. Rika hattıyla yazılmıştır. Her biri 16 satır olup, 31 varaktan oluşmaktadır.

Yine Millet Kütüphanesi, Ali Emiri Koleksiyonu, Şeriyye 904 numarada kayıtlıdır. Nüshanın 2. babı eksiktir. Nesih hattıyla yazılmıştır. Her biri 19 satır olup, 11 varaktan oluşmaktadır.

Yine Millet Kütüphanesi, Ali Emiri Koleksiyonu, Şeriyye 1181/7 numarada kayıtlıdır. Mecmuanın 63-95 varakları arasında yer almaktadır Nesih hattıyla yazılmış olup, satır sayısı 15'tir.

Bu çalışmada *Mantıkul Gayb*, okunarak ve üzerinde inceleme yapılarak gün yüzüne çıkarılmaya çalışılacaktır.

2. MATERYAL VE YÖNTEM

2.1. MATERYAL

Bu çalışmanın materyali; Musa Bin Şeyh Tahir Tokadi'nin *Mantıku'l-Gayb* adlı eseridir. Eserin, Süleymaniye Kütüphanesi Hacı Mahmud Efendi koleksiyonunda, 3046 arşiv numarası ile kayıtlı olan nüshasından bir kopyası alınmıştır. Arap alfabesi ile yazılmış olan *Mantıku'l-Gayb*; toplam 58 varaktır, her bir varak 15 satırdan oluşmakta olup varak kenarlarında süsleme veya çerçeve bulunmamaktadır.

2.2. YÖNTEM

Çalışma yapılan eser 58 varaktan ibarettir. Metni okumada başta Ferit Devvellioglu'nun *Osmanlıca – Türkçe Ansiklopedik Lügat*'i, Şemseddin Sami'nin *Kamus-ı Türki*'si, Cem Dilçin'in *Yeni Tarama Sözlüğü*, Mehmet Kanar'ın *Farsça – Türkçe* sözlüğü ve de TDK'nin *Türkçe Sözlük*'ü olmak üzere çeşitli sözlük, çalışma ve eserlerden yararlanılmıştır.

Metin, dikkat ve titizlikle okunarak transkripsiyon alfabesi kurallarına göre latin harfli alfabeye geçirilmiştir. Böylece, bugün tek şekilde ifade edilen bazı seslerin / şekillerin eserde yer alan seslerle / şekillerle ortaya konmuştur. Eserde var olduğu düşünülen eksiklikler () sembolü içinde ” *vücūd(a)* 11a01” verilmiştir. Özel isimlerin baş harfleri büyük harfle yazılmıştır. Diğer satıra kayan kelimelerin sonuna (-) sembolü konulmuştur. Metindeki Arapça ve Farsça kısımlarda da transkripsiyon işaretlemeleri kullanılmıştır. Metin içinde yer alan ayet, hadis ve Arapça kısımlar dipnotlarda Türkçe anlamlarıyla verilmiştir.

Çalışmanın *İnceleme* bölümünde; eserde gerçekleşen ses olayları, açıklamalar ve örneklerle desteklenerek ayrıntılı biçimde verilmiştir. Açıklamalar verilirken çeşitli eser ve çalışmalardan alıntılar yapılmıştır ve bu alıntılarının kaynağı dipnotlarda gösterilmiştir. Bu bölümde çok sayıda örnek verilmiştir. Verilen bu

örnekler açıklama ve anlatımları daha açık hale getirmeye yöneliktir. Verilen örneklerin varak ve satır numaraları da ayrıca gösterilmiştir.

Çalışmanın *Dizin* bölümünde ise; sözcükler alfabetik sıra esas alınarak konumlandırılmıştır. Dizinde yer alan sözcüklerin anlamları ve milliyetleri verilmiş, sözcüklerin sonuna varak ve satır numaraları eklenmiştir. Ayrıca sözcükler arasında *bkz.* ve *krş.* gibi kısaltmalar kullanılarak sözcükler arasında yönlendirmeler sağlanmıştır.

Yukarıda ifade edilen bu çalışma biçimiyle, Türkçenin tarihsel gelişimi üzerine yapılacak çalışmalara yön verebilecek nitelikte olması ve yapılacak diğer çalışmalara fayda sağlaması amaçlanmıştır.

3. İNCELEME

3.1. İSİMLER

3.1.1. İsim Çekimi Ekleri

Eserde isim çekimi ekleri, yapıları ve görevleri itibariyle Eski Anadolu Türkçesinin özelliklerini taşımaktadır. Eserde yer alan isim çekimi ekleri aşağıdaki gibidir:

3.1.1.1. Çokluk Ekleri

Eserde çokluk eki olarak *+lAr* eki kullanılmıştır.

+lAr :

eren+ler+i 56a02

kulak+lar 17b02

gün+ler+de 3b11

nesne+ler 18b13

göz+ler 17b02

nice+ler+e 4a09

idici+ler+ün 48a10

3.1.1.2. İyelik Ekleri

Eklendiği kelimenin hangi şahsa ait olduğunu gösteren iyelik ekleri, eserde aşağıdaki gibi kullanılmıştır.

1. Tekil Şahıs İyelik Çekimi

İyelik ekinin bu şahsa ait çekimi istisnai bir durum teşkil ederek, düz ünlü taşıyan köklerden sonra hem düz hem yuvarlak ünlü gelmiştir.

+Im/ +Um :

kul+lar+ım+a 35a14

kul+um+a 16a07

melek+ler+im 16a06

muqaddes+üm+den 15b03

resul+üm+ün 15b08

2.Tekil Şahıs İyelik Çekimi

+n̄ / +Un̄ :

başiret+ün̄+den 16b07

du'ā+n̄ 4b012

meddāh+un̄ 16b05

muhibb+ün̄ 16b05

murād+un̄ 4b12

3.Tekil Şahıs İyelik Çekimi

+I / +sI :

birliğ+i-ne+dür 3a01

eşig+i+ne 4b07

gövde+si+n 42b01

korğu+st+n+dan 42a15

ululuğ+i+nı 10b13

üzer+i+ne 15b10

1.Çoğul Şahıs İyelik Çekimi

+muz / +(i)mUz / +(u)müz :

lezzet+i+müz 40b01

recā+muz 23a01

ümmiz+ü+müz 22b15

2.Çoğul Şahıs İyelik Çekimi

+(i)n̄uz

nūr+ı+ñuz 42b11

3.Çoğul Şahıs İyelik Çekimi

+lArI :

evlād+ları 29a07

iç+leri+n+den 56a05

göñül+leri+ne 24b05

kendü+leri+n 30a02

göz+leri+ne 24b04

ķulaķ+ları+na 20b09

3.1.1.3. Aitlik Ekleri

Aitlik eki, eserde tek kullanım şekli olan *+ki* ekidir.

+ki :

arasında+ki 55b14

ezelde+ki 26a11

emānetde+ki 22a03

ķarafında+ki 56a04

3.1.1.4. İsim Hal Ekleri

Eserde hal eklerinin kullanımı, dönemin dil özelliklerini destekleyecek niteliktedir.

3.1.1.4.1. Yalın Hal

Yalın hal çekiminde hiçbir ek alınmaz.

+Ø :

baş 4b07

göñül 16a02

düzen 6a11

gün 3b11

nesne 14a12

yol 5b04

yıldız 9b02

3.1.1.4.2. İlgi Hali Eki

İlgi hali eki, son sesleri ünsüz ile biten kelimelerden sonra *+Uñ*, son sesleri ünlü ile biten kelimelerden sonra ise *+nUñ* ekiyle karşılanmaktadır.

+üm / +Uñ / +nUñ :

İsim Üzerindeki İlgi Hali:

idici+ler+üñ 48a10

senlig+üñ 57b14

kul+uñ 42a14

Zamir Üzerine Üzerindeki İlgi Hali:

anlar+uñ 27a01

kendü+nüñ 33b13

an+uñ 2a05

olar+uñ 54b14

ben+üm 15b12

sen+üñ 4b11

biri+nüñ 6a15

sen+üñ+le 16a05

biz+üm 40b01

sen+üñ+le+dür 16b14

bunlar+uñ 24a08

İyelik Üzerine Üzerindeki İlgi Hali:

halk+uñ 2b11

vaşf+ı+nuñ 2a06

3.1.1.4.3. Yönelme Hali Eki

Yönelme Hali eki $-A$, eklendiği kelimenin sonsesine göre $-(y)A$, $-(n)A$ gibi şekiller arz eder.

$+A / +(n)A / +(y)A / +ğA :$

İsim Üzerindeki Yönelme Hali:

göñül+e 21b02

kişi+ye 49a12

nice+ler+e 4a09

söz+e 40b09

uykusuzluğ+a 32a03

yañ+a 46b12

yer+e 13b11

Zamir Üzerindeki Yönelme Hali:

añ+a 2b14

anlar+a 26b08

baña 15b14

biri+ne 21a04

bunlar+a 44a03

kendü+ye 9b02

kimse+ye 13b10

saña 6a06

İyelik Üzerine Üzerindeki Yönelme Hali:

birliğ+i+ne+dür 3a01

eşig+i+ne 4b07

göñl+i+ne 37a11

göñül+leri+ne 24b05

göz+i+ne 19b11

göz+leri+ne 24b04

kapu+sı+na 4b07

kulağ+ları+na 20b09

kul+lar+um+a 35a14

kul+um+a 16a07

sevdüğ+i+ne 20b03

yan+ı+na 56a06

yer+i+ne 25b02

3.1.1.4.4. Yükleme Hali Eki

Yükleme Hali ekinde, bütün Eski Anadolu Türkçesi metinlerinde kullanılan şekli gibi *Mantıku'l-Gayb*'da da aynı kullanım şekilleri görülmektedir.

-n / -I / -(n)I / -(y)I :

İsim Üzerindeki Yükleme Hali:

nesne+ler+i 17b01

yaş+ı 15a13

yol+lar+ı 38b06

Zamir Üzerindeki Yükleme Hali:

an+ı 2b06

biri+n 6a06

kendü+ni 48a02

kendü+yi 20b04

kimesne+ler+i 57a08

kimi+n 57a03

sen+i 15b02

İyelik Üzerindeki Yükleme Hali:

ad+ı+n 21b12

dükeli+si+n 54a10

el+i+n 55b04

ev+i+n 17a09

girü+si+n 17a05

gövde+si+n 42b01

göz+leri+n 33b04

kapu+sı+nı 33b03

kendü+leri+n 30a02

kul+ı+nı 3b09

ululuğ+ı+nı 10b13

varlıg+ı+n 37a10

yol+ları+n 38a01

yüz+i+n 23b15

yüz+i+ni 20a06

3.1.1.4.5. Bulunma Hali Eki

Ekin kullanımında, imlaya göre önsesinde tonsuzlaşma görülmemektedir. Ek daima *-dA* şeklinde kullanılmıştır.

-dA :

İsim Üzerindeki Bulunma Hali:

an+da 12a05

dil+de 8b02

ev+de 33b03

gün+ler+de 3b11

ıraq+da 16b13

yol+da 8b03

Zamir Üzerindeki Bulunma Hali:

an+da 7a02

bu+n+da 4b10

sen+de 46b10

İyelik Üzerindeki Bulunma Hali:

alt+ı+n+da 54b04

ara+sı+n+da 55b13

ev+i+n+de 16a02

gönl+i+n+de 54b10

kat+ı+n+da 38b02

köşe+si+n+de 57a13

orta+sı+nda 55b12

yol+i+n+da 29b05

varlıg+ı+n+da 37a10

3.1.1.4.6. Ayrılma Hali Eki

Ekin kullanımında, imlaya göre önsesinde tonsuzlaşma görülmemektedir. Ek daima *-dAn* şeklinde kullanılmıştır.

-dAn :

İsim Üzerindeki Ayrılma Hali:

ara+dan 39a02

kan+dan 48b14

dil+den 8a15

varlık+dan 37b03

göñül+den 15b14

yeryüzü+n+den 20a14

il+den 55a03

yol+dan 36b15

Zamir Üzerindeki Ayrılma Hali:

an+dan 2b15

bu+n+dan 24b12

anlar+dan 6a06

kendü+den 12a12

ben+den 16a02

sen+den 16b14

İyelik Üzerindeki Ayrılma Hali:

göñl+i+n+den 45b15

korqu+sı+n+dan 42a15

göz+i+n+den 24a15

merkez+i+n+den 55b15

iç+leri+n+den 56a05

yüz+i+n+den 35b01

3.1.1.4.7. Eşitlik Hali Eki

Mantıku'l-Gayb'da eşitlik ifade etmede kullanılan iki ek görülmektedir. Bunlardan ilki *-cA* eki, ikincisi ise gibi edatının yerini tutan *-cılayın* ekidir.

-cA / -cılayın :

an+cılayın 37b09

ni+ce 16b12

bu+n+ca 15a06

öñ+ü+n+ce 27b13

muḳtezāsı+n+ca 8a04

3.1.1.4.8. Yön Gösterme Eki

Eserde yön gösterme eki olarak *+ḡaru / +gerü* ekinin kalıntısı olan *+erü / +eri* ve *-rA, -rı, -rü* ekleri kullanılmıştır.

-rA / -eri / -erü / -rı / -rü :

beri 21b14

taş-ra-dur 53a01

gi-rü 9a02

üz-eri-ne 3a10

iç-re 24b15

üz-erü-m-den 42b10

il-erü 12a14

üz-re 42b08

soñ-ra 27a12

3.1.1.4.9. Vasıta Hali Eki

Mantıku'l-Gayb'da vasıta hali ekinin kullanımı, dönemin diğer eserlerinde yer alan kullanımlardan farklı bir kullanım göze çarpmamaktadır.

ile / -IA / -IIA / -yIA / -n :

anuñ+la 13b03

lisân-ı Cebrâ'il ile 1b08

deg+i+n 57b02

muqâbele+si+yle 12b09

fâzıl+ıla 8b11

remz+ile 4a07

iç+ü+n 12a15

vaşf+ı+yla 2b11

vech+le 3b11

3.1.2. İsim Yapan Ekler

Mantku'l-Gayb'da isimlerin ve fiillerin kök ve tabanlarına yeni eklerin getirilmesi yoluyla türetilmiş kelimeler mevcuttur. Bu ekler arasında kalıplaşma yolu ile oluşturulmuş kelimeler de yer almaktadır. Eserde görevlerine tespit edilen yapım ekleri aşağıda verilmektedir.

3.1.2.1. İsimden İsim Yapan Ekler

Eserde isimden isim yapma eki olarak aşağıdaki kullanımlar tespit edilmiştir.

-lık / -lik / -lig / luğ : Oldukça sık kullanılan bu ekin, dudak benzeşmesine göre yuvarlaklaşan kullanımlarına da rastlanmaktadır.

bir+lig+i+ne+dür 3a01

ulu+luğ+ı+nı 10b13

var+lık 29b05

-lü : Bu ek, isimlerin bir nesne veya özelliğe sahip olduğunu ifade eder.

dür+lü 26a13

giz+lü 10a13

-nci : Sayı isimlerinden sıra sayı isimleri türeten bir ektir.

dörd+(ü)nci 30b13

iki+nci 30b12

üç+(ü)nci 30b12

-sUz : İsimlerden yokluk ifade eden sıfatlar yapar.

senlik+süz 46b14

uyku+suz+lığ+a 32a03

-Il : Renk isimlerine getirilen bir ektir.

kıız+ıl 47a06

yeş+il 44a14

-ge : Çok yaygın bir kullanımı olmayan isimden isim yapan bir ektir.

öz+ge 45a06

3.1.2.2. Fiilden İsim Yapan Ekler

Eserde fiilden fiil yapma eki olarak aşağıdaki kullanımlar tespit edilmiştir.

-mağ / -mek / -mağ : Fiil kök ve tabanlarına gelerek mastarlar türetirler, bunlar soyut isimlerdir.

bildür-mek 7b14

it-mek 9a05

gel-mek 14b15

ol-mağ+içün 15b04

-mA : Fiil kök ve tabanlarına gelerek mastarlar türetirler, bunlar soyut isimlerdir.

it-me+si+nüñ 9a03

ol-ma+ğa 12b06

ol-ma+sı+na 9a15

-meklik : Masdar isim yapan ek olan *-mek* üzerine *-lik* isimden isim yapım ekinin getirilmesiyle genişletilmiş bir ektir.

ye-me-meklik 31a12

-u : Eski Türkçedeki *-g* fiilden isim yapma ekinin eriyip kaybolmasından ve geride kalan bağlantı ünlüsünün yuvarlaklaşmasından oluşmuş, Eski Anadolu Türkçesine özgü bir isim yapma ekidir¹.

ayr-u 16b15

korğ-u+sı+n-dan 42a15

¹ KORKMAZ, Zeynep (1973), *Marzuban-Name Tercümesi*, sf. 198, Ankara Ü. Basımevi, Ankara.

-*k* / -*k* : Eski Türkçenin, soyut ve somut anlamda isimler türeten oldukça önemli bir ektir.

eksi-k 56b15

ıra-k 16b13

-*ku* : Soyut ve somut anlamlı isimler türetir.

uy-ku+suz+lıg+a 32a03

-*ici* : Bir işin sürekli veya alışkanlık olarak yapıldığını gösteren isimler türetir.

id-ici+ler+ün 48a10

ver-ici 37a12

3.2. ZAMİRLER

Mantıku'l-Gayb'da yer alan zamirler Eski Anadolu Türkçesinin dil özelliklerini yansıttasının yanı sıra, günümüz yazı dili ile de benzer zamir kullanımları görülmektedir.

3.2.1. Şahıs Zamirleri

Eserde yer alan şahıs zamirlerinin çekimleri günümüz zamir çekimleriyle kısmen benzer özellikler göstermektedir. Eserdeki şahıs zamirleri ve çekimleri şöyledir:

1. Tekil Şahıs Zamiri:

baña 15b14

ben 15b02

benden 16a02

benüm 15b12

2. Tekil Şahıs Zamiri:

saña 6a06

sen 46b14

sende 46b10

senden 16b14

seni 15b02

senün 4b11

senünle 16a05

3. Tekil Şahıs Zamiri:

aña 2b14

anda 7a02

andan 2b15

anı 2b06

anuñ 2a05

odur 13a14

ol 2b10

oldur 2b07

1. Çoğul Şahıs Zamiri:

bizüm 40b01

2. Çoğul Şahıs Zamiri:

siz 16a10

3. Çoğul Şahıs Zamiri:

anlar 7a02

anlaruñ 27a01

anlara 26b08

olaruñ 54b04

anlardan 6a06

3.2.2. İşaret Zamirleri

Eserde yer alan işaret zamirleri hem yalın halde hem de isim çekimi ekleri ile kullanılmıştır, ayrıca bildirme ekleri olarak da kullanılmıştır.

Eserde yer alan işaret zamirleri şöyledir:

budur 9a15

bunlara 44a03

bular 55a02

bunlardur 31a04

bulara 30a11

bunlaruñ 24a08

bunda 4b10

ol 13b10

bunlar 27a09

3.2.3. Dönüslülük Zamirleri

Mantıku'l-Gayb'da dönüslülük zamiri olarak *kendü* zamiri kullanılmıştır. *Kendü* zamirinin çekimleri ve kullanılış özellikleri isimlerden farklı değildir. Eserde yer alan dönüslülük zamirleri şöyledir.

kendi 49b14

kendüni 48a02

kendü 4a03

kendünün 33b13

kendüden 12a12

kendüye 9b02

kendülerin 30a02

kendüyi 20b04

kendüligiyle 49a09

3.2.4. Belirsizlik Zamirleri

Mantıku'l-Gayb'da belirsizlik zamirlerinin kullanılışları diğer zamirlerdeki gibidir. Eserde yer alan belirsizlik zamirleri şöyledir:

<i>biri</i> 32b07	<i>kim</i> 22b09
<i>birin</i> 6a06	<i>kimesne</i> 37b09
<i>birine</i> 32b10	<i>kimesneleri</i> 57a08
<i>birinüñ</i> 6a15	<i>kimin</i> 57a03
<i>dükeli</i> 43b10	<i>kimse</i> 10a02
<i>her</i> 49a12	<i>kimesdür</i> 34b13
<i>her biri</i> 3a11	<i>kimseye</i> 13b10
<i>her kim</i> 8b03	<i>kimün</i> 9b05
<i>her ne</i> 21b01	<i>kimünle</i> 13b03

3.2.5. Soru Zamirleri

Mantıku'l-Gayb'da soru zamiri olarak sadece *kim* zamiri kullanılmıştır.

kindür 7a07

3.3. SIFATLAR

Eserde oldukça fazla sıfat kullanılmıştır. Bunlar hem doğrudan doğruya sıfat olan kelimeler hem de başka kelime türlerinden oluşturulmuş sıfatlardır. Eserde yer alan sıfatlar aşağıda verilmektedir:

3.3.1. Niteleme Sıfatları

Niteleme sıfatları sıfat tamlaması kurarak isimleri nitelerler. Eserdeki yer alan kullanımlar şöyledir:

ağ : (*a. bulut*) 47b05

az : (*a. zemānda*) 30a13

çok : (*ç. zemānda*) 30a12

gizlü : (*g. gençdi*) 10a13

3.3.2. Belirtme Sıfatları

Belirtme sıfatları somut ve soyut varlıklar ve de nesne ve kavramları belirtmede kullanılır. Eserdeki belirtme sıfatları şöyledir:

3.3.2.1. İşaret Sıfatları

İşaret sıfatları çeşitli varlık, kavram ve nesnelere işaret etmektedir. Eserde yer alan kullanımlar şöyledir:

bu : (*b. fakîr*) 3b01, (*b. yolda*) 20a12

bol : (*b. ilden*) 55a03

o : (*o siyâhlık*) 47a09

ol : (*o. hazret-i zât*) 1b03, (*o. nesnelere*) 41b15

şol : (*ş. deryâda*) 26b12

3.3.2.2. Sayı Sıfatları

Varlıkları, kavramları sayı ile ilgili olarak çeşitli yönlerden karşılayan kelimelerdir. Sayı sıfatlarının kullanımı şöyledir:

3.3.2.2.1. Asıl Sayı Sıfatları

Varlık, kavramların sayılarını belirtir.

- dört* : (d. dürlü) 26b04
iki : (i. cihāndan) 13b13
kırk : (k. kimesne) 57a04
on üç : (o. bāb) 8b10
on bir : (o. yıldız) 9b02
on sekiz biñ : (o. ‘ālem) 11a015
otuz : (o. yıldır) 29b08
üç : (ü. nöbet) 33b04
üç yüz : (ü. kimse) 56b14
yetmiş biñ : (y. nūrānī ve zulmānī) 16b08

3.3.2.2.2. Sıra Sayı Sıfatları

Varlıkların sırasını gösteren kelimelerdir.

- dördüncü* 30b13
ikinci 30b12
üçüncü 30b12

3.3.2.2.3. Üleştirme Sayı Sıfatları

Varlıkların eşit bölümlere ayrıldığını belirten kelimelerdir.

- birer* : (b. fāzıl-ıla) 8b11

3.3.3. Belirsizlik Sıfatları

Eserde yer alan belirsizlik sıfatlarının kullanımı diğer sıfatlardan farklı değildir.

bir : (b. *gün*) 3b11

birkaç : (b. *beyt*) 53b02

bunca : (b. *zemān*) 15a06

degme : (d. *nā-kese*) 49a11

dükeli : (d. *ulū'l-elbāb*) 7a12, (d. *meşāribe*) 30b06

her : (h. *dilden*) 8a15

her ne : (h. *maḳāma*) 35a15

her ne-ki : (h. *var-ise*) 21b01

ḳamu : (ḳ. *dilde*) 8b02

nice : (n. *kitāblar*) 19b15

nice bir : (n. *beyābān-ı firḳatde*) 16b11

öyle : (ö. *gerekdür*) 37b13

3.3.4. Soru Sıfatları

Soru sıfatları, varlıkları soru yoluyla belirten kelimelerdir. Eserdeki kullanımları şöyledir:

ḳanḳı : (ḳ. *gönülde*) 21a13, (ḳ. *maḳāmda*) 35b05

ne : (n. *‘azm*) 15a04, (n. *maḳāmdasın*) 29b07

3.4. ZARFLAR

Eserde yer alan zarflar, hem doğrudan doğruya zarf olan kelimelerdir hem de başka kelime türlerinden oluşturulmuş zarflardır. Ayrıca kalıplaşmış zarf görevi yüklenen kalıplaşmış kelimeler de bulunmaktadır. Eserde yer alan zarflar aşağıda verilmektedir:

3.4.1. Durum / Tarz Zarfları

Durum / tarz zarfları fillerin nasıl yapıldığını ve ne durumda olduğunu belirtir. Eserde yer alan kullanımlar şöyledir:

bile : (b. *koşılmışdur*) 29b01

bir dahı : (b. *gelmezsün*) 25a09

bu resme : (b. *va^cdeler ve va^cidler kıla*) 18a15

bu vechle : (b. *h^aṭve kıldı*) 3b11

eyle : (e. *kılmış*) 20a13

hergiz : (h. *kaṭ^c-ı menzil kılmayub*) 2a11

ne resme : (n. *ibārete gelsün*) 7b10

ne vechle : (n. *ola*) 24a12

öyle : (ö. *olıcak*) 56a09

şöyle : (ş. *buyurur*) 50a02

yine : (y. *buyurur*) 50a03

3.4.2. Zaman Zarfları

Zaman zarfları, fiillerin oluş zamanını belirten zarflardır. Eserde yer alan kullanımlar şöyledir:

<i>andan soñra</i> 28b10	<i>ol dem</i> 53b05
<i>bundan evvel</i> 48b12	<i>ol demde</i> 46b11
<i>bundan soñra</i> 48b04	<i>ol vaqt</i> 24a01
<i>gün</i> 3b11	<i>ol vaqt-ki</i> 19a09
<i>her kaçan</i> 21a06	<i>soñra</i> 27a12
<i>her zemān</i> 34a05	<i>şimden girüsin</i> 17a05
<i>imdi</i> 3a03	<i>şimden girü</i> 48b01
<i>kaçan</i> 25b13	<i>şimdi</i> 39a10
<i>kaçan-kim</i> 21a03	<i>yıl</i> 17a11

3.4.3. Miktar Zarfları

Miktar zarfları, fiillerin, sıfatların, zarfların anlamlarını miktar bakımından belirleyen kelimelerdir. *Mantıku'l-Gayb*'da miktar zarfına örnek olacak zengin kullanım söz konusu değildir.

<i>az</i> 19a01	<i>ne-kaçar</i> 37b06
<i>hiç</i> 14a13	<i>ol kaçar</i> 24a13
<i>nice kerre</i> 36a07	

3.4.4. Yer – Yön Zarfları

Yer zarfları, fiilin oluş yerini belirtir. Eserde yer alan kullanımlar şöyledir:

altında 54b04

şol 56a04

anda 10a11

taşra 19a12

aradan 39a02

katında 38b02

arasında 55b13

ortasında 55b12

girü 14b06

üzerine 8b10

ırağda 16b13

üzre 8a13

şag 56a05

3.4.5. Soru Zarfları

Soru zarfları, fiilin eylemi soru yoluyla belirleyen kelimedir. Eserde sadece *kıandan* kullanımını mevcuttur.

kıandan : (*k. geldügin*) 48b14

3.5. EDATLAR

Edatlar isimlerden veya isim soylu kelimelerden sonra gelirler ve isimler ve diğerk kelime türleriyle bağlar kurarlar. Eserde fiil soyundan gelen edatlar da mevcuttur. Fiil soyundan gelen edatlar şekil bakımından kalıplaştıklarından dolayı, fiil ile ilgili özelliklerini kaybetmişlerdir. Eserde yer alan edatlar şöyledir:

3.5.1. Bağlama Edatları

Bağlama edatları kelimeler, kelime grupları ve cümleler arasında ilgi bağları kuran kelimelerdir. Eserde yer alan kullanımlar şöyledir:

<i>ammā</i> 3b01	<i>le</i> 16a05
<i>ancaḳ</i> 2b08	<i>meger-ki</i> 49a13
<i>belki</i> 13a14	<i>nitekim</i> 1b07
<i>çün</i> 12b14	<i>şöyle-ki</i> 37a08
<i>çünki</i> 11b01	<i>şöyle-kim</i> 19b15
<i>da</i> 13b05	<i>u</i> 1b03
<i>daḫı</i> 4a11	<i>ü</i> 2b13
<i>de</i> 52b15	<i>ve</i> 1b02
<i>diyü</i> 7b06	<i>ve daḫı</i> 7a06
<i>eger</i> 6a06	<i>ve girü</i> 18a08
<i>egerçi</i> 11b10	<i>ve hem</i> 22a07
<i>elbetde</i> 39a11	<i>velakin</i> 6a01
<i>ger</i> 17a13	<i>veyā</i> 22b03
<i>girü</i> 14b06	<i>veyāḫūd</i> 45b09
<i>hem</i> 2b10	<i>ve yine</i> 25b09
<i>ile</i> 5b10	<i>yine</i> 24a01
<i>ki</i> 1b05	<i>-yla</i> 5b09
<i>kim</i> 5a15	<i>-yle</i> 12b09
<i>la</i> 17a01	<i>yohsa</i> 13b14

3.5.2. Çekim Edatları

Çekim edatları isimlerden sonra gelerek onların zarflaşmasını sağlarlar. Bu edatlar şekil bakımından kelime olarak görülse de işleyişleri bakımından isim çekim eki görevi de üstlenirler.

bile 40a06

ğayrı 2b15

birle 1b07

gibi 5b12

çün 12a03

gibidür 2b09

dek 19a15

göre 4a05

dağı 2b15

içün 11b06

degin 35a02

ilerü 12a14

diye 16b01

-la 17a01

diyü 10a12

üzre 3b15

3.5.3. Seslenme - Ünlem Edatları

Bu edatlar seslenme, hayıflanma, acıma gibi çeşitli his ve heyecanları ifade ederler.

ey 4b05

heyhāt 29b11

yā 2a13

3.5.4. Karşılaştırma Edatları

Karşılaştırma edatları isimler ve diğer kelimeler arasında karşılaştırma ilgisi kurarlar.

ger.....ger : (*ger kesir ger kalil*) 3a01

ne.....ne : (*ne ismi zahir idi ne sifati*) 10a09

ya.....veyahud : (*ya sifati celal-i nur zahir olur veyahud sifati cemal-i nur zahir olur*) 45b09

3.5.5. Soru Edatları

mi :

turur mi 25a13, deger mi 25a15

mi.....mi :

emin mi veyahin mi olsa gerek 22b02

3.6. FİLLER

3.6.1. Fiil Yapan Ekler

3.6.1.1. İsimden Fiil Yapan Ekler

Mantıku'l-Gayb'da birkaç ek dışında, isimden isim yapan eklere rastlanmamaktadır.

-e : Sık kullanılan ve işlek bir ektir.

dil-e-di 10a14

dil-e-ye 14b15

-LA : Eserde kullanılan *-LA* eki, Eski Türkçede çok kullanılan bir ektir.

iş-le-medin 14b03

baş-la-r 27b10

-lan : *-lan* eki; *-LA*- ekinin *-n-* çatısı ile birlikte genişletilmiş olan şeklidir.

bağ-lan-ub 18b13

-da : Eski Türkçede sık kullanımı olmayan bir ektir.

al-da-n-mayub 16a09

3.6.1.2. Fiilden Fiil Yapan Ekler

Mantıku'l-Gayb'da Fiilden fiil yapan eklere sıkça rastlanmaktadır. Eserde yer alan kullanımlar şöyledir:

-y- : *-y-* eki; Eski Türkçede artık canlılığını yitirmiş olan *-d-* ekinin devamıdır.

ko-y-ub 5a14

-t- : Çoğunlukla geçişsiz fiillerden ettirgen fiil tabanları türeten ektir.

ay-ıd-ur 3b04

-dUr- : Geçişli veya geçişsiz fiillerden ettirgen tabanlı fiiller türetir.

bil-dür-e 10b02

kı1-dur-a 37a15

-der- : Geçişli veya geçişsiz fillerden ettirgen tabanlı fiiller türetir.

dön-der-ür 20a07

-l- : Çok sık kullanılan bu ek, geçişli fiil kök ve tabanlarından geçişsiz edilgen fiiller türeten bir ektir.

de-n-il-di 8b13

koş-ul-muşdur 20b02

gönder-il-mez 4b08

yaz-ıl-urdu 14b04

-ur- : *-ur-* eki Eski Türkçede oldukça yaygın kullanılan bir ektir. Ettirgen fiiller türeten bu ek, dudak benzeşmesinden uzak duran bir yapıdadır.

art-ur-ur 31b12

-er- : *-ur-* ekiyle aynı yapıya sahip olan *-ar-* eki, Eski Türkçede oldukça yaygın kullanılan bir ektir. Yine *-ur-* eki gibi ettirgen fiiller türeten bu ek, dudak benzeşmesinden uzak duran bir yapıdadır.

gid-er-mekdür 22b14

gid-er-ür 46a01

-gür- : Birkaç örnek dışında sık rastlanan bir ek değildir. *Mantku'l-Gayb*'da *-gür-* ekine, *irgür-* fiilinde rastlanmaktadır.

ir-gür-ür 38a03

-n- : Çoğunlukla dönüşlülük tabanları türetir. Az da olsa edilgenlik tabanları da türetir.

alda-n-mayub 16a09

gör-in-en 19b02

bil-in-en 2b08

ol-in-urlar 4a09

boya-n-ub 13a06

sev-in-ür 42b07

-ş- : Geçişli ve geçişsiz fillere gelerek işteşlik tabanları türetir.

iri-iş-mez 21a15

ir-iş-üb 6b01

tur-iş-urlar 29b02

3.6.2. Fiil Çekim Ekleri

Fiil çekim ekleri, haber kipleri ve dilek kipleri başlıkları altında incelenmiştir. Eserdeki çekim ekleri ve özellikleri şöyledir:

3.6.2.1. Haber Kipleri

3.6.2.1.1. Geçmiş Zaman

Geçmiş zamanı, görülen geçmiş zaman ve duyulan geçmiş zaman olarak iki başlıkta ele alınmıştır.

3.6.2.1.1.1. Görülen Geçmiş Zaman

-*dI* eki ile kurulan görülen geçmiş zaman kipi, kişi ekleri ile çekimlendiğinde 1. ve 2. şahıs teklik ve çokluk çekiminde yuvarlak, 3. şahıs teklik ve çokluk

çekiminde ise düz ünlüler gelmektedir. Eserde Çokluk 1. Şahıs çekimine rastlanmamıştır.

1.Tekil Şahıs Çekimi: *-dUm* eki ile çekimlenmiştir.

eyle-düm 4b15

kı1-dum 4b02

gönder-düm 15b02

ol-dum 4b04

it-düm 4a01

2.Tekil Şahıs Çekimi: *-duñ* eki ile çekimlenmiştir.

ol-duñ-sa 13a09

3.Tekil Şahıs Çekimi: *-dI* eki ile çekimlenmiştir.

buyur-dı 1b10

ir-dı 4b05

eyle-dı 1b09

kı1-dı 3b11

gör-dı 9b02

ol-dı 4a12

2.Çoğul Şahıs Çekimi: *-diñüz* eki ile çekimlenmiştir.

di-diñüz 16a11

ider-diñüz 16a10

3.Çoğul Şahıs Çekimi: *-dIIAr* eki ile çekimlenmiştir.

buyur-dılar 19a14

it-diler 13a08

kı1-dılar 14a10

kızdur-dılar 47a06

ol-dılar 11b14

vir-diler 11b10

Olumsuz Çekimi: Görülen geçmiş zamanın olumsuzu *-dI* ekinin önüne *-mA* olumsuzluk ekinin getirilip birleşmesinden oluşan *-mAdI* eki ile yapılmıştır.

gör-medi 17b02

kı1-madılar 37a09

ol-madı 2b12

3.6.2.1.1.2. Duyulan Geçmiş Zaman

-mIş eki ile kurulan duyulan geçmiş zaman eki, daima düz ünlüdür. Özel bir kullanım şekli yoktur. 3. teklik ve çokluk çekimlerinde yer yer bildirme eki ile genişletildiği görülmektedir. Eserde teklik 1. şahıs, Çokluk 1. şahıs ve de çokluk 2. şahıs çekimine rastlanmamıştır. Ekin üzerine kişi eklerinin getirilmesiyle kullanım şekilleri şöyledir:

2.Tekil Şahıs Çekimi: *-mışsin* eki ile çekimlenmiştir.

kı1-mışsin 29b11

3.Tekil Şahıs Çekimi: *-mIş* eki ile çekimlenmiştir.

ir-mışdür 36b01

kı1-mışdur 6a04

kı1-mış 20a13

ol-miş 25a02

ol-mişdur 21a06

3.Çoğul şahıs Çekimi: *-mişlar* eki ile çekimlenmiştir.

buyur-mişlar 37a07

ol-mişlar 5b06

gel-mişlerdür 19a09

vir-mişlerdür 36b04

it-mişler 4a06

Olumsuz Çekimi: Duyulan geçmiş zamanın olumsuzu *-miş* ekinin önüne *-mA* olumsuzluk ekinin getirilip birleşmesinden oluşan *-mAmiş* eki ile yapılmıştır.

bildür-memişdür 32a09

bol-mamişdur 23b10

kı1-mamişdur 6a05

3.6.2.1.2. Geniş Zaman

Geniş zaman eki *-r / -Ar / -Ur* ekleri ile kurulmaktadır. Geniş zaman teklik 1. şahıs çekiminde, 1. şahıs karşılamak için *-er* ekinden sonra *-em* ekinin yanı sıra *-in* eki de kullanılmıştır. Eserde çokluk 2. ve 3. şahıs çekimine rastlanmamaktadır.

1.Tekil şahıs Çekimi: *-erem / -erin* ekleri ile çekimlenmiştir.

id-erem 15b06

id-erin 29b09 / 29b10

2.Tekil Şahıs Çekimi: *-ersin / -ürsin* ekleri ile çekimenmiştir.

gör-ürsin 13a13

id-ersin 16b12

iriş-ürsin 29b12

3.Tekil Şahıs Çekimi: *-r / -er / -ur* ekleri ile çekimlenmiştir.

ayd-ur 3b04

kal-ur 9b03

di-r 42b10

koy-ar 13b04

dök-er 16a11

ol-ur 4a10

id-er 7b06

3.Çoğul Şahıs Çekimi: *-rler / -erler / -UrAr* ekleri ile çekimlenmiştir.

ayd-urlar 37a09

iriş-ürler 14b08

çek-erler 24a14

kal-urlar 15a15

di-rler 10b05

ol-urlar 24b07

id-erler 2a09

Olumsuz Çekimi: Geniş zamanın olumsuzu *-mAz* eki ile yapılmıştır.

gel-mezsün 25a09

getür-mezler 14b12

ol-maz 6b10

3.6.2.1.3. Gelecek Zaman

Gelecek zamana ekine sadece teklik 3. şahıs çekiminde rastlanmaktadır.

Olumsuz çekimine ise rastlanmamaktadır.

3.Tekil Şahıs Çekimi: *-acağ / -ecek* eki ile rastlanmaktadır.

ir-ecek 20a03

ol-acağ 7b10

uğra-y-acağ 37a03

3.6.2.1.4. Şimdiki Zaman

Eserde şimdiki zamana örnek olacak bir kullanıma rastlanmamıştır.

3.6.2.2. DİLEK KIPLERİ

Mantıku'l-Gayb'da yer alan dilek kipleri istek kipi, şart kipi, emir kipi ve gereklilik kipidir. Bu kipler şahıs çekimleriyle birlikte aşağıda verilmektedir.

3.6.2.2.1. İstek Kipi

İstek kipi *-A* eki ile çekimlenmektedir. Çokluk 2. şahıs çekimine rastlanmamaktadır. Şahıs ekleriyle birlikte çekimleri şöyledir:

1.Tekil Şahıs Çekimi: *-Am* eki ile çekimlenmektedir.

ayd-am 17b02

kıl-am 17a15

di-y-em 16a06

ol-am 17b06

id-em 16a12

2.Tekil Şahıs Çekimi: *-AsIn* eki ile çekimlenmektedir.

id-esin 15b15

ol-asın 15b09

işid-esin 40b08

var-asın 53b07

kı1-asın 57b11

3. Tekil Şahıs Çekimi: -A eki ile çekimlenmektedir.

bildür-e 10b02

iste-y-e 15a01

dile-y-e 14b15

kı1-a 6b08

id-e 7a08

vir-e 15a12

1. Çoğul Şahıs Çekimi: -AIUm eki ile çekimlenmektedir.

gör-elüm 54b03

id-elüm 8a06

kı1-alum 8a12

3. Çoğul Şahıs Çekimi: -AIAr eki ile çekimlenmiştir.

id-eler 6b05

ir-eler 29b06

ol-alar 2a14

Olumsuz Çekimi: İstek kipinin olumsuzu -A ekinin önüne -mA olumsuzluk ekinin getirilip birleşmesinden oluşan -mAyA eki ile yapılmıştır.

edin-meyesin 21b12

it-meyem 17b06

kı1-mayalar 6b03

3.6.2.2.2. Şart Kipi

Şart kipi *-sA* eki ile çekimlenmektedir. Şart kipinin çokluk çekimlerine rastlanmamaktadır. Şahıs ekleriyle birlikte çekimleri şöyledir:

1. Tekil Şahıs Çekimi: *-sem* eki ile çekimlenmektedir.

gör-sem 17a03

kı1-sam 15b10

2. Tekil Şahıs Çekimi: *-señ* eki ile çekimlenmektedir.

diler-señ 57b05

it-señ 21a04

3. Tekil Şahıs Çekimi: *-sA* eki ile çekimlenmektedir.

gir-se 21b02

ol-sa 12b07

iriş-se 27b09

tokun-sa 21a07

it-se 22b11

var-sa 35b01

Olumsuz Çekimi: Şart kipinin olumsuzu *-sA* ekinin önüne *-mA* olumsuzluk ekinin getirilip birleşmesinden oluşan *-mAsA* eki ile yapılmıştır.

gel-mese-y-di 11a09

3.6.2.2.3. Emir Kipi

Emir kipi, eksiz olarak ya da şahsa göre özel ekler alarak ifade edilir.

Eserde teklik 1. şahıs, çokluk 1. ve 3. şahıs çekimine rastlanmamıştır.

2.Tekil Şahıs Çekimi: *-Ø / -gil / ğil* ekleri ile çekimlenmektedir.

añla-ġil 12b02

eyle 24a12

bil-gil 9b15

eyle-gil 12b03

diñle 40b08

gör 15a08

3.Tekil Şahıs Çekimi: *-sın / -sUn* ekleri ile çekimlenmektedir.

bilin-sün 10a12

gel-sün 7b11

ol-sun 3a11 / 7b10

2.Çoğul Şahıs Çekimi: *-iñ / Uñ* ekleri ile çekimlenmektedir.

geç-üñ 42b10

id-üñ 16b01

id-iñ 16a07

ol-uñ 16b04

Olumsuz Çekimi: Emir kipinin olumsuzu *-ma* olumsuzluk eki ve de *-mesün* ile yapılmıştır.

ol-ma 39b08

söyindür-mesün 42b11

3.6.2.2.4. Gereklilik Kipi

Mantıku'l-Gayb'da gereklilik iki farklı kullanımla karşımıza çıkmaktadır. Bunlardan ilki *-melü* ekinin getirilmesiyle yapılmaktadır; ikincisi ise, fiillerin *-mek / -mağ* mastar çekiminden sonra ve fiillerin *-sa*

şart eki ile çekiminden sonra *gerek* kelimesinin getirilmesiyle yapılmaktadır. Eserde karşılaşılan kullanımlar şöyledir:

1) *-melü* eki ile yapılan gereklilik:

gör-melü-dür 47a04

2) Fiillerin *-mek / -mağ* mastar çekiminden sonra ve fiillerin *-sa* şart eki çekiminden sonra *gerek* kelimesinin getirilmesiyle yapılan gereklilik:

a) *-mağ + gerek / -mek + gerek*:

el yu-mağ gerek 48b04

geç-mek gerek 48b06

b) *-sa + gerek / -sam gerek*:

ğalsa gerek 47a10

nol-sa gerek 22b02

ğıl-sam gerek 15b10

ol-sa gerek 22b03

3.6.2.3. EK FİİL (CEVHER FİİLİ)

Ek fiil, isim soylu kelimelerin fiilleştirilmesi amacıyla, *er-* fiil şeklinden *i-* fiil şekline dönüşmüş olan *i-* fiili kullanılmaktadır. Bunun yanında, ek fiil 3. şahıs bildirme çekiminde farklı bir durumla karşılaşılmaktadır. Bu çekim *tur-* fiilinin geniş zaman çekimine dayanır. *Mantıku'l-Gayb*'da 3. şahıs bildirme için *tur-* fiilinin geniş zaman çekimi olan *-durur* ya da *-durur* 'un hece kaybolması ile kısaltılmış şekli olan *-dur* kullanılır. Ek

filin 3. şahıs olumsuzu ise, *degül / degil* olumsuzluk kelimesinin getirilmesiyle yapılmıştır. Eserde yer alan ek fiillerin çekimleri ve kullanımları şöyledir:

3.6.2.3.1. Ek fiil (Bildirme) Geniş Zaman Çekimi

tur- fiilinden gelişmiş olan *-dur* veya *-durur* ile yapılmaktadır.

a) *-dUr* ile yapılanlar:

birliğine-dür 3a01

olmuşlar-dur 5b08

gibi-dür 2b09

var-dur 7a06

kılmış-dur 6a04

b) *-dUrUr* ile yapılanlar:

yoğ-durur 2b05

3.6.2.3.2. Ek fiil Geçmiş Zaman Çekimi

3.6.3.2.1. Ek fiil Görülen Geçmiş Zaman Çekimi

Ek fiilin görülen geçmiş zaman çekimi *i-* fiilinin üzerine görülen geçmiş zaman eki *-dI* getirilmesiyle oluşan *IdI* ile yapılmaktadır.

-idi :

bī-reng idi 10a05

ğarğ idi 10a11

cemālinde idi 10a08

getürmezler idi 14b12

3.6.2.4. FİİLERİN BİRLEŞİK ÇEKİMLERİ

Fiillerin birleşik çekimleri; hikaye, şart ve istek olmak üzere 3 başlıkta toplanmaktadır. Eserde yer alan birleşik fiil çekimleri aşağıda verilmektedir.

3.6.2.4.1. Hikaye Birleşik Çekimi

Hikaye birleşik çekimi; duyulan geçmiş zaman, geniş zaman, şart ve isteğin hikaye çekiminden oluşmaktadır.

3.6.2.4.1.1. Duyulan Geçmiş Zamanın Hikaye Çekimi

Bu çekim, *-miş + -dı* eklerinin birleşmesiyle oluşan *-mişdi* ile yapılmaktadır.

-mişdi :

kı1-mışdı 15a08

ol-mışdı 10a10

3.6.2.4.1.2. Geniş Zamanın Hikaye Çekimi

Bu çekim, *-Ur + -dI* eklerinin birleşmesiyle oluşan *-UrdI* ile yapılmaktadır.

-UrdI :

al-urđı 14b01

bilin-ürđı 10a10

iriş-ürđı 14b03

kı1-urđı 14a11

yazıl-urđı 14b04

Olumsuz Çekimi: Geniş Zamanın Hikaye Çekiminin olumsuzu, Geniş zaman olumsuzluk eki *-mAz* ve görülen geçmiş zaman eki *-dI* ekinin birleşmesiyle oluşan *-mAzdI* eki ile yapılmıştır.

-mAzdI :

bul-mazdı 11a10

it-mezdi 14a14

ol-mazdı 14b05

3.6.2.4.1.3. Şartın Hikaye Çekimi

Bu çekim *-sa* şart eki üzerine görülen geçmiş zaman eki *-dı* ekinin getirilmesiyle oluşan *-saydı* eki ile yapılmaktadır.

-saydı :

ol-saydı 42a06

Olumsuz Çekimi: Şartın hikaye çekiminin olumsuzu, *-me* olumsuzluk ekinin üzerine *-se* şart eki ve görülen geçmiş zaman eki *-dI* ekinin getirilmesiyle oluşan *-meseydi* eki ile yapılmıştır.

-meseydi :

gel-meseydi 11a09

3.6.2.4.1.4. İsteğin Hikaye Çekimi

İsteğin Hikaye Çekimi, *-e* istek eki üzerine görülen geçmiş zaman eki *-dI* ekinin getirilmesiyle oluşan *-eydi* eki ile yapılmaktadır.

-eydi :

id-eydi 6a07

3.6.2.4.2. Şart Birleşik Çekimi

3.6.2.4.2.1. Görülen Geçmiş Zamanın Şart Çekimi

Bu çekim, *-dı* görülen geçmiş zaman eki üzerine *-sa* şart ekinin getirilmesiyle oluşan *-dı(y)sa* ekidir.

-dı(y)sa :

ol-dıysa 12b14

Mantıku'l-Gayb'da görülen geçmiş zamanın şartı birleşik çekiminin anlamını veren bir kullanım daha görülmektedir. Bu kullanım, *-dıysa* ekine paralel olarak, fiilden sonra görülen geçmiş zaman teklik 2. şahıs *-dîñ* ile *-sa* şart ekinin birleşmesiyle oluşan *-dîñsa* ekinin kullanımındır.

-dîñsa :

ol-dîñsa 13a09 ''olduysan''

3.6.2.4.2.2. Geniş Zamanın Şart Çekimi

Bu çekim, *-ur / -r* geniş zaman eki üzerine *-sa* şart ekinin getirilmesiyle oluşan *-ursa / -rise* ekleri ile yapılmıştır.

-ursa / -rise :

iderler-ise 2a09

ol-ursa 7b01

olm-ursa 19a11

ol-ursañ 13a11

3.6.2.4.3. İstek Birleşik Çekimi

3.6.2.4.3.1. İstek Kipinin Hikaye Çekimi

Bu çekim *-e* istek eki üzerine *-di* görülen geçmiş zaman ekinin getirilmesiyle oluşan *-e(y)di* eki ile yapılmaktadır.

-eydi / -(y)eydi :

id-eydi 6a07

söyle-yeydi 6a08

3.7. FİİLİMSİLER

3.7.1. Sıfat-Fiiller

Sıfat-fiiller, zaman ve hareket kavramı taşıyan ama isim gibi kullanılan fiil şekilleridir. Sıfat-fiil ekleri esas olarak geçici isimler yaparlar, ancak kalıcı isimler yaptıkları da olur. Sıfat-fiil ekleri ekleriyle türetilen kelimeler, fiillerin zamana bağlı sıfat ve isim şekilleridir². Sıfat-fiilleri geçmiş zaman, geniş zaman ve gelecek zaman sıfat-fiilleri olmak üzere 3 başlıkta ele alacağız.

3.7.1.1. Geçmiş Zaman Sıfat-Fiilleri

Bu bölümde yer alan sıfat-fiil ekleri geçmiş zaman ifade etmektedir. Bu ekler şöyledir:

² ÖZKAN, Mustafa (2000), *Türk Dilinin Gelişim Alanları ve Eski Anadolu Türkçesi*, sf. 148, Filiz Kitabevi, İstanbul.

-duğ / -dük :

geldügi 9a01

olduğı 3b14

olıduğın 8a13

-miş :

bilmiş 36a07

görmüş 25a12

kılmış 24b03

3.7.1.2. Geniş Zaman Sıfat-Fiilleri

Bu bölümde yer alan sıfat-fiil ekleri geniş zaman ifade etmektedir. Bu ekler şöyledir:

-An :

bilen 2b07

geçmeyen 37b12

olan 4a02

-mAz :

görinmez 43a15

itmezden 10a01

olmazdan 25a04

-r :

beñzer 44a03

3.7.1.3. Gelecek Zaman Sıfat-Fiilleri

Bu bölümde yer alan sıfat-fiil eki gelecek zaman ifade etmektedir. Bu ek şöyledir:

-ecek :

idecek 24a11

3.7.2. Zarf-Fiiller

Şahıs ve zaman belirtmeyen, yalnızca hareket kavramı ifade eden fiil şekilleridir. Zarf-fiiller cümlede yüklem anlamını çeşitli yönlerden tamamlarlar ve zarf olarak kullanılırlar. Yani zarf-fiiller, fiillerin zarf şekilleridirler, isim veya fiil gibi çekime girmezler³. *Mantku'l-Gayb*'da oldukça fazla zarf-fiil örneğine rastlanmaktadır. Eserde yer alan zarf-fiiller şöyledir:

-anda : -*dığında*, *dığı zaman* anlamı verir.

olanda 55a02

-*Ub / (y)ub* : Oldukça sık kullanılan bir zarf-fiildir.

idüb 5a13,

³ ÖZKAN, Mustafa (2000), *Türk Dilinin Gelişim Alanları ve Eski Anadolu Türkçesi*, sf. 151, Filiz Kitabevi, İstanbul.

kılub 1b08

koyub 4b14

-ince / (y)ınca :

idince 6a01

irince 8a07

olmayınca 40b15

-duğça / -dükçe : *-duğ / -dük* sıfat-fiil eki ve *-çA* bulunma ekinin birleşmesiyle oluşan bir zarf-fiildir. *-dığı sürece* anlamı verir.

aytduğça 6a12

itdükçe 43b09

kılduğça 6a13

-ıcağ / -icek : *-ınca, -dığı zaman* anlamı verir.

işidicek 18b01

olıcağ 7b07

olmayıcağ 7b08

-layın : Bu ek isimden fiil yapma eki olan *-IA* ile *-I* gerundium ekinin birleşerek bir tek ek haline gelmesi, sonra *-n* instrumental ekinin de benliğini kaybedip, bu

birliğe katılması ile meydana gelmiştir. şu halde ekin aslı *-lAyIn* dır. *-y-* yardımcı sestir⁴.

olduğunlayın 48a01

-mAdIn : *-madın / -medin* zarf-fiilleri *-U* ve *-p (-b)* ekleri ile kurulan zarf-fiillerin olumsuz türüdür. Görev bakımından *bir zamandan önce* anlamı veren kullanılışı *-maksızın* anlamı veren kullanılışından daha ağır basmaktadır⁵.

ermedin 14a15

şormadın 14b02

şunmadın 14b01

-mAzdAn : *-meden önce* anlamı verir.

itmezden evvel 10a01

olmazdan evvel 25a04

-iken / -ken : *i-* fiilinin zarf-fiil şeklidir.

hādiř iken 32b02

iderken 50b15

sulřān iken 25a02

⁴ ERGİN, Muharrem (2007), *Türk Dil Bilgisi*, sf. 17, Bayrak Yay., İstanbul.

⁵ KORKMAZ, Zeynep (1973), *Marzuban-Name Tercümesi*, sf. 193, Ankara Ü. Basımevi, Ankara.

-duğda / -dükde : *-dIk / -dUk* sıfat-fiil ekinin bulunma durumu ekiyle genişletilmesinden oluşan *-dUktA / -dIktA* eki, fiildeki işin zamanını belirleyen zarf-fiiller türetir⁶.

gitdükde 54b04

itdükde 32b03

kılduğda 32b05

-uban : *-Up (-Ub)* zarf-fiilinin genişletilmiş şeklidir.

oluban 53b14 / 54a01

-ü : Eski Türkçe başta olmak üzere Türkçenin her alanında görünmüş bir ektir.

diyü 7b06 / 35a15

3.8. BİRLEŞİK FİLLER

Mantıku'l-Gayb'da yer alan birleşik fiiller 2 şekilde yapılmıştır. Bunların ilki, bir isim ile bir yardımcı fiilin birleşmesiyle oluşan birleşik fiillerdir; ikincisi ise, iki ayrı fiilin birleşerek özel bir anlam meydana getirmesiyle oluşan tasvir fiilleridir. Eserde yer alan kullanımlar şöyledir:

3.8.1. İsim + Yardımcı Fiil Birleşmesinden Oluşan Birleşik Fiiller

Mantıku'l-Gayb'da yer alan birleşik fiiller; Türkçe, Arapça ve Farsça isimlerden sonra yardımcı fiiller getirilerek yapılmıştır. Eserde oldukça

⁶ KORKMAZ, Zeynep (2003), *Türkiye Türkçesi Grameri*, sf. 78, TDK Yay., Ankara.

fazla kullanımı olan bu tür birleşik fiiller, anlamları ve kullanılış özellikleri yönünden bazen günümüz Türkçesiyle benzer özellikler göstermektedir. Eserde yer alan kullanımlardan bazıları şöyledir:

bul- : *yol bulub* 5b04

eyle- : *i‘lām eyledi* 1b08

gel- : *‘ıyādete gelmez* 7a06

getür- : *vücūda getürdi* 10b06

gönder- : *maḥrūm gönderilmez* 4b08

gör- : *ḥākīr görme* 58a07

ir- : *ṣadā irdi* 4b05

it- : *tenzīh idüb* 1b12

kal- : *müteḥayyir kalub* 2a12

kıl- : *irsāl kılub* 1b08

ol- : *mevṣūf olmadı* 2b12

tut- : *muḥkem tutub* 4a12

ur- : *baş uran* 4b07

vir- : *el virür* 41a08

3.8.2. Tasvir Fiilleri

Tasvir fiilleri, fiillerin -a, -e, -ı, -i, -u, -ü zarf-fiil şekillerine bazı özel fiiller eklemek suretiyle yapılır. Bu birleşmede yardımcı fiiller, zarf-

fiilin anlattığı kılış ve oluşu tasvir eder, onun nasıl, ne şekilde olduğunu veya yapıldığını belirtirler. Bu yüzden bunlara tasvir fiilleri adı verilmiştir⁷. *Mantıku'l-Gayb*'da yer alan tasvir fiilleri şöyledir:

3.8.2.1. Süreklilik Fiilleri

Fiillerin *-ı / -u* zarf fiil şekline *gel-* / *gör-* yardımcı fiillerinin getirilmesiyle yapılmıştır.

...ıgör- / ...ugel- :

uğrayugelenlerin 57a07

urıgörüb 56a12

3.8.2.2. Tezlik Fiilleri

Fiilin *-u* zarf-fiil şeklinden sonra *vır-* yardımcı fiilin getirilmesiyle yapılmıştır.

...uvır- :

kıluvire 23a03

3.8.2.3. Yeterlilik Fiilleri

Mantıku'l-Gayb'da yeterlilik fiillerinin sadece olumsuz şekillerine rastlanmaktadır. Eserde yer alan kullanımlar şöyledir:

⁷ ÖZKAN, Mustafa (2000), *Türk Dilinin Gelişim Alanları ve Eski Anadolu Türkçesi*, sf. 148, Filiz Kitabevi, İstanbul.

...eme- :

fıkr idemez 2b06

geçemeyüb 36b01

idemez 33a08

irişemez 28a12

irişemeyen 37b07

4. METİN

1a

Estağfiru'l-lah tübtü ilâ'l-lahu ve reca' tü ileyye ve 'an cemî' i mâ kereha'l-lahi¹

Allahümme şalli 'alâ seyyidinâ Muḥammedin ve 'alâ âlihi 'adede kemâli'l-lahi ve kemâ yeliḳu bi kemâlihi²

1b

Hazâ Kitâbu Mantıḳu'l-Ġayb

Bu kitâb-ı şerîf nâṭıḳ lisân-ı 'âlem-i ğaybîdür ve kâşif-i envâr-ı melekût ve fâtiḥ-i etvâr-ı esrâr-ı seyr-i ceberûtdur

1. Bismi'l-lahi'r-raḥmâni'r-raḥîm³
2. şümûs-ı ḥamd-i nâ-ma' dūd ve aḳmâr-ı şenâ-yi nâ-maḥdūd
3. ol ḥazret-i zât bi-hem-tâ-yı ma' būd ve ḥâliḳ
4. ve râzıḳ bi-fenâ-yı mevcûd Allahu Ta'âlâ ḥazretine
5. Celle Celâlûhu ve Ta'âlâ Şânuhu şâhiddür-ki zât-ı
6. ferdâniyyetine ve şîfât-ı ulûhiyyetine lisân-ı
7. ḳudret birle şâhiddür-ki nitekim resûline
8. irsâl ḳılıb lisân-ı Cebrâ'îl ile i' lām

¹ Allah'a istiğfar ettim, ona döndüm, ona rücu ettim ve onun kötü gördüğü her şeyden uzak durdum.

² Ey Allah'ım; Efendimiz Muhammed (s.a.v.) ve onun ailesi üzerine senin (Allah'ın) kemal sıfatın adedince kemal sıfatınla karşılandığı gibi, sen de ona salat ve selam et.

³ Rahman ve Rahim olan Allah'ın adıyla.

9. eyledi Kelām-ı Kādīmīnde ve Qur'ān-ı Kerīmīnde
10. buyurdu **şhide'l-lahu ennehu lā ilahe illāhū**⁴
11. müşābihe-yi eşyādan ve mümāşile-yi ekvāndan tenzīh
12. idüb buyurdu **leyse ke mişlihi şey'ün vehüve's-**

2a

1. **semī**⁵ el-⁶ ilīm el-başı⁵ [*muḳaddimāt*]
2. ḳuds-i melekūt ve muḳarrebān-ı ḳurb-ı ceberūt
3. ve müfevvezān-ı baḫr-i lāhūt mu⁶ tekifāt-ı
4. şavāmi⁶ ḫatīre-yi ḳuds taḫallüfāt-ı ḫal⁶ ḫazret-i
5. ins anuñ zāt-ı bī-çün ve şifāt-ı muḳaddes
6. vaşfinuñ bī-ḫadd muşāḳat meydānında ve ḫamd-i
7. bī-kerānınuñ bī-⁶ aded müzākeret şaḫrāsında
8. hezārān hüner irsāl fī'l-ğuddu ve'l-işāl
9. çābü⁶ süvār olub seyr iderler-ise bī-ḫod
10. evşāfindan ḳatre beyān ve şümüs-ı meḫāmidinden
11. zerre⁶ ayān idmeyeler ve hergiz ḳat⁶ -ı menzil
12. ḳılmayub ḳaza'-ı taḫayyürde müteḫayyir ḳalub **mā-**
13. ⁶ **arefnāke ḫaḳḳa ma⁶ rifetike yā ma⁶ rūf⁶** vürūdına
14. olalar ḫazret-i ḳuṭbü'l-⁶ ārifin ma⁶ denü'l-⁶ irfān

⁴ Allah ondan başka ilah olmadığına şahitlik etti (Ali İmran Suresi – Ayet 18).

⁵ Onun benzeri hiçbir şey yoktur. O hakkıyla işitendir, hakkıyla bilendir ve hakkıyla görendir (Şura Suresi – Ayet 11).

⁶ Ben benliğimle Hakk marifetiyle seni bilemem; seni yine sen bilirsin (Hadis-i Şerif).

15. ve'l-yaqīn mazhar-ı ʿilm-i Rabbū'l-ʿālemīn mecmaʿ -ı ʿulūmū'l-

2b

1. evvelīn ve'l-āhīrīn Hātemū'l-enbiyā ve'l-mürselīn
2. aʿnī Muḥammed Resūlu'l-lahu Taʿālā Şallā'l-lahu Taʿālā
3. ʿaleyhi ve sellem buyurdu **sübḥāneke mā ʿarefnāke**
4. **Hakka maʿrifetike Taʿālā Şānuhu ʿammen yaqūlūne tūnezzihu**
5. **zātūhu mimmāteşterūne⁷ [beyt] yoḡdurur kūnhinde**
6. *anuñ ʿaḡla mecāl / fikr idemez anı vehm-ile*
7. *ḡayāl / yine oldur yine zātını bilen / anuñ*
8. *evşāfidur ancaḡ bilinen / mişli yoḡ mānendi*
9. *yoḡ ḡayy (u) ʿalīm / zātı gibidür şıfatları ḡadīm /*
10. *ol ne cevherdür (ne) ḡaḡīḡat ne ʿaraż / hem degil*
11. *fiʿl-i muʿallel biʿl-ḡaraż / ḡalkuñ ol vaşfiyla*
12. *mevşūf olmadı / ḡudreti maḡdūra mevḡūf*
13. *olmadı / bī-zemāndur devr (ü) zemān / mā-mekāndur*
14. *şāniʿ-ı kevn ü mekān / ḡaḡre ḡaḡre baḡrdur aña geveh / kim*
15. *yoḡ andan ḡayrı bir daḡı ilah / yoḡ ḡalk-ı ʿālem*

3a

1. *ger keşir (ü) ger ḡalil / birliginedür anuñ cümle delil /*

⁷ Seni her türlü noksan sıfatlardan münezzehsin. Senin bilgilerinin gerçekliği ile seni tanıdık. Şanın pek yücedir. Senin zatın maddi şeylerden arınmıştır (Hadis).

2. ulūf şalavāt zākiyyāt-ı kāmīl ve şunūf-ı
3. teslīmāt (u) vāfiyāt kâbil imdi ol sūvārīde
4. celāl-i İslām ve beyāz ber-güzīde cemāl-i ĩmān
5. Ka' be-yi ehl-i taḥkīk kıble-yi erbāb-ı ĩkân mazḥar-ı
6. envār-ı ḥafī mazḥar-ı esrār-ı celī reh-nümā-yı sâḥāt-ı
7. hüdā fāris-i meydān-ı Kābe Kavseyni Ev Ednā dürr-i
8. tāk-ı enbiyā nūr-ı çeşm-i evliyā cem' -i aşfiyā Muḥammed Muştafā
9. 'aleyhi efdālū'ş-şalavāt ve ekmelü't-taḥiyyāt ve selām
10. ve dürüd nā-maḥşūr āl ve aşḥāb üzerine
11. olsun-ki her biri burc-ı sa' ādetde necm-i hüdā
12. ve semā'-i hidāyetde bedr-i duḥān nitekim Resūlu'l-lah
13. Şallā'l-lahu 'aleyhi ve sellem buyurdu **aşḥābi**
14. **ke'n-nücūmi bā bihim iḳtedeytüm ihtedeytüm⁸ rıdvā-**
15. **nu'l-lahi Ta'ālā 'aleyhim ecma' ĩn ve şalli 'alā**

3b

1. **cemī' ü'l-enbiyā-yi ve'l-mürselīn⁹** ammā ba' de bu faḳīr
2. ve bu esīr kişi ez'af 'ibādu'l-lahü'l-kādir Mūsā
3. Bin Şeyḫ Ṭāhir ḡafera'l-lahu lehümā menn ez-zünübü'l-bāṭın
4. ve'z-zāhir aydur şükr-i bī-pāyān ve minnet-i bī-kerān
5. ol ḥayy ve hādī-yi ḡufrān ve ol Kayyūm ve ḳadīm vāhib-

⁸ Ashabım yıldızlar gibidir, hangisine uyarsanız hidayete eresiniz (Hadis-i Şerif).

⁹ Allah onların tamamından razı olsun. Selam ve dua tüm enbiya ve resullere olsun.

6. ü'l-ihsāna-kim elṭāf-ı bī-ġāye ve ʿ ināyet-i bī-ʿ illeti
7. birle bu deryā-yı ʿ işyānda ġarīḫ ve nār-ı ḫirmānda
8. ḫarīḫ miḫnet-i esrār-ı ġafletde mestūr ve vādī-yi
9. hicretde mehcūr ḫulını ḫāb-ı ġafletden bīdār
10. ḫılub aḫvāl-i sülūkdan ve ʿ ilm-i ledünden behrmend
11. ḫıldı günlerde bir gün ḫāṭıra bu vechle
12. ḫaṭve ḫıldı-ki küşūfāt-ı ilahī ve vāridāt-ı
13. Rabbāniden ve aḫvāl-i ʿ ālem-i ġaybdan ḫazret-i
14. feyyāzdan feyz olduġı uslūb
15. üzre ʿ aliyy-i ḫadrü't-ṭāḫa beyān idüb ṣaḫn-ı

4a

1. ṣaḫīfde taḫrīr ḫılub ʿ ayān itdüm zīrā
2. bu meydān(ın) çābük-süvār(ı) olan kāmiller
3. ve Kaʿ be-yi ḫaḫīḫat(de) ṭavāf ḫılan ʿ ārifler kendü
4. zevḫlerinde ve küşūfātlarında ve seyrlerinüñ
5. sırrından meşreblerinüñ meşrebine göre beyān
6. itmişler aḫvāllerin ṭālib ve ṣādīḫ ve rāġıb
7. ʿ āşıḫlara remz-ile iʿ lām itmişlerdür dār-ı
8. dünyāda yād-ġār ḫalub lisān-ı ʿ avām ve ḫāşş(da)
9. nām-ı ṣerīfleri ḫayr-ile yād olınurlar ve nicelere
10. ṭarīḫ-i Ḥaḫḫda delīl ve reh-nümā olur ve bu zaʿ īf

11. faķır dağı bu hevāyla heves idüb bu beyti
12. gönölde muĥkem ıtutub müteveccih oldı ol
13. vehhāb ĥazretine-kim üd' üni estecib leküm¹⁰
14. buyurdı va' de pes ĥilāf degüldür nitekim
15. buyurdı inne'l-lahe lā yuĥlifü'l-mi' ād¹¹ buyurdı

4b

1. dest-i tazarru'ı der-gāh-ı bī-niyāza ĥaldurub münācāt
2. ĥıldum ve destür-ı recā ve niyāz idüb ' arz-ı
3. ĥacāt ĥıldum ve ĥazret-i feyyāz lā-yezālün
4. feyzine muntazır oldum hātif-i ĥaybdan
5. nidā ve bī-cihet şadā irdi-ki ey ' aşık-ı
6. bī-ĥār-ı meĥcūr ve ey şadıķ-ı āvār-ı ĥam-ĥār
7. bu ' izzet ĥapusına gelen ve eşigine baş uran
8. esir maĥrūm gönderilmez ve bu der-gāha
9. gelüb ' arz-ı ĥacet kılan redd olunmaz cümle
10. derde devā bunda olur cümle ĥacāt
11. bu ĥazretde revā olur senün dağı
12. murāduñ edā ve du' añ ĥabül oldı
13. bu ıtū'-i ilhāmdan feyz oldı ve bu ĥaķır
14. dağı rüyı türāb-ı mezelletine ĥoyub secde-yi

¹⁰ Dua edin, duanızı cevap vereyim (Mümin Suresi – Ayet 60).

¹¹ Şüphesiz Allah vaadinden dönmez (Ali İmran Suresi – Ayet 9).

15. şükri edā kılub ve maqşūda şürū^ç eyledüm

5a

1. cenāb-ı feyyāz hāzret-i lā-yezālden feyz istid^ç ā'
2. kıldum ve ervāh-ı enbiyādan ^çaleyhi's-selāmdan
3. şefā^ç at ve isti^ç ānet recā itdüm ve dīvān-ı
4. evliyā'u'l-lahdan himmet ve istimdād temennā eyledüm
5. Bayezidü'd-devrān Cüneydü'z-zemān el-mürşid-i
6. ilā'l-lah el-melikü'l-mennān şemsü'l-kerem ve'l-ihsān
7. el-mü'eyyed be-te'yidātü'l-melikü'l-mennān ma^ç denü'l-yağīn
8. ve'l ^çirfān Şeyh Muhyi'd-dīnü'l-^çarabī ebedu'l-lah
9. irşād-ı ilahī āhirü'z-zemān hāzretlerinüñ sırrından
10. himmet ārzü kılub şürū^ç olındı ğavvāş-ı
11. fikret gönül bahırına müstağrıķ olub şadef-i
12. kalbden dürer-i haķıķat-i esrārına ve hāzīne-yi
13. cāndan cevāhir-i dürer iħrāc idüb
14. rişte-yi beyāna tıbķ-ı ^çayāna koyub cilve-yi kılūba
15. ^çarz olındı ol şarrāf-ı kāmiller-kim bāzār-ı ^çaşķda

5b

1. çār-sū-yı inķıyādda dekākīn-i istikāmetde
2. mu^çtekiflerdür ve ol ^çārifler māhirler-ki esrār-ı

3. Rabbānī cevherlerinüñ ḥazīne-dārlarıdır ve ol
4. muḥaqqıḳ müntehālar-ki ḥarīm-i ğayret ḥaremine yol
5. bulub şeh-niṣīn-i ḳurbda ve bisāṭ-ı ḳurbda
6. üns-i ḥazretde emīr-i cihān olmışlar taht-ı
7. envār-ı ḳıbābda maḥfūz olub ğayru'l-lah
8. vaḥşet tutub yār-i bī-gāne olmışlardur
9. mevlāyla me'nūs olub dü-cihāndan
10. fāriğ olmışlardur zāhir-i ' avāmü'n-nās ile
11. maḥlūt bāṭinen dü-cihāndan iğmāz-ı ' ayn
12. ḳılub melā'ike-yi müheyyem gibi mā-sivā'-i
13. ḥazret-i ulūhiyyetden ğāfil olmışlardur
14. el'ān ḥazırlardur **küllü men 'aleyhā fānin**¹² sırrınıñ
15. nūrı burc-ı celālden tecellī ḳılub nā-rüşen-i

6a

1. kā'inātı iḥrāḳ idince münḳaṭı' olmazlar velakin
2. ḥazret-i Ḥaqq ḥalkuñ çeşmine kehl-i hicāb çeküb
3. ğayūrluğından vücūd-ı şerīflerin ve ' unşur-ı
4. luḫfların ḥal' -ı velāyetle mestūr ḳılmışdur
5. şüretā bī-gāne gösterüb ma' lüm ḳılmamışdur
6. eger anlardan birin Ḥaqq ' ayān idüb saña beyān

¹² Yeryüzünde bulunan her canlı yok olacaktır (Rahman Suresi – Ayet 26).

7. ideydi hezārān kerre ziyān ta' n açub kelām-ı
8. (nā)-şāyeste söyleyeydi ümidim oldur-ki bu kitāb-ı
9. şerīfe nāṭıķ lisān-ı ' ālem-i ğaybdur ve kāşif-i
10. envār-ı melekūt ve fātiḥ-i envār-ı esrārın be-ceberūtdur
11. ve ' ayn-ı tecellī-yi lāhutdur-ki bu devr-i bī-
12. karar devr itdükçe ve bu çarḥ-ı sitem-kār ' ubūr
13. kıldukça es' ad-ı sâ' ate muvâfık ve eşref-i
14. evkâta muṭâbık gelüb vaqt-i meymünede anlardan
15. birinüñ kimyâ-yı nazarlarına ve yed-i mübâreklerine

6b

1. irişüb nazar-ı himmet birle nâzır olalar himem-i ' âliye-
2. lerinden kemâl-i luṭf birle ḥayr du' â'dan ve du' â'larından
3. ferāmüş kılmayalar himem-i ' âliyelerinden bu kalb-i
4. maḥzūna uçan ḥazīne-yi kalb-i pür-ḥuzūr-
5. larından himmet ' aṭâ' ideler ümmizdür-ki Ḥaḳḳ
6. Ta' ālā ḥazret-i Celle Şānuhu defātir-i ' işyānumı
7. maḥv idüb divān-ı maġfūrunda taḥrīr
8. kıla ammā ' ālem-i ğaybdan keşf olan
9. esrāruñ taḥrīrine şaḥīfe-yi zemīn ve āsmān
10. müteḥammil olmaz ' uḳūl-ı ' uḳalānuñ fehmine
11. şıġmaz erbāb-ı ferāset ve aşḥāb-ı kiyāset

12. anuñ seyrini bilmez zîrâ erbâb-ı ʿ aql ve aşhâb-ı
13. naql muḳayyeddür maʿ ḳulâtıyla ʿ uḳalânuñ
14. meʿ âdına nihayet bidâyet-i velâyetdür eṭvâr-ı
15. beşeriyetden ḫâric olan aḫvâl-i ʿ uḳûl-ı

7a

1. ʿ uḳalâya mümteniʿ görünen efʿ âl ʿ âlem-i rûḫâniyyede
2. mümkündür anda mümteniʿ maʿ dümdur anlar **küntü lehu**
3. **semʿ an ve baṣaran ve yeden ve lisânen felî yesmaʿ u velî**
4. **yübşiru velî yebṭiṣu velî yanṭıḳu**¹³ ḫadîṣ-i şerîfinüñ
5. sırrıyla müteḫakkıḳ olmışlardır ve baʿ z maḳâmât
6. vardır-ki ʿ iyâdete gelmez ve daḫı nihâyet-i velâyet
7. nübüvvedür bu faḳîr kimdür ʿ ilm-i ledünden kelâm idüb
8. ʿ âlem-i esrârdan beyân ide-ki enbiyâ ve evliyâ bu
9. meydânuñ çâbük-süvârlarıdur cümlesi ʿ aczlerine
10. maḳarrlarıdur ʿ avâlim-i bî-nihâye ve nesne-yi ḡayr-i mütenâhî
11. şâniʿ -i bî-âletüñ deryâ-yı şanʿ atından bir ḳatre
12. dükeli ulû'l-elbâb ol ḳaṭrenüñ sırrında
13. ser-gerdân ve seyrinden ḫayrân ve nâ-dândur
14. cümlesi bir zerrede ʿ âcizlerdür eger ʿ ulüm
15. cüz'î ve küllî maʿ lüm olub müṣkilât-ı

¹³ İşıtmesi, görmesi, eli, dili ben olurum; benimle işitir, benimle görür, benimle tutar, benimle söyler (Hadis-i Şerif).

7b

1. mümkünât hâll olursa cemî'î ' uqûl
2. ' Anqâ'-i şîfat olub qale-yi Kâfa yine pervâz
3. urursa anuñ şahîfe-yi kudretinden bir harf
4. âgâz olunmaz bu meydânda ' aql mât olur
5. tefekküre mecâl qalmaz Cebrâ'îl ' aleyhi's-selâm
6. **lev denevtü'n-nemlihi li'iẖteraktü**¹⁴ diyü feryâd ider
7. pes sırr-ı kâ'inâtda ' acz bu mertebede olıcaq
8. ve aḥvâl-i şehâdet ma' lûm olmayıcaq ' âlem-i ğayb
9. tecelliyât ehli ve envâr-ı Rabbânî ne vechle ma' lûm
10. olur olacak olsun ve ne resme ' ibârete
11. gelsün-ki külliyyen zevkıyyâtdur ehl-i zevqe
12. müfevvezdür ' âlem-i şehâdetde ve şuver-i mevcûdâtda
13. mişâl yoqdur mişâli qatre vaşf idüb
14. deryâyı bildürmek gibidür imdi bu faḳîr
15. daḥı deryâ-yı bî-pâyândan qatre vaşf idüb

8a

1. ' ummâna remz ider ve zerreyi şerḥ idüb
2. ḥürşîd işâret ider verâ'-i perdeden
3. ṭarîḳ-i remz-ile **kellimû'n-nâse** ' alâ qaderi ' uqûlihim¹⁵

¹⁴ Bir adım daha atarsam yanarım.

4. muḳtezāsınca cehlinüñ ‘ adāvetinden iḥtirāz
5. olınub **tefhīm zevī'l-‘ ukūla**¹⁶ münāsib
6. ve aḥkām-ı şerāyi‘ -i nebeviyyeye muṭābıḳ idelüm aḥvāl-i
7. sülūk-ı sālīkden derece-yi ‘ irfāna irince
8. lāmi‘ olan envārdan fātīḥ olan esrārdan
9. ṭālī‘ olan tecelliyātdan ‘ ayān idelüm erbāb-ı
10. maḳāmāt ve aṣḥāb-ı ṭabaḳātı beyān idelüm maḳām-ı
11. velāyetüñ ma‘ rifetüñ keşf idelüm fenāfī'l-lah
12. ve beḳābi'l-lah sırrın āşkäre ḳılalum ammā Türki lisān
13. üzre taḥrīr olınuğın şāḥib-i kemāl ve ehl-i
14. nazār olanlar ta‘ yīb ḳılmayalar-ki murād ma‘ nīdür
15. ḥüsn-i elfāz degül ‘ āḳil oldur-ki her dilden

8b

1. ma‘ nā aḥz ide ḥüsn-i elfāz ve tezyīn-i faşāḥāt
2. müfīd olmaya [**beyt**] *ḳamu dilde ma‘ nī vardur bilene /*
3. *ḳamu yolda Ḥaḳḳ bulunur bulana* pes her kim
4. bu kitāba nāzır ola kemāl-i kereminden cān (u) dil
5. birle bu faḳīr ve ḥaḳīr ve esīr ve keşīr-i ḥayr-ı du‘ ā'
6. ile yād ideler Ḥaḳḳ Celle ve ‘ Alā firdevs-i a‘ lāda
7. civār-ı faḥrū'l-enbiyāda mesken virüb

¹⁵ İnsanlara akıllarının derecesine göre konuşunuz (Hadis).

¹⁶ Akıl sahibi kimselere anlatmak, bildirmek.

8. cemāl-i muḳaddesine nāzırından kıla āmīn
9. yā muḳīm imdi maḳlūm ol-ki bu kitāb
10. on üç bāb üzerine tertīb olındı
11. ve her bāb daḫı birer faẓl-ıla faşldur nāṭıḳ
12. lisān-ı ğayb olduğı ecilden ismine
13. Mantıḳu'l-Ġayb dinildi [*bābü evvel*¹⁷]
14. taḫlīḳ-ı mübtedā-yı mevcūdāt beyānındadır
15. [*bābü sāni*¹⁸] rūḫ-ı insānī ḳāleml-i ervāḫdan

9a

1. ecsāma geldüği beyānındadır [*bābü sālis*¹⁹]
2. ervāḫ girü ecsāmdan maḳām-ı aşlına rücūḳ
3. itmesinüñ beyānındadır [*bābü rābi*²⁰] aḫvāl-i
4. sülūk beyānındadır [*bābü ḫāmis*²¹]
5. ḫalvet-i zıḳru'l-laha müdāvemmet itmek beyānındadır
6. [*bābü sādis*²²] zıḳru'l-lahdan zuḫūr iden nūruñ
7. beyānındadır [*bābü sābi*²³] ḳāleml-i nūr-ı Ḥaḳḳ beyānında-
8. dur [*bābü sāmin*²⁴] tecellī-yi nūr-ı şıfāt ve celāl

¹⁷ 1. Bölüm.

¹⁸ 2. Bölüm.

¹⁹ 3. Bölüm.

²⁰ 4. Bölüm.

²¹ 5. Bölüm.

²² 6. Bölüm.

²³ 7. Bölüm.

9. beyânındadır [*bâbü tâsi*²⁵] tecellî-yi nûr-ı şîfât-ı
10. cemâl beyânındadır [*bâbü 'aşir*²⁶] tecellî-yi nûr-ı
11. zât-ı Hâkkuñ beyânındadır [*bâbü hâdî 'aşere*²⁷]
12. tecellî-yi zât-ı Hâkkuñ hâşşiyeti beyânındadır [*bâbü*
13. *sânî 'aşere*²⁸] kûtb-ı 'âlem beyânındadır [*bâbü sâlis*
14. *'aşere*²⁹] ricâlü'l-ğayb beyânındadır imdi bu on
15. üç bâb olmasına sebep ve ser-ñikmet budur-ki

9b

1. Hâzret-i Yûsufü'l-Şiddîk 'aleyhi's-selâm rü'yâsında
2. gördi-ki on bir yıldız ve âf-tâb ve mâh kendüye
3. secde kıılır nitekim Hâkkuñ Ta'âlâ Kelâm-ı Qadîminde
4. buyurdu *innî râ'eytü aħade 'aşera kevkeben ve's-şemse*
5. *ve'l-kamera râ'eytühüm lî sâcidîn*³⁰ ve kimüñ-kim çeşm-i
6. başîretine bu ebvâb-ı şavâbuñ sırrı
7. cilve-ger ola Yûsuf gibi câh-ı cismâniden
8. ħalâş bolub taħt-ı Mısrda şu'üd
9. kıılıb 'azîz-i dü-cihân ola ve nücûm-ı mümkünât

²⁴ 8. Bölüm.

²⁵ 9. Bölüm.

²⁶ 10. Bölüm.

²⁷ 11. Bölüm.

²⁸ 12. Bölüm.

²⁹ 13. Bölüm.

³⁰ Gerçekten ben (rüyada) 11 yıldızı, güneşi ve ayı gördüm. Onlar bana boyun eğiyorlardı (Yusuf Suresi - Ayet 4).

10. bende-vār tahtınuñ alayında kıla **ve'l-ḥamdüli'l-lahi rabbi'l-**
11. 'ālemīn ve 'alā ālihi ve şaḥbihi ve ecma'ın³¹ [*bābü evvel*³²]
12. (*müteḥallik-i mübtedā-yı mevcūdāt beyānındadır*) imdi
13. Ḥazret-i Resūlü Ekrem ve nebī-yi muḥterem Şallā'l-lahu
14. Ta'ālā 'aleyhi ve sellem buyurdu **evvelü mā ḥalaḳ Allah**
15. rūḥī ve evvelü mā ḥalaḳ Allahu 'aqlī³³ bilgil-kim ḥālik-i

10a

1. 'ālem ḥalḳı ḥalḳ itmezden evvel zāt-ı pāk zātına
2. tecellī ḳıldı zātını zātından ğayrı kimse bilmezdi
3. vaşf-ı imkāndan ve nuḳūş-ı ekvāndan eşeri
4. yoğidi ammā mevcūdāt 'ilm-i ḳadīminde mevcūd
5. idi ve ammā deryā-yı vaḥdetde bī-reng idi
6. [*beyt-i meşnevī-yi şerīf*] zātını zātından ğayrı
7. kimse bilmezdi vaşf-ı imkāndan ezelden evvel
8. ḳadīm pāk yezdān celāl-ile cemālinde idi
9. pinhān ne ismi zāhir idi ne şifātı ne
10. 'ilmi bilinürdi ne ḥayātı muḥiṭ olmışdı
11. deryā-yı vaḥdet(de) temāmet ğarḳ idi anda bu keşret
12. tecellī eyledi zātına zātı bilinsün diyü esmā

³¹ Alemlerin Rabbi olan Allah'a, ailesine ve arkadaşlarına (çevresine) hamd olsun.

³² 1. Bölüm

³³ Allah ilk önce ruhumu ve aklımı yarattı.

13. ve şifâtı imdi zātı hüviyyeti bir gizlü gencdi
14. diledi-kim genc-i pinhānı ʿ ayān idüb zāt
15. zāt³⁴-ı eḫadiyyeti āyine-yi keşretde tecellî kıla

10b

1. ve ulūhiyyetini izhār idüb ḳudretini maḫlūḳātına
2. bildüre nitekim buyurdı **küntü kenzen maḫfiyyen fa'eradettü**
3. **en u' rife faḫalaktü'l-ḫalka**³⁵ ya' nî zāt-ı pākî-ki
4. muḫaddesine tecellî ḳıldı-ki aña tecellî-yi irâdet
5. ve şürü^c -ı izhâr-ı ḳudret dirler nūr-ı muḫaddesinden
6. rûḫ-ı pāk-i Muḫammedi vücûda getürdi nitekim Resûlu'l-lah
7. Şallâ'l-lahu Ta' âlâ ʿ aleyhi ve sellem buyurdı **ene min**
8. **nûri'l-lahi ve'l-mu'minüne minnî**³⁶ ya' nî mü'minler nūr-ı
9. Muḫammedindür ve nūr-ı Muḫammed nūr-ı Ḥudādandur pes
10. rûḫ-ı pāk-i Muḫammedî mebd'e'-i vücûd oldı ve āyine-yi
11. zāt-ı eḫadiyyet oldı Ḥaḳḳ Ta' âlānuñ zāt-ı bî-çünına
12. ve esmâ ve şifâtına maḫzar oldı diledi-kim
13. ḫabîbinüñ ululuğını ve şerefini zâhir kıla rûḫ-ı
14. pāk-i Muḫammed Şallâ'l-lahu ʿ aleyhi ve sellem nazar-ı muḫabbetle
15. tecellî ḳıldı ervâḫ-ı ulû'l-ʿ azm ve'l mürselîn

³⁴ Kelime ard arda iki kez yazılmıştır.

³⁵ Ben bir gizli hazineydim, bilinmeyi isteyip mahlukatı yarattım (Hadis-i Kutsi).

³⁶ Ben Allah'ın nurundanım, müminler de bendendir (Hadis-i Şerif).

11a

1. vücūd(a) geldi ervāḥ-1 enbiyādan ervāḥ-1 evliyā'u'l-
2. lah zuhūra geldi ve ervāḥ-1 evliyādan ervāḥ-1
3. mü'minīn ve 'arş ve mā-fihā (ve) melā'ike vücūda
4. geldi ve daḥı sār maḥlūkāt bi-ḥasebü'l-isti' dād
5. tenezzül kıldı pes rūḥ-1 Aḥmed nūr-1 aḥaddan vücūda
6. geldi rūḥ-1 Aḥmedden kevn ü mekân müretteb
7. üzre ta' yīn bulub zuhūra geldi mevcūdātuñ
8. menşe'i anuñ rūḥ-1 şerīfi oldı eger rūḥ-1
9. pāk vücūda gelmeseydi mümkināt 'ademde
10. ḳalub ta' yīn bulmazdı nitekim serā'ir-i
11. sırrda ve şuffe-yi şafāda ve bezm lī-ma' allahdan
12. Ḥaḳḳ Ta' ālā Celle ve 'Alā resūline ḥiṭāb
13. ḳılub buyurdı ve resūli daḥı lisān-1
14. ḥāliḳden ḥalkına ḥikāyet kıldı **levlāke**
15. **levlāk lemā ḥalaktü'l-eflāk**³⁷ on sekiz biñ

11b

1. 'ālem anuñ muḥabbetine vücūda geldi çünki
2. ervāḥ-1 'ālem rūḥ-1 pāk-i Muḥammed Şallā'l-lahu
3. 'aleyhi ve sellem nūrınuñ pertevinden vücūda

³⁷ Sen olmasaydın alemleri yaratmazdım (Hadis-i Kutsi).

4. zāhir oldı maḳāmlu maḳāmunda ḳarār ḳıldı
5. Ḥaḳḳ Ta‘ālā Celle Şānuhu ulūhiyyetini izhār
6. ḳılmaḳ iḳün cemālını ‘arz idüb lisān-ı
7. ḳudret ile **elestü bi Rabbiküm**³⁸ buyurdı ervāḥ
8. şevḳ-i cemāl-i zū'l-celāliden ve zevḳ-i kelām-ı
9. lā-yezāliden vücūda gelüb cūş ḳılıb
10. **belā ve Rabbünā**³⁹ cevābın virdiler egerçi ol nidā-yı
11. **elestü bi Rabbiküm**⁴⁰ nev‘-i insāniyye idi ammā
12. vāsıṭa-yı insān ile cemī‘ mevcūdāta
13. irişdi her biri şarāb-ı ‘aşḳ-ı ilahīden
14. nūş ḳılıb mest oldılar cümlesi **belā**
15. **ve Rabbünā**⁴¹ cevābın virdiler mevcūdātuñ olması

12a

1. ve her biri bir nev‘ e ḥareketde ve bir nev‘ e cünbüşde
2. olması ol nidā-yı ḥazret-i zāt-ı eḫadiyyetüñ
3. istimā‘ şevḳinden ḥāşıl olmışdur anuñ-çün
4. her şey' kendü nefsinüñ ma‘rifetinde ‘ācizdür
5. ol mestlük her ānda izdiyād olur velakin
6. cümlesi bī-ḥaberlerdür **[beyt]**

³⁸ Ben sizin Rabbiniz değil miyim! (Araf Suresi – Ayet 172).

³⁹ Evet Rabbimizsin.

⁴⁰ Ben sizin Rabbiniz değil miyim? (Araf Suresi – Ayet 172).

⁴¹ Evet Rabbimizsin.

7. **ez seḳāhum Rabbuhum**⁴² *beyn-i cümle erbāb-ı mest /*
8. *ve ez-cemāl-i lā-yezāl heft penc çār mest / çün füzün*
9. *eger der-tecellî-yi ez-cemāl-i Haḳḳ-bîn / zerre zerre her dü-‘ālem*
10. *keşf-i mūsā-vār mest / imdi cümle ṭālib-i*
11. *cemāl-i eḫadiyyet ve ‘āşık-ı zāt-ı şamediyetdür*
12. *velakin ol ḫazret her şey'e kendüden aḳrebdür*
13. *ḫicāb olan hemān vehm-i ğayriyyetdür bu maḳāmdan*
14. *ilerü kelāma destür yoḳdur vehm-i ta‘bire*
15. *gelmek muḫaldür tefhīm için bu maḫallde*

12b

1. *bir temşil idelüm ey ṭālib-i esrār-ı mütenāhî ve ey*
2. *rāġıb-ı rumüz-ı pinhānı añlaġıl ve bu temşil-i mecāziden*
3. *fehmi eylegil ḫaḳīḳatde rūḫ-ı Muḫammed Şallā'l-lahu*
4. *‘aleyhi ve sellem ḳamer mişālindedür zīrā fī zāta bu mücellā*
5. *ve bir muşayḳal āyinedür ziyā'-i şemse nūr*
6. *olmaġa ḳābildür vaḳtā kim şemse muḳābil*
7. *olsa şu‘ā‘-ı āf-tābdur nūr iḳtibās idüb*
8. *münevver olur nūr-ı ḳamer nūr-ı āf-tābuñ ‘aksidür*
9. *muḳābelesiyle nūr kesb idüb münevver*
10. *fī nefse münevverü'l-ġayre olmışdur nitekim ḳamer*

⁴² Rableri onlara (tertemiz içecekler) içirecektir (İnsan Suresi – Ayet 21).

11. ʔulūʕ itdügi vaʔt ʔulümāt ve daḡı ʔamer nūrı
12. pertevinden nūr kesb idüb nūrāniyyete
13. münʔalib olur ʔulümāt ʕ ayn-ı nūr olur
14. ʔün bu temşil maʕ lüm oldıysa bilgil-kim ʔün
15. şems-i eḡadiyyet burc-ı eḡadiyyetden ʔulūʕ

13a

1. idüb tecellī ʔıldı āsmān lā-mekāndan
2. ol ʔamer-i şubḡ-ı ebed ʔulūʕ eyledi şems-i eḡadiyyete
3. muʔābil oldı nūr ulūhiyyetden münevver
4. oldı ve nücüm-ı mümkināt maḡrib-i ʕ ademde
5. mektüm idi ol ʔameride(n) münir bir nūr urdı
6. cümlesi taʕ ayyün rengiyle boyanub ol ʔamer-i
7. bī-noʔşāna muʔābil oldılar bi-ḡasebü'l-istiʕ dād
8. o nūrı kesb itdiler eger insān-ı kāmil
9. oldınsa **men ra'anī faʔad rāye'l-Ḥaʔka**⁴³ remzinde
10. ḡaberü'l-faşl imdi bilgilkim eger ʔeşm-i ḡaʔiʔatle
11. ʕ āleme nāzır olursaḡ ḡaʔāyık künhüyle
12. keşf ʕ ālem(i) şābit görürsin fī zāta
13. ʕ ademiyyet üzre bī-reng görürsin
14. deryā-yı der-vaḡdetde [*beyt*] var odur belki

⁴³ Beni gören, muhakkak gerçeği gördü (Hadis).

15. *nefs-i emr hemān / daḥı mülk-i ʿademedür bu cihān*

13b

1. nitekim Resūlu'l-lah Şallā'l-lahu Taʿālā ʿaleyhi ve sellem
2. buyurdı **kāna'l-lahu velemyekün maʿahu şey'in**⁴⁴ imdi kişi
3. dünyāda kimūñle olursa āḥiretde daḥı anuñla
4. koyar Ḥaḳḳ Taʿālā buyurur-ki **men kāna'l-lahu kā'l-lahi**⁴⁵
5. her kim Allah ile olsa Allahu Taʿālā da
6. anuñla olur **ḳāle'l-ʿārifüne el'āne kemākān**⁴⁶
7. Ḥaḳḳ Taʿālā ḥazretleri ʿālemden ğanīdūr
8. istiġnā'-i tāmmī vardur vücūd ve ʿadem
9. ʿaliyyü's-seviyyedür ʿālem daḥı ʿademedür
10. dimek ol kimseye mufevvedür-kim mecāzī
11. vücūdın yere pervāne-vārī şemʿ-i celāl-i
12. çadiyyetde iḥrāk idüb ḥaḳīḳat-i eşyāya
13. muḫṭaliʿ ola ve ḳalbi iki cihāndan vāsiʿ ola
14. yoḥsa her ʿāmiyy nā-dān olur ve bu sırda
15. ser-gerdān olur **ve şallā'l-lahu ʿalā seyyidinā Muḥammedin ve ʿalā ālihi ve şahbihi**

⁴⁴ Allah var idi ve onunla birlikte hiçbir şey yok idi (Hadis-i Şerif).

⁴⁵ Kim Allah'ın yanında ise, O Allah'ın yanında gibidir.

⁴⁶ Arifler dedi: "Şimdi de yine aynen öyle".

14a

1. **ecma^c in⁴⁷ [bābū şānī⁴⁸]** (rūḥ-ı insānī^c ālem-i
2. *ervāḥdan ecsāma geldügi beyān ider)*
3. imdi Hakk Ta^c ālā^c **azze ve celle⁴⁹** ḥazretleri Qur'an-ı
4. Keriminde buyurur-ki **lakad ḥalāknā'l-insāne**
5. **fī aḥseni taḫvīm şümme radednāhu efsele sāfilin⁵⁰**
6. ey^c aziz bilgil-kim çün ervāḥ pertev-i rūḥ-ı
7. pāk Muhammed Şallā'l-lahu Ta^c ālā^c aleyhi ve sellemden
8. vücūda geldi her biri^c ālem-i ervāḥda ve ol
9. bezm-i ezelde kişver-i leṭāfetde ve civār-ı kurb-ı
10. ḥazret-i^c izzetde mu^c ayyen maḳāmlarında qarār kıldılar
11. aḥvālleri bu minvāl üzre güzer kılurdu cihet-i
12. keşāfetden nesne yoğidi-ki müşāhede-yi
13. cemāl-i ulūhiyyete māni^c oldu ve hiç ḥavāṭıra
14. ḥuṭūr itmezdi her kār-i düşvār āsān ve her
15. maḥfī-yi nihān ve^c ayān idi ve her menzile irmedin

14b

1. bilür ve her nesne şunmadın alurdu ve her

⁴⁷ (Selam ve dua) Efendimiz Muhammed'e (s.a.v.), ailesine ve tüm ashabına olsun.

⁴⁸ 2. Bölüm.

⁴⁹ Aziz ve celil olan.

⁵⁰ Biz gerçekten insanı en güzel biçimde yarattık, sonra onu aşağıların aşağısına indirdik (Tin Suresi – Ayet 5).

2. su'âl şormadın bilürdi ve her 'aṭāyı
3. ṭaleb itmedin irişürdi ve her şevābı işlemedin
4. yazılurdı ve her murādı temennī itmedin revā olurdı
5. cemāl-i Ḥaḫḫ hiç mestūr olmazdı ba'ż 'ārifler
6. vardır-ki 'ālem-i şehādetde girü ol 'ālemi bulur
7. ve lezā'iz-i ezeliyye ile mütelezziz olur belki
8. daḫı merātib-i 'ālīye irişürler-ki 'ālem-i ervāḫda
9. rūḫı o maḫāmuñ ḫayāline irmişdür zirā
10. 'ālem-i ecsāmda cem' iyyet vardır 'ālem-i ervāḫda
11. rūḫ gāyet leṭāfetde idi tecellī-yi nūr-ı Ḥaḫḫuñ
12. müşāhedesine ṭāḫat getürmezler idi fānī
13. olurdı vaḫtā kim rūḫ 'ālem-i ervāḫdan ve civār-ı
14. ḫurb-ı Rabbül-ālemīnden riḫlet idüb 'ālem-i ecsāma
15. gelmek dileye ve ol 'ālem-i beḫādan bu dār-ı fenāya ve beyt-i

15a

1. 'ināyete 'ubūr itmek isteye ve ol maḫām-ı ünsden
2. bu serāy-ı vaḫşete ve āşiyān-ı ḫaḫīḫat-i vaḫdetden
3. bu hevā-yı keşrete pervāz urmaḫa emr olına ve ol
4. vaṭan-ı aşliyyeden sefer ḫılub bu ḫarīb aḫlıma ne
5. 'azm itmege kūsü'l-vecel çalına çünki rūḫa
6. emr-i ilahī ve ḫükm-i sübhānī irişe rūḫ bunca

7. zemān urb-ı Haqqda mtemekkin olup cemāl-i lā-yezāl
8. birle ns hşıl ılmıŖdı gr-ki maħbb-ı ezeliğen
9. devr olup cemāl-i lem-yezeliğen maħcb olur hem-ān-dem
10. nār-ı firat olup mstevli olup mte'ellim bi-ıhtiyār
11. Haqq Ta'ālā hzretlerinn firāqinden feryād ve figān
12. idb zār vire ricz-i Ŗiddet nālān ider-ki
13. ehl-i 'ālem-i melekt anu-iun hsret yaŖı revān
14. iderler der-gāh-ı ulhiyyete tazarru' idb anu vuŖlat-ı
15. ebediŖsin temenni ılurlar Hzret-i Haqq Celle ve 'Alā

15b

1. zāt-ı bi-unına asem ılıb aydur-ki yā rh
2. ben seni ol 'āleme gnderdm-ki cemāl-i
3. muaddesmden maħcb olup var firāumda
4. muħarra olmağ-ıun degldr seni ol 'āleme
5. kesb-i kemāl ve taħŖil-i merātib-i a' lām-ıun
6. irsāl iderem-ki ol 'ālem-i ecsāmda ve vcd-ı
7. beŖeriyetde hşıl olur ol 'āleme varub
8. irsāl eyledm-ki reslmn Ŗer'i'ati mcibine
9. a' mālē mltezim olasın ve saa hevā-yı
10. nefsqn musalla ılsam gerek anu zerine
11. gālīb ol(a)sın nefsqn ārzlarına māl'il

12. olub benüm civārumda cemāl-i muḳaddesümle me'yūs
13. olduĝuñ zevḳleri ferāmūs ḳılmayasın
14. cān (u) göñülden baña müştāḳ olub her kārūnda
15. rızāmı ihtiyār idesin ve virdigüm belālaruma

16a

1. şābir olub 'aḫā'-i ni' metüme şākir olasın
2. göñül evinde benden ĝayrı iḫrāc idüb
3. her ānda nāmumı şākir olasın tā kim senüñ
4. şıdḳuñ ve kemāl-i muḫabbetüñ beynü'l-ḫalā'ik
5. zāhir ola ve ben daḫı senüñle melā'iklerime
6. ser-zeniş ḳılub diyem-ki yā meleklerim
7. nazār idiñ benüm ḳuluma bunca şuĝul
8. ve mevāni' birle hevā-yı nefsine ve iĝvā-yı
9. şeyṭāna aldanmayub baña muḫabbet idüb
10. benüm fermānumda olur siz aña ṭa' n iderdiñüz
11. fesād ider ve ḳan döker didiñüz diyü
12. teşñi' idem seni melā'ikeye medḫ idem
13. Cebrā'ile emr idem semavātda nidā ḳılub
14. çağıra ehl-i semavāta i' lām idem-ki Ḥaḳḳ
15. Ta' ālā fülān bin fülānı zāt-ı pākine dost ḳıldı

16b

1. siz dağı aña muħabbet idüñ diye ve rü-yı ‘arza
2. dağı nidā kılub diye-ki ey benī-Ādem ve ey ehl-i
3. ārz Rabb ‘azze⁵¹ fülān bin fülānı dost idindi
4. siz dağı aña dost oluñ ve muħabbet idüñ diye
5. ehl-i semavāt ve ehl-i ārz muħıbbüñ ve meddāhuñ ola
6. nāmuñı yed-i kudretümle levḫ-i ğaybīde ‘āşıklarum
7. ve şādıklarum dīvānında taḫrīr idem başiretünden
8. yetmiş biñ nūrānī ve zulmānī ḫicābı def idüb
9. cemālümü ‘ayān idem ve bī-vāsıṭa sırruñda nidā kılub
10. diyem ey ‘āşıq ve şādık ve ey ‘ahdine olan
11. muvāfık nice bir beyābān-ı firḫatde ser-gerdān seyr
12. idersin ve nice bir āşinā iken bī-gāne olub
13. ırağda gezüb dostuñı ğayrılardan istifsār
14. idersin istediğüñ senüñledür senden
15. ayru degüldür cemālümdeñ ḫicāb-ı ‘izzeti ref eyledüm

17a

1. maḫşud (u) maṭlūbuñ benüm cānla müştāk olub
2. sevdüğüñ benüm rüz (u) şeb ārām ve ḫarār kılmayub
3. istediğüñ benüm temennī kılub cemālin gö(r)sem didüğüñ

⁵¹ Aziz olsun!

4. benüm ketm-i ‘ademden şahrâ-yı vücûda getüren hâlik-i
5. bî-niyâzuñ benüm şimden girüsin benüm olğıl ve ben senüñüm-kim
6. kevn ü mekân saña hâ'il olmaya cümle zât
7. ve mümkinât mir'ât olub cümle eşyâda bî-nişân
8. cemâlümi ‘ayân eyledüm ve her nefesde âyîne-yi cândan
9. ‘arz-ı cemâl itdüm göñlüñ evin zevk (ve) şevküm ile
10. memlû itdüm ‘âlem-i ecsâmda merâtib-i ‘âlîye
11. ‘aât’ itdüm-ki ‘âlem-i ervâhda hezârân biñ yıl
12. rûh mücerred olub bî-hicâb olmağunda hâşıl
13. olmaya ve girü benüm der-gâhuma rücû‘ eyledüğün
14. vaqt mübeşşir irsâl idem i‘zâz-ı ikrâmla huzûrıma
15. da‘vet kılam ve civâr-ı cemâlüme idhâl idem ve hürân-ı

17b

1. cinânı saña hizmet-kâr kılam ve dağı ol nesneleri
2. aydam-ki gözler anı görmedi ve kulaqlar
3. işitmedi ve hâtır-ı beşere huşûr itmedi ebedü'l-âbâd
4. bu nev‘e ‘işret ve zevkle mesned-i sermedi
5. dâr-ı ‘izzetde qarâr idesin fenâsı olmaya ve senden
6. râzî olam hışm itmeyem eger ol ‘âleme varub
7. ve emrûme imtişâl iden enbiyânuñ şeri‘atine ittibâ‘
8. kılmayasın ve men‘ eyledüğüm nevâhiden ictinâb

9. itmeyessin nefsiñ arzuların ihtiyâr ide-
10. sin benüm civârumda bulduğuiñ ünsi
11. ferâmüş idesin ve gönül evin benüm gayrum
12. ile memlû kılub zıkrümden ve şevkümnden
13. hâlî olasın ben-dahı iki cihânda saña
14. haşm olam nitekim Resûlu'l-lah Şallâ'l-lahu Ta'âlâ
15. 'aleyhi ve sellem buyurdu **men kâne fı kalbihi gayru'l-lahi**

18a

1. **fehaşmihu fı'd-dâreyni**⁵² hadîş-i şerîfinüñ
2. mazmün-ı şerîfi aña işâretdür
3. ve saña ğaflet havâle kılam dünyâyı vâsi' idem
4. zâkir olmayub aña muhabbet idesin ve faqr
5. havâle kılam şâkir olmayub aña meşğul
6. olasın cemâlüm ünsini ferâmüş idesin
7. zevk ve şevkümnden devr idüb nazâr-ı
8. 'inâyetüm senden hıfz idem ve girü benüm hazretüme
9. rücü' itdüğüñ vaqt dâr-ı celâlüme idhâl
10. idem firqatüm nârını üzerine musallaat kılam
11. ve bir vechle seni iħrâk idem-ki mu'azzibini
12. seniñ iħrâkından 'ibret alub baña isti'âze

⁵² Kalbinde Allah'tan başka bir şey olan kimseye, Allah her iki dünyada o kimseye düşmandır (Hadis-i Şerif).

13. ideler çün rûḥ ḥīn-i muḡayeretden müte'ellim
14. ola ve ḡurb-ı izzetde rıḥlet kıлмаḡ-ile
15. muḡtarib ola ve Ḥaḡḡ Ta' ālā bu resme va' deler

18b

1. ve va'idler kıla rûḥ girü ḡaber-i vuşlat işidicek
2. nār-ı ḡasreti bir miḡdār teskīn bula va' de-yi ilahīyle
3. şād ve mesrūr ve va'idinden ḡavf idüb
4. maḡzūn ola ba' de-zā melekü'l-ervāḡa emr
5. olına rûḡı a' lā-yı illiyyinden esfeline
6. endüre-ki beden-i insāndan firād ez-firād ervāḡa
7. müfāreḡatda ḡurb-ı izzetde bu vechle va' deler
8. ve va'idler olub andan ālem-i ecsāma gele ḡālībuñ
9. izdivācından bir miḡdār ḡicāb ḡāşıl olur
10. ve vaşf-ı ta' ayyün ḡālib olub şems-i ḡaḡīḡat-i
11. cemāline seḡāb-ı beşeriyyet ḡā'il olur üns-i ezeli-yi
12. lem-yezel bir miḡdār kesilüb tetricle raḡmde
13. aña münāsib nesneler baḡlanub cihet-i leḡāfet maḡlūb
14. ve ḡaraf-ı keşāfet ḡālib olur zirā ālem-i ervāḡ
15. laḡīfdür ve ālem-i ecsām keşīfdür ammā raḡmde

19a

1. hicāb az olur çün rahmden zuhūr idüb
2. şehādete gele hicāb daḥı ziyāde olur
3. tedricle ʿālem-i şehādet ile me'nūs
4. me'nūs⁵³ olur ol zevkden bi-ḥaber olub
5. hiç nesne ḥātırına ḥuṭūr kılmaz ve ol
6. aḥvāl-i ezelden bir ḥālet idrāk itmez lā-cerem
7. muḥtāc olur enbiyā ʿaleyhi's-selām hicāb
8. hicāb⁵⁴-ı ḡaflet sebkat kılmamışdur ve anlar
9. keşf üzre gelmişlerdür ol vaḳt-ki daʿvete
10. emr olına hem-ān-dem daʿvet kılmışlardur eger
11. su'āl olırsa İbrāhim Ḥalīlu'l-lah
12. ʿaleyhi's-selām maḡāradan taşra çıkub
13. mübārek nazarları nücūma ve ḳamere ve şemse
14. revş olduḡı vaḳtin **hazā Rabbi**⁵⁵ buyurdılar
15. nevʿ an bu kelāmdan ol vaḳte dek tecellī-yi nūr-ı

19b

1. ʿirfān zāhir olmamaḳ fehmi olınur cevāb-ı ʿaliyy-i ṭariḳü'l-
2. ḳabūl budur-ki ol görinen kevākib ḳamer ve şems
3. nūr-ı şıfat-ı nūr-ı ulūhiyyet idi-ki İbrāhīm

⁵³ Kelime ard arda iki kez yazılmıştır.

⁵⁴ Kelime ard arda iki kez yazılmıştır.

⁵⁵ İşte Rabbim (Enam Suresi – Ayet 77).

4. ‘aleyhi's-selam(m)uñ gönül kevkebinde tülü‘
5. kılmışdı anuñ gibi-kim Hâzret-i Mūsā ‘aleyhi's-selam
6. cebel-i Tūrda şecereden mānend-i nūr tecellī kılub
7. **innenī enā'l-lahu Rabbū'l-‘ālemīn**⁵⁶ didi ma‘ a-hazā Hâkḳ
8. Ta‘ ālānuñ zāt-ı pāki bu nev‘ e müşābeheden mūnezzehdür
9. ve bu müşāhede-yi mezkūrāta ehl-i keşf tecellī-yi şıfāt
10. dirler zāt-ı Hâkḳ şıfātından ayru degüldür Ḥalīlū'r-raḥmān
11. ‘aleyhi's-şalātu ve's-selām ḥazretlerinüñ kalbleri gözine
12. nūr-ı Hâkḳ ta‘ līm için kevkebe dükeli tecellī kıldı
13. zevḳ-i **hazā Rabbi**⁵⁷ zāhir oldı bākīsı bu vechle kıyās
14. olına ve **hazā Rabbi**⁵⁸ kelāmınuñ sırrında bī-ḥadd-i esrār
15. vardur şöyle-kim beyān olınsa nice kitāblar müteḥammil

20a

1. olmaya imdi girü maḳşūda şürü‘ idelüm *[faş!]*
2. bilgil-kim eger ‘ināyet-i ezeli reh-nümā olub rūḥuñ
3. sırrına **irci‘ i ilā Rabbiki**⁵⁹ ḥiṭābı irecek olursa
4. derḥāl derūn-ı cāndan ‘aşḳ-ı nār-ı şıfat yanub
5. şu‘ lelenüb anuñ meyli ‘ulvīdür ‘ālem-i a‘ lāya
6. meyl ider ve bu dār-ı süfliden nefret kılub yüzini

⁵⁶ Şüphesiz ben Alemlerin Rabbi olan Allah'ım (Taha Suresi – Ayet 14).

⁵⁷ İşte Rabbim (Enam Suresi – Ayet 77).

⁵⁸ İşte Rabbim (Enam Suresi – Ayet 77).

⁵⁹ Rabbine geri dön! (Fecr Suresi – Ayet 28).

7. kevn ü mekândan dönderür bi'l-külliyye 'alâ'îki ve 'avâ'îki
8. kaç' ider maḥbûb-ı ḥaḳîḳîye müteveccih olur bî-
9. tevaḳḳuf ârâm ve karar kılmayub vaṭan-ı aṣliyyesine
10. irişür ve himmet-i şehîrin açub pervâz urur
11. eşyâ-yı ḥaḳîḳate konar eger cevâhir-i mülk ve melekût
12. bu yolda 'arz olınsa ağmâz-ı 'ayn kıılır nitekim
13. seyyid-i 'âlem eyle kıılmış ve daḥı anuñ rûḥ-ı
14. pâkinuñ nûr-ı pertevinden vücûda gelmişdür ve
15. bu ḥâşşiyet-i 'aşḳuñdur 'aşḳdan ğayrı nesne ile

20b

1. menzil alınmaz rûḥuñ şıfat-ı kadîmidür bile
2. қоşılmışdur ve Ḥaḳḳ Ta'âlâ ḥazretleri daḥı
3. ezelde şıfat-ı muḥabbet ile tecellî kıldı-ki sevdüğine
4. kendüyi âşkâr ide nitekim ḥadîs-i ḳudsisinde
5. buyurdu **fe'ahḥebtü en 'arefe**⁶⁰ çünkü
6. ervâḥ rûḥ-ı pâk-i Muḥammed Şallâ'l-lahu 'aleyhi ve sellem
7. nûrınıñ pertevinden vücûda geldi
8. nûr-ı 'aşḳ(a) ervâḥ üzerine 'aksi urdı cemâl-i
9. Ḥaḳḳ tecellî kılub ḳulaḳlarına nidâ-yı **elestü**
10. **bi rabbiküm**⁶¹ irdi ervâḥ ḳav mişâlinde olub

⁶⁰ Bilinmeyi sevdim (Hadis-i Kutsi).

11. nār-ı ʿ aşk muntazır olmuşlardır çünkü esrār-ı
12. ʿ aşk zāhir oldu hem-ān-dem vücūdların muḳābele
13. ḳılub ḳabūl ḳıldılar derḫāl derūnlarında
14. ʿ aşk cūş eyledi ḥurūş ḳılub şevḳle
15. **belā ve Rabbūnā**⁶² cevābīñ virdiler ol ʿ aşk-ı ezeli

21a

1. ervāḥda pinhān oldu ḳarār ḳılub
2. siñüb ḳaldı şol ḥadīd ile ḥacerde
3. āteş-i pinhān olduḡı gibi ḳaçan-kim ḥadīd
4. ile ḥaceri biri birine ḍarb itseñ nārī
5. zāhir olur ʿ eynuhu ʿ aşk cān ve
6. cismde mestūr olmuşdur her ḳaçan
7. ḥadīd-i kelime-yi tevḫīd ḥaceri ḳalbe toḳunsa
8. nār gibi nūr-ı ʿ aşk zāhir olur ḥāne-yi dilden
9. ḥār ve ḥāşākı yaḳub ḥālī ḳılur levḥ-i
10. dilden şuver-i nuḳūş-ı mā-sivā'u'l-lah(ı) silüb
11. mücellā ve muşaffā ḳılur nūr-ı ulūhiyyet tecellī-
12. sinūñ ʿ aksini ḳabūl itmege hemān istiʿ dād
13. virür ḳanḳı gönülde-ki ʿ aşk-ı Ḥaḳḳ ola
14. ḡaflet añā yol bulmaz iḡvā-yı şeyṭānī

⁶¹ Ben sizin Rabbiniz değil miyim! (Araf Suresi – Ayet 172).

⁶² Evet Rabbimizsin (Araf Suresi – Ayet 172).

15. ve dağdağa-yı nefsanî irişmez eger 'arş

21b

1. ve mā-fihā ve her ne-ki var-ise mā-sivā'
2. ol gönüle girse ʔākat getürmeyüb
3. yanub kül olur 'aşk bir emānet (ü) vedī' a-
4. dur-ki zāt-ı pākine ve cemāl-i bī-çünına şarf
5. olmağ-içün konılmışdur ve 'āriflerden
6. ba' z buyurmışdur-ki innā 'araḏnā'l-emānete
7. 'alā's-semavāti ve'l-arḏi ve'l-cibāli
8. fe'ebeyne ey-yaḥmilnehā ve eṣfaḡnā'l-arḏi
9. minhā veḡamalahā'l-insānü innehu kāne zalūmen
10. **cehūlen**⁶³ emānetden murād 'aşk-ı ilahīdür
11. dirler cehd it-ki emānete emīn olasin
12. ḡā'in olub zulūm ve cehūl adın edinmeyesin
13. **ḡüsrü'd-dünyā ve'l-āhiret**⁶⁴ ḡüsrānın bulmayasin
14. ṭavr-ı ilhāmdan ve Vādī-yi Eymen cāndan beri
15. olmayasin bu maḡallda ḡalb-i Mūsāya

22a

⁶³ Şüphesiz biz emaneti göklere, yere ve dağlara teklif ettik de onlar onu yüklenmek istemediler ve ondan çekindiler. Onu insan yüklendi. Çünkü o çok zalimdir, çok cahildir (Ahzab Suresi – Ayet 72).

⁶⁴ Dünya ve ahirette zararlı olmak, hiç bir şey elde edememek hali.

1. bir ma' nā-yı ğaybī vārid olub ve baħrlerinde
2. bir dane dürr şıdķ-ı albde zāhir oldı
3. ħuřuř-ı ' arz-ı emānetdeki semavāt ve ārz
4. abūl itmedi insān dūkelinden mūřfık
5. olub abūl ıldı sırr-ı ħikmet budur-ki
6. insāndan ğayrıdan ol emānetūñ sırrın
7. görmege göz yoğidi ve hem uvvet-i rūĥāniyyet
8. yoğidi-ki cümle emānete idām idelerdi
9. yek cihetler idi cem' iyyet yoğidi ol
10. ecilden aba ıldılar ol kim-ki ol emā-
11. netūñ cemāline cür'et itdi zūlm itdi
12. nefsine-ki bir emānetti-ki ehl-i semavāt
13. ve ehl-i ārz abūl ılmaya ' azīm řānından
14. ħavf ideler bu dūkelinden mūmtāz ola
15. insān abūl idüb ħi ħavf itmeye

22b

1. lā-cerem zūlm itdi nefse cehūl oldı ya' nī
2. ' āķıbet-i ser-encāmı nolsa gerek emīn mi
3. veyā ħā'in-mi olsa gerek bilmedi çūnki nefsine
4. zūlm itdi ħamline cür'et itdi bī-tevauf abūl
5. ıldı ya' nī emānete emīn oldı

6. ve Allahuñ ğayrıdan cāhil oldı mā-sivā'u'l-laha
7. iltifāt kılmadı ve Hakkdan ğayrı bilmedi zīrā
8. cehl 'adem-i 'ilmden 'ibāretdür ve ol emānet
9. ma' rifet-i ilahī ve 'aşk-ı rabbānīdür kim-ki ol
10. emāneti şaklamayub hā'in olsa Hakkā
11. şarf itmeyüb ve halkā şarf itse ol
12. vaqt ma' nā 'aksince olur nefse zulm
13. olur zīrā zulm 'ibāretdür şey'i maḥallinden
14. gidermekdür ve maşrifine şarf kılmamağdur
15. cāhil olur ma' rifet-i haḳīkatden ümmizümüz

23a

1. ve ol ḫazret-i ḫāliḳ der-gāhına recāmuz
2. budur-ki ol emānet-i ilahīyyeye emīn
3. olanlar sālिकinde münselik kıluvire
4. **innehu semī' u'd-du' ā⁶⁵ ve şallā'l-lahu 'alā**
5. **seyyidinā Muḫammedin ve 'alā ālihi ve şaḫbihi ecma' in⁶⁶**
6. *[bābü şālīs⁶⁷] (ervāḫ girü ecsāmdan*
7. *maḳām-ı aşlına rücū' itmesinüñ beyānındadır)*
8. imdi ḫazret-i Resūlü Ekrem Şallā'l-lahu

⁶⁵ Şüphesiz, O duaları işitendir (İbrahim Suresi – Ayet 39).

⁶⁶ (Selam ve dua) Efendimiz Muhammed'e (s.a.v.), ailesine ve tüm ashabına olsun.

⁶⁷ 3. Bölüm.

9. ‘aleyhi ve sellem buyurdu **küllü şey'in yerci' u**
10. **ilā ašlihi**⁶⁸ bilgil-kim rücū' -i ervāh üzredür
11. biri ihtiyārī ve biri ıztırārīdür
12. ihtiyārī oldur-ki ‘ubūdiyyet nefsinden
13. āzād olub ta‘alluḡ-ı mā-sivā' kaydından
14. ḡalāş ola **mūtū ḡable en temūtū**⁶⁹ aḡkemiyle
15. olub iḡyā-yı ebediyye ile bāḡī olur

23b

1. ve fenā-kim nidā-yı **irci' i ilā Rabbiki**⁷⁰ zāhir ola
2. bī-tevaḡḡuf ‘azm ide ta‘alluḡ ḡaḡ' olmuşdur
3. ḡīn-i nez' de-ki rūḡ şiddetle ḡabz
4. olınur ve sekerāt-ı mevt ḡālib olur ol
5. ta‘alluḡ-ı mā-sivā'dur-ki her biri levḡ-i dilde
6. münāḡḡaş olmuşdur enbiyā ‘aleyhi's-selām
7. külliyyen mevtleri ihtiyārīdür ve evliyānuñ
8. ba‘zısınuñ fānisi ve istiḡrāḡi ḡālib olmayanlar-ki
9. mevt-i ıztırārīdür ve ıztırārī oldur-ki
10. ‘ubūdiyyet nefsinden ḡalāş bolmamışdur
11. ḡanḡı zāt mā-sivā' ile muḡayyed olmuşdur

⁶⁸ Her şey aslına geri döner (Hadis).

⁶⁹ Ölmeden önce ölünüz (Hadis-i Şerif).

⁷⁰ Rabbine geri dön! (Fecr Suresi – Ayet 28).

12. ħ̄in-i nez' de her biri bir Őıfatla gelüb gö(r)inür
13. ben senüñ fülân ' amelüñ veyāḥūd fülân fikründürüm
14. rûḥ daḥı anuñ Şekl-i ḳabîḥinden istikrâḥ idüb
15. muḫtarib olur yüzin bir ḫarafa dönderür

24a

1. yine ol ḫarafda daḥı gö(r)inür ol vaḳt bir nedâmet
2. ve ḫasret gelür-ki ta' bîri mümkin degüldür
3. bir ḫarafda zaḫmet-i melekü'l-mevt ' Azrâ'il
4. ' aleyhi's-selâm ve bir ḫarafda emvâl ve evlâd
5. ve ezvâc ve bir ḫarafdan ḫavf-ı imân ez-dest
6. vesvese-yi Őeyḫân ve bir ḫarafdan eŐkâl-i
7. a' mâl-i ḳabîḥ hücum idüb rûḥ-ı miskîn
8. bunlaruñ mâ-beyninde bî-çâre ve dermân-de
9. ḳalur ve Ḥaḳḳ Ta' âlâ ḫazretlerinüñ ḳahrı
10. ve ' aẓameti müstevlî olur pes ol vaḳtin
11. Ḥaḳḳ Ta' âlâ ḫazretlerinden ğayrı feryâd idecek
12. bulunmaz fikr eyle ol vaḳtâ ki ḫâl(i) ne vechle
13. ola ne-ḳadar-ki ta' alluḳı var ise ol-ḳadar
14. ḫâlet-i nez' de ' aẓâb çekerler ve emânetler-ki
15. taşfiye-yi ḳalb ḳılub gönülleri gözünden

24b

1. hicāb ve niķāb götürmişlerdür müşāhede-yi
2. cemāl-i eķadiyyet hāşıl olub haķīķat-i nūr-ı
3. ĩmān tecellī ķılmış ola hĭn-i nez' de
4. gözlerine nūr-ı cemāl-i ulūhiyyetden ğayrı
5. nesne görünmez ve gönüllerine zıķru'l-lahdan
6. ğayrı nesne yol bulmaz müstaĝrıķ olub
7. iki cihāndan bĭ-ķaber olurlar zevķ ve şevķ
8. ile intiķāl ķılurlar vaķt olur-ki ziyāde-yi
9. şevķlerinden 'Azrā'il 'aleyhi's-selāmı daķı
10. görmezler hemān vaķan-ı aşliyyede bulunurlar
11. bu 'āleme gelmekden murād ma' rifetu'l-lah ve 'ibādetu'l-
12. lahdur bundan ğayrı nedāmet ve ķasretdür
13. her kim-ki 'ömrin 'ibādet-i Hāķķa ķarc idüb
14. ma' rifetu'l-lah hāşıl ķılmadı iki cihānda
15. ķüsran içre mübtelādur **ne' ūzū-bi'l-lah**⁷¹

25a

1. [*faşl*] imdi rūķ senūñ vücūdınıñ
2. taķtında sulķān iken ve sulķān olmış
3. iken ma' zül olub ķasretle vedā' ķılıb

⁷¹ Allah korusun.

4. revān olmazdan evvel cehd eyle ‘ömr-i ‘azizūñ
5. kadrin bilüb Hakk Ta‘ālānuñ ‘ibādetine
6. harc eyleyüb dā'imā ri'yāzet idüb
7. ve mücāhede çeküb ma‘rifetu'l-lah hāşıl eyle
8. nedāmet-i āhır bī-fā'idedür bundan gidicek
9. bir dağı gelmez süñ bu dünyā mezra‘adur ekin
10. eken biçer ekmeyen biçmez tüt-ki ‘izzet-i dünyā saña minnet
11. hāşıl oldu hiç zevk ve ‘işret kalmadı-
12. ki görmüş gibi olasın gördüğün āhır
13. vaktde hasretine tırur mı ve her biri bir şekl-i
14. kabīh ile görünüb iş müşkil olub
15. ‘azāb kılmasını deger mi cennet-i muhabbet

25b

1. senün olsa Hakk cemālinden dūr olduğun
2. yerine tırur mı Allahümme'r-zuknā müşāhede-yi
3. cemālün ma‘-cemi‘ ehlü'l-īmān vāhfız
4. ĩmānenā min şerri şeytān⁷² ve şallā'l-lahu ‘alā
5. seyyidinā Muhammedin ve ‘alā ve ālihi ve şahbihi
6. ecma‘in⁷³ [*bābü rābi‘⁷⁴*] (*aḥvāl-i sülūk*)

⁷² Allahım cemalinin müşahedesıyla bizi rızıklandır, bütün iman sahipleriyle, imanımızı şeytanın kötülüğünden koru.

⁷³ (Selam ve dua) Efendimiz Muhammed’e (s.a.v.), ailesine ve tüm ashabına olsun.

7. *beyānındadır*) imdi Allahu Ta'ālā buyurur-ki
8. **ve'l-lezīne cāhedū finā lenehdiyennehum**
9. **sübülenā⁷⁵** ve yine Hakk Ta'ālā buyurur-ki **ve'n-**
10. **neyse li'l-insāne illā mase'ā⁷⁶** ve hāzret-i
11. Resūlü Ekrem ve nebī-yi muhterem Şallā'l-lahu Ta'ālā
12. 'aleyhi ve sellem buyurur-ki **men aḥabe liḳā' Allahi**
13. **aḥab Allahu Ta'ālā liḳā'tehu⁷⁷** bilgil-kim kaçan ṭālib 'an-
14. şamīmü'l-ḳalb Cenāb-ı Bārī-yi Ta'ālā hāzretleri
15. cānibine müteveccih olsa Hakk Ta'ālānuñ

26a

1. feyz (ü) elṭāfi istikbāl ider ve cemī' ervāḥ-ı
2. enbiyā 'aleyhi's-selāmdan feyz irişür
3. ve evliyā'u'l-lahuñ ervāḥından meded irişür
4. cümlesi mu'āvenet iderler ve bilgil-kim sülük
5. oldur-ki ḳānūn-ı şerī'at ve uslūb-ı tariḳat
6. üzre müstaḳīm olub yüzini bi'l-külliyye
7. mā-sivādan dönderüb cenāb-ı ulūhiyyete
8. müteveccih olub pervāne ola **ḥubbü'l-vaṭani**

⁷⁴ 4. Bölüm.

⁷⁵ Bizim uğrumuzda cihad edenler var ya; biz onları mutlaka yollarımıza iletceğiz (Ankebut Suresi – Ayet 69).

⁷⁶ İnsan için ancak çalıştığı vardır (Necm Suresi – Ayet 39).

⁷⁷ Kim Allaha kavuşmaktan hoşlanırsa, Allah da onun kavuşmasından hoşlanır (Hadis).

9. **mine'l-îmāni**⁷⁸ mûcibince   avā'ik   alā'ik
10.  at  id b vaţan-ı a liyyesine r c 
11. ide bezm-i ezeldaki    lemine ve ma  m-ı mu  ayyenesine
12. mebde' (ve) ma   dına her  a  su  seyr-i s l k(ı)
13. me rebine g re olur ve her biri bir d rl 
14.  ar kden v şıl olur me reb mu telifd r
15. ma  s d v hidd r ih til f  ar k-ile

26b

1. v şil ndend r C neyd-i Ba d d   uddise sırrah l-
2.   aziz aydur **e - uru u il 'l-lahi bi  adedi enf s 'l-**
3. ** al 'iki**⁷⁹ pes  ar k ve me reb bi - add-d r
4.   adede gelmek g c d r amm  bu ma allde d rt
5. d rl    'ifen   s l kından ve me rebinden
6. bey n idel m c mle me  rib bunda cem 
7. olsun biri bir   'ife-yi mecz b ndend r-ki
8. anlara mecz b-ı mu la  dirler cezbe-yi ilah 
9. iri  (r) hem- n-dem bi -teva  kuf ma  s d  a ıl
10. olur ma b b-ı  a  k i vi  lin   ba rinde
11. m sta r k olur v c d-ı mecz zını dery -yı
12. bi -ker n ve   umm n-ı bi -ni  nda ma v ider  ol

⁷⁸ Vatan sevgisi imandandır (Hadis-i  erif).

⁷⁹ Allah'a giden yollar, yaratılmı ların nefesleri sayısındadır (Hadis).

13. deryāda kaçre mahv olduğı gibi fenāfī'l-lahda
14. fānī olur ve nūr-ı ʿ aql anda selb olur
15. tekālif-i şerʿ iyye sākıt olur maḥbūb-ı

27a

1. ḥazret olur ekābir-i meşāyih anlaruñ şānında
2. buyurmışlardur-ki **lā yuḳtedā bihim velā**
3. **yūnkaru ʿ aleyhim**⁸⁰ anuñ-içün iḳtidā' cā'iz degüldür
4. menāzilüñ ʿ aḳabātından ve mehālikinden bī-ḥaberlerdür
5. zīrā bu yolda ʿ aḳabāt ve mehlikāt ve kaçʿ -ı
6. ṭarīḳ bī-ḥadd-dür anuñ-çün inkār kılmayalar-ki
7. maḳbūl-ı ḥazret olmuřdur ḳabūl-i Ḥaḳḳı redd
8. itmek lāzım gelür ve bu daḫı iki nevʿ üzredür
9. biri ṭā'ife-yi mezkūrdur bunlar ḳıyāmetde kimseye
10. şefīʿ olmazlar zīrā şefīʿ olmaḳ ve dār-ı dünyāda
11. fā'idesi irmek şerīʿ ate riʿ āyet kılub
12. riyāzet ve mücāhede meydānında cān virdükden soñra
13. ḥāşıl olur şerīʿ ate ne miḳdār-ki riʿ āyet
14. kılursa ol miḳdār ḳuvvet ziyāde olur
15. nevʿ -i şānī oldur-ki anlar cezbēsüz meslūbū'l-

⁸⁰ Onlara ne uyulur ne de onların varlığı inkar olunur.

27b

1. ‘ aklıdurlar anlara cünün ve sefih dirler anlardan
2. bi-hüde kelimât şadır olur nekebât isti‘ māl
3. kılmakdan ‘ ağıllarına halel irmişdür şeytānī
4. hayālāt anlara keşf olmuşdur meczüb
5. bunlar gibi degüldür tã'ife-yi şaniye meczüb-ı
6. sālīkdür meczüb-ı sālīk oldur-ki aña cezbe-yi
7. ilahī irişür sırrına hitāb-i müsteṭāb
8. nidā-yı irci‘ ī ilā Rabbiki⁸¹ irişür çünkü nidā-yı
9. ulūhiyyet sem‘ -i rūḥa irişse derḥāl
10. mürğ-i rūḥ pervāz urmağa başlar āşiyān-ı ḥaḳīkī-
11. sin ṭaleb eyler şerī‘ at (ve) ṭarīḳat cāddesinde
12. nazar-ı mürşid-i kāmilden sülūk ider ve menāhīden
13. ictināb ider cezbe-yi Ḥaḳḳ öñünce delīl olur
14. ‘ ālem-i ğayb nazarına keşf olur āf-tāb-ı zāt-ı
15. eḫadiyyet ‘ ālem-i lāhūtdan ṭulū‘ ider şu‘ ā‘

28a

1. ‘ ālem-i ceberūta lāmi‘ olur ceberūtdan ‘ ālem-i
2. melekūta sātı‘ olur melekūtdan zemīn-i
3. vücūda ṭālī‘ olur ‘ ālem-i ḳalb eşi‘ a-yı envār-ı

⁸¹ Rabbine geri dön! (Fecr Suresi – Ayet 28).

4. hüviyyet birle münevver olur ğaflet götürilüb
5. maqşūda vāşıl olur nihāyet kemāle iriřüb
6. maqām-ı velāyete kadem urur nāmı defter-i evliyāda
7. ve levh-i ařfiyāda ve divān-ı ‘irfānda taħrīr
8. olınur nihāyetden girü bidāyete tekmīl-i kemāl
9. içün ve t̄alibleri rāh-ı Hāqqa irşād içün
10. gelür pes bu t̄ā'ifenüñ seyri seri‘ va‘ d(i)
11. kavī olur şöyle-kim melek müyessir olur
12. daħı anlaruñ seyrine irişemez ve t̄ā'ife-yi
13. sālīse sālīk-i meczūbdur sālīk-i meczūb
14. oldur-ki k̄ānūn-ı řeri‘ at ve uslūb-ı t̄arīkat
15. üzre nazār-ı mürşid-i kāmilde mücāhede ider

28b

1. ba‘ de cezbe irişüb derece-yi kemāl irişür
2. *[nazm] kemāle iricek t̄ā‘ at gedādan*
3. *hem-ān-dem cezbe irişür Hudādan*
4. imdi riyāzet ve mücāhede mücib-i cezbedür
5. ve bunuñ seyri ziyāde olmaz ba‘i üzre-
6. dür t̄ā'ife-yi rābi‘ a sālīk-i ğayr-i meczūbdur
7. sālīk-i ğayr-i meczūb oldur-ki mürşid-i
8. kāmil nazārında t̄ul-i zemān riyāzet ve mücāhede

9. kıllur mücāhede kuvvetiyle keşfe düşer
10. andan şoñra cezbe istiķbāl ider bu dağı
11. mütāba‘ at-ı şerī‘ at kuvvetiyle menzile irüb
12. maķşūd vāşıl olur ma‘ lüm oldu-ki meşreb
13. muhtelif imiş nitekim Hāķķ Ta‘ ālā Kelām-ı Kādīmīnde
14. buyurur-ki **ķad ‘ alime küllü unāsım meşrabehum**⁸² ve țarīķ-i
15. vāşılān dağı dört nev‘ üzredür

29a

1. evvelki țarīķ ehl-i mu‘ āmeledür anlar a‘ māl-i
2. zāhiriyyeye mülāzemet ider şavm ve şalāt
3. ve hacc (ve) zekev(ā)t (ve) cihād ve tilāvet-i Kūr‘ān-ı Kerīm
4. ve mülāzemet-i nevāfil ve müdāvemmet-i evrād-ı
5. şerīf ve vazā’if-i da‘ vāt ve fuķarāya
6. taşadduķāt gibi ve dağı kesb iderler ma‘ işet
7. için ve evlādlar(ı) için bu țarīķ ‘ āmme-yi
8. Müslimānuñdur İslām țarīķidür ve tā’ife-yi
9. şāniye țarīķ oldur-ki anlar țarīķ-i seyāhat
10. üzre eķālīm seyr iderler ķahr-ı nefis için
11. ‘ ulemā’-i kibār ve erbāb-ı ebrār ve şulehā ve zuhhād
12. nazarına irmek için bu tā’ife dağı

⁸² Her boy kendi su alacağı pınarı bilmiştir (Bakara Suresi – Ayet 60).

13. vāşıl̄indendür ve t̄ā'ife-yi şālīşe-yi t̄arīķ oldur-ki
14. anlar t̄arīķ-i mūcāhedede ve riyāzet ve ʿacz (ve) inkisār
15. birle saʿy iderler tebdīl-i ahlāk ve tezkiye-yi

29b

1. nefesine ve taşfiye-yi k̄albe ve taḥliye-yi rūḥa
2. meşğūl olurlar ve ʿimāret-i bāṭına t̄urışurlar
3. bu t̄arīķ rāh-ı ebrā(r) ve nīkān-ı ümmīzdür ve bu gürūhda
4. vāşıl̄ın az bulunur zīrā bunlar her biri
5. varlık yolında seyr iderler t̄ul-i zemān
6. gerekdür-ki maķşūda ireler ve ʿazīzlerden
7. biri birine su'āl kıldılar-ki ne maķāmdasın
8. cevāb virdi-ki otuz yıldır nefse
9. muḥālefet iderin tebdīl-i ahlāķa saʿy
10. iderin didi sā'il ʿazīz daḥı buyurdı-ki
11. ʿömriñi zāyiʿ kılmışsın heyhāt fenā-
12. fī'l-lah ve beķābi'l-lah maķāmına ne vaķt irişürsin
13. didügi ve gürūh-ı mezkūrdan bu gürūh
14. aşldur ve t̄ā'ife-yi rābiʿa-yi t̄arīķ oldur-ki
15. fenā yolunda giderler ve hergiz kevneyne nazar

30a

1. kılmazlar ve hiçbir maḳāmda muḳīm olmazlar
2. kendülerin bahḫār ve perr (ü) bālin dīvāne pervāne-
3. ler gibi Şem' -i celāl-i eḫadiyyete fedā' kılub
4. perr ü bāli hevā-yı hüviyyete pervāz ururlar
5. cezbe-yi ḫāzret-i eḫadiyyet(e) irişüb
6. fī'l-ḫāl 'ālem-i cismānīden ve rūḫānīden
7. çıḫub fezā-yı lāhūta iriŐürler
8. **mūtū ḫable en temūtū**⁸³ aḫkemiyle ölüb ḫayāt-ı
9. bāḫī birle dirilür sā'irleri mürīd bu ṭā'ife-yi
10. murāddur ṭā'ife-yi ŐālīŐenūñ aḫvāli-ki ṭul-i
11. zemānda ḫāŐıl olur bulara nazār-ı evvelde el
12. virür anlara çok zemānda ḫāŐıl olan bulara
13. az zemānda ḫāŐıl olur riyāzet muḫtelifdür
14. riyāzet nef(s)i me'nūs olduđı gibi
15. e' āli terk idüb anuñ ḫilāfını 'āmil

30b

1. olmaḫdur dā'imā nefisle muḫārebe ve ḫahr itmeden
2. ḫarāmdan ve Őehvātdan i' rāz itmekden 'ibāretdür
3. bu maḫāmda riyāzetden rükn-i a' zammın
4. zıkr idelüm muṭavvel kitāblardan taṭvīl-i

⁸³ Ölmeden önce ölünüz (Hadis-i Şerif).

5. kelāmla beyān olanı cāmi' olsun
6. ve dükeli meşāribe muvāfiq olsun ol
7. budur-ki Mevlānā şāhibü'l-irfān Celālü'd-
8. dīn-i Rūmī bu beytinde icmāle iş'ār
9. kılmışdur **[nazm]** şamt u cū' u seher
10. ü 'uzlet ü zıkr ü devām / nā-tamāmān cihān-ra
11. bekoned kār tamām imdi evveli kıllet-i kelāmdur
12. ikinci terk-i maqāmıdır üçüncü şamt
13. ve 'uzletdür dördüncü zıkr ve devāmdur
14. bu dört dürlü a' mālē mülāzemet kılmak
15. sālīke dört dürlü hālet bağışlar

31a

1. cismāniyyetin rūhāniyyete ve beşeriyyetin melekiyyete
2. ve 'ubūdiyyetin rıkkıyyete tebdīl ider ve hem
3. cism-i insān 'anāşır-ı erba'adan mürekkebdür
4. rūha hicāb olan bunlardur bu dört
5. dürlü a' mālē mülāzemet kılmak keşāfet-i
6. 'anāşır-ı bātil ider leṭāfete mütelaqqıb
7. olur her kim-ki kıllet-i ṭa'āma mülāzemet
8. kılsa ma' lūm olur aña şeyṭān ne vechle
9. gelür ve ne resme vesvese idüb

10. azdura nice hevāsına tābi^ç eyler
11. şeytān andan maḥfī̄ olmaz imdi bilgil-kim
12. yememeklik Ḥaḳḳ Ta^ç ālānuñ şıfat-ı şamediyyetidür
13. çünki kul muttaşıf ola şıfat-ı Allah ile
14. müteḥallik ola aḥlāḳ-ı Allah birle nitekim Resūlu'l-lah
15. Şallā'l-lahu Ta^ç ālā^ç aleyhi ve sellem buyurdu

31b

1. taḥallaḳū bāḥalāḳi'l-lahi Ta^ç ālā⁸⁴ lā-cerem
2. nūr-ı şamediyyete anuñ ḳalbi maḫḫar olur
3. Ḥaḳḳ Ta^ç ālā nūr-ı şamediyyetle tecellī̄ ḳılır
4. ḳalb nūr ile memlū ve münevver olur Allah
5. nūrı ile zaḫmet-i cū^ç dan beri olur
6. nūr-ı Ḥaḳḳ ğıdā' olur firiştelere tesbīḫleri
7. ğıdā' olduğı gibi [*beyt*] Mısr ḫalkı
8. nice yıllar bi-ğıdā' / Yūsufuñ ḫüsnünden
9. aldılar ğıdā' / ḫüsn-i maḫlūḳ olıcaḳ derde
10. devā / ḫāliḳüñ ḫüsn-i ğıdā' olmaḳ revā
11. keşret-i ṭa^ç ām ḳasāvet-i ḳalbi ziyāde eyler
12. ḫicābın daḫı arturur Ḥaḳḳ Ta^ç ālā Celle Şānuhu
13. Ḥazret-i^ç İsa^ç aleyhi's-selāma ḫiṭāb

⁸⁴ Allah'ın ahlakı ile ahlaklanımız (Hadis-i Şerif).

14. kılub buyurdı **tecevva' terānī tecerrad taşil**⁸⁵

15. rüyeti cū' a havāle kıldı vuşlatı

32a

1. mütecerride Hāzret-i Resūlü Ekrem Şallā'l-lahu Ta' ālā

2. 'aleyhi ve sellem buyurdı 'ibādet açlıkdur ve

3. kim-ki uykusuzlığa mülāzemet kılsa ma' rifet-i

4. nefsi-ki ma' rifet-i a' lādur mevķūfdur ma' rifetu'l-

5. lah nitekim Resūlü'l-lah Şallā'l-lahu Ta' ālā

6. 'aleyhi ve sellem buyurmuşdur **men 'arefe nefsehu faķad**

7. '**arefe Rabbehu**⁸⁶ pes ma' rifet-i nefsi hāşıl olur

8. ma' ārif-i a' lā ve merātib-i eclā-kim Hāķķ Ta' ālā mestūr

9. kılub anı hāķķa bildürmemişdür aña ma' lūm ider

10. bu daķı şıfat-ı Allahdandır nitekim zāt-ı pākī

11. hāķķında Hāķķ Ta' ālā Kelām-ı Kādīmde buyurur

12. beyān ider-ki **lā te'ħuzuhu sinetün velā nevmün**⁸⁷

13. mūdām-ı bedr-i ay muttaşıf olur ulūhiyyet ile

14. müteħallik olur aħlāķ-ı Rabbāniyye ile ve ķalbi

15. mażhar-ı nevmden zaħmet çekmez ol ķalb-kim nūr

⁸⁵ Aç kal beni gör, yalnız kal bana kavuş.

⁸⁶ Kim ki nefsi bilir, Rabbini bilir.

⁸⁷ Onu ne bir uyuklama tutabilir, ne de bir uyku (Bakara Suresi – Ayet 255).

32b

1. nūr⁸⁸-ı Hakkı tecellî kıla zūlmāt ve vesvās
2. ve efkār-ı bāṭıle olmaz āf-tāb-ı maḥlūk ḥādiş iken
3. maşrıḳdan ṭulū‘ itdükde beynü'l-maşrıḳ ve'l-mağrib
4. beynü'l-arz ve's-semā' zūlmāt eşeri kalmaz Hakkı
5. Ta‘ ālānuñ nūr-ı ḳadīmi tecellî ḳılduḳda fikr
6. eyle-ki ne resme resm olur terk-i nevm
7. iki nev‘ üzredür biri terk-i nevm-i ‘aynî
8. ve biri terk-i nevm-i ḳalbīdür terk-i nevm-i ‘aynî
9. oldur-ki çeşmine ḥāb-ı ğaflet yol virmeye
10. ve daḫı eşyādan birine naẓar-ı ḫaḳāret-ile nāẓır olmaya
11. ḫikmet ve ḳudret (ve) ‘ibret göziyle naẓar ide
12. ve terk-i nevm-i ḳalbīdür-ki ḫiç zıkr-i Hakkıdan ğāfil olmaya
13. sırren ve cehren ve ḫalā ve melā naẓarında ‘aliyyü's-seviyye
14. ola ve her kim-ki ḳillet-i kelāma mülāzemet idüb
15. zıkrü'l-laha müdāvemet ḳılsa maḫfi āña ‘ayān olur

33a

1. ma‘ rifet-i ilahî āña keşf olur āyine-yi
2. ḳalbi mücellā ve muşaffā olur nūr-ı Hakkıñ
3. ‘aksini ḳabüle isti‘ dād ḫāşıl ḳılır

⁸⁸ Kelime ard arda iki kez yazılmıştır.

4. nūr-ı zāt-ı eḫadiyyet cān-ı gözine tecellī
5. kıllur efkār-ı ğayru'l-lah⁸⁹ ḫāṭırdan ref^ç olur cemī^ç
6. eşyā lisān-ı ḫāl kelimāt eyler *[beyt]*
7. *ger saña söylemek olursa ḫū*
8. *idemez zerre senüñle güft (ü) gū imdi*
9. şamt iki nev^ç üzre biri şamt-ı lisān
10. ve biri şamt-ı cāndur şamt-ı lisān budur-ki
11. zebānında kelām-ı mā-lā-ya^ç nī cārī olmaya ve şamt-ı
12. ḫalb oldur-ki ḫavāṭıra ḫuṭūr-ı ğayru'l-lah ḫalbe yol
13. bulmaya ḫavāṭıra ḫuṭūr kılmamaḫ muḫāldür velakin
14. def^ç (ü) ref^ç itmege ḫādir ola zıkr daḫı iki
15. nev^ç üzredür biri zıkr-ı lisānī (ve) ceḫrīdür-ki

33b

1. seyyid-i kā'ināt^ç aleyhi's-şalātu ve's-selām
2. emīrū'l-mü'minīn^ç Alī Bin Ebū-Tālibe ta^ç līm kıldı
3. ḫapusını yapub evde murebbe^ç oturub
4. gözlerin yumub üç nevbet ta^ç līm kıldı
5. ve ikinci zıkr ḫafī (ve) ḫalbīdür-ki ḫazret-i emīrū'l-
6. mü'minīn Ebū-Bekr Şiddīḫa ḫurb-ı ğārda
7. Mekkede ğāmız-ı^ç ayn olmağla emr idüb

⁸⁹ İlgili yerde "ğayr" kelimesi geçmemektedir. Ancak, metnin geneli ve cümle göz önüne alındığında; anlam bakımından, ilgili yerde "ğayr" kelimesinin bulunduğu varsayılarak okunmuştur.

8. üç kerre ta' līm kıldılar zıkr-i lisān mūşil-i
9. zıkr-i albdür mürtefi' -i estār ve keşf-i envār-ı
10. cebbār ve mūşil-i müşāhede-yi ğaffārdur imdi
11. her kim-ki ' uzlet itiyār idüb ve idmete
12. mülāzemet kılsa kā'ināt sırrı aña keşf ola
13. Hakk Ta' ālā bī-vāşıta kendünün esrārından
14. ilhām idüb feyz ider-ki aña Melek-i
15. muarreb daı mutali' olmaz ve Hakk Ta' ālā Celle Şānuhu

34a

1. nūr-ı ferdāniyyetiyle anuñ albine tecellī ılır
2. nūr-ı zāt-ı pāk hüviyyetle me'yūs olur
3. ğayru'l-lahdan nefret ılır bī-ğāne alır
4. vaqtā kim nūr-ı zāt-ı eadiyyet tecellī ıla alvet
5. ve keşret nazārında ' aliyyü's-seviyye olur her zemān
6. alkdan ğāfil olub Hakkda hāzır olur
7. ve ' uzlet daı iki nev' üzredür biri ' uzlet-i
8. bedenī ve biri ' uzlet-i albīdür ' uzlet-i bedenī
9. nāsdan ' uzlet idüb itiyār-ile alvet
10. itiyār kıılmadur ve ' uzlet-i albī oldur-ki ' aş-ı
11. ilahīden ve şev-i cemāl-i zü'l-celālīden ve derd-i
12. lā-yezālīden ğayrıdan ' uzlet ide cemi' ma' ārif-i

13. ilahî bu mezkûrât-ı erba' adan nâşî olur
14. ve bu mezkûrâta mülâzemet kılan zemân-ı
15. qarîbde menâzil-i ba'ide kaç' idüb

34b

1. derece-yi bûdalâya kâdem ura bûdalâ cem'-i bedeldür
2. ya' nî cismâniyyet rûhâniyyete ve beşeriyyet
3. melekiyyete ve işneyniyyet vahdete tebdîl olanlardan
4. olur ve bu mezkûrâta mülâzemet kılmak
5. dahî meşrû' dur nazâr-ı mürşid-i kâmilde olmağla
6. mürşid sırrı bî-fâ'ide degüldür ba' z' 'ârifler
7. buyurmuşdur mürşid-i kâmil huzûrında
8. olmak mağzâ riyâzetedür rûkn-i a' zam
9. mürşid-i kâmildür *[faş!]* Hazret-i Resûlu'l-lah
10. Şallâ'l-lahu Ta'âlâ 'aleyhi ve sellem buyurdu **eş-şeyhu**
11. **fî kavmihi ke'n-nebiyyi fî ümmetihi**⁹⁰ mürşid oldur-ki
12. bir nefste hemân mürîdini vâşıl-ı cânân ide
13. ve mürşid-i kâmil ol kimsedür-ki cezbe-yi ilahî
14. irişüb kânûn-ı şerî'at ve uslûb-ı
15. tarîkat üzre mürşid-i kâmilüñ huzûrında

⁹⁰ Kavminin şeyhi, ümmetinin peygamberi gibidir (Hadis).

35a

1. sülük ide ʿ âlem-i ğaybuñ bidāyetinden nihāyetine
2. degin göre faḥr-i ʿ âlemüñ rûḥ-ı pākine mazḥar
3. düşüb vāriṣ-i maʿ nevī ola fenāfī'l-lahda
4. bi'l-külliyye vücūdını fānī kılub deryā-yı
5. vāḥidden bī-reng ola ve beḳā-yı ḥaḳiḳī
6. ḥilʿ atin giyüb girü nihāyetinden rücuʿ
7. ide ve bidāyete tekmīl-i kemāl için ve ṭālibleri
8. rāh-ı Ḥaḳḳa irṣād için bu vechle sülūka
9. sülük-ı Muḥammedī dirler nitekim ol deryā-yı raḥmet
10. ve ol gül-istān-ı vaḥdet leyle-yi Miʿ rācda vāṣıl-ı
11. Ḥazret-i Ḥaḳḳ olduğu vaḳt diledi-kim ol
12. ʿ âlem-i aʿ lāda ḳala ʿ âlem-i ṣehādete nüzül
13. kılmaya Ḥaḳḳ Taʿ ālā Celle Şānuhu buyurdu-ki yā
14. Muḥammed girü dünyāya var benüm ḳullarıma baña daʿ vet it
15. diyü irsāl eyledi velī daḥı her ne maḳāma

35b

1. varsa tābiʿ olur maʿ nā yüzünden nitekim ṣuret
2. yüzünden tābiʿ olur ṣeriʿ ata ef āline
3. muḥālif olsa merdüddur zāhirde daḥı
4. mürşid-i kāmil oldur-ki ṭariḳüñ ṣalāḥına

5. ve fesādına ʿālim ola ʿanḳı maḳāmda ḥaṭar
6. vardur ve ne ḥālde mekr iriṣūr ve şeyṭān
7. ne vechle daḥl ider ve daḥı ʿabz (ve) aḥvāl-i
8. baṣṭ maʿlūm ola vaḳt oldur-ki sālīkūn
9. sūlūkın ʿabz itmek lāzım gelūr ve daḥı
10. taʿbīrāt-ı vāḳıʿ ada kāmīl envār-ı muḥtelifeden
11. her biri ʿanḳı maḳāma işāretdür ve meṣreb
12. ne ṭarīḳ üzere seyr itmek diler bile ve daḥı
13. ʿanḳı maḳāmda rūḥ tecellī kıılır ve Ḥaḳḳ Taʿālā-
14. nuñ şıfātı ve zāt nūrı ne maḳāmda
15. ʿayān olub tecellī kıılır maʿlūmı ola

36a

1. ʿayne'l-yaḳīn ve Ḥaḳḳe'l-yaḳīn ne resme ḥāşıl
2. olur anı bile ve daḥı seyr-i fenāfī'l-lahdan
3. (ve) beḳābi'l-lahdan ḥaber-dār ola ve ne maḳāmda
4. kelām-ı ene'l-Ḥaḳḳ zāhir olur sālīkden iḥtiyār
5. selb olur ʿanḳı maḳāmda ʿārif olub
6. mūntehā olur ve bu mezkūrātı ʿayne'l-yaḳīn
7. sūlūkunda görüb bilmiş ola ve nice kerre
8. tecribeler kıılmış ola dükeli maḥall-i varṭalar
9. ve menāzil-i ʿaḳabāt maʿlūmı ola ve daḥı

10. mezhebine h̄alel ne vechle irişur
11. vuķūfi ve řu' ūrı ola zīrā mezāhib-i
12. muħtelife cemī' sülükdan nāřī
13. olmişdur her biri muħātar(a) maķāmda ve maħall-i
14. ' aķabede ķalub maķřad-ı haķīķat
15. taşavvur idüb i' tiķadlarına h̄alel

36b

1. irmişdür ol ' aķabātdan geķemeyüb
2. řübheye dūřüb meftūn ve mağrūr
3. ve āfetlere mübtelā olmiřlardır **ne' ūzū-bi'l-lah⁹¹**
4. ĩmānları daħı meydān-ı ğurūrda yığmaya virmişlerdür
5. ve daħı mürşid-i kāmīl řabīb-i h̄azīķ gerek
6. vaķtā kim mizāc-ı mürīdde aħlāť-ı fāsīde
7. h̄arekete gelse ve emrāz-ı muħtelife peydā
8. olsa ķalbinde tağyīr ' arız olub
9. sülükdan ķalur zīrā cism mürekkeb-i cāndur
10. mürekkeb ma' lül olsa rüh ķať' -ı mesāfet
11. ķılmaz pes řabīb-i h̄azīķ gerekdür-ki añā
12. edviye-yi řāliħa birle mu' ālece ķıla aħlāť-ı
13. fāsīde tesķīn ide teřhīř-i mizācda

⁹¹ Allah korusun.

14. māhir ola mizācına münāsib ve ṭabī^ʿ atına

15. mülāyim şerbet ve ne yoldan riyāzet

37a

1. kılmak münāsibdür bile ve bu mevşūf
2. şıfatlar ile muttaşif ola tā kim mürīd
3. maḳām-ı mezkūrātdan birine uğrayacak
4. olursa nūr-ı velāyetle ve taşarruf kuvvetiyle
5. mencāt ve ḫalāş idüb sāhil-i selāmete
6. īşāl kıla ammā ḫazret-i şeyḫ selleme Allahu
7. Ta^ʿ ālā bu maḫallde bir cevāb-ı kelām buyurmuşlar
8. söyle-ki şüyūḫ-ı cihān cānları levḫine
9. taḫrīr kılmalıdırlar aydurlar mürşide lāzımdur-ki
10. Ḥaḳḳ varlığında varlığın maḫv ide maḳām-ı
11. cem^ʿ ü'l-cem^ʿ de mürīdüñ göñline nazār ide
12. ve Ḥaḳḳ Ta^ʿ ālānuñ fenā verici nūrlarından
13. üzerine ḫavāle kıla rāh-ı şubehāt ve ʿ aḳabāt(1)
14. müsetter kılub maḫall-i varıtdan ve ṭarīḳ-i
15. ğurūrdan ʿ ubūr kıldura ve ṭarīḳ-i fenādan

37b

1. irşād kıla bu ḳānūn üzre olıcaḳ dükeli

2. dükeli⁹² maḥall-i muḥāṭara fānī olur bī-zaḥmet
3. maḫşūda vāşıl olur zīrā   aḫabāt varlıḫdan
4. olur bu ḥōd varlıḫın terk idüb rāh-ı
5.   ademde seyr ider ve şeyḫüñ fenāsı
6. ne-ḫadar ḫuvvetde olursa taşarruf ol-kadar
7. ḫuvvetde olur mevt iḫtiyārına irişemeyen
8. şeyḫ kāmil olmaz [*beyt*] kāmil oldur-ki
9. *mevte ḫādir ola / ancılayın kimesne nādir ola*
10. imdi mürīd ṭarīḫ-i fenādan seyr itse müddet-i
11. ḫarībde ḫazret ḫurbına yol bulur rāh-ı fenādan
12. geçmeyen vāşıl-ı ḫazret olub maḫşūda irişmez (ve)
13. varlıḫ   āleminden geçmez ve şeyḫ öyle gerekdür-ki
14. mürīdüñ ḫalbine nūr-ı velāyetle nazār ḫılub
15. envār-ı ma  nādan ve muḫarriḫden üzerine musallaṭ

38a

1. ḫıla varlıḫ yolların baḫlaya ol vaḫt evşāf-ı
2. beşeriyyet mużmaḫill olur cezbe-yi Ḥaḫḫ delīl olur
3. maḫşūda irgürür rāh-ı Ḥaḫḫa sülūk idüb
4.   ālem-i yaḫīne irişmek merātib-i a  lāya
5. ve maḫşūd-ı aḫşāya lāyık olmaḫ ḫazā'in-i esrāra

⁹² Kelime ard arda iki kez yazılmıştır.

6. ve ma'ārif-i envāra vāşıl olmağ ve naẓar-gāh-ı Hāğğ
7. olub maħbūb-ı ħāzret olmağ mümkin degüldür
8. ālā-yı mürşid-i kāmil ve 'ārif-i vāşıl vāsıtasıyla
9. olur bu ẓarīğde kāmil ve reh-ber ve şāhib-i
10. velāyet ve ehl-i taşarruf ola ve her müdde'ī
11. ehl-i irşād degüldür mürşid-i kāmilūñ
12. evşāfı bu mezkūrātdan ma' lūm olur
13. ve şallā'l-lahu 'alā seyyidinā Muħammedin ve 'alā
14. ālihi ve şaħbihi ecma' in⁹³ [*bābü ħāmis*⁹⁴]
15. (*ħalvet ve zikru'l-laha müdāvemem itmek*)

38b

1. *beyānındadır*) imdi bilgil-kim ħalvet 'ibādetdür
2. meşāyiğ-i muħağğıkıñın ħatında ħalkdan 'uzlet
3. idüb 'aliyyü'd-devām zikr-i Hāğğa mülāzemet
4. ve müdāvemem kılmadan murād rūğ 'ālem-i şehādetle
5. me'nūs olmışdur 'ālem-i ħaybdan maħcūb
6. olmışdur ve ħağğığat yolları bağlanmışdur
7. ħalbde nuğuş-ı maħsūsāt münakkaş
8. olmışdur vağtā kim sālİK ħalkdan 'uzlet
9. ide muğlimde mu' tekif olub mülāzım-ı

⁹³ (Selam ve dua) Efendimiz Muhammed'e (s.a.v.), ailesine ve tüm ashabına olsun.

⁹⁴ 5. Bölüm.

10. zikr-i Hakk ola havass-ı zahir yolları
11. bağlanur-kim ruhuñ hicabına selb olur
12. çeşm maşsūt görmez olur
13. kelām-ı mā-lā-ya' niden sākıt olur hemān
14. kalbinde efkār kalur ol dağı müdāvemet-i
15. zikr ile maḥv olur rūḥ tenezzülātdan

39a

1. 'ubūr itdügi vaqt 'ālemler keşf
2. olur ve aradan hicāb ref' olur nuḳūş
3. 'ālem-i ḡaybdan 'ayān olur ve irādet-i
4. ḡaybla ünsiyyet kesb ider gönül āyīnesi
5. küdürerde(n) şāfī olur ve irādet-i Hakk
6. kabül itmege isti' dād ḡāşıl olur
7. ol vaqt tārik ruşenālık nazarında berāber
8. olur ol mübtedī idi şevāḡil maşsūtı
9. ref' idemezdi ruşenālık hicāb olurdı
10. şimdi vāsıtasuz feyz-i Hakk müyesser
11. olmaḡ ḡāşıl oldu elbetde bidāyetde
12. sālīke ḡalvet ve 'uzlet iḡtiyār itmek
13. lāzımdur ibtidā' ḡālinde cümle enbiyā ve
14. evliyādur [*fāşl*] (mülāzemet-i zikru'l-lah beyānındadır)

15. imdi Allahu Ta'ālā Kelām-ı Qadīmde buyurur-ki

39b

1. fe'zkurū'l-lahi zikrān keşirān ve sebbihūhu bukraten
2. ve aşilān⁹⁵ ve resūlu'l-lahu Ta'ālā 'aleyhi ve sellem
3. buyurur-ki efdalū'z-zikri lā ilāhe illā'l-lah
4. efdadū'd-du'ā-i el-ḥamdūli'l-lah⁹⁶ ve meşāyih-i a'zam
5. raḥīmu'l-lah⁹⁷ buyururlar-ki lā yaşsilu aḥedūn
6. ilā'l-lahi illā bidevāmi'z-zikri⁹⁸ [*nazm*]
7. *her zemān ister-ise cismūn tāze cān /*
8. *zikr-i Ḥaḫḫda(n) gāfil olma her zemān*
9. imdi nuzūl-i kütüb-i semāviyye ta'ziz-i
10. ma'nā-yı kelime-yi tevḥīd içündür dükeli
11. enbiyā 'aleyhi's-şalātu ve's-selām da'vā-yı
12. nübüvetlerinde ümmetlerine kelime-yi tevḥīd üzre
13. ba'ş olunub irsāl olmışdur şerā'it-i
14. mülāzemet-i zikrul-lah oldur-ki bir beyt-i
15. muzlim ol-ki anda rüşen olmaya şavm

40a

⁹⁵ Allah'ı çokça zikredin, onu akşam sabah tesbih edin (Ahzab Suresi – Ayet 41/42).

⁹⁶ Zikrin en faziletlisi, La İlahe İllallah; duanın en faziletlisi ise, Elhamdülillah sözüdür (Hadis).

⁹⁷ Allah onlara rahmet eylesin.

⁹⁸ Allah'a, ancak devamlı zikir yaparak ulaşmak mümkündür.

1. üzere olup vuzûyla murebbe^ç mu^çtekif
2. olup iki gözlerin yuma kıbleye müteveccih
3. ola işbât-la darb ile şol tarafında
4. hatm ide kula ve fu^çalâ ve hâlâ ve ^çamelen
5. müdâvemet kıla telkîn-i mürşid-i kâmil birle
6. ve dâ'im-i nefsiyle ve işbât bile diye ol-ğadar
7. müdâvemet kıla-ki nûr-ı zıkr ve verâ'-i hicâbdan
8. zâhir ola şehâb-ı beşeriyet ref^ç idüb
9. şems-vâr tülû^ç ide beşeriyet
10. sıfatların ifnâ kıla zıkr-i dilden kalbe
11. ve kalbden sırra ve sırrdan rûha ve rûhdan
12. eczâ'-i vücûda sirâyet kıla ol vaqt
13. vücûdâtndan bir lezzet (ve) zevk birle hâlet peydâ ola
14. eger lezâ'iz-i cihân külliyyen keffe-yi mîzâna konılsa
15. bu lezzete muqâbil olmaya cihân-ı fânî ol lezâ'iz-i

40b

1. dünyâyyla devrân süren bizüm lezzetümüz katında
2. bir hayâldür çünkü insân lafz-ı zıkre mülâzemet
3. kıla vücûd-ı erkân muzmañill ola ma^çnâ-yı
4. haqîkî ^çayân ola şekk-i vehm ve gümân tülû^ç
5. ide şems-i îkân bî-cihet ve bî-keyf nûr-ı Haqq

6. ‘ayān olub cümle zerrāt-ı cihān tercemān olub
7. **lā ilāhe illā'l-lah**⁹⁹ diye nitekim lisān-ı insān gibi
8. işidesin bu kelāmı dil ve cān ile diñle
9. cihān nā-bedīd olub ğarķa vara bu söze
10. **küllü men ‘aleyhā fānin**¹⁰⁰ dirler müdāvemmet-i zıkrde
11. rüsūh bolub qalbe irişecek nār-ı muḥabbet
12. peydā olur şehāb-ı mevāni‘ i iḥrāk
13. idüb bār-gāh-ı qalib ḥālī qalur-ki işrāk
14. pertevi nūr-ı cemāl-i Ḥaḳḳa maḥall olmaḳ içündür
15. zīrā qalib küdürāt-ı mā-sivādan pāk olmayınca

41a

1. nūr-ı Ḥaḳḳ pertev şalmaz imdi bilgil-kim müdāvemmet
2. üç meretebe üzredür evvel meretebe-yi mübtedī şānī
3. meretebe-yi mutavassıṭ şāliş meretebe-yi müntehīdūr
4. evvel meretebe-yi mübtedī oldur-ki **lā ilāhe illā'l-lah**¹⁰¹
5. didügi vaḳtın **lā ma‘būde bi'l-Ḥaḳḳi illā'l-lah**¹⁰² diye
6. bu niyyeti qalbinde muḥkem ide tā kim rüsūh
7. bola zīrā mübtedī nefy-i ḥavāṭır-ı mā-sivā'u'l-lah
8. itmege qādir olmaz idmānla el virür nūr-ı cemāl-i

⁹⁹ Allah'tan başka ilah yoktur.

¹⁰⁰ Yeryüzünde bulunan her canlı yok olacaktır (Rahman Suresi – Ayet 26).

¹⁰¹ Allah'tan başka ilah yoktur.

¹⁰² Allah'tan başka ibadet edilecek yoktur. Ancak Allah vardır.

9. eḥadiyyet tecellī kılmayınca ḥāşıl olmaz ammā sa‘y
10. ide kâdir olduğca şānī mertebe-yi mutavassıt
11. oldur-ki **lā ilahe illā'l-lah**¹⁰³ didügi zemān
12. **lā maḳşūde bi'l-Ḥaḳḳi illā'l-lah**¹⁰⁴ diye
13. zīrā nūr-ı Ḥaḳḳ ḳalbine tecellī kılmışdur Ḥaḳḳdan
14. ğayrı ḥāḫırdan nehy itmek ḥāşıl olmuşdur
15. şāliş mertebe-yi müntehī oldur-ki **lā ilahe illā'l-lah**¹⁰⁵

41b

1. didügi vaḳtın **lā mevcūde bi'l-Ḥaḳḳi illā'l-lah**¹⁰⁶ diye
2. bu maḳāma iren Ḥaḳḳ vücūdundan ğayrıya vücūd
3. itmez anuñ nazarında ‘ālem ḳatredür ve baḫr-i hüviyyetde
4. muzmaḫill olur mübtelā olmuşdur zīrā nūr-ı ḳadīm
5. zūhūr bulduğı vaḳt ḥavādiş maḫv olur
6. **ve şallā'l-lahu ‘alā seyyidinā Muḫammedin ve ‘alā ālihi**
7. **ve şaḫbihi ecma‘ in**¹⁰⁷ [*bābü sādīs*¹⁰⁸] (*zıkrul-*
8. *lahdan zūhūr iden nūruñ beyānındadır*)
9. imdi Resūlü Ekrem ve nebī-yi muḫterem Şallā'l-lahu
10. Ta‘ālā ‘aleyhi ve sellem buyurur-ki **inne likuli şey‘ün**

¹⁰³ Allah’tan başka ilah yoktur.

¹⁰⁴ Allah’tan başka maksat yoktur. Ancak Allah vardır.

¹⁰⁵ Allah’tan başka ilah yoktur.

¹⁰⁶ Allah’tan başka mevcud yoktur. Ancak Allah vardır.

¹⁰⁷ (Selam ve dua) Efendimiz Muhammed’e (s.a.v.), ailesine ve tüm ashabına olsun.

¹⁰⁸ 6. Bölüm.

11. **şakķāletün ve şakķāletü'l-ķulūbi zikru'l-lah**¹⁰⁹ çünkü
12. kelime-yi tevĥīd ile muşayķal olur **lā ilahe**
13. **illā'l-lah**¹¹⁰ demekle kūdūret-i zengār-i ķalb
14. şāfī olur envār-ı ğayb   aksi
15. urur ol nesnelere ayān olur-ki bundan

42a

1. evvel görmezdi ve hīĉ ĥayāline gelmezdi
2. nitekim insān şu ur-ı um ur-ı d nyeviyyeden
3. ğā'ib olsa ĥālet-i nez e d şd -ki
4. vaķt-i ĥayātında görmediklerini g r r
5. ve ĥicāb g z nden ref  olur ammā ol
6. keşf bi-fā'ided r eger anda fā'ide olsaydı
7. enbiyā ve evliyā zaĥmet çek b Ĥaķķe'l-yaķ n
8. taleb itmezdi imdi sa y it-kim bunda
9. iken mekş fiyyetden olasın   alāmet-i
10. zuh r-ı zikr oldur-ki zākir ğāyetde mużtarib
11. olur Ĥaķķ Ta alānuñ heybeti ve ķahrı
12. m stevl  olur endāmına lerze d şer
13. ve   araķ-riz olur nitekim Ĥazret-i Res lu'l-lah Şallā'l-lahu
14. Ta alā  aleyhi ve sellem buyurur-ki kaçan ķuluñ v c d 

¹⁰⁹ Her Şeyin bir parlaticısı vardır; kalplerin parlaticısı ise Allah zikridir (Hadis).

¹¹⁰ Allah'tan başka ilah yoktur.

15. Allah orusundan prese Ha Ta l anu

42b

1. gvdesin cehennem teine harm ider
2. ve ziyde-yi harret galebe ider b-itiyr nr
3. musalla olur anu-un-kim nr- zkru'l-lah em-i
4. albe ve ver-i hicbdan hayl grinr
5. ve nefis zerine hucm ider nr- nefsi
6. mnat ılur nr- nefis nr- gayba muabil
7. olmaz syinqr nr nitekim nitekim¹¹¹ m'minler
8. ırt zre adem urub  ubr itmek
9. diledii vat nr- cehennem feryd idb
10. dir-ki y m'minler zermden tz ge
11. nrnuz nrm syinqdrmesn diye
12. ıft- nefis ir olmadn gnl
13. gzine envr mhede olmaz imdi
14. nr- ems-i ulhiyyet tl itdii vat
15. zlmt- nefis nrniyyete tebdl olur

43a

1. hm galibn olur ve hem Ha gelicek btl

¹¹¹ Kelime ard arda iki kez yazılmıtır.

2. zā'il olur nitekim Hakk Ta'ālā Kelām-ı Qadīmde
3. buyurur-ki ve kul ca'el-Hakkı vezeheka'l-batıle
4. inne'l-batılu kane zehuka¹¹² şol mäh-ı seyyäre
5. mafla'ından tulü' idüb nür neşr idüb
6. seyr itdügi vaqt reng pertevinden zulmät-ı
7. beşeriyet mahv olur [faşl] imdi bilgil-kim nür-ı
8. zıkr hicâb ve hayâlden ta'alluq-ı beşeriyet için
9. idrâk itdügi şekl-le müşkil olub
10. bi-hasebü'l-isti'dād zâhir olur müşâhede
11. zevkin bildürmek-içün 'alâmet-i bidâyetde ekşer
12. budur-ki berq-ı hâtıf gibi berq urub
13. sür'atle zâ'il olur hicâba girer bir ziyâ'
14. ve bir leme'ân peydâ olur şu'â'-ı âf-tâb ve ziyâ'-i
15. kamer gibi zâhir olur sür'atle görünmez olur

43b

1. zîrâ nefis ile nürüñ ünsiyyeti yoqdur
2. sâlik idrâk idemez hayâl şanur gözine
3. derhâl vicdânında sür'atle zâ'il olduğundan
4. hemân-ki berq mişâlinde nür görünür derhâl
5. derhâl¹¹³ vicdânında zevk ve şevk peydâ olur

¹¹² De ki: Hakk geldi batıl yok oldu. Şüphesiz batıl yok olmaya mahkumdur (İsra Suresi – Ayet 81).

6. ve nice-ki şafâ-yı kalb ziyâde olur ma'ânî-yi
7. envâr dahı ziyâde olur şu'â' ve ziyâsı dahı
8. kuvvetde olur şem'-i nâr efrûhte görünür
9. galebe itdükçe bir miqdâr tevaqquf ider
10. fark idicek dükeli iner girü hicâba
11. girer ba' de 'azametinden zâhir olur
12. hayâl hicâbın ref' idüb taşra gelüb
13. beyâz şehâb mişâlinde tuman ve nücûm
14. ve aqmâr ve şümûs mişâlinde görünür ve 'âlem-i
15. semavât fetḥ olur ve 'âlem-i melekût keşf

44a

1. olur ve 'âlem-i cennet 'ayân olur elvânla nûrdan
2. sedîr ve kıbâb (ve) hûrân ve gılmân ve eşcâr
3. ve enhâr dahı bunlara her ne-ki beñzer varsa
4. fetḥ olur ve dahı kabr 'azâbı âşkâre olur
5. ve 'alâmet-i cehennem peydâ olur zulmânî vâdîler
6. ve kaṭrândan deryâlar ve 'aḳârib ile mütecessim
7. olur ve dahı 'âlem-i ervâḥ enbiyâ 'aleyhi's-selâm
8. görünür ve ervâḥ-ı evliyâ âşkâr olur
9. ve nûr-ı 'arş tecellî kıılır ve fenâ (ve) delîl-i 'arş

¹¹³ Kelime ard arda iki kez yazılmıştır.

10. keşf olur ve daḥı bī-vāqı'āt vāqı'
11. olur-ki ta' bīre gelmez ve vāqı'at a şāḥibi
12. daḥı fark idemez olur andan elvāndan envār
13. zāhir olub berrāk ve şeffāf nūr beyāz görünür
14. ve lāceverdī ve ḡāyet yeş(i)l ve şarı ve kırmızı
15. ve her rengde lāmi' olur-ki her biri bir maḳāma

44b

1. işāretdür ve daḥı āteş mişālinde görünür ve deryālar
2. görünür ve bī-ḥadd-i münevver 'ālemler ve fezālar
3. 'ayān olur bu mezkūrātuñ her birinüñ bir dürlü
4. ma'nāsı vardır ve her biri maḥla'ından ṭulū'
5. ider meşelā nūr-ı zıkr ve nūr-ı imān ve nūr-ı
6. iḥsān ve nūr-ı iḳān ve nūr-ı 'irfān ve nūr-ı
7. ḳalb ve nūr-ı rūḥ ve nūr-ı evrād ve nūr-ı ṭā'āt
8. ve envār-ı envā' -i tesbīḥāt gibi ve daḥı envār-ı
9. enbiyā ve evliyā gibi ve nūr-ı cezbe-yi Ḥaḳḳ nūr-ı
10. velāyet-i şeyḫ gibi sālīkūñ gönül deryāsında
11. mevc urub belki mevcler kenāra urmaḡa
12. başlar envār-ı muḥtelife müşāhede olunur
13. bunlaruñ tafşīli muṭavveldür ammā bir miḳdār
14. beyān idelüm ol nūr-kim berḳ-ı ḥāṭıf

15. gibi zāhir olur ol nūr leme' ān mişālinde

45a

1. görünür ol ' ibādet nūrıdur ve ol nūr-kim
2. kevkeb mişālinde görünür kalb nūrıdur ve ol
3. nūr-kim şems mişālinde görünür ol nūr-ı vaḥdetdür
4. ve ol nūr-kim yeş(i)l görünür nūr nübüvvetden
5. zāhir olur ve ol nūr-kim kırmızı görünür
6. nūr-ı şevḳdür ve bunların her birinin özge
7. ma' naları vardır bākīsi bu minvāl üzere
8. kıyās olına ve şallā'l-lahu ' alā seyyidinā Muḥammedin ve ' alā
9. ālihi ve şaḥbihi ecma' in¹¹⁴ [*bābü sābi'*¹¹⁵]
10. (*'alā'im-i nūr-ı Ḥaḳḳ beyānındadır*) imdi
11. Ḥaḳḳ Ta' ālā Celle ve ' Alā buyurur-kim **Allahu**
12. **nūrü's-semavāti ve'l-arḍi**¹¹⁶ ey ' aziz
13. bilgil-kim ' alā'im-i nūr-ı zuhūr-ı tecellī-yi Ḥaḳḳ oldur-ki
14. ğalebāt-ı envār-ı elvān görülmez olur ğāyetde
15. leḫāfetde olub görünür ve Ḥaḳḳ Ta' ālānuñ

45b

¹¹⁴ (Selam ve dua) Efendimiz Muhammed'e (s.a.v.), ailesine ve tüm ashabına olsun.

¹¹⁵ 7. Bölüm.

¹¹⁶ Allah göklerin ve yerlerin nurudur (Nur Suresi – Ayet 35).

1. nūrī ḳadīmī ezeli ve ebedī sermedīdür
2. ve mer'ī degüldür ve mücerreddür elvāndan ve nuḳūşdan
3. münezzehdür ṫıldan ve ' arzdan ve ' umḳdan
4. ve ḳatṫdan müberrādur ve ṫulū' dan ve ğurūbdan
5. gelmekden gitmekden mu' arrādur tefhīmden
6. ve idrākdan ve evşāf-ı mümkinātdan ittişāfdan
7. ve cihetden ve muḳābilden ol emrden-kim tecellī
8. ḳılır ya şıfāt-ı celāl-i nūr zāhir olur
9. veyāḫūd şıfāt-ı cemāl-i nūr zāhir olur
10. *[faşl]* imdi bilgil-kim nūr-ı Ḥaḳḳ tecellī ḳılmasınuñ
11. ḫāşşiyyeti oldur-ki vücūd-ı beşeriyet (ve) nefis
12. fānī ḳılır ṫaleb-i ḫāzret-i ' izzet vicdānında
13. peydā olur ol şevḳ sebebi ile nefis
14. me'nūs olduğı nesnelere bi'l-külliyeye
15. himmetin ṫaleb-i ' ālemine şarf ider ve gönünden

46a

1. meyl-i mā-sivāyı giderür **Allahümme'r zuḳnā**
2. **liḳā'ike ve'l-cennete birahmetike yā erḫame'r-rāḫimīne**¹¹⁷
3. **ve şallā'l-lahu ' alā seyyidinā Muḫammedin ve ' alā ālihi**
4. **ve şaḫbihi ecma' in**¹¹⁸ *[bābü sāmīn ¹¹⁹] (tecellī-yi*

¹¹⁷ Ey merhametlilerin merhametlisi Allah'ım; bizi sana kavuşmakla ve cennetinle bizi rızıklandır (Hadis).

5. *nūr-ı şifāt-ı celāl beyānındadır*)
6. imdi Allahu Ta'ālā Kelām-ı Qadīmde buyurur-ki
7. **küllü men 'aleyhā fānin ve yebkâ vechü Rabbike zü'l-celāli**
8. **ve'l-ikrāmi**¹²⁰ [*beyt*] *celāl anuñdur-kim cümle*
9. 'ālem hużūr-ı 'izzetinde zerreden kem imdi
10. bilgil-kim celāl şifātı Hakk Ta'ālānuñ
11. şifātı kahr-ı 'āleminden nūrı zulmānī
12. müfnī ve muhrikdür ol emrden-kim
13. Hakk Ta'ālānuñ kahr-ı 'āleminden zāhir olub
14. tecellī kıılır ref' -i vücūd ve kesr-i rüsüm
15. iktizā' kıılır **lā tubkī velā tezaru**¹²¹ hāşşiyyeti

46b

1. āşkäre olur eger fenā 'ālem(i) burcundan tülū'
2. eyleyüb tecellī kıılsa 'arş ve kürsī
3. ve levh ve kalem on sekiz biñ 'ālem maḥv
4. olurdı ne nūr-ı āf-tāb kıalur ne ziyā' ve ne
5. mäh-tāb ve ne ziyā'-i kevākib ve ne şu'ā'
6. görilürdi cümlesi nūr-ı siyāhuñ

¹¹⁸ (Selam ve dua) Efendimiz Muhammed'e (s.a.v.), ailesine ve tüm ashabına olsun.

¹¹⁹ 8. Bölüm.

¹²⁰ Yeryüzünde bulunan her canlı yok olacaktır. Ancak azamet ve ikram sahibi Rabbinin zatı baki kalacaktır (Rahman Suresi – Ayet 26/27).

¹²¹ Geride bir şey koymaz, bırakmaz (Müddessir Suresi – Ayet 28).

7. pertevinden maḥv olurdu muşarra^ç siyāhı
8. görindi nūr-ı zātiyyet [*beyt*]
9. çün tecellī eyleye nūr-ı celāl /
10. maḥv olub qalmaya sende perr ü bāl /
11. cezbe-yi Ḥaqq ire ol demde saña /
12. da^ç vet ide seni kendüden yaña /
13. kendüden varlık vire varlık saña /
14. saña iren sen senliksüz saña
15. imdi bu aḥvālün şerhinde beyān

47a

1. ^çācizdür ve ^çuqūl bu remzün idrākinde
2. qaşırdu ma^ç nāyı ^çaql (u) fehm ta^ç bīr
3. idüb idrāk idemez bu mezkūrāt(1)
4. görmelüdür ^çilmīdür ve zevqīdür ve rivāyetde
5. gelmişdür-ki cehennem nice biñ yıl
6. yaqub kızdurdılar kızıl oldu ve nice biñ
7. yaqub aq oldu ve nice biñ yıl yaqub
8. kara oldu şimdi ḥālā karadur ruşenālik
9. eşeri yoqdur ebedü'l-ābād o siyāhlık üzerine
10. qalsa gerek bu nūruñ mazharı olduğı
11. iğun pes ne-kim mevcūdātta zulmetinden

12. ve nürdan eşerdür luṭfi ve ḳahri nürunuñ
13. pertevindendür ve hiçbir şey'üñ vücūd-ı
14. müstaḳillesi yoḳdur-kim ḳā'im ola fī zāta
15. vücūd-ı muṭlaḳ hemān Ḥaḳḳ Ta'ālā ḫāzretlerinüñdür

47b

1. andan ḡayrı ne-kim vardur varlığı anuñladur
2. *[faşl]* imdi şıfāt-ı celāl Ḥaḳḳ Ta'ālānuñ
3. mümītidür ve muḫyīdür ya' nī oldur muḫibbīdür
4. ve hem dirler muḫibbīdür ibtidā' görünmesinüñ
5. 'alāmeti oldur-ki aḳ buluṭ mişālinde
6. veyāḫūd ṭuman mişālinde görünür öyle
7. bir berrāḳdur-ki eger berḳı yir üzerine pertevin
8. şalub görindi dükeli gözler ḫayrān
9. olub görmez olurdu nūr-ı şems ve
10. ḳamer nā-bedīd olurdu mümkināt taḫammül itmeyüb
11. eriyüb şu olurdu şol mā'-i münce mid
12. ḫarāret-i şemsden eriyüb şu olduḡı
13. gibi münce mid āyīne-yi ḳalbde ḳalbi öyle şāfī
14. ḳılur-ki 'arşuñ levḫ üzre olan ḫaṭṭ-ı
15. ḡubārī hemān naḫarında gibi oḳur ve bu nürdan

48a

1. eşer ve ʿalāmet zāhir olduĝunlayın sâ-
2. liküñ endāmına lerze düşer kendüni
3. unudub idrāk idemez ıavr-ı
4. ʿağldan güzër kılub ihtiyârı kendüden
5. selb olur ve her maķām-kim evvel emrde
6. zāhir olur (ve) sālİKÜñ idrāk itdügi
7. ŝıfatdan görünür taʿlīm için ve
8. müşāhede zevķini bildürmek için ve bu
9. nūruñ siyāhlığı sen fikr itdüĝüñ
10. gibi degüldür bir siyāhdur-ki fikr idicilerüñ
11. fikri anuñ fikrinde daĝı fehm idicilerüñ
12. fehmi anuñ fehminde ʿāciz
13. ve küllī idrāk idicilerüñ idrāki anuñ
14. idrākinde ķāşırdur ve bu maķām sālİKlerüñ
15. maķķisidür tenezzüli ve teraķķisi bunda maʿlūm olur

48b

1. zīrā şimden girü ifnādur ve ʿademdür *[beyt]*
2. *nihāyet-i menzil-i sālİK ʿademdür /*
3. *menzil-hā-yı Rabbānī ķadem ŝud*
4. imdi bundan ŝoñra cānından el yumaķ gerek

5. ve bu āstāndan baş aldurmayub varlıdan
6. gemek gerek tā kim cemāl-i ulūhiyyet tecellī ılıb
7. maşūda vāşıl ola ve bu maāmuñ ‘alāmetindendür
8. ‘ālem-i aybda uū-ı muhtelif ‘ayān olmak
9. ve daı ‘azāb-ı abr bu maāmda şari ‘ayān olur
10. ve daı ilhām-ı alb-i ilahī vāridāt-ı Rabbānī lāmi‘
11. olur ilhām bir zevlū ‘ilmdür ve ma‘ nāyı
12. uūr-ider-ki zāhir-i vicdānında-ki bundan
13. evvel bilmezdi nidā bir şadā-yı şevdür irişür
14. ammā sālīk bidāyetde andan geldügin fark idemezdi
15. ve ta‘līm ider şol olmaduı nihāyetden ‘āriife

49a

1. ‘āriife¹²² ilhām ider ve nidā ve iāb-i müsteāb-i
2. azret irişür ve bī-vāsıta zāt-ı Hādan
3. az idüb derk ider ve daı ‘ārifden vat
4. olur-ki vāsıta-yı iāb ve nidā ref‘ olub
5. bir ‘ālemden daı zāhir olur anuñ dükeli ehl-i
6. vicdāna müfevvezdür ve daı bu maāmda nefy-i
7. avātır kemāl-i dereceden aşıl olur ālib
8. kendüden fānī olmayınca vāşıl olmaz

¹²² Kelime ard arda iki kez yazılmıştır.

9. kendülüğüyle varana fetḥ-i bāb olmaz Bezm-i
10. Sulṭāniye ve Üns-i Sübhāniye ve Meclis-i Rabbāniye
11. yol virmezler ve degme nā-kese bu yolda kapu
12. açılmaz ve her kişiye ḥazīne-yi esrāri keşf
13. olmaz itmezler meger-ki vücūdundan fāni olub
14. nām ve nişānı kılmaya bilgil-kim fenā 'ibāretdür
15. izmiḥlāl-i vücūd-ı beşeriyetden tecellī-yi nūr-ı

49b

1. Ḥaḫḫdan 'alāmet oldur-ki Ḥaḫḫ Ta'ālānuñ
2. şifāt-ı müfniyyetinüñ nūr-ı-kim sebep-i fenā-yı
3. ḥaḫīḫatdür kaçan sālīke tecellī kıla sâ-
4. lik ol ecilden küllī fāni olur 'ālem-i ğayb ve
5. 'ālem-i şehādet rūḫāni ve cismāni eşi' a-yı
6. envār şifāt-ı müfninüñ pertevinden maḥv
7. olub nā-bedīd olur sālīkden bu maḫāmda
8. ihtiyār selb olur öyle fāni olur-kim
9. şu'ūr fenādan daḫı fāni olur bundan soñra
10. ālāt-ı beşeriyet münselih olub maḫv olur
11. **küntü lehu sem'an ve başaran ve yeden ve lisānen felī yesma' u**

12. **velī yūbşiru velī yebţişu velī yanţıku**¹²³ hadîş-i
13. şerîfinüñ sırrı ile muhakkıķ olur fenāda kāmıl
14. olmak oldur-ki kendi ihtiyāriyle fenā olmaĝa
15. kādır ola **ve şallā'l-lahu  alā seyyidinā Muĥammedin ve  alā ālihi ve şaĥbihi ecma  in**¹²⁴

50a

1. [*bābü tāsi*¹²⁵] (*tecellī-yi nūr-ı cemāl beyānındadır*) imdi
2. Hakk Ta alā Kur'an-ı  Azīminde ve Furkân-ı Kerīminde şöyle
3. buyurur-ki **fe'eynemā tüvellū feşemme vechu'l-lahi**¹²⁶ ve yine
4. buyurur-ki **küllü şey'in hāliküñ illā vechehu**¹²⁷ imdi
5. sâlik-i şadık ve ey nūr-ı cemāl-i ilahî
6. ve rāh-ı Hakkı muvāfık bilgil-kim cemāl-i Hakk Ta alānuñ
7. şifāt-ı luţfunuñ nūrıdur-ki tecellî kıılır
8.  ālem-i luţfundan nūr muzî ve maşrıķ ve muhyîdür
9.  alā'im-i evvel tecellî-yi nūr-ı şifāt-ı cemāl oldur-ki
10. şems-vār münevver laţif bir  ālem olur ve
11. fezā-yı bî-nihāyet zāhir olur ve daĥı ĥurşîd
12. mişālinde cebel-i  azîm görünür vaķt olur-ki

¹²³ İşitmesi, görmesi, eli, dili ben olurum; benimle işitir, benimle görür, benimle tutar, benimle söyler (Hadis-i Şerif).

¹²⁴ (Selam ve dua) Efendimiz Muhammed'e (s.a.v.), ailesine ve tüm ashabına olsun.

¹²⁵ 9. Bölüm.

¹²⁶ Nereye dönerseniz Allah'ın yüzü işte oradadır (Bakara Suresi – Ayet 115).

¹²⁷ Onun zatından başka her şey yok olacaktır (Kasas Suresi – Ayet 88).

13. şāfī ve berrāk ve muzī ve şeffāf ve seḥāb mişālinde
14. zāhir olur kevn ü mekân nā-bedīd olur
15. *[beyt] cemāl-i Ḥaḳḳ çün-ki ola ʿayān /*

50b

1. *nā-bedīd ola bu kevn ile mekân /*
2. *maşrıḳ cānibinde toḡa ol āf-tāb /*
3. *cān gözine görine bī-ḥicāb*
4. imdi bu nūr öyle laṭīf ve muzīdür-ki
5. taʿ bīri muḥāldür ve daḡı mā'-i şāfī mişālinde
6. bī-reng ʿ aẓametinden bir nūr zāhir olur
7. ve āsmān zıll mişālinde nūrdan bī-nihāyet
8. ʿ ālem görünür ve daḡı leṭāfetinde āyīne
9. mişāl(i) bir nūr ṭulūʿ ider ve bu envār-ı ʿ alā'im
10. tecellī-yi nūr-ı şifāt-ı cemāldür bu mezkūrāt-ı
11. envār ve bu mekşūfāt-ı esrārī ve ol ʿ ālem
12. nişānı bundan özge kelām ile taḳrīr
13. olunmaz ʿ alāmet-i tecellī-yi nūr-ı cemāl oldur-ki
14. şems-i şubḡ-ı saʿ ādet iḳbāl ider hezārān
15. ʿ izz (ü) nāz ile cilve iderken ufḳ-ı aʿ lādan

51a

1. ve maqşad-ı aqşādan-ki sa' ādet-i ebedī ve
2. ve hidāyet-i sermedī burcından tūlū' idūb
3. ' arz-ı cemāl kıla şeb-i hicrānuñ zūlmātını zā'il
4. ide perde-yi ğaybū'l-ğayb ref' olub cilveler
5. ve ğidālar ola ğāyet heybetde ve ğāyet ' azametde
6. bī-nihāyet ve bī-ğāyet ve bī-cihet ve bī-zemān ve bī-
7. mekān ve bī-reng ve bī-nişān ve bī-keyf ve bī-kerān
8. ve bī-tūl ve bī-' arz ve bī-' umk tecellī kıla **küllü şey'in**
9. **hālikūñ illā vechehu**¹²⁸ sırrı ' ayān olub ' arş
10. ve kürsī ve levh ve qalem ve on sekiz biñ ' ālem
11. müstağraq (ve) müstehlek olur maḥsūsāt-ı
12. zāhiri ve bātni ref' olub Ḥaqq cemālinden
13. ğayrı bir ğayrı nesne qalmaz [*faşl*] imdi
14. bilgil-kim ' avn-i ilahī ve feyz-i sübhānī birle bu
15. maḥallde bir remz-i münir ve işāret-i dilpezir idem-ki

51b

1. cāmi' -i cemī' -i rumūz olsun dükeli ' ārifler
2. ve kāmiller ve muḥaqqıqlar ve müdeqqıklar nazarında maḥbūl
3. olsun nice da' vā-yı ' irfān idūb ' ākil
4. ve kāmil derkinde ḥayrān olsun ol remz-i

¹²⁸ Onun zatından başka her şey yok olacaktır (Kasas Suresi – Ayet 88).

5. ḥafī ve işāret-i celī-yi ʿālī budur-ki ḥaḳīḳat-i
6. vahdetde celāl ve cemāl ʿayn-ı zātdur ve nūr-ı
7. vāḥidūn tecellīsi-kim zāhir olmuştur
8. şuver-i taʿyīnāt ile ve reng (ve) imkāniyyet ile
9. fī'l-ḥaḳīḳa vücūdı maʿdūmdur ve ḥiç ğayrı
10. vücūd yokdur hemān bī-ḥicāb ve bī-nikāb
11. cemāl-i Ḥaḳḳdur **leyse fī'd-dāreyni ğayru'l-lahi**
12. **mā nazartü min şey'in illā ve ra'eytü'l-lahe fīhi**¹²⁹
13. kaçan-kim nūr-ı
14. eḫadiyyet ḳahr yüzinden
15. tecellī ḳılıb **küllü men ʿaleyhā fānin ve yebḳā**

52a

1. **vechü Rabbike zü'l-celāli ve'l-ikrāmi**¹³⁰ Sırrı
2. zāhir ola celāl dirler ve eger nūr-ı muṭlaḳ
3. yaʿnī **küllü şey'in hālikūn illā vechehu**¹³¹ luṭf-ı
4. nūrından ʿarz-ı cemāl idüb **fe'eynemā tüvellū**
5. **feşemme vechu'l-lahi**¹³² Sırrı tecellī ḳılsa cemāl
6. dirler ve eger cemīʿ izāfāt sākıt

¹²⁹ Her iki cihanda Allah'tan başkası yoktur. Baktığın ve gördüğün her şey Allah'tan başka bir şey değildir.

¹³⁰ Yeryüzünde bulunan her canlı yok olacaktır. Ancak azamet ve ikram sahibi Rabbinin zatı baki kalacaktır (Rahman Suresi – Ayet 26/27).

¹³¹ Onun zatından başka her şey yok olacaktır (Kasas Suresi – Ayet 88).

¹³² Nereye dönerseniz Allah'ın yüzü işte oradadır (Bakara Suresi – Ayet 115).

7. olub **mā yufhemu ve yuḳalu ve münezzehun ve mücerredun**¹³³
8. tecellî kılub **leyse kemışlihi şey'in**¹³⁴ SIRRİ
9. ‘ayān olursa zāt dinür ey ṭālib-i
10. şādık ve ey nūr-ı zāt-ı eḫadiyyete pāk
11. ‘āşık bu remzi semā‘ -i cānla diñleyüb
12. fehm eyle dükeli esrār bu remzde
13. mündericdür imdi bilgil-kim bundan soñra
14. Ḥazret-i Resūlu'l-lah Şallā'l-lahu ‘aleyhi ve sellemün
15. rûḫ-ı pāki tecellî kılur mir'āt-ı zāt-ı eḫadiyyetdür

52b

1. tecellî-yi zāt anuñ rûḫ-ı şerîfinden irişür
2. **ve şallā'l-lahu ‘alā seyyidinā Muhammedin ve ‘alā ālihi ve şaḫbihi**
3. **ecma‘ in**¹³⁵ [*bābü ‘āşir*¹³⁶] (*tecellî-yi nūr-ı zāt-ı*
4. *bî-çün beyānındadır*) imdi Ḥaḳḳ Ta‘ālā
5. Ḳur‘ān-ı Keriminde buyurur-ki **felemmā tecellā Rabbuhu**
6. **lilcebeli ca‘ allahu dekken ve ḥarra Mūsā şa‘ iḳān**¹³⁷ ey ‘azîz
7. bilgil-kim ‘ibāretdür andan-ki Ḥaḳḳ Ta‘ālānuñ
8. zāt-ı pāki ve şifāt-ı muḳaddesi ‘ayān ola

¹³³ Anlaşılmaz ve akıl ermez ve münezzeh ve mücerret (olarak tecelli kılıp).

¹³⁴ Onun benzeri gibi hiçbir şey yoktur (Şura Suresi – Ayet 11).

¹³⁵ (Selam ve dua) Efendimiz Muhammed’e (s.a.v.), ailesine ve tüm ashabına olsun.

¹³⁶ 10. Bölüm.

¹³⁷ Rabbi dağa tecelli ettiğinde dağ paramparça oluverdi ve Musa da baygın düştü (Araf Suresi – Ayet 143).

9. anuñ beyān(1) olmaya ve Ḥaqq Ta'ālānuñ ulūhiyyetinden
10. ve vaḥdāniyyetinden mişāli ve mānendi yoḡdur
11. taḥtānī ve fevkānī degüldür nūrānī ve zūlmānī
12. degüldür gelmek ve gitmek yoḡdur şağ ve şol
13. yoḡdur ve reng ve nişānı yoḡdur zemān
14. ve mekān ve cihet ve muḡābele ve ḥudūd (ve) kenār
15. yoḡdur cism ve cevher ve 'araz degüldür ne (de)

53a

1. 'ālemden taşradur mümkināta munfaşıl ve muttaşıldur
2. ma' rüfdur ġāyetsüzlükle mevşüfdur nihā-
3. yetsüzlükle oldur ibtidāsuz āḡirdür
4. intihāsuz zāhirdür 'ayānsuz bāḡındur
5. nihāyetsüzdür nitekim Ḳur'ān-ı Kerīmimde buyurur-kim
6. **hüve'l-evvelü ve'l-āḡiru ve'z-zāhiru ve'l-bāḡinu**¹³⁸
7. cümle eşyāya muḡiḡdür ittişālsüz nitekim
8. buyurdı ve **va'l-lahu min verā'ihim muḡiḡun**¹³⁹
9. 'alāmet-i tecellī-yi zāt oldur-ki dükeli
10. elvān-ı nuḡuş götürilür zemān ve mekān
11. ref' olub sālīke Mi' rāc ḡaşıl olur

¹³⁸ O ilk ve sondur; o zahir ve batındır (Hadid Suresi – Ayet 3).

¹³⁹ Oysa Allah onları arkalarından kuşatmıştır (Buruc Suresi – Ayet 20).

12. yedi eflākı pāy-ı tahtda görür Mi^ç rācuñ
13. ma^ç nāsı ^çurūc-ı mā-sivā'u'l-lahdan ^çibāretdür
14. sālīk bir ^çāleme irer-ki kevn ü mekāndan
15. eşer (ve) nişān qalmaz ^çālem bī-nişān görünür

53b

1. bundan şoñra elsine sākıtdür beyāna gelmek
2. yoqdur bu birkaç beytden fehm olına
3. *[beyt-i şı'r] nūr-ı zāt ide tecellī*
4. *nā-gehān / bī-zemān bī-nişān ve bī-mekān /*
5. *ğā'ib ola ol dem gözinden kā'ināt /*
6. *ğarqa vara hep nu^çūt-ile şıfāt /*
7. *bir maqāma varasın anda ey cān /*
8. *cümle varlıq sen olasın bī-gümān /*
9. *bunda olur müntehā seyr-i insān /*
10. *bunda kāmīl olur cümle kāmīlān /*
11. *ref^ç olur bunda külliyyen hicāb /*
12. *zāt-ı pāki zāhir olur bī-hicāb /*
13. *yir ü gök ^çarş u kürsī cism ü cān /*
14. *mağv oluban qalmaya nām (u) nişān /*
15. *bī-cihet görine nūr-ı lā-yezāl /*

54a

1. *maḥv oluban qalmaya ḥiss ü ḥayāl /*
2. *kendü zātın kendü zātıyla ‘ayān /*
3. *ol görür ḥaqq söz budur ey ‘arīfān*
4. *[faşl] imdi bunda ne yir qalır ne gök*
5. *ne ‘arş ne kürsī bunda ne levḥ qalır*
6. *ne qalem bunda ne cennet qalır ve ne cehennem*
7. *bunda ne dünyā qalır ve ne āḥiret bunda*
8. *ne ferd qalır ne ‘iṣyān bunda ne küfr qalır*
9. *ne īmān bunda ne zemān qalır ve ne mekān*
10. *bunda ne reng qalır ne nişān dükeli-*
11. *sin ol nūr-ı muḥīṭ bī-nişān kıılır*
12. *evşāf-ı mümkinātdan münezzeh zāt-ı ḥazret-i*
13. *ulūhiyyet cān gözine görünür*
14. *şimden girü gelmek ve gitmek ve toğmaq*
15. *ve tolnmaq götürilür külliyyen menāzil qaṭ‘ olur*

54b

1. *ve şimden girü seyr-i ma‘ allah ve seyr-i fī'l-*
2. *lahuñ nihāyeti yoqdur [nazm] ma‘rifet*
3. *yolında ol ol-dem şananlar müntehī görelüm*
4. *ol menzildedür gitdükde altında feres*

5. ve şallâ'l-lahu 'alâ seyyidinâ Muḥammedin ve 'alâ
6. âlihi ve şaḥbihi ecma' in¹⁴⁰ [*bâbü âdî 'aşere*¹⁴¹]
7. (*ḥâşşiyet-i tecellî-yi zât-ı Hakk beyânındadır*) imdi
8. bilgil-kim zât-ı pāk ulūhiyyet tecellî kılmasınũ
9. ḥâşşiyeti oldur-ki ebedül-âbâd ḥicâb gelmez
10. ve gönlinde ḥubb-i ğayru'l-lah karar kılmaz dükeli
11. mevcûdâtdan sırr keşf olur küfr ve imândan
12. imtiyâz götürülür bunda ḥavf ve recâ olmaz
13. bu maḳâmuñ ehli nârdan ḥavf idüb
14. cinân recâ kılmazlar olaruñ ḥavfı bir 'âlemden
15. daḥı olur ehl-i ḥicâb ve ehl-i ğaflet

55a

1. gibi degüldür recâ ve ḥavf bez mülkinde olur
2. maḳâmātuñ bular olanda olur gönül 'âleminde
3. bol ilden ferâğat bolur ve recâdan recâ
4. ve ḥavf idi ḥaḳîḳat gönül 'âleminde olur
5. üns-i hüviyyet ve daḥı gönül Hakk Ta'âlânũ şevḳ
6. ve muḥabbeti deryâsında müstaĝrık ve me'nûs
7. olur-ki 'arş ve mâ-fihâ ve her ne-ki var-ise
8. mâ-sivâ' ol gönüle gelse ve hezârân biñ yıl

¹⁴⁰ (Selam ve dua) Efendimiz Muhammed'e (s.a.v.), ailesine ve tüm ashabına olsun.

¹⁴¹ 11. Bölüm.

9. tursa ʿārifūñ haberi olmaya maʿrūfunūñ
10. şevķinden ve ünsinūñ lezzetinden ve teveccühinden
11. her gece añā kıadr ve her gün añā ʿıyd ve her mekān
12. añā cebel-i Tūr olur bu maķāmda kelām
13. düşvārdur [*faşl*] imdi bilgil-kim tecellī-yi
14. zātda ʿilme'l-yaķīñ ve ʿayne'l-yaķīñ ve Hāķķe'l-
15. yaķīñ olur pes maʿrifet üç nevʿ üzredür

55b

1. biri ʿilme'l-yaķīñ ve biri ʿayne'l-yaķīñ ve biri
2. Hāķķe'l-yaķīñdür imdi maʿrifet bir hāletdür-ki
3. nāşī olur müşāhede-yi cemāl-i ulūhiyyetinden
4. ʿaşķ elin cāndan silmekdür
5. maʿrifet gördüğün bilmekdür ʿilme'l-yaķīñ maʿrifet-i
6. ʿavāmdur ʿayne'l-yaķīñ bulan evliyā'u'l-lahdan
7. olur kıuţb-ı ʿālem olur ve şallā'l-lahu ʿalā seyyidinā
8. **Muhammedin ve ʿalā ālihi ve şaķbihi ecmaʿin¹⁴² [*bābü şānī***
9. ʿaşere¹⁴³] (*kıuţb-ı ʿālem beyānındadır*) imdi ʿālem-i
10. kıuţbdan ʿibāretdür ol kāmilden-ki zemānında
11. bir olur ve anuñ kıalbi mevziʿ(ı) nazār-gāh-ı ilahīdür
12. anuñ menzili evliyā'u'l-lah ortasında İsrāfīl

¹⁴² (Selam ve dua) Efendimiz Muhammed'e (s.a.v.), ailesine ve tüm ashabına olsun.

¹⁴³ 12. Bölüm.

13. menzili gibidür ve melâ'ike arasında nokta
14. gibidür dâ'ire arasındaki şalâh-ı 'âlem
15. anuñ merkezinden vâkı' olur taht-ı saltanat-ı

56a

1. velâyetde emirdür vesâ'ir maķâmât
2. erenleri anuñ hükmindedür iki vezîri
3. vardur kûtb-ı 'âlemden riħlet kılduğı
4. vaķt şol tarafındaki kûtb-ı 'âlem olur
5. ve sağ tarafındaki anuñ yerine gelür ve içlerinden
6. biri anuñ sağ yanına gelür Kûtbü'l-'ârifîn
7. Zübdetü'l-kâmilîn şeyħ hazretleri buyurdu-ki
8. mürşid-i kâmil ola ve anuñ dervîşleri ehl-i
9. maķâmât ola öyle olıcaķ ol maķâmıdan
10. teraķķî kıılurlar cemî' maķâmâtı 'ubür kıldururlar
11. ve her maķâmıñ kânûnı bilürler ve eger nür
12. andan tâc-ı kûtb başına urıgörüb
13. ħil' at-i taşarruf egnine götürilüb
14. serîr-i velâyete şu' ud kıldururlar *[faşl]*
15. imdi bilgil-kim bir tã'ife vardur-ki

56b

1. anlar nazār-ı k̄uṭbdan ḥāricdür k̄uṭb anlara
2. ḥükm itmez anlar efrād-ı vāşılīn ve kümmel-i muḥarrebīn
3. ümenā'-i Rabbü'l-‘ Ālemīn ve nüdemā'-i ḥazret-
4. dürlər ġāyet muḥarreblerdür Ḥaḫḫ Ta‘ ālānuñ
5. cemāl-i muṭlaḫınuñ müşāhedesinde der-
6. yāsında müstağrıḫ olub mā-sivā'-i ḥazret-i
7. Ḥaḫḫdan ġāfil olmuşlardur gözlerine Ḥaḫḫ
8. cemālinden ġayrı cümle ġā'ib olmuşdur
9. mest-i ḥazret-i dīvāne-yi ezel olmuşlardur
10. Ḥaḫḫdan ġayrıya muṭṭali‘ olmazlar **ve'l-ḥamdüli'l-lahi**
11. **Rabbü'l-‘ ālemīn ve şallā'l-lahu ‘ alā seyyidinā Muḥammedin ve ‘ alā ālihi**
12. **ve şaḥbihi ecma‘ in¹⁴⁴ [bābü şālīs ‘aşere¹⁴⁵]**
13. *(ricālü'l-ğayb beyānındadır)* imdi bilgil-kim
14. cihānda üç yüz kimse vardur bunlara
15. Nücebā dirlər anlar hiç eksik olmazlar

57a

1. ḫalub ḫaḫḫa muṭṭali‘ olurlar ‘ ālemde
2. bunlaruñ taşarrufi ḫaḫḫa manşıb üleşdür-
3. mekdür kimin ‘ azl ve kimin naşb eylemekdür

¹⁴⁴ Alemlerin Rabbi olan Allah’a hamd ederim. (Selam ve dua) Efendimiz Muhammed’e (s.a.v.), ailesine ve tüm ashabına olsun.

¹⁴⁵ 13. Bölüm.

4. kırk kimesne dağı vardır Nuḳabā dirler anlarıñ
5. taşarrufı ‘ālemde oldur-ki vaqt-i müzāyākada
6. irişürler ıslāh-ı ḥalkā dürişürler
7. ve ḥalkuñ uğrayugelenlerin götürürler velāyete
8. münāsib olan kimesneleri ‘ālemde bulurlar
9. ṭabaḳāt erenlerine ḳatarlar ve yedi kimesne
10. dağı vardır-ki Mülāzımān-ı ḳuṭb-ı ‘ālemdür
11. ve beş kimesne dağı vardır-ki ‘Urefā dirler
12. ve dört kimesne dağı vardır-ki Evtād
13. dirler ‘ālemüñ dört köşesinde
14. sākinlerdür cihān-ı erba‘ a bunlarıñ
15. vücūdıyla ma‘mūr olur ve üç kimse dağı

57b

1. vardır-ki anlara Muḥtārūn dirler üç yüz
2. altmış kimesne inḳırāz-ı ‘āleme degin münḳarız
3. olmazlar ḥalkuñ nizāmı bunlarıñ vücūd-ı
4. berekātındadır va'l-lahu a‘lem *[faşl]* imdi
5. bilgil-kim eger dilerseñ velāyet mertebesin
6. bulub emīn-i Ḥaḳḳ olasin **alā inne evliyā'u'l-lah**
7. **lā ḥavfun ‘aleyhim velā hum yahzenūn**¹⁴⁶

¹⁴⁶ Bilesiniz ki; Allah’ın dostlarına hiçbir korku ve üzüntü yoktur (Yunus Suresi – Ayet 62).

8. sa‘ adetiyle mes‘ üd olasin ruḥṣat
9. yolların üzerine münsedd kılub taḳvā
10. ile ‘ āmil olasin ferā’iz edā kılub
11. nevāfili ol-ḳadar mülāzemet ḳılasın-ki
12. cezbe-yi lā-yezāl **setaḳarrabü'l-‘ abīdü ileyye**
13. **bi'n-nevāfili**¹⁴⁷ muḳtezāsınca istiḳbāl idesin
14. tā kim senden senligüñ alub kendü varlığın
15. ‘ aṭā' ḳıla seḫāvetüñ mānend-i deryā

58a

1. ve ṣeḫḳatüñ miṣāl-i āf-tāb olsun tā kim
2. Ḥaḳḳ Ta‘ ālā velī ismiyle tecellī ḳılub
3. ḫazā'in-i esrārı keṣf idüb dā'imā
4. vücūdından istiḡfār idüb za‘ īf-
5. liḡüñ ve ‘ ācizliḡüñ ve ‘ ibādetinde ḳāsırlıḡüñ
6. yād eyle ve hergiz kendüyi üstād ḳılma
7. ve eṣyādan kendüden ḫaḳīr görme tā kim
8. ḳurb-ı ‘ izzetde ‘ izzet bulasın **ve'l-ḫamdüli'l-lahi**
9. **Rabbü'l-‘ ālemīn ve ṣallā'l-lahu ‘ alā seyyidinā Muḫammedin ve ‘ alā ālihi**
10. **ve ṣaḫbihi ecma‘ īn**¹⁴⁸

¹⁴⁷ Kulum bana nafilerle yaklaşmak ister (Hadis-i Kutsi).

¹⁴⁸ Alemlerin Rabbi olan Allah'a hamd ederim. (Selam ve dua) Efendimiz Muhammed'e (s.a.v.), ailesine ve tüm ashabına olsun.

5. SONUÇ

Kaynaklarda hayatı hakkında yeterli bilgi bulunmayan Musa Bin Şeyh Tahir Tokadi'nin, çalışmamızın konusunu oluşturan *Mantuku'l-Gayb*; Eski Anadolu Türkçesi dönemine ait Arap alfabesiyle yazılmış bir eserdir. Kaynaklardan edinilen bilgiler, eserin 15. yüzyıla ait olduğuna işaret etmektedir. Eser Süleymaniye Kütüphanesi, Hacı Mahmud Efendi kısmında, 3046 Yeni Kayıt Numarasıyla kayıtlıdır.

Metin bölümünde Arap harfleriyle yazılan metni transkripsiyon alfabesiyle gösterdik ve dizin ile birlikte eserin sözlük kısmını oluşturduk. Bu bölümde kelimeler alfabetik olarak sıralanmıştır. Sözcüklerin aldığı ekler ise, dizin sırasında belirtilen şekilde sıralanmış, varak ve satır numaraları kelimelerin sonuna eklenmiştir. Eser günümüz Türkiye Türkçesi içerisinde değerlendirilerek aşağıdaki sonuçlara varılmıştır.

1. Eserde tutarlı bir imla özelliğinden bahsetmemiz mümkün değildir. Bir kelime farklı yazılış şekilleriyle karşımıza çıkabilmektedir. Ayrıca, eserde sıkça yazım yanlışlıklarına da rastlanmaktadır.

aqlıma 15a04

'aql 6b12

rüşenâlık 39a07

rüşenâlik 39a09

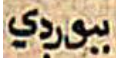
2. Eserde görülen ek ve kelime eksiklikleri giderilmeye çalışılmıştır ve eksiklikler () işareti içinde gösterilmiştir.

(u) 2b09

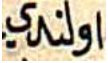
hās(da) 4a08

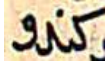
vücūd(a) 11a01

3. Eserde düzlük – yuvarlaklık uyumu bakımından belli değildir. Bugün düzlük – yuvarlaklık uyumuna giren eklerin eserde uymadığını görmekteyiz.

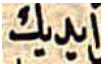
buyurdu 1b10 "buyurdu"

kılar 9b03 "kılar"

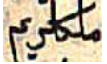
olındı 5a10 "olundu"

kendü 4a03 "kendi"

4. Eserde emir kipi 2. çoğul şahıs çekimi genelde yuvarlak ünlülü olduğu halde *idiñ* kelimesinde düz ünlülüdür.

idiñ 16a07

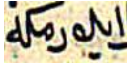
5. İyelik 1. tekil şahıs çekiminde hem yuvarlak ünlülü, hem de düz ünlülü kullanımlar görmekteyiz.

meleklerim 16a06

kuluma 16a07

kullarıma 35a14

6. Geniş zaman üzerine gelen 1. tekil şahıs eki "-a / -e" düz – geniş ünlüsü bugün darlaşarak "-ı, -i, -u, -ü" olmuştur.

iderem-ki 15b06 "ederim ki"

7. İstek teklik 1. şahıs eki "-am / -em", bugün "-ayım / -eyim" şeklindedir.

kılam 17a15 "kılayım"

diyem-ki 16a06 "diyeyim ki"

8. Eserde 1. tekil şahıs ekinin "-n" ile karşılandığına da rastlanmaktadır.

iderin 29b09 "ederim"

9. Eserde *birin* ve *kimin* gibi zamirlerin üzerine yükleme eki olarak "-n" gelmiştir.

birin 6a06 "birini"

kimin 57a03 "kimini"

Ayrıca eserde 3. çoğul şahıs iyelik üzerine de yükleme eki olarak "-n" ve "-ñ" de gelmektedir.

aḥvāllerin 4a06

sırrın سیرین 8a12

ma'rifetün معرفتك 8a11

10. Eserde "-up / -üp" zarf-fiilleri "-ub / -üb" şeklindedir.

kılub قلوب 1b08

idüb ایدوب 1b12

olub اولوب 2a09

11. Eserde "-ğan / -gen" sıfat-fiil ekinin hece başı durumundaki "-ğ / -g" sesleri; sıfat-fiillerde tamamen düşerek "-an / -en" şekline dönüştüğü görülmektedir.

bilen بنی 2b07

olan اولان 4a02

12. Eserde "-mAk" masdar ismi yapan ek ile aynı fonksiyonda kullanılan "mAklik" ekine rastlanmaktadır.

ye-me-meklik مملک 31a12

13. Eserde yer alan bazı kelimelerdeki "i" ünlüsü bugün "e" lidir.

di- دیلید 10b05 "demek"

it- 4a01 ''etmek''

vir- 15a12 ''vermek''

14. Eserde ''t'' li olan bazı kelimeler, bugün ''d'' lidir.

toğ- 50b02 ''doğmak''

toğunsa 21a07 ''dokunsa''

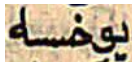
ğuman 43b13 ''duman''

ğur- 55a09 ''durmak''

15. Eserde ''d'' li olan *dürlü* kelimesi, bugün ''t'' li *türlü* biçimdedir.

dürlü 26a13 ''türlü''

16. Eserdeki *yoğsa* 13b14 ''yoksa'' kelimesinde ''ğ'' sesinin sızıcılaşarak ''h'' ye dönüştüğünü görülmektedir.

yoğsa 13b14 ''yoksa''

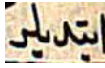
17. Günümüzde ''h'' biçimiyle geçen bazı kelimeler, eserde ''ğ'' ünsüzünü korumaktadır.

ğaçan 21a06

ğankı 21a13

18. Eserde yer alan bazı eklerdeki ''d'' ünsüzü bugün ''t''leşerek ünsüz uyumuna girmiştir.

itdügi 12b11 ''ettiği''

itdiler 13a08 ''ettiler''

sa'ādetde 3a11 ''saadette''

sülükdan 3b10 ''süluktan''

19. Eski Türkçede söz başındaki ''t'' ünsüzü eserde ''d''dir.

törd > *dört* 26b04

tükeli > *dükeli* 7a12

tüş- > *düş-* 28b09

20. Eserde ''ki'' bağlacı, bazen ''kim'' olarak da karşımıza çıkmaktadır.

ki 1b05

kim 5a15

21. Eserde yer alan bir kelimedeki 3. tekil şahıs görülen geçmiş zamanın şartı anlamı veren farklı bir kullanım karşımıza çıkmaktadır:

oldıñsa 13a09 "olduysan"

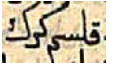
22. Eserde bir kelimedeki geniş zamanın şartı anlamı veren farklı bir kullanım karşımıza çıkmaktadır:

olur olacaq olsun 7b10 "olursa olsun"

23. Eserde "-malı / -meli" gereklilik anlamı görmelüdür (47a04) kelimesi dışında, "-mAk" masdarı ve "-sA" şart eki üzerine gelen "gerek" yapısıyla sağlanmıştır.

el yumağ gerek 48b04

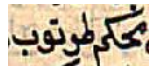
nolsa gerek 22b02

kılsam gerek 15b10

24. Eserde, başta en çok kullanılan "it-, ol-, eyle-, kıl-" gibi fillerin yanında "gel-, kal-, getir-, vir-, bul- v.b." yardımcı filleri; Arapça, Farsça ve Türkçe isimlerle birleşerek birleşik filler meydana getirmişlerdir.

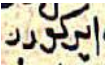
el virür 41a08

irsâl kılub 1b08

muḥkem tutub 4a12

25. Eserde geçen Türkçe kelimelerin birkaçı dışında bugün de kullanıldığını söyleyebiliriz.

egin 56a13 ''Sırt, arka''

irgür- 38a03 ''ulaştırmak, eriştirmek''

kaçan 21a13 ''ne zaman''

kaandan 48b14 ''nereden''

kaankı 21a13 ''hangi''

Bu gibi alışmalar Türkçenin tarihi dönemlerine ışık tutarak, Türkçenin zaman içinde geçirdiği değişimleri ve gelişimleri gözler önüne sermesi bakımından büyük bir öneme sahiptir. Bu yüzden böyle çalışmaların devam etmesinin gerekli olduğu kanısındayız.

6. DİZİN

Çalışmanın dizin bölümünde metinde geçen sözcükler transkribe edilmiş şekilde alfabetik sıraya göre dizilmiştir. Kelimelerin anlamları verilirken, sözlük anlamından çok eserdeki anlamına ağırlık verilmiştir. Anlamları verilen bu sözcüklerin milliyetleri de verilmiştir ve de sözcüğün metinde geçtiği yerin varak ve satır numaraları da verilmiştir. Varak ve satır numaraları verilirken varak – satır numaraları arasında herhangi bir işaret ve ya sembol kullanılmamıştır (*5b07 örneği gibi*).

Ayrıca, aynı kelimeler arasında fonetik olarak farklılıklar olsa dahi madde başı sözcük olarak ele alınmıştır. Bu kelimeler arasında *bkz* ve *krş.* gibi kısaltmalar kullanılarak yönlendirmelerde bulunulmuştur.

Dizinde yer alan sözcükler alfabetik sıraya göre, her harf için ayrı başlıklarda verilmiştir.

A

aba : Korkma, çekinme.

a. kıl- 22a10

‘**āciz** : (Ar.) Kabiliyetsiz, zayıf.

‘a. 48a12

‘a.+dür 12a04, 47a01

‘a.+lerdür 7a14

‘**ācizliĝ** : (Ar.) Kabiliyetsizlik, zayıflık.

‘a.+üñ 58a05

‘**acַz** : (Ar.) Beceriksizlik, anlaşılması güç olan, karmaşık.

‘a. 7b07, 29a14

‘a.+lerine 7a09

aç- : Açmak.

a.-ub 6a07, 20a10

açıl- : Açılmak.

a.-maz 49a12

açlık : Açlık, tok olmama.

a.+dur 32a02

ad : Ad, isim.

a.+ın 21b12

‘**adāvet** : (Ar.) Düşmanlık.

‘a.+inden 8a04

‘**aded** : (Ar.) Sayı, sayma.

‘a.+e 26b04

‘**adem** : (Ar.) Yokluk, bulunmama.

‘a. 13b08

‘a.+de 11a09, 13a04, 37b05

‘a.+dedür 13a15, 13b09

‘a.+den 17a04

‘a.+dür 48b01, 48b02

‘a.+i ‘ilmden 22b08

‘**ademiyyet** : (Ar.) Ademle, yoklukla ilgisi olan.

‘a. 13a13

āfet : (Ar.) Büyük felaket, bela.

a.+lere 36b03

āf-tāb : (Far.) Güneş.

ā. 9b02, 43a14, 46b04,

50b02, 58a01

āĝāz : (Far.) Başlama.

ā. 7b04	aḥlāk : (Ar.) İnsanda bulunan ruhi ve zihni haller.
aḡmāz : (Ar.) Göz yummalar.	a. 29a15
a.+1 ʿ ayn 20a12	a.+a 29b09
aḥad : (Ar.) Bir, tek.	a.+1 Allah 31a14
a.+dan 11a05	a.+1 Rabbāniyye 32a14
ʿ aḥd : (Ar.) Söz verme, and.	aḥlāt : (Ar.) İnsan vücudunda farz olunan dört unsur veya usare: kan, salya, safra, dalak.
ʿ a.+ine 16b10	a.+1 fāsīde 36b06, 36b12
āḥir : (Ar.) Nihayet, son.	Aḥmed : (Ar.) Hz. Muhammed.
ā. 25a08, 25a12	a. 11a05
ā.+dür 53a03	a.+den 11a06
āḥiret : (Ar.) Öteki dünya.	aḥvāl : (Ar.) Oluşlar, bulunuşlar, durumlar.
ā. 54a07	a.+i âlem-i ğaybdan 3b13
ā.+de 13b03	a.+i başı 35b07
āḥirü'z-zemān : (Ar.) İçinde bulunulan zaman, son zaman.	a.+i ezelden 19a06
ā. 5a09	a.+i sülūk 9a03, 25b06
aḥkām : (Ar.) Emirler, hükümler.	a.+i sülūkdan 3b10
a.+1 şerāyiʿ -i nebeviyyeye	a.+i sülūk-ı sālīkden 8a06
8a06	a.+i şehādet 7b08
aḥkem : (Ar.) Hüküm, çok hükmeden.	a.+i ʿ uḳūl-ı ʿ uḳālāya 6b15
a.+iyle 23a14, 30a08	

a.+i-ki 30a10	‘ā. 8a15, 51b03
a.+leri 14a11	akl : Bkz. ‘akl
a.+lerin 4a06	a.+ıma 15a04
a.+ün 46b15	‘ akl : (Ar.) Akıl, us.
ahz : (Ar.) Alma, kabul etme.	‘a. 6b12, 7b04, 26b14, 47a02
a. 8b01, 49a03	‘a.+a 2b06
aķ : Beyaz.	‘a.+dan 48a04
a. 47a07, 47b05	‘a.+durlar 27b01
‘ akabāt : (Ar.) Korkunç olaylar, tehlikeli anlar.	‘a.+larına 27b03
‘a. 27a05, 36a09, 37b03	akmār : (Ar.) Aylar, yıldızlar.
‘a.+ı 37a13	a. 43b14
‘a.+dan 36b01	a.+ı şenā-yi nā-maḥdūd 1b02
‘a.+ından 27a04	akreb : (Ar.) Daha, pek yakın.
‘ akabe : (Ar.) Zorlu, tehlikeli.	a.+dür 12a12
‘a.+de 36a14	‘ aks : (Ar.) Çarpma, çarpıp geri dönme.
‘ akārib : (Ar.) Zehirli ve tehlikeli hayvanlar.	‘a.+i 20b08, 41b14
‘a. 44a06	‘a.+idür 12b08
‘ ākībet : (Ar.) Nihayet, son.	‘a.+ince 22b12
‘ā.+i ser-encāmı 22b02	‘a.+ini 21a12, 33a03
‘ ākīl : (Ar.) Akıllı kimse.	akṣā : (Ar.) Son, en son.
	a.+dan-ki 51a01

a.+ya 38a05	‘ alā’ik : (Ar.) İlgiler, ilişkiler.
āl : (Ar.) Aile, sülale.	‘ a. 26a09
a. 3a10	‘ a.+i 20a07
al- : Almak.	‘ alā’im : (Ar.) Nişanlar, belgeler.
a.-dılar 31b09	‘ a. 50b09
a.-ub 18a12, 57b14	‘ a.+i evvel 50a09
a.-urdı 14b01	‘ a.+i nūr-ı Hakk 9a07, 45a10
‘ alā : (Ar.) Büyüklük, yükseklik, şan.	‘ a.+i nūr-ı zühür-ı tecellî-yi Hakk 45a13
‘ a. 8b06, 11a12, 15a15, 45a11	a’lām : (Ar.) Bayraklar, sancaklar. a.+içün 15b05
ālā : (Ar.) Yüksek, yüce.	‘ alāmet : (Ar.) İşaret, iz, nişan, belge.
ā.+yı mürşid-i kâmil 38a08	‘ a. 48a01, 49b01
alay : (Yun.) Topluluk, kalabalık önü.	‘ a.+i 47b05
a.+yında 9b10	‘ a.+i bidāyetde 43a11
a’lā : (Ar.) Daha, en, pek yüksek.	‘ a.+i cehennem 44a05
a. 32a08	‘ a.+i tecellî-yi nūr-ı cemāl 50b13
a.+da 8b06, 35a12	‘ a.+i tecellî-yi zāt 53a09
a.+dan 50b15	‘ a.+i zühür-ı zıkr 42a09
a.+dur 32a04	‘ a.+indendür 48b07
a.+ya 20a05, 38a04	ālāt : (Ar.) Vasıtalar, aygıtlar.
a.+yı ‘illiyînden 18b05	

ā.+ı beşeriyet 49b10	‘ā.+i cismānīden 30a06
aldan- : Aldanmak.	‘ā.+i ecsām 18b15
a.-mayub 16a09	‘ā.+i ecsāma 18b08, 14b14
a‘lem : (Ar.) Çok bilen, bilgin.	‘ā.+i ecsāmda 14b10, 15b06,
a. 57b04	17a10
‘ālem : (Ar.) Dünya, cihan.	‘ā.+i ervāḥ 18b14, 44a07
‘ā. 2b15, 9a13, 10a01, 11b01,	‘ā.+i ervāḥda 14a08, 14b08,
11b02, 13b09, 20a13, 41b03, 46a09,	14b10, 17a11
46b03, 50a10, 50b08, 50b11, 51a10,	‘ā.+i ervāḥdan 8b15, 14a01,
53a15, 55b07, 55b09, 55b14, 56a04	14b13
‘ā.+de 57a01, 57a05, 57a08	‘ā.+i esrārdan 7a08
‘ā.+den 13b07, 49a05, 53a01,	‘ā.+i ğayb 7b08, 27b14,
54b14, 56a03	49b04
‘ā.+dür 57a10	‘ā.+i ğaybda 48b08
‘ā.+e 13a11, 15b02, 15b04,	‘ā.+i ğaybdan 3b13, 6b08,
15b07, 17b06, 24b11, 53a14, 57b02	38b05, 39a03
‘ā.+i 13a12, 46b01	‘ā.+i ğaybdur 6a09
‘ā.+i 13a12, 14b06	‘ā.+i ğaybuñ 35a01
‘ā.+i a‘lāda 35a12, a‘lāya	‘ā.+i ḳalb 28a03
20a05	‘ā.+i ḳuṭbdan 55b09
‘ā.+i beḳādan 14b15	‘ā.+i lāhūtdan 27b15
‘ā.+i ceberūta 28a01	‘ā.+i luṭfundan 50a08
‘ā.+i cennet 44a01	‘ā.+i melekūt 15a13, 43b15

‘ā.+i melekūta 28a01	‘a.19b11, 33b01, 39b11
‘ā.+i rūḥāniyyede 7a01	‘ aleyhi's-selām : (Ar.) ”Ona selam olsun!” anlamında, peygamberin adı anılırken kullanılan bir söz.
‘ā.+i semavāt 43b14	
‘ā.+i şehādet 19a03, 49b05	‘a. 7b05, 9b01, 19a07, 19a12, 19b05, 23b06, 24a04, 44a07
‘ā.+i şehādetde 7b12, 14b06	
‘ā.+i şehādete 35a12	‘a.+a 31b13
‘ā.+i şehādetle 38b04	‘a.+dan 26a02
‘ā.+i yakīne 38a04	‘a.+ı 24b09
‘ā.+inde 55a02, 55a04	‘a.+muñ 19b04
‘ā.+inden 37b13, 46a11, 46a13	alm- : Alınmak.
‘ā.+ine 26a11, 45b15	a.-maz 20b01
‘ā.+ler 39a01, 44b02	‘ ālī : (Ar.) Yüce, ulu.
‘ā.+üñ 35a02, 57a13	‘ā. 51b05
‘ aleyhi : (Ar.) Onun üzerine.	‘ā.+ye 14b08, 17a10
‘a. 2b03, 3a09, 3a13, 9b14, 10b07, 10b14, 11b03, 12b04, 13b01, 14a07, 17b15, 20b06, 23a09, 25b12, 31a15, 32a02, 32a06, 34b10, 39b02, 41b10, 42a14, 52a14	‘ ālim : (Ar.) Çok okumuş, bilgin.
‘aleyhi's-şalātu ve's-selām :(Ar.) ”Ona selam ve dualar olsun!” anlamında, peygamberin adı anılırken kullanılan bir söz.	‘ā. 35b05
	‘ ālim : (Ar.) Bilgisi ezeli ve ebedi olan (Allah’ın sıfatlarındandır).
	‘a. 2b09
	‘ āliye : (Ar.) En yüksek, yukarı.
	‘ā.lerinden 6b01, 6b03
	‘ aliyy : (Ar.) Yüksek, büyük.

‘a.+i qadrü't-ṭāka 3b15	‘ amelen : (Ar.) Fiilen, işleyerek, çalışarak.
‘a.+i ṭarīkū'l-ḳabūl 19b01	‘a. 40a04
‘ aliyyü'd-devām : (Ar.) Sürekli, durmaksızın.	‘ āmil : (Ar.) İşleyen, sebep.
‘a. 38b03	‘a. 30a15, 57b10
‘ aliyyü's-seviyye : (Ar.) Yüksek, büyük meretebe.	āmīn : (Ar.) Öyle olsun, ya Rab duamızı kabul eyle!
‘a. 32b13, 34a05	‘ā. 8b08
‘a.+dür 13b09	‘ āmiyy : (Ar.) Avama mahsus, avamca.
Allah : (Ar.) Allah.	‘ā. 13b14
a. 1b04, 13b05, 25b07, 31a13, 31a14, 31b04, 37a06, 39a15, 42a15, 46a06	ammā : (Ar.) Ama, fakat, ancak, öyle ki.
a.+dandur 32a10	a. 3b01, 6b08, 8a12, 10a04, 10a05, 11b11, 18b15, 26b04, 37a06, 41a09, 42a05, 44b13, 48b14
a.+uñ 22b06	‘ āmme : (Ar.) Umuma mahsus olan.
alt : Alt, alt taraf.	‘ā.+yi Müslimānuñdur 29a07
a.+ında 54b04	‘an-ṣamīmü'l-ḳalb : (Ar.) İçten, gerçekçi, samimi bir niyetle.
a‘māl : (Ar.) İşler.	‘a. 25b13
a.+e 15b09, 30b14, 31a05	ān : (Ar.) Lahza, pek az bir zaman.
a.+i ḳabīḥ 24a07	a.+da 12a05, 16a03
a.+i zāhiriyyeye 29a01	
‘ amel : (Ar.) İş, niyet.	
‘a.+uñ 23b13	

an : O zamiri, krş. o.	32a09, 32b15, 33a01, 33b12, 33b14,
a.+da 7a02, 10a11, 26b14,	36b11, 55a11, 55a11, 55a12
39b15, 42a06, 53b07	‘ anāşır-ı erba‘a : (Ar.) Dört unsur;
a.+dan 2b15, 18b08, 28b10,	ateş, hava, su, toprak.
31a11, 44a12, 47b01, 56a12	‘a.+dan 31a03
a.+dan-ki 52b07	ancağ : Ancak, anca.
a.+ı 2b06, 17b02, 32a09, 36a02	a. 2b08
a.+uñ 2a05, 2b06, 2b07,	ancılayın : Onun gibi, öyle.
3a01, 6b12, 7b03, 11a08, 11b01,	a. 37b09
15a14, 15b10, 19b05, 20a05, 20a13,	a‘nī : (Ar.) Yani.
23b14, 30a15, 31b02, 34a01, 41b03,	a. 2b02
42a15, 48a11, 48a12, 48a13, 49a05,	‘ ankā ‘ : (Ar.) İsmi olup, cismi
52b01, 52b09, 55b11, 55b12, 55b15,	olmayan bir kuş, zümrüdüanka kuşu.
56a02, 56a05, 56a06, 56a08	‘a.+i şıfat 7b02
a.+uñ-çün 12a03, 27a06	añla- : Anlamak.
a.+uñ-çün-kim 42b03	a.-ğıl 12b02
a.+uñ-içün 15a13, 27a03	anlar : 3. çoğul şahıs zamiri.
a.+uñdur-kim 46a08	a. 7a02, 19a08, 27a15, 29a01,
a.+uñla 13b03, 13b06	29a09, 29a14, 56b01, 56b02, 56b15
a.+uñladur 47b01	a.+a 26b08, 27b01, 27b04,
añ a.+a 2b14, 10b04,	30a12, 56b01, 57b01
16a10, 16b01, 16b04, 18a02, 18a04,	a.+dan 6a06, 6a14, 27b01
18a05, 18b13, 21a14, 27b06, 31a08,	a.+uñ 27a01, 28a12, 57a04

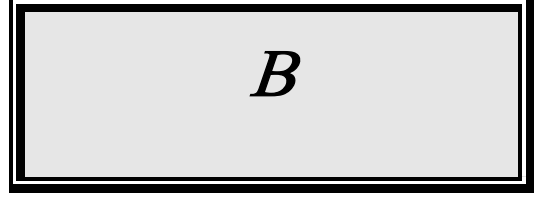
ara : (Ar.) İç, Orta, yer, ara.	‘ā.+lerden 21b05
a.+dan 39a02	‘ā.+üñ 55a09
a.+sında 55b13	‘ ārifān : (Ar.) Bilgiler, bilgi sahibi olanlar.
a.+sındaki 55b14	‘ā. 54a03
‘ arabī : (Ar.) Arap kavmine mensup.	‘ arş : (Ar.) Dokuzuncu gök.
‘a. 5a08	‘a. 11a03, 21a15, 44a09,
‘ araḳ-riz̄ : (Ar.-Far.) Ter döken, terleyen.	44a09, 46b02, 51a09, 53b13, 54a05,
‘a. 42a13	55a07
ārām : (Far.) Durma, karar kılma.	‘a.+uñ 47b14
a. 17a02, 20a09	artur- : Artırmak, fazlalaştırmak.
‘ araz̄ : (Ar.) İşaret, alamet.	a.-ur 31b12
‘a. 2b10, 52b15	‘ arż : (Ar.) Gösterme, bildirme, sunma.
‘ arız̄ : (Ar.) Gelen, tesadüfi vaka.	‘a. 5a15, 11b06, 20a12
‘ā. 36b08	‘a.+a 16b01
‘ ārif : (Ar.) Bilen, bilgi sahibi.	‘a.+dan 45b03
‘ā. 36a05	‘a.+ı cemāl 17a09, 51a03,
‘ā.+den 49a03	52a04
‘ā.+e 48b15, 49a01	‘a.+ı emānetdeki 22a03
‘ā.+i vāşıl 38a08	‘a.+ı ḫācāt 4b02
‘ā.+ler 4a03, 5b02, 14b05,	‘a.+ı ḫācēt 4b09
34b06, 51b01	ārż : (Ar.) Dünya, yeryüzü.

a. 16b03, 16b05, 22a03, 22a13, 32b04	a.+den 15a04 a.+sine 20a09, 26a10
ārzū : (Far.) İstek, heves. ā. 5a10 ā.+ların 17b09 ā.+larına 15b11	āsmān : (Far.) Gök, sema. ā. 6b09, 13a01, 50b07
āsān : (Far.) Kolay. ā. 14a14	āstān : (Far.) Dergah, tekye. ā.+dan 48b05
aşfiyā : (Ar.) Samimi, saf, içi temiz. a. 3a08 a.+da 28a07	‘ā. 16b10, 52a11 ‘ā.+1 bī-çār-ı mehcūr 4b05 ‘ā.+1 zāt-ı şamediyetdür 12a11
aşhāb : (Ar.) Sahipler, malikler, mutasarrıf olanlar. a. 3a10 a.+1 kiyāset 6b11 a.+1 naql 6b12 a.+1 ṭabaḳātı 8a10	‘ā.+lara 4a07 ‘ā.+larum 16b06
aşl : (Ar.) Asıl, temel, esas. a.+dur 29b14 a.+ına 9a02, 23a07	āşinā : (Far.) Bildik, tanıdık. ā. 16b12
aşliyye : (Ar.) Asıl, asli. a.+de 24b10	āşiyān : (Far.) Yuva, mesken. ā.+1 ḥaḳīḳat-i vaḥdetden 15a02 ā.+1 ḥaḳīḳīsın 27b10
	‘aşk : (Ar.) Sevgi. ‘a. 20b11, 20b12, 20b14, 21a05, 21a08, 21b03, 55b04

‘a.+a 20b08	ā.+ine 42b01
‘a.+da 5a15	‘ avā'ik : (Ar.) Engeller, müşküller, zor işler.
‘a.+dan 20a15	
‘a.+ı ezeli 20b15	‘a. 26a09
‘a.+ı Hakk 21a13	a.+i 20a07
‘a.+ı ilahiden 11b13, 34a10	‘ avālim : (Ar.) Dünyalar.
‘a.+ı ilahidür 21b10	‘a.+i bī-nihāye 7a10
‘a.+ı nār-ı şıfat 20a04	‘ avām : (Ar.) Herkes, cahil halk.
‘a.+ı rabbānīdür 22b09	‘a. 4a08
‘a.+uñdur 20a15	‘a.+dur 55b06
āškār : (Far.) Belli, açık, meydanda.	āvār : (Far.) Perişan, dağınık, boş gezen.
ā. 20b04, 44a08	ā.+ı ğam-hār 4b06
āškāre : (Far.) Bkz. aşkar.	‘ avn : (Ar.) Yardım.
ā. 8a12, 44a04, 46b01	‘a.+i ilahī 51a14
‘ aṭā' : (Ar.) Bağışlama, bahşiş.	ay : Ay gezegeni.
‘a. 6b05, 17a11, 57b15	a. 32a13
‘a.+i ni‘ metüme 16a01	‘ ayān : (Ar.) Belli, açık, meydanda.
‘a.+yı 14b02	‘a. 2a11, 4a01, 6a06, 8a09, 10a14, 14a15, 16b09, 17a08, 32b15, 35b15, 39a03, 40b04, 40b06, 41b15, 44a01, 44b03, 48b08, 48b09, 50a15, 51a09, 52a09, 52b08, 54a02
āteş : (Far.) Od, hararet, kızgınlık.	
ā. 44b01	
ā.+i pinhān 21a03	

- ‘a.+a 5a14
- ‘a.+suz 53a04
- ayd-** : Söylemek, demek, anlatmak.
- a.-ur 3b04, 26b02
- a.-urlar 37a09
- āyīne** : (Far.) Ayna.
- ā. 50b08
- ā.+dür 12b05
- ā.+si 39a04
- ā.+yi cāndan 17a08
- ā.+yi qalbde 47b13
- ā.+yi qalbi 33a01
- ā.+yi keşretde 10a15
- ā.+yi zāt-ı eḥadiyyet 10b10
- ‘ayn** : (Ar.) Göz, bir şeyin eşi, tıpkısı.
- ‘a. 5b11, 20a12, 33b07
- ‘a.+ı nūr 12b13
- ‘a.+ı tecellī-yi lāhutdur-ki
- 6a11
- ‘a.+ı zātdur 51b06
- ‘ayne'l-yaḳīn** : (Ar.) Tevhit mertebelerinden biri, göz görmesiyle elde edilen kesin bilgi.
- ‘a. 36a01, 36a06, 55a14, 55b01, 55b06
- ‘aynī** : (Ar.) Göz, göze mensup.
- ‘a. 32b07, 32b08
- ayru** : Başka, öteki, diğer, ayrı.
- a. 16b15, 19b10
- az** : Öok olmayan.
- a. 19a01, 29b04, 30a13
- ‘azāb** : (Ar.) İşkence, keder.
- ‘a. 24a14, 25a15
- ‘a.+ı 44a04
- ‘a.+ı qabr 48b09
- āzād** : (Far.) Kurtulmuş, serbest olan.
- ā. 23a13
- a‘zam** : (Ar.) Çok büyük.
- a. 34b08, 39b04
- a.+ın 30b03
- ‘azamet** : (Ar.) Büyüklük, ululuk.
- ‘a.+de 51a05

‘a.+i 24a10
‘a.+inden 43b11, 50b06
azdur- : Azdırmak, kızdırmak.
a.-a 31a10
‘**azīm** : (Ar.) Büyük, ulu.
‘a. 22a13, 50a12
‘a.+inde 50a02
‘**azīz** : (Ar.) Muhterem, sevgili.
‘a. 14a06, 26b02, 29b10,
45a12, 52b06
‘a.+i dü-cihān 9b09
‘a.+lerden 29b06
‘a.+üñ 25a04
‘**azl** : (Ar.) Yol verme.
‘a. 57a03
‘**azm** : (Ar.) Kasıt, niyet, karar.
‘a. 15a05, 23b02
‘**Azrā'il** : (Ar.) Ölüm meleği.
‘a. 24a03, 24b09

bāb : (Ar.) Bölüm.
b. 8b10, 8b11, 9a15, 49a09
ba‘de : (Ar.) Sonra.
b. 3b01, 28b01, 43b11
ba‘dezā : (Ar.) Ondan sonra.
b. 18b04
Bağdādī : (Ar.) Bağdatlı.
b. 26b01
bağışla- : Bağışlamak.
b.-r 30b15
bağla- : Bağlamak.
b.-ya 38a01
bağlan- : Bağlanmak.
b.-mışdur 38b06
b.-ub 18b13
baḥḥār : (Ar.) Denizci.
b. 30a02

baħr : (Ar.) Deniz, büyük göl veya nehir.	b. 39b13
b.+dur 2b14	başıret : (Ar.) Önden görüş, sezış.
b.+ına 5a11	b.+ine 9b06
b.+i hüviyyetde 41b03	b.+üñden 16b07
b.+i laħüt 2a03	başt : (Ar.) Yayma, açma.
b.+inde 26b10	b. 35b08
b.+lerinde 22a01	baş : Baş, kafa.
ba'ide : (Ar.) Uzak, irak.	b. 4b07, 48b05
b. 34a15	b.+ına 56a12
bāķi : (Ar.) Daimi, kalıcı, geri kalan.	b. ur- 4b07
b. 23a15, 30a09	başla- : Başlamak.
b.+si 19b13, 45a07	b.-r 27b10, 44b12
bāl : (Far.) Kanat.	bāṭıl : (Ar.) Boş, beyhude.
b. 46b10	b. 31a06, 43a01
b.+i 30a04	bāṭıle : (Ar.) Bkz. batıl.
b.+in 30a02	b. 32b02
Bāri Ta'ālā : (Ar.) Yaratan, yaratıcı, Allah.	bāṭın : (Ar.) İç yüz, içteki, görünmeyen.
b. 25b14	b.+a 29b02
ba'ş : (Ar.) Gönderme, gönderilme.	b.+dur 53a04
	bāṭınen : (Ar.) Dahilen, iç yüzünden.
	b. 5b11

bāṭmī : (Ar.) Dahili, sır ve hakikatle ilgili. b. 51a12	bedr : (Ar.) Ayın on dördüncü gecesi, dolunay. b.+i ay 32a13
baṭī : (Ar.) Yavaş, ağır hareketli. b. 28b05	b.+i duḥān 3a12
bayezidü'd-devrān : (Ar.) Dönemin Beyezit'i. b. 5a05	behrmend : (Far.) Hisseli. b. 3b10
baʿz : (Ar.) Bir şeyin bir kısmı, parçası. b. 7a05, 14b05, 21b06, 34b06	beḳā : (Ar.) Devam, bakilik. b.+dan 14b15 b.+y1 ḥaḳīḳī 35a05
bāzār : (Far.) Pazar, çarşı. b.+1 ʿaşkda 5a15	beḳābi'l-lah : (Ar.) Allah'a ulaşma yollarından biri, sürekli Allah'ı anma ve hatırlama hali. b. 8a12, 29b12
baʿzī : (Ar.) Bir kısmı, kimi. b.+sınuñ 23b08	b.+dan 36a03
bedel : (Ar.) Karşılık, karşı. b.+dür 34b01	bekoned : (Far.) Eylemek, etmek. b. 30b11
beden : (Ar.) Gövde, vücut. b.+i insāndan 18b06	belā : (Ar.) Musibet, ceza. b.+laruma 15b15
bedenī : (Ar.) Bedene mensup, vücutla ilgili. b. 34a08, 34a08	belki : (Ar.-Far.) İhtimal, umulur, hatta. b. 13a14, 14b07, 44b11
	ben : 1. tekil şahıs zamiri, ben.

b. 15b02, 16a05, 17a05, 23b13	b. 21b14, 31b05
b.+dağı 17b13	berķ : (Ar.) Şimşek.
b.+den 16a02	b. 43a12, 43b04
b.+üm 15b12, 16a07, 16a10, 17a01, 17a02, 17a03, 17a04, 17a05, 17a05, 17a13, 17b10, 17b11, 18a08, 35a14	b.+ı 47b07
baña 15b14, 16a09, 18a12, 35a14	b.+ı ħâıf 43a12, 44b14
bende-vār : (Far.) Köle gibi.	berrāk : (Ar.) Nurlu, pek parlak.
b. 9b10	b. 44a13, 50a13
benī-Ādem : (Ar.) Adem oğulları.	b.+dur.ki 47b07
b. 16b02	beş : Beş sayısı (5).
beñze- : Benzemek.	b. 57a11
b.-r 44a03	beşer : (Ar.) İnsan.
berāber : (Far.) Bir arada, birlikte.	b.+e 17b03
b. 39a07	beşeriyet : (Ar.) İnsanlık.
berekāt : (Ar.) Bolluklar, hayırlar.	b. 18b11, 34b02, 38a02, 40a08, 40a09, 43a07, 43a08, 45b11, 49b10
b.+ındadur 57b04	b.+de 15b07
ber-güzide : (Far.) Seçkin.	b.+den 6b15, 49a15
b. 3a04	b.+in 31a01
beri : Bu yana, beri.	beyābān : (Far.) Çöl, kıır.
	b.+ı fırķatde 16b11
	beyān : (Ar.) Anlatma, bildirme.

b. 2a10, 3b15, 4a05, 6a06,
7a08, 8a10, 14a02, 19b15, 26b06,
30b05, 32a12, 44b14, 46b15

b.+a 5a14, 53b01

b.+ı 52b09

b.+ındadır 8b14, 9a01, 9a03,
9a04, 9a05, 9a07, 9a07, 9a09, 9a10,
9a11, 9a12, 9a13, 9a14, 9b12, 23a07,
25b07, 38b01, 39a14, 41b08, 45a10,
46a05, 50a01, 52b04, 54b07, 55b09,
56b13

beyâz : (Ar.) Aklık, aydınlık.

b. 3a04, 43b13, 44a13

beyn : (Ar.) Arasında.

b.+i cümle 12a07

beyn : (Ar.) Eklendiği kelimelere
arasında anlamı katar.

b.+ül'-ârz 32b04

b.+ül'-hâlâ'ik 16a04

b.+ül'-maşrıq 32b03

beyt : (Ar.) Mesken, ev, kapı.

b.+den 53b02

b.+i 4a11

b.+i 'inâyete 14b15

b.+i muzlim 39b14

b.+inde30b08

bez : (Far.) Zirve, doruk.

b. 55a01

bezm : (Far.) İçkili, eğlenceli
meclis.

b. 11a11

b.+i ezelde 14a09

b.+i ezeldeki 26a11

b.+i Sultāniyye 49a09

bî- : (Far. E.) -sız, -maz,
eklendiği kelimelere olumsuzluk,
yokluk anlamı verir.

b.-cihet 4b05, 40b05, 51a06,
53b15

b.-çāre 24a08

b.-çūn 2a05, 52b04

b.-fā'ide 34b06

b.-ğāye 3b06

b.-ğāyet 51a06

b.-ğīdā' 31b08

b.-gāne 5b08, 6a05, 16b12,

34a03

b.-gümān 53b08	b.-tevaḳḳuf 20a08, 22b04,
b.-ḥadd 2a06	23b02, 26b09
b.-ḥicāb 17a12, 50b03,	b.-vāḳı'āt 44a10
51b10, 53b12	b.-vāşıta 33b13
b.-ḥaber 19a04, 24b07	b.-vāsıta 16b09, 49a02
b.-ḥod 2a09	b.-'aded 2a07
b.-hūde 27b02	b.-'arz 51a08
b.-iḥtiyār 15a10, 42b02	b.-'umḳ 51a08
b.-ḳarār 6a11	b.-zaḥmet 37b02
b.-kerān 3b04, 26b12, 51a07	b.-zemān 51a06, 53b04
b.-keyf 40b05, 51a07	bi-ḥasebü'l-isti' dād : (Ar.) İstidad,
b.-mekān 51a06, 53b04	kabiliyet, anlayışlılık bakımından.
b.-nihāye 7a10	b. 11a04, 13a07, 43a10
b.-nihāyet 50a11, 50b07,	biç- : Biçmek.
51a06	b.-er 25a10
b.-niḳāb 51b10	b.-mez 25a10
b.-nişān 17a07, 51a07, 53a15,	bidār : (Far.) Uyanık, uykusuz.
53b04, 54a11	b. 3b09
b.-pāyān 3b04	bidāyet : (Ar.) Başlama, başlangıç.
b.-reng 10a05, 13a13, 35a05,	b.+de 39a11, 43a11, 48b14
50b06, 51a07	b.+e 28a08, 35a07
b.-ṭül 51a08	b.+i velāyettür 6b14

b.+inden 35a01	b. 2b07
bil- : Bilmek.	b.+e 8b02
b.-e 35b12, 36a02, 37a01	bilin- : Bilinmek.
b.-gil-kim 9b15	b.-en 2b08
b.-medi 22b03, 22b07	b.-sün 10a12
b.-mekdür 55b05	b.-ürdi 10a10
b.-mez 6b12	bin : (Ar.) Oğul.
b.-mezdi 10a02, 10a07, 48b13	b. 3b03,16a15, 16b03, 33b02
b.-miş 36a07	biñ : Bin (1000 sayısı).
b.-üb 25a05	b. 16b08, 17a11, 47a05, 47a06, 47a07, 55a08
b.-ür 14b01	bir : Bir.
b.-ürdi 14b02	b. 2b15, 3b11, 7a11, 7a14, 7b03, 10a13, 12a01, 12a01, 12b01, 12b05, 13a05, 16b11, 16b12, 18a11, 18b02, 18b09, 18b12, 19a06, 21b03, 22a01, 22a02, 22a12, 23b12, 23b15, 24a01, 24a03, 24a04, 24a05, 24a06, 25a09, 25a13, 26a13, 26b07, 34b12, 37a07, 39b14, 40a13, 40b02, 43a13, 43a14, 43b09, 44a15, 44b03, 44b13, 47b07, 48a10, 48b11, 48b13, 49a05, 50a10, 50b06, 50b09, 51a13, 51a15, 53a14, 53b07, 54b14, 55b02, 55b11, 56a15
b.-ürler 56a11	
bildür- : Bildirmek.	
b.-e 10b02	
b.-mek 7b14, 48a08	
b.-mekiçün 43a11	
b.-memişdür 32a09	
bile : Böyle, ile.	
b. 20b01, 40a06	
bilen : Bilen.	

birer : Birer, birer tane.

b. 8b11

bir : Biri zamiri.

b. 3a11, 11b13, 12a01,

14a08, 21a04, 23a11, 23a11, 23b05,
23b12, 25a13, 26a13, 26b07, 27a09,
29b04, 29b07, 32b07, 32b08, 33a09,
33a10, 33a15, 34a07, 34a08, 35b11,
36a13, 44a15, 44b04, 55b01, 55b01,
55b01, 56a06

b.+n 6a06

b.+ne 21a04, 29b07, 32b10,
37a03

b.+nüñ 6a15, 44b03, 45a06

birkaç : Birkaç.

b. 53b02

birle : İle.

b. 1b07, 3b07, 6b01, 6b02,
8b05, 15a08, 16a08, 28a04, 29a15,
30a09, 31a14, 36b12, 40a05, 40a13,
51a14

birlik : Birlik.

b.+inedür 3a01

bisâṭ : (Ar.) Döşeme, yaygı.

b.+ı ḳurbda 5b05

bi'l-ḡaraḗ : (Ar.) Maksat, amaç.

b. 2b11

bi'l-külliiyye : (Ar.) Büsbütün. Bütün.

b. 20a07, 26a06, 35a04,
45b14

biz : 1. çoḡul şahıs zamiri, biz.

b.+üm 40b01

bol- : Olmak.

b.-a 41a07

b.-mamışdur 23b10

b.-ub 9b08, 40b11

b.-ur 55a03

boyan- : Boyanmak.

b.-ub 13a06

bu : Bu sıfatı.

b. 3b01, 3b02, 3b07, 3b11,
4a02, 4a10, 4a11, 4a11, 4b07, 4b08,
4b11, 4b13, 6a08, 6a11, 6a12, 6b03,
7a07, 7a08, 7b04, 7b07, 7b14, 8b04,
8b05, 8b09, 9b06, 10a11, 12a13,
12a15, 12b02, 12b14, 13a15, 13b14,
14a11, 14b15, 15a02, 15a03, 15a04,
17b04, 18b07, 19a15, 19b08, 19b09,

19b13, 20a06, 20a12, 21b15, 24b11,
25a09, 26b04, 27a05, 28a10, 29a07,
29a12, 29b03, 29b03, 29b13, 30b03,
30b08, 30b14, 31a04, 34a13, 34a14,
34b04, 35a08, 36a06, 37a01, 37a07,
37b01, 37b04, 38a09, 38a12, 40a15,
40b08, 40b09, 41a06, 41b02, 44b03,
45a07, 46b15, 47a01, 47a03, 47a10,
47b15, 48a08, 48a14, 48b05, 48b07,
48b09, 49a06, 49a11, 49b07, 50b01,
50b04, 50b09, 50b10, 50b11, 51a14,
52a11, 52a12, 53b02, 54b13, 55a12

bu : Bu zamiri.

b. 4b13, 9a14, 12b04, 20a15,
22a14, 27a08, 28b10, 30a09, 32a10,

b.+dur 54a03

b.+dur-ki 9a15, 19b02,

22a05, 23a02, 30b07, 33a10, 43a12,
51b05

b.+lar 55a02

b.+lara 30a11, 30a12

b.+nda 4b10, 26b06, 42a08,
48a15,

b.+ndan 24b12, 25a08,
41b15, 48b04, 48b12, 49b09, 50b12,

52a13, 53b01, 53b09, 53b10, 53b11,
54a04, 54a05, 54a06, 54a07, 54a07,
54a08, 54a09, 54a10, 54b12

b.+nlar 27a09, 27b05, 29b04

b.+nlara 44a03, 56b14

b.+lardur 31a04

b.+nlaruñ 24a08, 44b13,
45a06, 57a02, 57a14, 57b03

b.+nuñ 28b05

bul : Bu.

b. 55a03

bul- : Bulmak.

b.-a 18b02

b.-an 55b06

b.-asın 58a08

b.-duğı 41b05

b.-duğıñ 17b10

b.-maya 33a13

b.-mayasın 21b13

b.-maz 21a14, 24b06

b.-mazdı 11a10

b.-ub 5b05, 11a07, 57b06

b.-ur 14b06, 37b11

- b.-urlar 57a08
- bulın-** : Bulunmak.
- b.-maz 24a12
- b.-ur 29b04
- b.-urlar 24b10
- bulun-** : Bulunmak.
- b.-ur 8b03
- buluṭ** : Bulut.
- b. 47b05
- bunca** : Bunca.
- b. 15a06, 16a07
- burc** : (Ar.) Kale, kule.
- b.+1 celâlden 5b15
- b.+1 eḥadiyyetden 12b15
- b.+1 sa' âdetde 3a11
- b.+ından 51a02
- b.+undan 46b01
- bu resme** : (T. Ar.) Bu şekilde, böyle.
- b. 18a15
- buyur-** : Buyurmak, emretmek.
- b.-dı 1b10, 1b12, 2b03, 3a13,
4a14, 4a15, 4a15, 9b04, 9b14,
- 10b02, 10b07, 11a13, 11b07, 13b02,
17b15, 20b05, 23a09, 31a15, 31b14,
32a02, 34b10, 53a08
- b.-dılar 19a14
- b.-mıṣdur 32a06, 34b07
- b.-mıṣlar 37a07
- b.-ur 32a11
- büdalâ** : (Ar.) Budala, akılsız
kimseler.
- b. 34b01
- b.+ya 34b01

C

cādde : (Ar.) Geniş, işlek, büyük yol.

c.+sinde 27b11

cāh : (Ar.) Makam, mevki.

c.+ı cismāniden 9b07

cāhil : (Ar.) Bilgisiz, tecrübesiz.

c. 22b06, 22b15

cāmi' : (Ar.) Toplayan, içine alan.

c. 30b05

c.+i cemī' -i rumūz 51b01

cān : (Far.) Can, ruh, hayat, gönül.

c. 8b04, 15b14, 21a05, 27a12, 39b07, 40b08, 50b03, 53b07, 53b13, 54a13

c.+dan 5a13, 17a08, 20a04, 21b14, 55b04

c.+dur 33a10, 36b09

c.+ı gözine 33a04

c.+ından 48b04

c.+la 17a01, 52a11

c.+ları 37a08

cānān : (Far.) Sevgili, gönül verilen.

c. 34b12

cānib : (Ar.) Taraf, yön.

c.+inde 50b02

c.+ine 25b15

cārī : (Ar.) Cereyan eden, yürüyen.

c. 33a11

cā'iz : (Ar.) Olabilir, olur.

c. 27a03

cebbār : (Ar.) Kuvvet ve kudret sahibi.

c. 33b10

cebel : (Ar.) Dağ.

c.+i 'aẓīm 50a12

c.+i Ṭūr 55a12

c.+i Ṭūrda 19b06

ceberūt : (Ar.) Aşırı büyüklük, Allah'ın büyüklüğü.

c. 2a02

- c.+a 28a01
- c.+dan 28a01
- Cebrā'īl** : Peygamberlere emir ve vahiye, vasıta ve memur olan dört büyük melekten biri.
- c. 1b08, 7b05
- c.+e 16a13
- cehd** : (Ar.) Çalışma, çabalama.
- c. 21b11, 25a04
- cehennem** : (Ar.) Ahriette günahkar kulların gideceği azap yeri, tamu.
- c. 42b01, 42b09, 44a05, 54a06
- c.+i 47a05
- cehl** : (Ar.) Bilmeklik.
- c. 22b08
- c.+inüñ 8a04
- cehren** : (Ar.) Açıkta, alanan.
- c. 32b13
- cehrī** : (Ar.) Yüksek sesle veya açıktan yapılan.
- c.+dür.ki 33a15
- cehül** : (Ar.) Pek cahil.
- c. 21b12, 22b01
- celāl** : (Ar.) Büyüklük, ululuk.
- c. 9a08, 46a05, 46a08, 46a10, 46b09, 47b02, 51b06, 52a02
- c.+den 5b15
- c.+i eḥadiyyetde 13b11
- c.+i eḥadiyyete 30a03
- c.+i islām 3a04
- c.+ile 10a08
- c.+i nūr 45b08
- c.+üme 18a09
- celī** : (Ar.) Aşık, meydanda.
- c. 3a06
- c.+yi 51b05
- Celle Celālūhu** : (Ar.) "Onun şanı, yüksekliği, büyüklüğü artsın" Anlamına gelen Allah için kullanılan saygı sözü.
- c. 1b05
- Celle Şānuhu** : (Ar.) "Onun şanı, yüksekliği, büyüklüğü artsın" Anlamına gelen Allah için kullanılan saygı sözü.

c. 6b06, 11b05, 31b12, 33b15, 35a13,		c.+i muqaddesine 8b08
Celle ve ʿAlā : (Ar.) "Onun şanı, yüksekliği, büyüklüğü artsın" Anlamına gelen Allah için kullanılan saygı sözü.		c.+i muqaddesümden 15b02 c.+i muqaddesümlle 15b12 c.+i muṭlaqınuñ 56b05 c.+i nūr 45b09 c.+i ulūhiyyet 48b06 c.+i ulūhiyyetden 24b04 c.+i ulūhiyyete 14a13 c.+i ulūhiyyetinden 55b03 c.+i zū'l-celālīden 11b08,
c. 8b06, 11a12, 15a15, 45a11		
cemāl : (Ar.) Güzellik, yüz güzelliği.		
c. 9a10, 17a09, 50a01, 50a09, 50b13, 51a03, 51b06, 52a04, 52a05		
c.+dür 50b10	34a11	
c.+i bī-çünına 21b04		c.+in 17a03
c.+i eḫadiyyet 12a11, 24b02, 41a08, 41a08		c.+inde 10a08 c.+inden 25b01, 51a12,
c.+i Ḥaqq 12a09, 14b05, 20b09, 50a15	56b08	
c.+i Ḥaqqā 40b14		c.+ine 18b11, 22a11 c.+ini 11b06 c.+üm 18a06 c.+ümden 16b15 c.+üme 17a15 c.+ümi 16b09, 17a08
c.+i Ḥaqqdur 51b11		
c.+i Ḥaqq Taʿālānuñ 50a06		
c.+i ilahī 50a05		
c.+i imān 3a04		
c.+i lā-yezāl 12a08, 15a07		
c.+i lem-yezalīden 15a09		cemʿ : (Ar.) Toplama, bir araya getirme.

c.+i aşfiyā 3a08	c. 29b08
c.+i bedeldür 34b01	c.+ı ' aliy-i ʔariḳü'l-ḳabül
cemî' : (Ar.) Cümle, hep, bütün.	19b01
c. 7b01, 11b12, 26a01,	c.+ı kelām 37a07
26b06, 33a05, 34a12, 36a12, 51b01,	c.+m 11b10, 11b15
52a06, 56a10	c.+ñ 20b15
cem' iyyet : (Ar.) Topluluk.	cevāhir : (Ar.) Cevherler, kıymetli
c. 14b10, 22a09	taşlar, özler, mayalar.
cem' ü'l-cem' : (Ar.) Tevhit	c.+i durer 5a13
mertebelerinde biri, Allah'ın güç ve	c.+i mülk 20a11
kudretinden başka her türlü güç ve	cevher : (Ar.) Cevher, öz, kıymetli
kudretten uzak hali.	taş.
c.+de 37a11	c. 52b15
cenāb : (Ar.) Şeref, onur ve	c.+dür 2b10
büyüklük terimi olarak kullanılır,	c.+lerinüñ 5b03
hazret.	cezbe : (Ar.) Ruhun hayret ve
c.+ı Bārī Ta' ālā 25b14	sevince kapılarak sanki cesetten
c.+ı feyyāz 5a01	hariç bulunuyormuş gibi olması,
c.+ı ulūhiyyete 26a07	heyecana gelmesi.
cennet : (Ar.) Cennet, uçmak.	c. 28b01, 28b10, 28b03
c. 44a01, 54a06	c.+dür 28b04
c.+i muḳabbet 25a15	c.+süz 27a15
cevāb : (Ar.) Sorulan şeye verilen	
karşılık.	

c.+yi Hakk 27b13, 38a02,
44b09, 46b11

c.+yi hazret-i ehadıyyete
30a05

c.+yi ilahî 26b08, 27b06,
34b13

c.+yi lâ-yezâl 57b12

cihād : (Ar.) Din uğruna savaşma.

c. 29a03

cihān : (Ar.) Dünya, alem.

c. 5b06, 13a15, 37a08, 40a14,
40b06, 40b09

c.+da 17b13, 24b14, 56b14

c.+dan 13b13, 24b07

c.+ı erba'a 57a14

c.+ı fānî 40a15

c.+ra 30b10

cihet : (Ar.) Yön, taraf, sebep.

c. 52b14

c.+den 45b07

c.+i keşâfetden 14a11

c.+i leṭâfet 18b13

c.+ler 22a09

cilve : (Ar.) Tecelli, görünme, naz.

c. 50b15

c.+ler 51a04

c.+yi kulûba 5a14

cilve-ger : (Ar.) Cilve yapan, cilveli.

c. 9b07

cinān : (Ar.) Cennetler, uçmaklar.

c. 54b14

c.+ı 17b01

cism : (Ar.) Beden, gövde, madde.

c. 36b09, 52b15, 53b13

c.+de 21a06

c.+i insân 31a03

c.+üñ 39b07

cismānî : (Ar.) Ruhani, bedenle ilgili.

c. 49b05

c.+den 9b07, 30a06

cismāniyyet : (Ar.) Cisim, vücut.

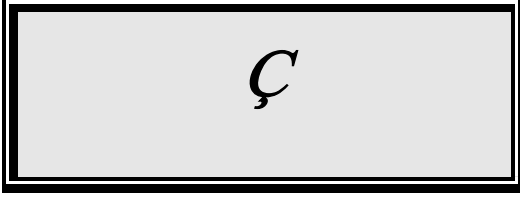
c. 34b02

c.+in 31a01

civār : (Ar.) Çevre, yakın yer.

c.+ı cemâlûme 17a15

- c.+ı faḥrū'l-enbiyāda 8b07 c. 27b01
- c.+ı ḳurb-ı ḥazret-i ʿizzetde
14a09 **cür'et** : (Ar.) Cesaret, atılganlık.
c. 22a11, 22b04
- c.+ı ḳurb-ı Rabbū'l-
ālemīnden 14b13 **cüz'ī** : (Ar.) Az, çok az miktarda.
c. 7a15
- c.+umda 15b12, 17b10
- cū'** : (Ar.) Açlık, aç kalma.
c. 30b09
c.+a 31b15
c.+dan 31b05
- cūş** : (Far.) Coşma, kaynama.
c. 11b09, 20b14
- cümle** : (Ar.) Bütün, hep.
c. 3a01, 4b09, 4b10, 12a07,
12a10, 17a06, 17a07, 22a08, 26b06,
39a13, 40b06, 46a08, 53a07, 53b08,
53b10, 56b08
c.+si 7a09, 7a14, 11b14,
12a06, 13a06, 26a04, 46b06
- cünbüş** : (Far.) Eğlenti, zevk,
hareket.
c.+de 12a01
- cünūn** : (Ar.) Delirme, çıldırma.

çābūk-sūvār : (Far.) İyi at süren, ata iyi binen.

ç. 2a09

ç.+ı 4a02

çağır- : Çağırmaq.

ç.+a 16a14

çalın- : Çalınmaq.

ç.-a 15a05

çār : (Far.) Dört sayısı.

ç. 12a08

çarḥ : (Far.) Felek, çark.

ç.+ı sitem-kār 6a12

çek- : Çekmek.

ç.-erler 24a14

ç.-mez 32a15

ç.-üb 6a02, 25a07, 42a07

çeşm : (Far.) Göz.

ç. 38b12

ç.+i başiretine 9b05

ç.+i evliya 3a08

ç.+i ḥaḳīḳatle 13a10

ç.+i ḳalbe 42b03

ç.+ine 6a02, 32b09

çık- : Çıkmak.

ç.-ub 19a12, 30a07

çok : Çok.

ç. 30a12

çün : (Far.) Çünkü.

ç. 12a08, 12b14, 12b14,

14a06, 18a13, 19a01, 46b09

ç.+ki 50a15

çünkü : (Far.) Çünkü.

ç. 11b01, 15a05, 20b05,

20b11, 22b03, 27b08, 31a13, 40b02,

41b11

D

dağdağa : (Ar.) Gürültü, patırtı, telaş.

d.+yı nefsanî 21a15

dağı : Dahi, bile.

d. 2b15, 4a11, 4b11, 4b14,
7a06, 7b15, 8b11, 11a04, 11a13,
12b11, 13a15, 13b03, 13b09, 14b08,
16a05, 16b01, 16b02, 16b04, 17b01,
19a02, 20a13, 20b02, 23b14, 24a01,
24b09, 25a09, 27a08, 28a12, 28b10,
28b15, 29a06, 29a12, 29b10, 31b12,
32a10, 32b10, 33a14, 33b15, 34a07,
34b05, 35a15, 35b03, 35b07, 35b09,
35b12, 36a02, 36a09, 36b04, 36b05,
38b14, 43b07, 43b07, 44a03, 44a04,
44a07, 44a10, 44a12, 44b01, 44b08,
48a11, 48b09, 48b10, 49a03, 49a05,
49a06, 49b09, 50a11, 50b05, 50b08,
54b15, 55a05, 57a04, 57a10, 57a11,
57a12, 57a15

dağıl : (Ar.) Girme, karışma,
nüfuz, tesir.

d. 35b07

dâ'im : (Ar.) Devamlı, sürekli.

d.+i nefsiyle 40a06

dâ'imâ : (Ar.) Her vakit, bir düziye.

d. 25a06, 30b01, 58a03

dâ'ire : (Ar.) Çember, sınır içi.

d. 55b14

dâne : (Far.) Tane, tek.

d. 22a02

dâr : (Ar.) Ev, yer, yurt.

d.+ı celâlüme 18a09

d.+ı dünyâda 4a07, 27a10

d.+ı fenâya 14b15

d.+ı izzetde 17b05

d.+ı süfliden 20a06

darb : (Ar.) Dövme, vurma.

d. 40a03

d. it- 21a04

da'vâ : (Ar.) Dava.

d.+yı nübüvvetlerinde 39b11

d.+yı irfân 51b03

da'vât : (Ar.) Davetler, çağırılmalar.

d. 29a05	degül : Değil.
da' vet : (Ar.) Çağırma, çağrı.	d. 8a15
d. 17a15, 19a10, 35a14,	d.+dür 4a14, 15b04, 16b15,
46b12	19b10, 24a02, 27a03, 27b05, 34b06,
d.+e 19a09	38a07, 38a11, 45b02, 48a10, 52b11,
de : De bağlacı.	52b12, 52b15, 55a01
d. 52b15	dek : Dek.
def : (Ar.) Öteye itme, ortadan kaldırma.	d. 19a15
d. 16b08, 33a14	dekākīn : (Ar.) Dükkanlar.
defātir : (Ar.) Defterler.	d.+i istiķāmetde 5b01
d.+i ' işyānumı 6b06	delīl : (Ar.) Belge, tanık, kılavuz.
defter : (Ar.) Dikilmiş kağıt mecmuası.	d. 3a01, 4a10, 27b13, 38a02
d.+i evliyāda 28a06	d.+i ' arş 44a09
deg- : Değmek.	dem : (Far.) An, vakit, saat.
d.-er 25a15	d. 53b05
degil : Bkz. degül.	d.+de 46b11
d. 2b10	der : (Far.) Kelimelere içinde, bulunma anlamı katar.
degin : Dek.	d.-tecellī-yi ez-cemāl-i Hāķķ- bīn 12a09
d. 35a02, 57b02	derd : (Far.) Dert, keder, tasa, kaygı.
degme : Her, her bir, herhangi bir.	d.+e 4b10, 31b09
d. 49a11	

d.+i lā-yezālīden 34a11	d.+leri 56a08
derece : (Ar.) Basamak. rütbe, miktar.	deryā : (Far.) Deniz.
d.+den 49a07	d. 57b15
d.+yi būdalāya 34b01	d.+da 26b13
d.+yi ʿirfāna 8a07	d.+lar 44a06, 44b01
d.+yi kemāl 28b01	d.+sında 44b10, 55a06,56b05
dergāh : (Ar.) Tekke.	d.+y1 7b14
d.+ına 23a01	d.+y1 bī-kerān 26b11
derhāl : (Far.) Hemen, o anda, şimdi.	d.+y1 bī-pāyāndan 7b15
d. 20a04, 20b13, 27b09, 43b03, 43b04, 43b05	d.+y1 der-vaḥdetde 13a14
derk : (Ar.) Anlama, kavrama.	d.+y1 ʿişyānda 3b07
d. 49a03	d.+y1 raḥmet 35a09
d.+inde 51b04	d.+y1 şanʿatından 7a11
dermān-de : (Far.) Çaresiz, aciz, zavallı.	d.+y1 vaḥdetde 10a05,10a11
d. 24a08	d.+y1 vāḥidden 35a04
derūn : (Far.) İç, içeri, gönül, kalb.	dest : (Far.) El.
d.+ı cāndan 20a04	d.+i tazarruʿı 4b01
d.+larında 20b13	destūr : (Far.) İzin, müsaade, ruhsat.
dervīş : (Far.) Derviş.	d. 12a14
	d.+ı recā 4b02
	devā : (Ar.) İlaç, çare.
	d. 4b10, 31b10

devām : (Ar.) Daim olma, sürme.

d. 30b10

d.+dur 30b13

devr : (Ar.) Dönme, dönüp
dolaşma, nakil.

d. 2b13, 6a12, 15a09, 18a07

d.+i bī-ḳarār 6a11

devrān : (Ar.) Dünya, talih, kader.

d. 40b01

di- : Demek.

d.-di 19b07, 29b10

d.-diñüz 16a11

d.-dügi 29b13, 41a05, 41a11,

41b01

d.-dügüñ 17a03

d.-nür 52a09

d.-rler 10b05,19b10, 21b11,
26b08, 27b01, 35a09, 40b10, 47b04,
52a02, 52a06, 56b15, 57a04, 57a11,
57a13, 57b01

d.-ü 7b06

d.-ye 40a06, 40b07, 41a12

d.-yem 16b10

dil : (Far.) Dil, gönül, kalb.

d. 8b04, 40b08

d.+de 8b02, 23b05

d.+den 8a15, 21a08, 21a10,

40a10

dile- : Dilemek.

d.-digi 42b09

d.-r 35b12

d.-rseñ 57b05

d.-ye 14b15

dilpezīr : (Far.) Beğenilen, makbul,
güzel.

d. 51a15

dimek : Demek.

d. 13b10

d.+le 41b13

dinil- : Denilmek.

d.-di 8b13

diñle- : Dinlemek.

d. 40b08

d.-yüb 52a11

diril- : Dirilmek.

d.-ür 30a09	d.-ür 20a07, 23b15
dīvān : (Ar.) Büyük meclis.	dördüncü : Dördüncü.
d.+ı evliyā'u'l-lahdan 5a03	d. 30b13
d.+ı 'irfānda 28a07	dört : Dört sayısı.
d.+ı mağfūrunda 6b07	d. 26b04, 28b15, 30b14,
d.+ında 16b07	30b15, 31a04, 57a12, 57a13
dīvāne : (Far.) Deli, budala, alık.	dūr : (Far.) Uzak.
d. 30a02	d. 25b01
d.+yi ezel 56b09	duḥān : (Ar.) Duman.
diye : Diye.	d. 3a12
d., 16b01, 16b04, 41a05,	du' ā' : (Ar.) Allah'a yalvarma,
41b01, 42b11	Allah'tan af, istek dileme.
diyü : Diye.	d. 8b05
d. 10a12, 16a11, 35a15	d.+āñ 4b12
dost : (Far.) Sevilen kimse, hakiki	d.+dan 6b02
sevgili .	d.+larından 6b02
d. 16a15, 16b03, 16b04	dü-^c ālem : (Far. Ar.) İki alem.
d.+uñı 16b13	d. 12a09
dök- : Dökmek.	dü-cihān : (Far.) İki cihan.
d.-er 16a11	d. 9b09
dönder- : Döndermek.	dükeli : Hep, hepsi, bütün.
d.-üb 26a07	d. 7a12, 19b12, 30b06,
	36a08, 37b01, 37b02, 39b10, 43b10,

47b08, 49a05, 51b01, 52a12, 53a09,
54b10

d.+nden 22a04, 22a14

d.+sin 54a10

dünyā : (Ar.) İçinde yaşadığımız
alem, yer yuvarlağı.

d. 25a09, 25a10, 54a07

d.+da 4a08, 13b03, 27a10

d.+ya 35a14

d.+yı 18a03

d.+yla 40b01

dünyeviyye : (Ar.) Dünyaya ait,
dünya ile ilgili.

d.+den 42a02

dürer : (Ar.) Büyük inci taneleri.

d. 5a13

d.+i ḥaḳīḳat-ı esrârına 5a12

dürîş- : Çalışmak, çabalamak.

d.-ürler 57a06

dürlü : Türlü, çeşitli.

d. 26a13, 26b05, 30b14,
30b15, 31a05, 44b03

dürr : (Ar.) İnci.

d. 22a02

d.+i tâc-ı enbiyâ 3a07

dürūd : (Far.) Dua, selam.

d. 3a10

düş- : Düşmek.

d.-er 28b09, 42a12, 48a02

d.-üb 35a03, 36b02

düşvâr : (Far.) Zor, güç.

d. 14a14

d.+dur 55a13

E

ebed : (Ar.) Sonu olmayan gelecek zaman.

e. 13a02

ebedī : (Ar.) Ebede mensup, sonu olmayan.

e. 45b01, 51a01

e.+sin 15a15

ebediyye : (Ar.) Bkz. ebedi.

e. 23a15

ebedu'l-lah : (Ar.) ''Allah ebedi eylesin!'' anlamında bir söz.

e. 5a08

ebedü'l-âbād : (Ar.) Hiçbir zaman, asla.

e. 17b03, 47a09, 54b09

ebrār : (Ar.) İyiler, dindarlar.

e. 29a11, 29b03

ebvāb : (Ar.) Kapılar.

e.+1 şavābuñ 9b06

ecil : (Ar.) Sebep.

e.+den 8b12, 22a10, 49b04

eclā : (Ar.) Pek belli, aşikar.

e.+kim 32a08

ecsām : (Ar.) Gövdeler, bedenler.

e. 18b15

e.+a 9a01, 14a02, 14b14,

18b08

e.+da 14b10, 15b06, 17a10

e.+dan 9a02, 23a06

eczā' : (Ar.) Parçalar, kısımlar.

e.+i vücūda 40a12

edā : (Ar.) Ödeme, yerine getirme.

e. 4b12, 4b15, 57b10

edin- : Edinmek.

e.-meyesin 21b12

edviye : (Ar.) İlaçlar.

e.+yi şāliha 36b12

ef'āl : (Ar.) İşler, ameller.

e. 7a01

e.+i 30a15

e.+ine 35b02	eḫadiyyet : (Ar.) Allah'ın birliği.
efḏalü's-şalavāt : (Ar.) Fazla fazla selamlar.	e. 10b11, 12a11, 12b15, 24b02, 27b15, 33a04, 34a04, 41a09, 51b14
e. 3a09	e.+de 13b12
efkār : (Ar.) Düşünceler.	e.+den 12b15
e. 38b14	e.+dür 52a15
e.+ı bāḫīle 32b02	e.+e 13a02, 30a03, 30a05, 52a10
e.+ı ğayru'l-lah 33a05	e.+i 10a15
eflāk : (Ar.) Gökler.	e.+ün 12a02
e.+ı 53a12	ehl : (Ar.) Sahip, malik.
efrād : (Ar.) Ferdler.	e.+i 7b09, 54b13
e.+ı vāḫīlīn 56b02	e.+i 'ālem-i melekūt 15a13
efrūhte : (Far.) Yanmış, parlamış.	e.+i ārz 16b02, 16b05, 22a13
e. 43b08	e.+i ğaflet 54b15
eger : (Far.) Eğer, madem, şayet.	e.+i ḫicāb 54b15
e. 6a06, 7a14, 11a08, 12a09, 13a08, 13a10, 17b06, 19a10, 20a02, 20a11, 21a15, 40a14, 42a06, 46b01, 47b07, 52a02, 52a06, 56a11, 57b05	e.+i irşād 38a11
egerçi : (Far.) Her ne kadar gerçi.	e.+i keşf 19b09
e. 11b10	e.+i māḫāmāt 56a08
egin : Sırt, arka.	e.+i mu'āmeledür 29a01
e.+ine 56a13	e.+i nazār 8a13

e.+i semavāt 16b05, semavāt 22a12	e. 9b13, 23a08, 25b11, 32a01, 41b09
e.+i semavāta 16a14	ekşer : (Ar.) En çok, daha ziyade.
e.+i taḥkīk 3a05	e. 43a11
e.+i taşarruf 38a10	eksik : Eksik, bulunmama.
e.+i vicdāna 49a05	e. 56b15
e.+i zevke 7b11	ekvān : (Ar.) Varlıklar, alemler.
ek- : Ekme, ekmek.	e.+dan 1b11, 10a03
e.-en 25a10	el : El organı.
e.-meyen 25a10	e. 30a11, 41a08, 48b04
ekābir : (Ar.) Rütbece, görgü ve faziletçe büyük olanlar.	e.+in 55b04
e.+i meşāyih 27a01	e. vir- 41a08
ekālim : (Ar.) Memleketler, diyarlar.	el-melikü'l-mennān : (Ar.) İhsanı bol padişah, Allah.
e. 29a10	e. 5a06, 5a07
ekin : Ekin.	el-mürşid : (Ar.) Doğru yolu gösteren, kılavuz.
e. 25a09	e. 5a05
ekmelü't-taḥiyyāt : (Ar.) Çok çok, noksansız selamlar.	el-mü'eyyed : (Ar.) Sağlam, kuvvetlendirilmiş.
e. 3a09	m. 5a07
ekrem : (Ar.) Kerim, cömert, Çok şeref sahibi.	el'ān : (Ar.) Şimdi, şu anda.
	e. 5b14

elbetde : (Ar.) Mutlaka, kesinlikle.	e.+ler-ki 24a14
e. 39a11	e.+ti-ki 22a12
elfāz : (Ar.) Kelimeler, sözler.	e.+ün 22a06, 22a10
e. 8a15, 8b01	emīn : (Ar.) Emniyet sahibi,
elsine : (Ar.) Diller.	güvenen, güvenilen.
e. 53b01	e. 21b11, 22b02, 22b05,
elṭāf : (Ar.) İyilikler, nezaketler.	23a02
e.+ı 26a01	e.+i Ḥaḳḳ 57b06
e.+ı bī-ḡāye 3b06	emīr : (Ar.) Bir kavmin, bir şehrin
elvān : (Ar.) Renkler, çeşitler.	başı, beyi.
e. 45a14	e.+dür 56a01
e.+dan 44a12, 45b02	e.+i cihān 5b06
e.+ı nuḳūş 53a10	emīrū'l-mū'minīn : (Ar.) Hz.
e.+la 44a01	Muhammed.
emānet : (Ar.) Emniyet edilen	e. 33b02, 33b05
kimseye bırakılan şey, eşya veya	emr : (Ar.) Buyruk, iş.
kimse.	e. 13a15, 15a03, 16a13,
e. 21b03, 22b08	18b04, 19a10, 33b07
e.+den 21b10	e.+de 48a05
e.+e 21b11, 22a08, 22b05	e.+den.kim 45b07, 46a12
e.+i 22b10	e.+i ilahī 15a06
e.+i ilahīyyeye 23a02	e.+üme 17b07
	emrāz : (Ar.) İletler, hastalıklar.

e.+1 muhtelif 36b07	e. 42b13, 43b07, 44a12,
emvāl : (Ar.) Mülkler, para ile	49b06, 50b11
alınan şeyler.	e.+a 38a06
e. 24a04	e.+dan 8a08
enbiyā : (Ar.) Müstakil, şeriat sahibi	e.+1 'alā'im 50b09
olmayan peygamberler, yalvaçlar.	e.+1 cebbār 33b09
e. 3a08, 7a08, 19a07, 23b06,	e.+1 elvān 45a14
26a02, 39a13, 39b11, 42a07, 44a07,	e.+1 enbiyā 44b08
44b09	e.+1 envā ^ç -i tesbīhāt 44b08
e.+dan 5a02, 11a01	e.+1 esrārın 6a10
e.+nuñ 17b07	e.+1 ğayb 41b14
endām : (Far.) Vücut, beden.	e.+1 hafī 3a06
e.+ına 42a12, 48a02	e.+1 hüviyyet 28a03
ene'l-ḥakk : (Ar.) Hallac-ı Mansur'un	e.+1 kıbābda 5b07
söylediği: "Ben Hakkım" manasında	e.+1 ma ^ç nādan 37b15
meşhur bir söz.	e.+1 melekūt 6a10
e. 36a04	e.+1 muhtelif 44b12
enhār : (Ar.) Nehirler, ırmaklar.	e.+1 muhtelifeden 35b10
e. 44a03	e.+1 Rabbānī 7b09
envā^ç : (Ar.) Çeşitler, türler.	erbāb : (Ar.) Sahipler, becerikliler.
e.+i tesbīhāt 44b08	e.+1 'aql 6b12
envār : (Ar.) Aydınlıklar,	e.+1 ebrār 29a11
parlaklıklar.	

e.+1 ferāset 6b11	e.+1 enbiyā 26a01
e.+1 īḳān 3a05	e.+1 enbiyādan 5a02, 11a01
e.+1 maḳāmāt 8a09	e.+1 evliyā 44a08
e.+1 mest 12a07	e.+1 evliyādan 11a02
erba‘a : (Ar.) Dört (4 sayısı).	e.+1 evliyā'u'l-lah 11a01
e. 57a14	e.+1 mü'minīn 11a02
e.+dan 31a03, 34a13	e.+1 ulū'l-‘azm 10b15
eren : Eren, ermiş.	e.+ından 26a03
e.+leri 56a02	es‘ad : (Ar.) Hayırlı.
e.+lerine 57a09	e.+1 sā‘ate 6a13
eri- : Erimek.	eşer : (Ar.) Nişan, iz, alamet.
e.-yüb 47b11, 47b12	e. 48a01, 53a15
erkān : (Ar.) Esaslar.	e.+dür 47a12
e. 40b03	e.+i 10a03, 32b04, 47a09
ervāḥ : (Ar.) Ruhlar, canlar.	esfel : (Ar.) Ağacı, pek aşağı.
e. 9a02, 11b07, 14a06,	e.+ine 18b05
18b14, 20b06, 20b08, 20b10, 23a06,	esīr : (Ar.) Kul, köle, düşkün.
23a10, 44a07	e. 3b02, 4b08, 8b05
e.+a 18b04, 18b06	esmā : (Ar.) İsimler.
e.+da 14a08, 14b08, 14b10,	e. 10a12, 10b12
17a11, 21a01	esrār : (Ar.) Sırlar.
e.+dan 8b15, 14a02, 14b13	e. 19b14, 52a12
e.+1 ‘ālem 11b02	

e.+a 38a05	e.+yı envār 49b05
e.+dan 7a08, 8a08	e.+yı envār-ı hüviyyet 28a03
e.+ı 58a03	eşkāl : (Ar.) Biçimler, suretler.
e.+ı ‘aşk 20b11	e.+i i‘ māl-i kabīḥ 24a06
e.+ı celī 3a06	eşref : (Ar.) Pek şerefli, onurlu.
e.+ı ğafletde 3b08	e.+i evkātā 6a13
e.+ı mütenāhī 12b01	eşyā : (Ar.) Nesnelere, mevcut olan şeyler, levazım.
e.+ı Rabbānī 5b02	e. 33a06
e.+ın 6a10	e.+da 17a07
e.+ına 5a12	e.+dan 1b11, 32b10, 58a07
e.+ından 33b13	e.+ya 13b12, 53a07
e.+uñ 6b09	e.+yı ḥaḳīḳate 20a11
esrārī : (Ar.) Sırra mensup, sırlı, gizli şeyler.	eṭvār : (Ar.) Hal ve hareketler, işler, tarzlar.
e. 49a12, 50b11	e.+ı beşeriyetden 6b14
estār : (Ar.) Örtüler, perdeler.	ev : Ev.
e. 33b09	e.+de 33b03
eşcār : (Ar.) Ağaçlar.	e.+in 17a09, 17b11
e. 44a02	e.+inde 16a02
eşig : Eşik.	evkāt : (Ar.) Zamanlar.
e.+ine 4b07	e.+a 6a14
eşi‘a : (Ar.) Aydınlıklar, ışıklar.	

evlād : (Ar.) Çocuklar, nesil.	e.+ı 38a12
e. 24a04	e.+ı beşeriyet 38a01
e.+ları 29a07	e.+ı mümkünātdan 45b06,
evliyā : (Ar.) Keramet sahibi	54a12
olanlar, erenler, Allah'a daha yakın	e.+ıdur 2b08
bulunanlar.	e.+ından 2a10
e. 3a08, 7a08, 42a07, 44a08,	evtād : (Ar.) Başta gelenler,
44b09	büyükler.
e.+da 28a06	e. 57a12
e.+dan 11a02	evvel : (Ar.) Önce, ilk, geçmiş
e.+dur 39a14	zamanda.
e.+nuñ 23b07	e. 10a01, 10a07, 25a04,
evliyā'u'l-lah : Allah'a dost olanlar,	41a02, 41a04, 42a01, 48a05, 48b13,
veliler, ermişler.	50a09
e. 11a01, 55b12	e.+de 30a11
e.+dan 55b06	e.+i 30b11
e.+lahuñ 26a03	e.+ki 29a01
evrād : (Ar.) Okunması adet olunan	evvelīn : (Ar.) Evvelkiler, geçmişler.
dini dualar.	e. 2b01
e. 44b07	ey : Ey! Hey!
e.+ı şerīf 29a04	e. 4b05, 4b06, 12b01, 12b01,
evşāf : (Ar.) Vasıflar, sıfatlar,	14a06, 16b02, 16b02, 16b10, 16b10,
kaliteler.	45a12, 50a05, 52a09, 52a10, 52b06,
	53b07, 54a03

eyle : Öyle, bu şekilde.

e. 20a13, 24a12, 25a04,
25a07, 52a12, 58a06

e.+ki 32b06

eyle- : Eylemek, etmek.

e.-di 1b09, 10a12, 13a02,
20b14, 35a15

e.-digüm 17b08

e.-dügüñ 17a13

e.-düm 4b15, 5a04, 16b15,
17a08

e.-gil 12b03

e.-r 27b11, 31a10, 31b11,
33a06

e.-ye 46b09

e.-yüb 25a06, 46b02

eylemek : Eyleme, etme.

e.+dür 57a03

eymen : (Ar.) Hayırlı, talihli, kutlu.

e. 21b14

eynuhu : (Ar.) Aynen, aynı.

e. 21a05

ez- : (Far.) Eklendiği kelimelere ayrılma anlamı katar.

e.-cemāl-i Ḥaḫḫ 12a09

e.-cemāl-i lā-yezāl 12a08

e.-dest 24a05

e.-firād 18b06

ez'af : (Ar.) Pek zayıf, dermansız.

e. 3b02

ezel : (Ar.) Başlangıcı olmayan geçmiş zaman, öncesizlik.

e. 56b09

e.+de 14a09, 20b03

e.+deki 26a11

e.+den 10a07, 19a06

ezelī : (Ar.) Ezele mensup, başlangıçsız.

e. 20a02, 20b15, 45b01

e.+den 15a08

e.+yi lem-yezel 18b11

ezeliyye : (Ar.) Bkz. ezeli.

e. 14b07

ezvāc : (Ar.) Eşler, çiftler, kadının veya kocanın eşleri.

e. 24a05

ez-zünübü'l-bāṭın : (Ar.) Gizli
günahlar, günahların iç yüzü.

e. 3b03

F

fahṛ : (Ar.) Övünme, övünç, şeref,
onur.

f.+i 'ālemüñ 35a02

fā'ide : (Ar.) Fayda, menfaat.

f. 42a06

f.+si 27a11

fakīr : (Ar.) Çaresiz, zavallı.

f. 3b01, 4a11, 7a07, 7b14,

8b05

fakr : (Ar.) Yoksulluk, muhtaçlık.

f. 18a04

fānī : (Ar.) Ölümlü, geçici.

f. 14b12, 26b14, 35a04,

37b02, 40a15, 45b12, 49a08, 49a13,

49b04, 49b08, 49b09

f.+si 23b08

fāriğ : (Ar.) Vazgeçmiş, çekilmiş.

f. 5b10

fāris : (Ar.) Atlı, ata binmekte maharetli kişi.	f. 12b03, 19b01, 47a02, 48a11, 52a12, 53b02
f.+i meydān-ı Kābe Kavseyini Ev Ednā 3a07	f.+i 48a12 f.+inde 48a12
farḳ : (Ar.) Fark.	f.+ine 6b10
f. id- 43b10, 44a12, 48b14	fenā : (Ar.) Yok olma, yokluk, geçip gitme.
fāsīde : (Ar.) Fesat çıkarıcı, bozan, bozuk.	f. 29b15, 37a12, 44a09, 46b01, 49a14, 49b14
f. 36b06, 36b13	
faṣāḥāt : (Ar.) Güzel ve iyi konuşma yeteneği.	f.+da 49b13
f. 8b01	f.+dan 37a15, 37b10, 37b11, 49b09
faṣl : (Ar.) Fasl, bölüm.	f.+kim 23b01
f.+dur 8b11	f.+sı 17b05, 37b05
fātiḥ : (Ar.) Fetheden, açan.	f.+ya 14b15
f. 8a08	f.+yı 49b02
f.+i envār-ı esrārın 6a10	fenāfi'l-lah : (Ar.) Allah'ta yok olmak, dünya ilgilerini tam anlamıyla ortadan kaldırarak Allah'a yönelmektir.
faẓl : (Ar.) Fazla, ziyade.	f. 8a11, 29b11
f.+ıla 8b11	f.+da 26b13, 35a03
fedā' : (Ar.) Gözden çıkarma, uğruna verme.	f.+dan 36a02
f. 30a03	
feh̄m : (Ar.) Anlama, anlayış	

ferāġat : (Ar.) Vazgeçme, el çekme. f. 55a03	fesād : (Ar.) Bozukluk. f. 16a11
ferā'iz : (Ar.) Farz, Farz olan şeyler. f. 57b10	f.+ına 35b05
ferāmūş : (Far.) Unutma, hatırdan çıkarma. f. 6b03, 15b13, 17b11, 18a06	feth : (Ar.) Açma, açılma. f. 43b15, 44a04 f.+i bāb 49a09
ferāset : (Ar.) Anlayışlılık, çabuk sezme. f. 6b11	fevkānī : (Ar.) Üstte. Yukarıda bulunan. f. 52b11
ferd : (Ar.) Tek, yalnız olan. f. 54a08	feyyāz : (Ar.) Allah, bolluk bereket veren. f. 4b03, 5a01 f.+dan 3b14
ferdāniyyet : (Ar.) Birlik, teklik, eşsizlik. f.+ine 1b06 f.+iyle 34a01	feyz : (Ar.) Bolluk. Bereket, ilerleme, irfan. f. 3b14, 4b13, 5a01, 26a01, 26a02, 33b14 f.+i Hāḡḡ 39a10 f.+i sūbhānī 51a14 f.+ine 4b04
fermān : (Far.) Emir, buyruk. f.+umda 16a10	fezā : (Ar.) Sonu olmayan boşluk, dünyanın sonsuz genişliği. f.+lar 44b02
feres : (Ar.) At. f. 54b04	
feryād : (Far.) yardım istemek için yüksek ses çıkarma, bağırma. f. 7b06, 15a11, 24a11, 42b09	

f.+i lāhūta 30a07	firād : (Ar.) Fertler.
f.+y1 bī-nihāyet 50a11	f. 18b06
fī : (Ar.) Evvelce, içinde, -de.	firāk : (Ar.) Ayrılık, ayrılma.
f. 12b04, 12b10, 13a12,	f.+inden 15a11
47a14	f.+umda 15b03
fī'l-hāl : (Ar.) Hemen, şimdi.	firdevs : (Ar.) Cennet, uçmak.
f. 30a06	f.+i 8b06
fī'l-hakīka : (Ar.) Hakikaten,	firište : (Far.) Melek.
gerçekte.	f.+lere 31b06
f. 51b09	fırkat : (Ar.) Ayrılık, ayrılma.
fiġān : (Far.) İztırap ile bağırma,	f. 15a10
çağırma.	f.+de 16b11
f. 15a11	f.+üm 18a10
fikr : (Ar.) Fikir, düşünce.	fu' alā : (Ar.) Failler, yapmış
f. 2b06, 24a12, 32b05, 48a09,	olanlar.
48a10	f. 40a04
f.+i 48a11	fuḡarā : (Ar.) Fakirler, yoksullar.
f.+inde 48a11	f.+ya 29a05
f.+üñdürüm 23b13	furḡān : (Ar.) İyi ile kötüyü
fikret : (Ar) Bkz. fikr.	gösteren, Kur'an-ı Kerim
f. 5a11	f.+ı Keriminde 50a02
fi'l : (Ar.) Talil edilmiş iş.	fūlān : (Ar.) Herhangi bir kişi,
f.+i mu' allel 2b11	belirsiz bir kimse.

f. 16a15, 16b03, 23b13,
23b13

f.+1 16a15, 16b03

füzün : (Far.) Çok, fazla.

f. 12a08

ġafera'l-lahu : (Ar.) ''Allah
baġıřlasın'' anlamında bir söz.

ġ. 3b03

ġaffār : (Ar.) Kullarının günahlarını
affeden, Allah.

ġ.+dur 33b10

ġāfil : (Ar.) Gaflette bulunan.

ġ. 5b13, 32b12, 34a06,
39b08, 56b07

ġaflet : (Ar.) Gafillik, boş bulunma.

ġ. 18a03, 19a08, 21a14,
28a04, 32b09, 54b15

ġ.+de 3b08

ġ.+den 3b09

ġā'ib : (Ar.) Görünmeyen, kayıp.

ġ. 42a03, 53b05, 56b08

ġalebāt : (Ar.) Üstünlükler.

ġ.+1 envār-ı elvān 45a14

ġalebe : (Ar.) Galip gelme, üstünlük.

ğ. 42b02, 43b09	ğayb : (Ar.) Görünmeyen, kayıp.
ğālib : (Ar.) Üstün gelen.	ğ. 7b08, 8b12, 27b14, 41b14,
ğ. 15b11, 18b10, 18b14,	49b04
23b04, 23b08	ğ.+a 42b06
ğ.+üñ 43a01	ğ.+da 48b08
ğam-ḥār : (Ar.-Far.) Üzgün.	ğ.+dan 3b13, 4b04, 6b08,
ğ. 4b06	38b05, 39a03
ğāmız : (Ar.) Kapalı.	ğ.+dur 6a09
ğ.+ı ‘ ayn 33b07	ğ.+la 39a04
ğanī : (Ar.) Zengin, bol.	ğ.+uñ 35a01
ğ.+dür 13b07	ğaybī : (Ar.) Görünmezlik
ğār : (Ar.) Mağara.	dünyasına mensup.
ğ.+da 33b06	ğ. 22a01
ğarīb : (Ar.) Kimsesiz, zavallı.	ğ.+de 16b06
ğ. 15a04	ğaybü'l-ğayb : (Ar.) Ortada hiç eseri,
ğarīḳ : (Ar.) Gark olmuş, batmış.	izi, nişanı olmayan, gaybın gaybı
ğ. 3b07	olan.
ğarḳ : (Ar.) Batma.	g. 51a04
ğ. 10a11	ğāyet : (Ar.) Çok, fazla.
ğ.+a 40b09, 53b06	ğ. 14b11, 44a14, 51a05,
ğavvāş : (Ar.) Dalgıç.	56b04
ğ.+ı fikret 5a10	ğ.+de 42a10, 45a14
	ğāyetsüzlik : (Ar.) Sonsuzluk.

ğ.+le 53a02	ğayūrluğ : (Ar.) Kıskançlık, kıskanç olma.
ğayr : (Ar.) Ayrı, başka.	ğ.+ından 6a03
ğ.+i meczūb 28b07	gece : Gece.
ğ.+i meczūbdur 28b06	g. 55a11
ğ.+i mütēnāhī 7a10	geç- : Geçmek.
ğ.+um 17b11	g. 48b06
ğayret : (Ar.) Çalışma, çabalama.	g.-emeyüb 36b01
ğ. 5b04	g.-meyen 37b12
ğayrı : (Ar.) Bkz. gayr.	g.-mez 37b13
ğ. 2b15, 10a02, 10a06,	g.-ün 42b10
16a02, 20a15, 22b07, 24a11, 24b04,	gedā : (Far.) Dileyen.
24b06, 24b12, 41a14, 47b01, 51a13,	g.+dan 28b02
51a13, 51b09, 56b08	gel- : Gelmek.
ğ.+dan 22a06, 22b06, 34a12	g. 12a15, 14b15, 26b04,
ğ.+lardan 16b13	52b12, 53b01, 54a14
ğ.+ya 41b02, 56b10	g.-di 11a01, 11a02, 11a04,
ğayriyyet : (Ar.) Gayrılık, ayrılık.	11a06, 11a07, 11b01, 14a08, 20b07
ğ.+dür 12a13	g.-dügi 9a01, 14a02
ğayru'l-lah : (Ar.) Allah'tan başka	g.-dügin 48b14
her şey.	g.-e 18b08, 19a02
ğ. 5b07, 33a05, 33a12, 54b10	g.-en 4b07
ğ.+dan 34a03	g.-enlerin 57a07

g.-icek 43a01	getür- : Getirmek.
g.-mekden 24b11, 45b05	g.-di 10b06
g.-meseydi 11a09	g.-en 17a04
g.-mez 7a06, 44a11, 54b09	g.-meyüb 21b02
g.-mezdi 42a01	g.-mezler 14b12
g.-mezsün 25a09	gevâh : (Far.) Şahit, tanık.
g.-mişdür 20a14	g. 2b14
g.-mişlerdür 19a09	gez- : Gezmek.
g.-se 36b07, 55a08	g.-üb 16b13
g.-üb 4b09, 6a14, 11b09, 23b12, 43b12	ğidâ' : (Ar.) Zihni ve ahlaki olgunlaştıran, besleyen şeyler.
g.-ür 27a08, 28a10, 31a09, 35b09, 56a05, 56a06	ğ. 31b06, 31b07, 31b09, 31b10
genc : (Far.) Hazine.	ğ.+lar 51a05
g.+di 10a13	ğilmân : (Ar.) Hizmetçi, köle.
g.+i pinhâni 10a14	ğ. 44a02
ger : (Far.) Eğer.	gibi : Gibi, benzer.
g. 3a01, 3a01, 33a07	g. 5b12, 9b07, 21a03, 21a08, 25a12, 26b13, 27b05, 29a06, 30a03, 30a14, 31b07, 40b07, 43a12, 43a15, 44b08, 44b09, 44b10, 44b15, 47b13, 47b15, 48a10, 55a01
gerek : Lazım, mutlaka.	
g. 15b10, 22b02, 22b03, 36b05, 47a10, 48b04, 48b06	
g.+dür.ki 29b06, 36b11, 37b13	

g.+dür 2b09, 7b14, 55b13,
55b14

g.+kim 19b05

gid- : Gitmek.

g.-erler 29b15

g.-icek 25a08

gider- : Gidermek.

g.-ür 46a01

gidermek : Gidermek.

g.+dür 22b14

gir- : Girmek.

g.-er 43a13, 43b11

g.-se 21b02

girü : Tekrar, yeniden, geri.

g. 9a02, 14b06, 17a13,

18a08, 18b01, 20a01, 23a06, 28a08,

35a06, 35a14, 43b10, 48b01, 54a14,

54b01

g.+sin 17a05

git- : Gitmek.

g.-dükde 54b04

gitmek : Gitmek.

g. 52b12, 54a14

g.+den 45b05

giy- : Giymek.

g.-üb 35a06

gizlü : Gizli.

g. 10a13

gör- : Görmek.

g.-sem 17a03

görin- : Görünmek.

g.-ür 23b12, 24a01

gök : Gök, Gökyüzü.

g. 53b13, 54a04

gönderil- : Gönderilmek.

g.-mez 4b08

göñil : Bkz. gönül.

g.+inden 45b15

g.+ine 37a11

g.+ünde 54b10

g.+üñ 17a09

göñül : Gönül, Kalp.

g. 5a11, 16a02, 17b11,

19b04, 39a04, 42b12, 44b10, 55a02,

55a04, 55a05

g.+de 4a12	g.-ür 42a04, 53a12, 54a03
g.+de.ki 21a13	g.-ürsin 13a12, 13a13
g.+den 15b14	göre : Göre, uygun.
g.+e 21b02, 55a08	g. 4a05, 26a13, 35a02
g.+leri 24a15	göril- : Görülmek.
g.+lerine 24b05	g.-mez 45a14
gör- : Görmek.	g.-ürdi 46b06
g.-di-ki 9b02	görin- : Görünmek.
g.-dügin 55b05	g.-di 46b08, 47b08
g.-dügün 25a12	g.-e 50b03, 53b15
g.-elüm 54b03	g.-en 7a01, 19b02
g.-ki 15a08	g.-mesinün 47b04
g.-me 58a07	g.-mez 24b05, 43a15
g.-medi 17b02	g.-üb 25a14
g.-mediklerini 42a04	g.-ür 42b04, 43b04, 43b08,
g. -mege 22a07	43b14, 44a08, 44a13, 44b01, 44b02,
g.-melüdür 47a04	45a01, 45a02, 45a03, 45a04, 45a05,
g.-mez 38b12, 47b09	45a15, 47b06, 48a07, 50a12, 50b08,
g.-mezdi 42a01	53a15, 54a13
g.-mezler 24b10	göster- : Göstermek.
g.-miş 25a12	g.-üb 6a05
g.-üb 36a07, 56a12	götür- : Götürmek.
	g.-mişlerdür 24b01

g.-ürler 57a07	ğ. 3b05
götüril- : Götürülmek.	ğurūb : (Ar.) Bir gök cisminin batıda görünmez olması, batması.
g.-üb 28a04, 56a13	ğ.+dan 45b04
g.-ür 53a10, 54a15, 54b12	ğurūr : (Ar.) Kibir, kurulma.
gövde : Gövde, vücut.	ğ.+da 36b04
g.+sin 42b01	ğ.+dan 37a15
göz : Göz.	güç : Zor.
g. 22a07	g.+dür 26b04
g.+inden 53b05	güft : (Far.) Söz, lakırdı.
g.+ine 19b11, 33a04, 42b13, 43b02, 50b03, 54a13	g. 33a08
g.+iyle 32b11	gümān : (Far.) Zan, sanma.
g.+ler 17b02, 47b08	g. 40b04
g.+lerin 33b04, 40a02	gün : Gün.
g.+lerine 24b04, 56b07	g. 3b11, 55a11
g.+ünden 24a15, 42a05	g.+lerde 3b11
gū : (Far.) Söyleyen, diyen.	gūrūh : (Far.) Cemaat, bölük, takım.
g. 33a08	g. 29b13
ğubārī : (Ar.) Eski yazımızda bir yazı çeşiti.	g.+da 29b03
ğ. 47b15	g.+ı mezkūrdan 29b13
ğufrān : (Ar.) Affetme.	gūzer : (Far.) Geçme, geçiş.
	g. 14a11, 48a04

H

hāb : (Far.) Uyku.

h.+ı ğaflet 32b09

h.+ı ğafletden 3b09

haber : (Ar.) Bilgi, havadis.

h.+i 55a09

h.+i vuşlat 18b01

haber-dār : (Ar.-Far.) Haberli.

h. 36a03

haber : (Ar.) Son ve yeni havadis,
bilgi.

h.+ü'l-faşl 13a10

habīb : (Ar.) Sevgili, seven, dost.

h.+inüñ 10b13

hacāt : (Ar.) İstekler, dilekler.

h. 4b03, 4b10

hacc : (Ar.) İslam'ın beş şartından
biri olan ve belli zamanda
Mekke'deki "Kabe-yi Şerife" yi

ziyaret etmek üzere yola çıkma
farızası.

h. 29a03

hacer : (Ar.) Taş.

h.+de 21a02

h.+i 21a04, 21a07

hacet : (Ar.) İhtiyaç, gereklilik,
muhtaçlık.

h. 4b09

hādī : (Ar.) Hidayet eden, doğru
yolu gösteren.

h.+yi ğufrān 3b05

hadīd : (Ar.) Öfkeli, şiddetli.

h. 21a02, 21a03

h.+i kelime-yi tevḥīd 21a07

hadīş : (Ar.) Peygamberimizin
kutsal sözü.

h.+i ḳudsīsinde 20b04

h.-i şerīfinüñ 7a04, 18a01,

49b12

hadīş : (Ar.) Çıkan, meydana
gelen.

h. 32b02

ḥafī : (Ar.) Gizli, saklı.	ḥ.+i nūr-ı ĩmān 24b02
ḥ. 3a06, 33b05, 51b05	ḥ.+i vaḥdetde 51b05
ḥā'il : (Ar.) Mani olan, engel.	ḥ.+i vaḥdetden 15a02
ḥ. 17a06, 18b11	ḥ.+le 13a10
ḥā'in : (Ar.) Nankörlük eden.	ḥaḳīḳī : (Ar.) Gerçek, doğru.
ḥ. 21b12, 22b10	ḥ. 26b10, 35a05, 40b04
ḥ.-mi 22b03	ḥ.+sin 27b10
ḥaḳāret : (Ar.) İncitme, küçük düşürme.	ḥ.+ye 20a08
ḥ.-ile 32b10	ḥaḳīr : (Ar.) İtibarsız, değersiz.
ḥaḳāyık : (Ar.) Doğru olan, gerçeklikler.	ḥ. 4b13, 8b05, 58a07
ḥ. 13a11	ḥ. gör- 58a07
ḥaḳīḳat : (Ar.) Gerçek, doğru.	Ḥaḳḳ : (Ar.) Allah, doğruluk, gerçeklik.
ḥ. 2b10, , 36a14, 38b06, 55a04	ḥ. 6a02, 6a06, 6b05, 8b03, 8b06, 9a07, 9b03, 10b11, 11a12, 11b05, 12a09, 13b04, 13b07, 14a03, 14b05, 15a11, 15a15, 16a14, 18a15, 19b07, 19b10, 19b12, 20b02, 20b09, 21a13, 24a09, 24a11, 25a05, 25b01, 25b09, 25b15, 27b13, 28b13, 31a12, 31b03, 31b06, 31b12, 32a08, 32a11, 32b01, 32b04, 33b13, 33b15, 35a11, 35a13, 35b13, 37a10, 37a12, 38a02, 38a06, 38b10, 39a05, 39a10, 40b05,
ḥ.+de 4a03, 12b03	
ḥ.+den 22b15	
ḥ.+dür 49b03	
ḥ.+e 20a11	
ḥ.+i cemāline 18b10	
ḥ.+i esrārına 5a12	
ḥ.+i eşyāya 13b12	

41a01, 41a13, 41b02, 42a11, 42a15,
43a01, 43a02, 44b09, 45a10, 45a11,
45a13, 45a15, 45b10, 46a10, 46a13,
46b11, 47a15, 47b02, 49b01, 50a02,
50a06, 50a15, 51a12, 52b04, 52b07,
52b09, 54a03, 54b07, 55a05, 56b04,
56b07, 57b06, 58a02

h.+a 22b10, 24b13, 28a09,
35a08, 38a03, 38b03, 40b14, 50a06

h.+da 4a10, 15a07, 34a06

h.+da(n) 39b08

h.+dan 22b07, 32b12, 41a13,
49a02, 49b01, 56b07, 56b10

h.+dur 51b11

h.+ı 27a07

h.+ında 32a11

h.+uñ 9a11, 9a12, 14b11,
33a02

ḥaqq-bīn : (Ar. Far.) Hakkı, Allah'ı
gören.

h. 12a09

Ḥaqqe'l-yaqīn : (Ar.) Kalp gözünün
açılması ve manevi perdelerin
kalkması sonucunda elde edilen
kesin bilgi.

h. 36a01, 42a07, 55a14

h.+dür 55b02

ḥāl : (Ar.) Bulunuş, suret,
durum.

h. 33a06

h.+de 35b06

h.+i 24a12

h.+inde 39a13

ḥal' : (Ar.) Boşanma, bırakma,
atma.

h. 2a04

h.+ı velāyetle 6a04

ḥālā : (Ar.) Şimdi, henüz.

h. 40a04, 47a08

ḥalā : (Ar.) Boş.

h. 32b13

ḥalāş : (Ar.) Kurtulma, kurtuluş.

h. 9b08, 23a14, 23b10, 37a05

ḥalel : (Ar.) Bozukluk, eksiklik.

h. 27b03, 36a10, 36a15

ḥālet : (Ar.) Durum, nitelik.

h. 19a06, 30b15, 40a13

h.+dür.ki 55b02	h.+dan 34a06, 38b02, 38b08
h.+i nez' de 24a14	h.+ı 10a01, 31b07
h.+i nez' e 42a03	h.+ı ' âlem 2b15
hālī : (Ar.) Boş.	h.+ına 11a14
h. 17b13, 21a09, 40b13	h.+uñ 2b11, 6a02, 57a07,
hālik : (Ar.) Yaratıcı, yoktan var	57b03
eden, yaratıcı, Allah.	hall : (Ar.) Meselenin içinden
h. 1b03, 23a01	çıkma, çözüme.
h.+den 11a14	h. 7b01
h.+i ' âlem 9b15	halvet : (Ar.) Yalnız kalma,
h.+i bī-niyāzuñ 17a04	yalnızlığa çekilme.
h.+uñ 31b10	h. 34a04, 34a09, 38a15,
Ḥalīlu'l-lah : (Ar.) İbrahim	38b01, 39a12
aleyhisselam.	h.+i zikru'l-laha 9a05
h. 19a11	hamd : (Ar.) Allah'a olan şükran
Ḥalīlü'r-rahmān : (Ar.) İbrahim	duygularını dile getirme.
aleyhisselam.	h.+i bī-kerānınuñ 2a06
h. 19b10	h.+i nā-ma' dūd 1b02
halk : (Ar.) İnsanlar, insan	haml : (Ar.) Yük, yüklenme.
topluluğu.	h.+ine 22b04
h. 10a01	hāne : (Far.) Ev.
h.+a 22b11, 32a09, 57a01,	h.+yi dilden 21a08
57a02, 57a06	hār : (Far.) Diken.

h. 21a09	ḥarīk : (Ar.) Yangın, yanma, ateş.
ḥarām : (Ar.) Dince yasak edilmiş şey.	h. 3b08
h. 42b01	ḥarīm : (Ar.) Kutsal olan şeyler.
h.+dan 30b02	h.+i ğayret 5b04
ḥarāret : (Ar.) Sıcaklık.	ḥāşıl : (Ar.) Olan, çıkan, türeyen.
h. 42b02	h. 12a03, 15a08, 15b07,
h.+i şemsden 47b12	17a12, 18b09, 24b02, 24b14, 25a07,
ḥarc : (Ar.) Bir iş için kullanılan madde, sarf, gider.	25a11, 26b09, 27a13, 30a11, 30a12,
h. 24b13, 25a06	30a13, 32a07, 33a03, 36a01, 39a06,
ḥareket : (Ar.) Hareket.	39a11, 41a09, 41a14, 49a07, 53a11
h.+de 12a01	ḥaşm : (Ar.) Düşman, muhalif.
h.+e 36b07	h. 17b14
ḥarem : (Ar.) Saygı değer, kutsal yer.	ḥasret : (Ar.) Özleyiş, üzüntü.
h.+ine 5b04	h. 15a13, 24a02
ḥarf : (Ar.) Söz, lakırdı.	h.+dür 24b12
h. 7b03	h.+i 18b02
ḥāric : (Ar.) Dış, dışta, Hiç ilgisi olmayan.	h.+ine 25a13
h. 6b15	h.+le 25a03
h.+dür 56b01	ḥāşş : (Ar.) Muhterem, saygın olanlar, seçkinler.
	h.+da 4a08
	ḥāşşiyet : (Ar.) Kuvvet, etki.

h.+i 9a12, 45b11, 46a15, 54b09	h. 2a04
h.+i 'aşkuñdur 20a15	ḥatm : (Ar.) Erdirme, bitirme, Kuran-ı Kerim'i başından sonuna kadar okuma.
h.+i tecellî-yi zāt-ı Hakk 54b07	h. 40a04
ḥāşāk : (Far.) Çöp, süprüntü. h.+1 21a09	ḥaṭṭ-ı ğubārī : (Ar.) Bir yazı sitili. h. 47b14
ḥaṭar : (Ar.) Tehlike. h. 35b05	ḥaṭve : (Ar.) Adım. h. 3b12
Ḥātemü'l-enbiyā : (Ar.) Hz. Muhammed. h. 2b01	ḥavādiş : (Ar.) Haber, yeni söz. h. 41b05
ḥāṭıf : (Ar.) Göz kamaştırır. h. 43a12, 44b14	ḥavāle : (Ar.) Birine bırakma, ısmarlama. h. 18a03, 18a05, 31b15, 37a13
ḥāṭır : (Ar.) Zihin, fikir, gönül. h.+a 3b11 h.+dan 33a05, 41a14 h.+1 beşere 17b03 h.+ına 19a05	ḥavāss : (Ar.) Hasseler, duygular. h.+1 zāhir 38b10
ḥātif-i ğayb : (Ar.) Görünmeyen çağırıcı, seslenici. h.+dan 4b04	ḥavāṭır : (Ar.) Hatıralar, fikirler, düşünceler. h. 49a07 h.+a 14a13, 33a12, 33a13 h.+1 mā-sivā'u'l-lah 41a07
ḥaṭire-yi ḳuds : (Ar.) Cennet.	ḥavf : (Ar.) Korku, korkma.

h. 18b03, 22a14, 22a15,
54b12, 54b13, 55a01, 55a04

h.+ı 54b14

h.+ı ĩmān 24a05

ḥayāl : (Ar.) İnsanın kafasında
tasarlayıp, canlandırdığı şey.

h. 2b07, 42b04, 43b02,
43b12, 54a01

h.+den 43a08

h.+dür 40b02

h.+ine 14b09, 42a01

ḥayālāt : (Ar.) Hayaller, hülyalar.

h. 27b04

ḥayāt : (Ar.) Canlılık, hayat.

h.+ı 10a10

h.+ı bākī 30a08

h.+ında 42a04

ḥayr : (Ar.) Yararlı, hayırlı.

h. 6b02

h.+ı du'ā'8b05

h.+ile 4a09

ḥayrān : (Ar.) Şaşmış, şaşırmış,
hayran.

h. 7a13, 47b08, 51b04

ḥayy : (Ar.) Diri, canlı, Allah'ın
adlarındandır.

h. 2b09, 3b05

ḥazā'in : (Ar.) Hazine, cevherler.

h.+i esrāra 38a05

h.+i esrārı 58a03

ḥazıq : (Ar.) İşinin ehli, usta.

h. 36b05, 36b11

ḥazır : (Ar.) Bizzat bulunan,
meydanda, hazır.

h. 34a06

h.+lardur 5b14

ḥazīne : (Ar.) Hazine, cevher.

h.+yi cāndan 5a12

h.+yi esrārī 49a12

h.+yi qalb-i pür-

ḥuzūrlarından 6b04

Ḥazret : (Ar.) Saygı saymak üzere
büyüklere verilen unvan.

h. 12a12, 27a01, 27a07,
37b11, 37b12, 38a07, 49a02

h.+de 4b11, 5b06

h.+dürler 56b03	h.+i şeyh 37a06
h.+i Celle Şānuhu 6b06	h.+i ulūhiyyet 54a12
h.+i dīvāne-yi ezel 56b09	h.+i ulūhiyyetden 5b13
h.+i eḥadiyyete 30a05	h.+i Yūsufü'l-Şiddīk 9b01
h.+i eḥadiyyetüñ 12a02	h.+i zāt 1b03
h.+i emīrū'l-mü'minīn 33b05	h.+ine 1b04
h.+i feyyāz 4b03	h.+ine-kim 4a13
h.+i feyyāzdan 3b13	h.+leri 13b07, 14a03, 20b02, 25b14, 56a07
h.+i Hāḫḫ 6a02, 15a15, 35a11	h.+lerinden 24a11
h.+i Hāḫḫdan 56b06	h.+lerinüñ 5a09, 15a11, 19b11, 24a09
h.+i ḥālīk 23a01	h.+lerinüñdür 47a15
h.+i ins 2a04	h.+üme 18a08
h.+i 'İsā 31b13	heft : (Ar.) 7 sayısı.
h.+i 'izzet 45b12	h. 12a08
h.+i 'izzetde 14a10	hem : (Far.) Hem, hem de.
h.+i ḫuṭbü'l-'ārifīn 2a14	h. 2b10, 22a07, 31a02, 43a01, 47b04
h.+i lā-yezālden 5a01	hemān : (Far.) Hemen, çarçabuk, o anda.
h.+i Mūsā 19b05	
h.+i Resūlu'l-lah 34b09, 42a13, 52a14	
h.+i Resūlü Ekrem 9b13, 23a08, 25b10, 32a01	

h. 12a13, 13a15, 21a12,
24b10, 34b12, 38b13, 47a15, 47b15,
51b10

h.+ki 43b04

hem-ân-dem : (Far.) Hemen, çabucak
o anda.

h. 15a09, 19a10, 20b12,
26b09, 28b03

hep : Hep, her zaman.

h. 53b06

her : (Far.) Hep, bütün.

h. 3a11, 8a15, 8b03, 8b11,
11b13, 12a01, 12a04, 12a05, 12a09,
12a12, 13b05, 13b14, 14a08, 14a14,
14a14, 14a15, 14b01, 14b01, 14b02,
14b03, 14b04, 15b14, 16a03, 17a08,
21a06, 21b01, 23b05, 23b12, 24b13,
25a13, 26a12, 26a13, 29b04, 31a07,
32b14, 33b11, 34a05, 35a15, 35b11,
36a13, 38a10, 39b07, 39b08, 44a03,
44a15, 44a15, 44b03, 44b04, 45a06,
48a05, 49a12, 55a07, 55a11, 55a11,
55a11, 56a11

hergiz : (Far.) Asla, kesinlikle,
hiçbir zaman.

h. 2a11, 29b15, 58a06

hevā : (Ar.) Heves, istek,
hoşlanma, sevgi.

h.+sına 31a10

h.+yı hüviyyete 30a04

h.+yı keşrete 15a03

h.+yı nefesine 16a08

h.+yı nefsün 15b09

h.+yla 4a11

heves : (Ar.) İstek, gelip geçici
istek.

h. 4a11

heybet : (Ar.) Saygı uyandıran hal.

h.+de 51a05

h.+i 42a11

heyhāt : (Ar.) Yazık, ne yazık.

h. 29b11

hezārān : (Far.) Binler.

h. 2a08, 6a07, 17a11, 50b14,
55a08

hıfz : (Ar.) Saklama.

h. 18a08

hısm : (Far.) Kızgınlık, öfke.

- h. 17b06
- hicāb** : (Ar.) Utanma, sıkılma, perde.
- h. 6a02, 12a13, 18b09, 19a01, 19a02, 19a07, 24b01, 31a04, 39a02, 39a09, 42a05, 43a08, 53b11, 54b09, 54b15
- h.+a 43a13, 43b10
- h.+dan 40a07, 42b04
- h.+ı 16b08
- h.+ı ğaflet 19a08
- h.+ı izzeti 16b15
- h.+ın 31b12, 43b12
- h.+ına 38b11
- hicrān** : (Ar.) İç acısı, keder, ayrılık.
- h.+uñ 51a03
- hicret** : (Ar.) Memleketten memlekete göç.
- h.+de 3b09
- hiç** : (Far.) Yok denecek kadar az, az olan,
- h. 14a13, 14b05, 19a05, 22a15, 25a11, 32b12, 42a01, 51b09, 56b15
- hiçbir** : (Far.-T.) Hiçbir, herhangi bir.
- h. 30a01, 47a13
- hidāyet** : (Ar.) Hak yoluna, doğru yola kılavuzlanma.
- h.+de 3a12
- h.+i sermedi 51a02
- hidmet** : (Ar.) İş, hizmet, görev.
- h.+e 33b11
- hikāyet** : (Ar.) Anlatma.
- h. 11a14
- hikmet** : (Ar.) Sebep.
- h. 22a05, 32b11
- hilāf** : (Ar.) Yalan, zıt, tersine.
- h. 4a14
- h.+ını 30a15
- hil'at** : (Ar.) Eskiden padişah veya vezir tarafından takdir edilen, beğenilen kimseye giydirilen süslü elbise, kaftan.
- h.+i taşarruf 56a13
- h.+in 35a06
- himem** : (Ar.) Gayretler, çabalar.

h.+i 'āliyelerinden 6b01, 6b03	h.+i müsteṭāb-i ḥāzret 49a01
himmət : (Ar.) Gayret, emek, çalışma.	ḥizmet-kār : (Ar.-Far.) Hizmet eden kimse, hizmetçi.
h. 5a04, 5a10, 6b01, 6b05	ḥ. 17b01
h.+i şehīrin 20a10	ḥōd : (Far.) Kendi.
h.+in 45b15	ḥ. 37b04
ḥīn : (Ar.) An, zaman, sıra.	ḥū : (Ar.) Allah.
ḥ.+i muḡāyeretden 18a13	ḥ. 33a07
ḥ.+i nez' de 23b12, 24b03	ḥubb : (Ar.) Sevgi.
ḥ.+i nez' de-ki 23b03	ḥ.+i ḡayru'l-lah 54b10
ḥirmān : (Ar.) Mahrumluk, nasipsizlik.	Ḥudā : (Far.) Allah.
ḥ.+da 3b07	ḥ.+dan 28b03
ḥiss : (Ar.) Duyma kuvveti, duygu.	ḥ.+dandur 10b09
ḥ. 54a01	ḥudūd : (Ar.) Sınırlar, uçlar.
ḥiṭāb : (Ar.) Bir veya birden çok kimseye, ağızdan veya yazı ile sözyleme.	ḥ. 52b14
ḥ. 11a12, 31b13, 49a04	ḥūrān : (Far.) İri gözlü cennet kızları.
ḥ.+ı 20a03	ḥ. 44a02
ḥ.+i müsteṭāb 27b07	ḥ.+ı 17a15
	ḥūrşid : (Far.) Güneş.
	ḥ. 8a02, 50a11
	ḥurūş : (Far.) Coşma, şamata.

h. 20b14	hüner : (Far.) Marifet, ustalık.
huşûş : (Ar.) Yol, konu.	h. 2a08
h.+1 ' arz-ı emānetdeki 22a03	hüsn : (Ar.) Güzellik, iyilik.
huḫūr : (Ar.) Hatıra gelme, akla gelme.	h.+i 31b10
h. 14a14, 17b03, 19a05,	h.+i elfāz 8a15, 8b01
33a13	h.+i maḫlūk 31b09
h.+1 ğayru'l-lah 33a12	h.+ünden 31b08
huḫūt : (Ar.) Çizgiler, şekiller.	hüsrān : (Ar.) Zarar, ziyan, duyulan acı.
h.+1 muḫtelif 48b08	h. 24b15
huzūr : (Ar.) Huzur, bulunma.	h.+ın 21b13
h.+1 ' izzetinde 46a09	hüviyyet : (Ar.) Hakikat, asıl.
h.+ıma 17a14	h. 28a04, 55a05
h.+ında 34b07, 34b15	h.+de 41b03
hücūm : (Ar.) Saldırış, saldırma.	h.+e 30a04
h. 24a07, 42b05	h.+i 10a13
hüdā : (Ar.) Doğru yol gösterme.	h.+le 34a02
h. 3a07, 3a11	
hükūm : (Ar.) Hüküm, emir.	
h. 43a01, 56b02	
h.+i sübhānī 15a06	
h.+indedür 56a02	

I

ırak : Uzak.

1.+da 16b13

ıslāh : (Ar.) İyileştirme, düzeltme

1.+ı halka 57a06

‘**iyādet** : (Ar.) Hatır sorma, ziyaret etme.

‘1.+e 7a06

‘**ıyd** : (Ar.) Bayram.

‘1. 55a11

ıztırārī : (Ar.) Mecburi.

1. 23b09

1.+dür 23a11, 23b09

İ

‘**ibādet** : (Ar.) Allah’ın emirlerini yerine getirme.

‘i. 32a02, 45a01

‘i.+dür 38b01

‘i.+i Hakkā

‘i.+inde 58a05

‘i.+ine 25a05

‘**ibādetu'l-lah** : (Ar.) Allah’a kulluk etmek, itaat etmek.

‘i. 24b11

‘**ibādu'l-lah** : (Ar.) Allah kulları, insanlar.

‘i.+ü'l-kādir 3b02

‘**ibāret** : (Ar.) Bir şeyden meydana gelmiş, başkası.

‘i.+dür 22b08, 22b13, 30b02, 49a14, 52b07, 53a13, 55b10

‘i.+e 7b10

İbrāhīm : (Ar.) Hz. İbrahim.

b. 19a11, 19b03	i.-e 8b01, 20b04, 23b02,
‘ ibret : (Ar.) Kötü bir hadiseden alınan ders.	26a11, 32b11, 34a12, 34b12, 35a01, 35a07, 36b13, 37a10, 37a11, 38b09, 40a04, 40a09, 40b05, 41a06, 41a10, 46b12, 51a04, 53b03
‘i. 18a12, 32b11	
ibtidā : (Ar.) Başlangıç.	i.-ecek 24a11
i. 39a13, 47b04	i.-eler 6b05, 8b06, 18a13,
ibtidāsuz : (Ar.) Başlangıcı olmayan.	22a14
i. 53a03	i.-elerdi 22a08
icmāl : (Ar.) Kısaltma, özet.	i.-elüm 8a06, 8a09, 8a10,
i.+e 30b08	8a11, 12b01, 20a01, 26b06, 30b04, 44b14
ictināb : (Ar.) Sakınma, çekinme.	
i. 17b08, 27b13	i.-em 16a12, 16a12, 16a13,
iç : İç.	16b07, 16b09, 17a14, 17a15, 18a03, 18a08, 18a10
i.+lerinden 56a05	i.-emez 2b06, 33a08, 43b02,
i.+re 24b15	44a12, 47a03, 48a03
içün : İçin.	i.-emezdi 39a09, 48b14
i. 11b06, 12a15, 19b12,	i.-en 9a06, 17b07, 41b08
28a09, 28a09, 29a07, 29a07, 29a10,	
29a12, 35a07, 35a08, 43a08, 47a11,	i.-er 7b06, 8a01, 8a02, 16a11,
48a07, 48a08	20a06, 20a08, 26a01, 26b12, 27b12, 27b13, 27b15, 28a15, 28b10, 29a02, 31a02, 31a06, 32a09, 35b07, 37b05,
i.+dür 39b10, 40b14	39a04, 42b01, 42b02, 42b05, 43b09,
id- : Etmek.	

44b05, 45b15, 48b15, 49a01, 49a03,
50b09, 50b14

i.-er) 14a02

i.-erdiñüz 16a10

i.-erin 29b09, 29b10

i.-erken 50b15

i.-erler 15a14, 26a04, 29a06,
29a10, 29a15, 29b05

i.-ersin 16b12, 16b14

i.-esin 15b15, 17b05, 17b09,
17b11, 18a04, 18a06, 57b13

i.-eydi 6a07

i.-icek 43b10

i.-ince 6a01

i.-iñ 16a07

i.-meyeler 2a11

i.-üb 1b12, 3b15, 4a11, 4b02,
5a13, 6a06, 6b07, 7a07, 7b13, 7b15,
8a01, 10a14, 10b01, 11b06, 12b07,
12b09, 12b12, 13a01, 13b12, 14b14,
15a12, 15a14, 16a02, 16a09, 16b08,
18a07, 18b03, 19a01, 22a15, 23b14,
24a07, 24b13, 25a06, 26a10, 30a15,
31a09, 32b14, 33b07, 33b11, 33b14,

34a09, 34a15, 36a15, 37a05, 37b04,
38a03, 38b03, 40a08, 40b13, 42b09,
43a05, 43a05, 43b12, 47a03, 49a03,
51a02, 51b03, 52a04, 54b13, 58a03,
58a04

i.-üñ 16b01, 16b04

idhāl : (Ar.) Dahil etme.

i. 17a15, 18a09

idi : Ek fil.

i. 10a05, 10a05, 10a08,
10a09, 10a11, 11b11, 13a05, 14a15,
14b11, 14b12, 22a09, 39a08, 55a04

i.+ki 19b03

idici : Edici.

i.+lerüñ 48a10, 48a11, 48a13

idin- : Edinmek.

i.-di 16b03

idmān : (Ar.) Alışkanlık.

i.+la 41a08

idrāk : (Ar.) Anlama, anlayış.

i. 19a06, 43a09, 43b02,
47a03, 48a03, 48a06, 48a13

i.+dan 45b06

i.+i 48a13	i. 8a04
i.+inde 47a01, 48a14	ih̄tiyār : (Ar.) Seçme, seçilme.
ifnā : (Ar.) Yok, yok etme.	i. 15b15, 17b09, 33b11,
i. 40a10	34a10, 36a04, 39a12, 49b08
i.+dur 48b01	i.+ı 48a04
iġmāz : (Ar.) Göz yumma.	i.+ına 37b07
i.+ı ‘ayn 5b11	i.+ile 34a09
iġvā : (Ar.) Yoldan çıkarma.	i.+iyle 49b14
i.+yı şeytāna 16a08	ih̄tiyārī : (Ar.) Seçmeli.
i.+yı şeytānī 21a14	i. 23a11, 23a12
ihrāc : (Ar.) Çıkarma.	i.+dür 23b07 i. 8a04
i. 5a13, 16a02	ih̄yā : (Ar.) Diriltme canlandırma.
ihrāk : (Ar.) Yakma.	i.+yı ebediyye 23a15
i. 6a01, 13b12, 18a11, 40b12,	ikān : (Ar.) Sağlam bilme, biliş.
42b12	i. 3a05, 40b05, 44b06
i.+ından 18a12	ikbāl : (Ar.) Birine doğru dönme.
ihsān : (Ar.) Lütuf, iyilik.	i. 50b14
i. 44b06	ikdām : (Ar.) Gayretle çalışma.
ihtilāf : (Ar.) Anlaşmazlık,	i. 22a08
uyuşmazlık.	iken : İken, ...dığında, ...dığı
i. 26a15	zaman.
ihtirāz : (Ar.) Sakınma.	i. 16b12, 25a02, 25a03,
	32b02, 42a09

iki : İki sayısı (2).	i. 3b12, 5a09, 15a06, 22b09, 26b08, 27b07, 33a01, 34a13, 34b13, 48b10, 50a05, 51a14
i. 13b13, 17b13, 24b07, 24b14, 27a08, 32b07, 33a09, 33a14, 34a07, 40a02, 56a02	i.+den 11b13, 34a11
ikinci : İkinci.	i.+dür 21b10, 55b11
i. 30b12, 33b05	i.+yle 18b02
iktibās : (Ar.) Ödünç alma.	ilahīyye : (Ar.) Bkz. ilahi.
i. 12b07	i.+ye 23a02
iktidā' : (Ar.) Tabi olma, uyma.	i'lām : (Ar.) Bildirme.
i. 27a03	i. 1b08, 4a07, 16a14
iktizā' : (Ar.) Gerekme.	i. eyle- 1b08
i. 46a15	ile : İle, birlikte.
ikrām : (Ar.) Hürmet, saygı gösterme.	i. 1b08, 5b10, 8b06, 11b07, 11b12, 13b05, 14b07, 17a09, 17b12, 19a03, 20a15, 20b03, 21a02, 21a04, 23a15, 23b11, 24b08, 25a14, 31a13, 31b04, 31b05, 32a13, 32a14, 37a02, 38b15, 40a03, 40b08, 41b12, 43b01, 44a06, 45b13, 49b13, 50b01, 50b12, 50b15, 51b08, 51b08, 57b10
i.+la 17a14	ilerü : İleri.
il : Memleket, diyar.	i. 12a14
i.+den 55a03	ilhām : (Ar.) Gönüle, içe doğan şey.
ilā'l-lah : (Ar.) Yeter, kafi anlamında bir söz.	i. 33b14, 48b11, 49a01
i. 5a06	
ilah : (Ar.) Allah, yaratan.	
i. 2b15	
ilahī : (Ar.) Allah'a mensup, ilahi.	

i.+dan 4b13, 21b14	‘i.+i bāṭına 29b02
i.+ı ḳalb-i ilahī 48b10	īmān : (Ar.) İnanç, İslam dinini kabul etme.
‘ illiyyīn : (Ar.) Cennetin ve gökyüzünün en kutsal, en yüksek tabakası.	i. 3a04, 24a05, 24b03, 44b05, 54a09
‘i.+den 18b05	i.+dan 54b11
‘ ilm : (Ar.) Bilme, biliş.	i.+ları 36b04
‘i.+den 22b08	imdi : Şimdi, artık, ñ halde.
‘i.+dür 48b11	i. 3a03, 7b14, 8b09, 9a14, 9b12, 10a13, 12a10, 13a10, 13b02, 14a03, 20a01, 23a08, 25a01, 25b07, 28b04, 30b11, 31a11, 33a08, 33b10, 37b10, 38b01, 39a15, 39b09, 41a01, 41b09, 42a08, 42b13, 43a07, 45a10, 45b10, 46a06, 46a09, 46b15, 47b02, 48b04, 50a01, 50a04, 50b04, 51a13, 52a13, 52b04, 54a04, 54b07, 55a13, 55b02, 55b09, 56a15, 56b13, 57b04
‘i.+i 10a10	
‘i.+i ḳadīminde 10a04	
‘ ilm-i ledūn : (Ar.) Allahı’nın sırlarına ait manevi bilgi, gayb ilmi.	
‘i.+den 3b10, 7a07	
‘ ilme'l-yaḳīn : (Ar.) Şüphesiz, kesin bilgi.	
‘i. 55a14, 55b01, 55b05	
‘ ilmī : (Ar.) İlimle, bilgi ile ilgili.	imiş : Ek fiil.
‘i.+dür 47a04	i. 28b13
iltifāt : (Ar.) Yüzünü çevirip bakma, dikkat.	imkān : (Ar.) Olabilirlik.
i. 22b07	i.+dan 10a03, 10a07
‘ imāret : (Ar.) Umran, bayındırlık.	imkāniyyet : (Ar.) Bkz. imkan.
	i. 51b08

imtişāl : (Ar.) Boyun eğme, gerekeni yapma. i. 17b07	insān : (Ar.) İnsan, kişi. i. 11b12, 22a04, 22a15, 31a03, 40b02, 40b07, 42a02, 53b09
imtiyāz : (Ar.) Ayrıcalık. i. 54b12	i.+dan 18b06, 22a06 i.+ı kāmīl 13a08
in- : İnmek. i.-er 43b10	insānī : (Ar.) İnsana mensup. i. 8b15, 14a01
‘ināyet : (Ar.) Lütuf, gayret. ‘i.+e 15a01 ‘i.+i bī-‘illeti 3b06 ‘i.+i ezeli 20a02 ‘i.+üm 18a08	i.+ye 11b11 intihāsuz : (Ar.) Bitmeyen, tükenmeyen. i. 53a04
inkār : (Ar.) Gizleme. i. 27a06	intiḳāl : (Ar.) Nakil, göçme. i. 24b08
inḳurāz : (Ar.) Yok olma. i.+ı ‘āleme 57b02	ir- : Ermek. i. 27a11, 29a12. i.-di 20b10 i.-e 46b11 i.-ecek 20a03 i.-eler 29b06 i.-en 41b02, 46b14 i.-ecek 28b02 i.-ince 8a07
inḳıyād : (Ar.) Kendini teslim etme. i.+da 5b01	
inkisār : (Ar.) Kırılma, gücenme. i. 29a14	
ins : (Ar.) İnsan. i. 2a05	

i.-medin 14a15	i.-icek 40b11
i.-mişdür 14b09, 27b03, 36b01	i.-mez 21a15, 37b12
i.-üb 28b11	i.-se 27b09
irâdet : (Ar.) İrade, gönül isteği.	i.-ür 26b09
i. 10b04	i.-üb 6b01, 28a05, 28b01, 30a05, 34b14
i.+i gaybla 39a03	i.-ür 20a10, 26a02, 26a03, 27b07, 27b08, 28b01, 28b03, 35b06, 36a10, 48b13, 49a02, 52b01
i.+i Hâk 39a05	i.-ürdi 14b03
i' rāz : (Ar.) Yüz çevirme, sakinme.	i.-ürler 30a07, 57a06
i. 30b02	i.-ürsin 29b12
irfān : (Ar.) Bilme, anlama.	irişmek : Erişmek, ulaşmak.
i. 5a08, 19b01, 44b06, 51b03	i. 38a04
i.+a 8a07	irsāl : (Ar.) Gönderme, yollama.
i.+da 28a07	i. 1b08, 2a08, 15b06, 15b08, 17a14, 35a15, 39b13
irgür- : Ulaştırmak, eriştirmek.	i. kı1- 1b08
i.-ür 38a03	irşād : (Ar.) Doğru yolu gösterme, uyarma.
iriş- : Erişmek, ulaşmak.	i. 28a09, 35a08, 37b01, 38a11
i.-di 11b13	i.+1 ilahī 5a09
i.-e 15a06	
i.-emeyen 37b07	
i.-emez 28a12	

Īsā : (Ar.) Hz. İsa. i. 31b13	İsrāfīl : (Ar.) Dört büyük melekten, kıyamet kopacağına öttüreceği boru ile bildirecek olan melek. i. 55b12
Īṣāl : (Ar.) Ulaştırılma, vardırılma. i. 37a06	iste- : İstemek. i.-digūñ 16b14 i.-dügūñ 17a03 i.-rise 39b07 i.-ye 15a01
iṣbāt : (Ar.) Şahit ve delille doğruyu ortaya çıkarma. i. 40a06 i.+la 40a03	isti‘ānet : (Ar.) Yardım isteme. i. 5a03
iṣneyniyyet : (Ar.) İkilik, ikiden ibaret olma. i. 34b03	isti‘āze : (Ar.) Allah’a sığınma. i. 18a12
ise : İse (Ek-fiil). i. 24a13	istid‘ā : (Ar.) Yalvararak isteme. i. 5a01
İslām : (Ar.) Hz. Muhammed’in Allah tarafından tebliğine memur olduğu din, İslam dini. i. 3a04, 29a08	isti‘dād : (Ar.) Meyil, kabiliyet. i. 21a12, 33a03, 39a06
ism : (Ar.) İsim, ad. i.+i 10a09 i.+ine 8b12 i.+iyle 58a02	istifsār : (Ar.) Sorma. i. 16b13
	istiġfār : (Ar.) Allah’tan günahlarının bağışlanmasını isteme. i. 58a04
	istiġnā : (Ar.) İhtiyaçsızlık.

i.+i tām̄mī 13b08	iş : Hal, durum, vaziyet.
istiğrāk : (Ar.) Kendinden geçip dünyayı unutma, dalma.	i. 25a14
i.+i 23b08	iş‘ār : (Ar.) Yazı ile bildirme.
istikāmet : (Ar.) Allah’a kullukta bulunma.	i. 30b08
i.+de 5b01	işāret : (Ar.) Gösterme, iz.
istikbāl : (Ar.) Karşılama.	i. 8a02
i. 26a01, 28b10, 57b13	i.+dür 18a02, 35b11, 44b01
istikrāh : (Ar.) Tiksinme.	i.+i celī-yi ‘ālī 51b05
i. 23b14	i.+i dilpezīr 51a15
istimā‘ : (Ar.) Dinleme, kulak verme.	işid- : İşitmek.
i. 12a03	i.-esin 40b08
isti‘māl : (Ar.) Kullanma.	i.-icek 18b01
i. 27b02	işit- : İşitmek.
istimdād : (Ar.) Meded, yardım isteme.	i.-medi 17b03
i. 5a04	işle- : İşlemek.
‘iṣyān : (Ar.) İtaatsizlik, emre boyun eğmeme.	i.-medin 14b03
‘i. 54a08	işrāk : (Ar.) Doğma, ışıklandırma.
‘i.+da 3b07	i. 40b13
‘i.+umı 6b06	‘iṣret : (Ar.) İçki, İçki içme.
	‘i. 17b04, 25a11
	it- : Etmek.

i. 9a05, 15a01, 35a14, 35b09, 35b12, 38a15, 39a12, 41a14, 42b08	i.-mesinüñ 9a03, 23a07
i.-di 22a11, 22a11, 22b01, 22b04, 22b04	i.-meye 22a15
i.-diler 13a08	i.-meyem 17b06
i.-dügüñ 18a09	i.-meyesin 17b09
i.-dügi 12b11, 39a01, 42b14, 43a06, 43a09, 48a06	i.-meyüb 22b11, 47b10
i.-dügüñ 48a09	i.-mez 19a06, 41b03, 56b02
i.-dükçe 6a12	i.-mezden 10a01
i.-dükçe 43b09	i.-mezdi 14a14, 42a08
i.-dükde 32b03	i.-mezler 49a13
i.-düm 4a01, 5a03, 17a09, 17a10	i.-mişler 4a06
i.-ki 21b11	i.-mişlerdür 4a07
i.-kim 42a08	i.-se 22b11, 37b10
i.-me 27a08	i.-señ 21a04
i.-meden 30b01	i' tıkad : (Ar.) Bağlanma, inanma.
i.-medi 17b03, 22a04	i.+larına 36a15
i.-medin 14b03, 14b04	ittibā' : (Ar.) Tabi olma, uyma.
i.-mege 15a05, 21a12, 39a06, 41a08	i. 17b07
i.-mekden 30b02	ittişāf : (Ar.) Muttasıf olma, vasıflanma.
	i.+dan 45b06
	ittişālsüz : (Ar.) Dokunmasız, bitişmesiz.

- i. 53a07 ‘i.+i 16b15
- izāfāt** : (Ar.) İzafetler, dünya ile
olan bağlar, ilgiler. ‘i.+i dünyā 25a10
- i. 52a06 ‘i.+inde 46a09
- i‘zāz** : Saygı gösterme.
- i.+ı ikrāmla 17a14
- izdivāc** : (Ar.) Birbirine eş olma.
- i.+ından 18b09
- izdiyād** : (Ar.) Artma, çoğalma.
- i. 12a05
- izhār** : (Ar.) Ortaya çıkarma,
gösterme.
- i. 10b01, 11b05
- i.+ı kudret 10b05
- izmihlāl** : (Ar.) Yok olma.
- i.+i vücūd-ı beşeriyetden
49a15
- ‘izz** : (Ar.) Değer, yücelik.
- ‘i. 50b15
- ‘izzet** : (Ar.) Değer, yücelik, saygı.
- ‘i. 4b07, 45b12, 58a08
- ‘i.+de 14a10, 17b05, 18a14,
18b07, 58a08

K

Ka'be : (Ar.) Müslümanların hacı olmak üzere belli zamanda gidip ziyaret ettikleri yer.

k.+yi ehl-i taḥkīk 3a05

k.+yi ḥaḳīkatde 4a03

Ḳābe Ḳavseyni Ev Ednā : (Ar.) "İki yay arası kadar, yahut daha yakın" anlamında bir ayet.

ḳ. 3a07

ḳābil : (Ar.) Kabul, olabilir.

ḳ. 3a03

ḳ.+dür 12b06

ḳādir : (Ar.) Kudret, güç sahibi.

ḳ. 33a14, 37b09, 41a08, 41a10, 49b15

Ḳāf : (Ar.) Masallarda, zümrüd-i anka kuşunun yaşadığı rivayet olunan dağ.

ḳ.+a 7b02

ḳabīḥ : (Ar.) Çirkin, yakışsız, fena.

ḳ. 24a07, 25a14

ḳ.+inden 23b14

ḳabr : (Ar.) Mezar.

ḳ. 44a04, 48b09

ḳabūl : (Ar.) Rız olma, alma.

ḳ. 4b12, 19b02, 20b13, 21a12, 22a04, 22a05, 22a13, 22a15, 22b04, 39a06

ḳ.+e 33a03

ḳ.+i Ḥaḳḳı 27a07

ḳabz : (Ar.) Azrail tarafından ruhun teslim alınması, ölme.

ḳ. 23b03, 35b07, 35b09

ḳaçan : Ne zaman.

ḳ. 21a06, 25b13, 42a14, 49b03

ḳ.-kim 21a03, 51b13

ḳadem : (Ar.) Adım, ayak.

ḳ. 28a06, 34b01, 42b08, 48b03

ḳadīm : (Ar.) Eski, başlangıcı olmayan, öteden beri var olan.

ḳ. 2b09, 3b05, 10a08, 41b04

ḳ.+i 32b05

ḳ.+idür 20b01

ḳ.+inde 1b09, 9b03, 10a04,
28b13, 32a11, 39a15, 43a02, 46a06

ḳadīmī : (Ar.) Öteden beri var olan, daimi.

ḳ. 45b01

ḳadr : (Ar.) Değer, derece.

ḳ. 55a11

ḳ.+in 25a05

ḳadr : (Ar.) Meziyet, derece.

ḳ. ü't-ḳāḳa :

ḳ. 3b15

ḳahr : (Ar.) Üstün gelerek mahvetme.

ḳ. 30b01, 51b14

ḳ.+ı 24a09, 42a11, 47a12

ḳ.+ı 'āleminden 46a11, 46a13

ḳ.+ı nefis 29a10

ḳā'im : (Ar.) Ayakta durma, bulunma.

ḳ. 47a14

kā'ināt : (Ar.) Var olan şeylerin hepsi, dünya.

k. 33b01, 33b12, 53b05

k.+da 7b07

k.+ı 6a01

ḳal- : Kalmak, durmak.

ḳ.-a 35a12

ḳ.-dı 21a02

ḳ.-maya 46b10, 49a14,
53b14, 54a01

ḳ.-maz 7b05, 32b04, 51a13,
53a15

ḳ.-sa 47a10

ḳ.-ub 2a12, 4a08, 11a10,
36a14, 57a01

ḳ.-ur 24a09, 34a03, 36b09,
38b14, 46b04, 54a04, 54a05, 54a06,
54a07, 54a08, 54a08, 54a09, 54a10

ḳalb : (Ar.) Yürek, gönül.

ķ. 24a15, 28a03, 31b04,
33a12, 40b13, 40b15, 41b13, 43b06,
44b07, 45a02

ķ.+de 22a02, 38b07, 47b13

ķ.+den 5a12, 40a11

ķ.+dür 33b09

ķ.+e 21a07, 29b01, 33a12,
40a10, 40b11, 42b04

ķ.+i 13b13, 31b02, 31b11,
32a14, 33a02, 47b13, 55b11

ķ.+i ilahî 48b10

ķ.+i maħzûna 6b03

ķ.+i Mûsâya 21b15

ķ.+i pür-ħuzûrlarından 6b04

ķ.+inde 36b08, 38b14, 41a06

ķ.+ine 34a01, 37b14, 41a13

ķ.+kim 32a15

ķ.+leri 19b11

ķalbî : (Ar.) Kalbe mensup, kalble
ilgili.

ķ. 34a10

ķ.+dür 32b08, 34a08

ķ.+dür-ki 32b12, 33b05

ķaldur- : Kaldırmak.

ķ.-mayub 48b05

ķ.-ub 4b01

ķale : Kale.

ķ.+yi Ķāfa 7b02

ķalem : (Ar.) Kalem.

ķ. 46b03, 51a10, 54a06

ķālîb : (Ar.) Vücut, beden, gövde.

ķ.+uñ 18b08

ķalîl : (Ar.) Az, çok olmayan.

ķ. 3a01

ķamer : (Ar.) Ay.

ķ. 12b04, 12b08, 12b10,
12b11, 19b02, 43a15, 47b10

ķ.+e 19a13

ķ.+i bî-noķşāna 13a06

ķ.+i şubħ-ı ebed 13a02

ķamerî : (Ar.) Ay'ñ mensup, ay ile
ilgili.

ķ.+de(n) 13a05

ķāmil : (Ar.) Kemale ermiş, olgun,
geniş bilgili.

k. 3a02, 13a08, 28b08,
34b07, 34b13, 35b04, 35b10, 36b05,
37b08, 37b08, 38a08, 38a09, 40a05,
49b13, 51b04, 53b10, 56a08

k.+de 28a15, 34b05

k.+den 27b12

k.+den.ki 55b10

k.+dür 34b09

k.+ler 4a02, 51b02

k.+ler-kim 5a15

k.+ũñ 34b15, 38a11

kāmilān : (Ar. Far.) Kamiller, kamil
olanlar.

k. 53b10

ķamu : Bütün, hep.

ķ. 8b02, 8b03

ķan : Kan.

ķ. 16a11

ķandan : Nereden.

ķ. 48b14

ķankı : Hangi.

ķ. 21a13, 23b11, 35b05,
35b11, 35b13, 36a05

ķānūn : (Ar.) Her türlü nizam, kaide,
kural.

ķ. 37b01

ķ.+ı şerī^c at 26a05, 28a14,
34b14

ķ.+ın 56a11

ķapu : Kapı.

ķ. 49a11

ķ.+sına 4b07

ķ.+sını 33b03

ķār : (Far.) İş güç, iş.

k. 30b11

k.+i düşvār 14a14

k.+uñda 15b14

ķara : Kara.

ķ. 47a08

ķ.+dur 47a08

ķarār : (Ar.) Durma, sonuca
bağlama, karar.

ķ. 11b04, 14a10, 17a02,
17b05, 20a09, 21a01, 54b10

ķarīb : (Ar.) Yakın, yakın olan.

ķ.+de 34a15, 37b11

ķasāvet : (Ar.) Keder, gam, tasa.	ķ.+dan 44a06
ķ.+i ķalbi 31b11	
ķasem : (Ar.) Yemin, and.	ķ. 2a10, 2b14, 2b14, 7a11,
ķ. 15b01	7b13, 7b15, 26b13
ķāşır : (Ar.) Kısa, az.	ķ.+dür 41b03
ķ.+dur 47a02, 48a14	ķ.+nüñ 7a12
ķāsırlıĝ : (Ar.) Kısalık, azlık.	ķattı : (Ar.) En boy, boyut.
ķ.+uñ 58a05	ķ.+dan 45b04
ķāşif : (Ar.) Keşfeden, meydana çıkaran.	ķav : Kav mantarlarından kurutularak elde edilen, çabuk tutuşan, süngerimsi madde.
ķ.+i envār-ı melekūt 6a09	ķ. 20b10
ķat : Kat, huzur.	ķavî : (Ar.) Kuvvetli, sağlam.
ķ.+ında 38b02, 40b01	ķ. 28a11
ķat- : Katmak, dahil etmek.	ķayd : (Ar.) Kayıt, bağlanma.
ķ.-arlar 57a09	ķ.+ından 23a13
ķatʿ : (Ar.) Halletme, sona erdirme, bitirme.	ķayyūm : (Ar.) Allah (Asli sıfatlardan kıyam binefsihi sıfatı dolayısıyla).
ķ. 20a08, 23b02, 26a10, 34a15, 54a15	ķ. 3b05
ķ.+ı mesāfet 36b10	ķaza' : (Ar.) Yazgı, kader.
ķ.+ı menzil 2a11	ķ.+i taḥayyürde 2a12
ķ.+ı tarīķ 27a05	ķeffe : (Ar.) Terazi gözü.
ķatrān : (Ar.) Katran.	

- k.+yi mizāna 40a14
- kehl** : (Ar.) Göze sürme çekme.
- k.+i hicāb 6a02
- kelām** : (Ar.) Söz, lakırdı, Kuran-ı Kerim.
- k. 7a07, 37a07, 50b12, 55a12
- k.+a 12a14, 32b14
- k.+dan 19a15
- k.+dur 30b11
- k.+ı 40b08
- k.+ı ene'l-Ḥakk 36a04
- k.+ı Ḳadīminde 1b09, 9b03, 28b13, 32a11, 39a15, 43a02, 46a06
- k.+ı lā-yezāliden 11b08
- k.+ı mā-lā-ya' nī 33a11
- k.+ı mā-lā-ya' nīden 38b13
- k.+ı, nā-şāyeste 6a07
- k.+ınuñ 19b14
- k.+la 30b05
- kelimāt** : (Ar.) Kelimeler, sözler.
- k. 27b02, 33a06
- kelime-yi tevḥīd** : (Ar.) ''La ilahe illallah Muhammedün resulullah'' sözü.
- k. 21a07, 39b10, 39b12, 41b12
- kem** : (Far.) Eksik.
- k. 46a09
- kemāl** : (Ar.) Yetkinlik, tamlık, mükemmellik.
- k. 8a13, 15b05, 28a08, 28b01, 35a07
- k.+e 28a05, 28b02
- k.+i dereceden 49a07
- k.+i kereminden 8b04
- k.+i luṭf 6b02
- k.+i muḥabbetüñ 16a04
- kenār** : (Far.) Kıyısı, uç.
- k. 52b14
- k.+a 44b11
- kendi** : Kendi.
- k. 49b14
- kendü** : Kendi.

k. 4a03, 12a04, 54a02, 54a02, 57b14	keşif : (Ar.) Sık, yoğun. k.+dür 18b15
k.+den 12a12, 46b12, 46b13, 48a04, 49a08, 58a07	keşir : (Ar.) Çok olan, bol. k. 3a01
k.+lerin 30a02	k.+i hayr-ı du'â'8b05
k.+lügenle 49a09	keşret : (Ar.) Çokluk, bolluk. k. 10a11, 34a05
k.+ni 48a02	k.+de 10a15
k.+nüñ 33b13	k.+e 15a03
k.+ye 9b02	k.+i ta'âm 31b11
k.+yi 20b04, 58a06	kesb : (Ar.) Kazanma, edinme. k. 12b09, 12b12, 13a08, 29a06, 39a04
kerem : (Ar.) Cömertlik. k.+inden 8b04	k.+i kemâl 15b05
kerim : (Ar.) Cömert, kerem sahibi, ulu, büyük. k. 29a03	kesil- : Kesilmek. k.-üb 18b12
k.+inde 1b09, 14a04, 50a02, 52b05, 53a05	kesr : (Ar.) Kırılma. k.+i rüsüm 46a14
kerre : (Ar.) Defa, kez. k. 6a07, 33b08, 36a07	keşf : (Ar.) Ortaya çıkarma, Allah tarafından ilham olunma. k. 6b08, 8a11, 12a10, 13a12, 19a09, 19b09, 27b04, 27b14, 33a01,
keşâfet : (Ar.) Sıklık, yoğunluk. k. 18b14	
k.+den 14a12	
k.+i 'anâşırı 31a05	

33b12, 39a01, 42a06, 43b15, 44a10,	ķ. 44a02
49a12, 54b11, 58a03	ķ.+da 5b07
k.+e 28b09	ķible : (Ar.) Namaza başlarken
k.+i envār-ı cebbār 33b09	yönelinen taraf, Mekke tarafı.
k.+i mūsā-vār 12a10	ķ.+ye 40a02
ķetm-i ‘adem : (Ar.) Allah’ın ruh ve	ķ.+yi erbāb-ı ĩķān 3a05
cisim alemlerini yaratmayı istediği	ķıl- : Kılmak, yapmak, etmek.
zaman bütün mahlukların ilki olan	ķ.-a 6b08, 8b08, 9b10, 10a15,
cevher-i ahzar’ın çıktığı yer.	10b13, 11b06, 18b01, 30b14, 31a05,
k.+den 17a04	32b01, 34a04, 34b04, 36b12, 37a01,
ķevākib : (Ar.) Yıldızlar.	37a06, 37a13, 37b01, 38a01, 40a05,
k. 19b02, 46b05	40a10, 40a12, 40b03, 49b03, 51a03,
ķevķeb : (Ar.) Yıldız.	51a08, 57b15
k. 45a02	ķ.-alum 8a12
k.+e 19b12	ķ.-am 17a15, 17b01, 18a03,
k.+inde 19b04	18a05, 18a10
ķevn : (Ar.) Var olma, varlık.	ķ.-an 4a03, 4b09, 34a14
k. 2b14, 11a06, 17a06,	ķ.-dı 3b11, 10a02, 10b15,
20a07, 50a14, 50b01, 53a14	11a05, 11a14, 11b04, 13a01, 16a15,
ķevneyn : (Ar.) Cismani ve Ruhani	19b12, 22a05, 22b05, 31b15, 33b02,
alem, dünya ve ahiret.	33b04
k.+e 29b15	ķ.-dı-ki 10b04
ķıbāb : (Ar.) Kubbeler.	ķ.-dılar 14a10, 20b13, 22a10,
	33b08

ķ.-duğı 56a03	ķ.-ub 1b08, 3b10, 4a01, 4b15,
ķ.-duķça 6a13	5a10, 5b12, 5b15, 9b09, 11a13,
ķ.-duķda 32b05	11b09, 11b14, 15a04, 15b01, 16a06,
ķ.-dum 4b02, 4b03, 5a02	16a13, 16b02, 16b09, 17a03, 17b12,
ķ.-madı 22b07, 24b14	19b06, 20a06, 20b09, 20b13, 20b14,
ķ.-malıdırlar 37a09	21a01, 24a15, 25a03, 27a11, 30a03,
ķ.-mamışdur 6a05, 19a08	31b14, 32a09, 35a04, 37a14, 37b14,
ķ.-maya 22a13, 35a13	48a04, 48b06, 51b15, 52a08, 57b09,
ķ.-mayalar 6b03	57b10, 58a02
ķ.-mayasın 15b13, 17b08	ķ.-ur 9b03, 20a12, 21a09,
ķ.-mayınca 41a09	21a11, 28b09, 31b03, 33a03, 33a05,
ķ.-mayub 2a12, 17a02, 20a09	34a01, 34a03, 35b13, 35b15, 42b06,
ķ.-maz 19a05, 36b11, 54b10	44a09, 45b08, 45b12, 46a14, 46a15,
ķ.-mazlar 30a01, 54b14	50a07, 52a15, 54a11
ķ.-mış 20a13, 24b03, 36a08	ķ.-urđı 14a11
ķ.-mışdı 15a08, 19b05	ķ.-urlar 15a15, 24b08, 56a10
ķ.-mışdur 6a04, 30b09, 41a13	ķ.-ursa 27a14
ķ.-mışlardur 19a10	ķıldur- : Kıldırmak, yaptırmak,
ķ.-mışsın 29b11	ettirmek.
ķ.-sa 31a08, 32a03, 32b15,	ķ.-a 37a15
33b12, 46b02, 52a05	ķ.-urlar 56a10, 56a14
ķ.-sam 15b10	ķillet : (Ar.) Az, azlık.
	ķ.+i kelāma 32b14
	ķ.+i kelāmdur 30b11
	ķ.+i şa' āma 31a07

kıılma : Kılma, yapma, etme.

ķ. 58a06

ķ.+dan 38b04

ķ.+sını 25a15

ķ.+sınıñ 45b10, 54b08

kıılmağ : Kılma, yapma, etme.

ķ.+ile 18a14

kıılmaķ : Kılma, yapma, etme.

ķ.+dan 27b03

ķ.+dur 34a10

kıılma- : Kılmamak, yapmamak, etmemek.

ķ. 33a13

ķ.+dur 22b14

kıılıvir- : Kılııvermek, kıılmak.

ķ.-e 23a03

ķırķ : 40 sayısı.

ķ. 57a04

ķırmızı : Kırmızı.

ķ. 44a14, 45a05

ķıyāmet : (Ar.) Dünyanın sonu, bütün ölülerin dirilerek mahşerde toplanacakları zaman.

ķ.+de 27a09

ķıyās : (Ar.) Karşılaştırma, örnekseme.

ķ. 19b13, 45a08

ķızdur- : Kızdırmak, ateşlendirmek.

ķ.-dılar 47a06

ķızıl : Parlak kırmızı renk, kızıl.

ķ. 47a06

ķibār : (Ar.) Büyükler, ulular.

k. 29a11

ķim : Ki bağlacı.

k. 2b14

ķim : Kim zamiri : 8b03, 13b05

k. 8b03, 13b05

k.+dür 7a07

k.+ķi 22a10, 22b09, 24b13, 31a07, 32a03, 32b14, 33b11

k.+üñ.ķim 9b05

k.+üñle 13b03

ķimesne : Kimse.

k. 37b09, 57a04, 57a09, 57a11, 57a12, 57b02

k.+leri 57a08

kimi : Bazı, kimi. k.+n 57a03, 57a03	k. 6b11
kimse : Kimse. k. 10a02, 10a07, 56b14, 57a15 k.+dür.ki 34b13 k.+ye 13b10, 27a09	kon- : Konmak, bir yere inmek. k.-ar 20a11 konıl- : Konulmak, bırakılmak. k.-mişdur 21b05 k.-sa 40a14 korğu : Korku. k.+sından 42a15 koşıl- : Koşulmak. k.-mişdur 20b02 koy- : Koymak, bırakmak. k.-ar 13b04 k.-ub 4b14, 5a14 köşe : (Far.) Köşe. k.+sinde 57a13 kıddise : (Ar.) "Mübarek olsun" anlamına gelen ve ermişler hakkında kullanılan bir dua. k. 26b01 kıddret : (Ar.) Kuvvet, güç. k. 1b07, 10b05, 11b07, 32b11 k.+i 2b12
kimyâ : (Ar.) Kimya. k.+yı nazarlarına 6a15	
kişi : İnsan, kimse, şahıs. k. 3b02, 13b02 k.+ye 49a12	
kişver : (Far.) İklim, memleket. k.+i leṭāfetde 14a09	
kitāb : (Ar.) Kitap. k. 8b09 k.+a 8b04 k.+ı şerīfe 6a08 k.+lar 19b15 k.+lardan 30b04	
kiyāset : (Ar.) Uyanıklılık, anlayışlılık.	

ķ.+inden 7b03	ķ.+1 Kerim̄ 29a03
ķ.+ini 10b01	ķ.+1 Keriminde 1b09, 14a03,
ķ.+ümle 16b06	52b05, 53a05
ķuds : (Ar.) Temizlik, mübareklik.	ķurb : (Ar.) Yakın olma, yakınlık.
ķ. 2a04	ķ.+da 5b05, 5b05
ķ.+i meleküt 2a02	ķ.+1 ceberüt 2a02
ķudsī : (Ar.) Mübarek, kutsal.	ķ.+1 ġārda 33b06
ķ.+sinde 20b04	ķ.+1 Hakkda 15a07
ķul : Allah'a göre insan, abd.	ķ.+1 hāzret-i izzetde 14a09
ķ. 31a13	ķ.+1 izzetde 18a14, 18b07,
ķ.+a 40a04	58a08
ķ.+ını 3b09	ķ.+1 Rabbü'l-āleminden
ķ.+larıma 35a14	14b14
ķ.+uma 16a07	ķ.+ına 37b11
ķ.+uñ 42a14	ķüsü'l-vecel : (Far. Ar.) Ürpertici ses.
ķulak : Kulak organı.	k. 15a05
ķ.+lar 17b02	ķuṭb : (Ar.) Bir tarikatin ulusu,
ķ.+larına 20b09	büyüğü.
ķulüb : (Ar.) Kalpler, gönüller.	ķ. 56a12, 56b01
ķ.+a 5a14	ķ.+dan 55b10, 56b01
ķur'an : (Ar.) Kuran-ı Kerim.	ķ.+1 ălem 9a13, 55b07,
ķ.+1 ăziminde 50a02	55b09, 56a04,
	ķ.+1 ălemden 56a03

- ķ.+1   lemd r 57a10
- ķuŗb 'l-  arif n** : (Ar.) Ariflerin,
alimlerin ulusu, b y g .
- ķ. 2a14, 56a06
- ķuvvet** : (Ar.) Sağlamlık, kudret.
- ķ. 27a14
- ķ.+de 37b06, 37b07, 43b08
- ķ.+i r h niyyet 22a07
- ķ.+iyle 28b09, 28b11, 37a04
- ķud r t** : (Ar.) Sıkıntılar,  z nt ler.
- ķ.+1 m -siv dan 40b15
- ķud ret** : (Ar.) Bulanıklık.
- ķ.+den 39a05
- ķ.+i zeng r-i ķalb 41b13
- ķ fr** : (Ar.)  mansızlık,  slam
dinine uymayan davranışlarda
bulunma.
- ķ. 54a08, 54b11
- ķ l** : K l.
- ķ. 21b03
- ķ ll ** : (Ar.) B t n, tamamı.
- ķ. 7a15, 48a13, 49b04
- ķ lliyyen** : (Ar.) B sb t n,
tamamıyla.
- ķ. 7b11, 23b07, 40a14,
53b11, 54a15
- ķ mmel** : (Ar.) Kamiller.
- ķ.+i muķarreb n 56b02
- ķ nh** : (Ar.) Bir Şeyin aslı, hakikati.
- ķ.+inde 2b05
- ķ.+ yle 13a11
- ķ rs ** : (Ar.) Taht, makam.
- ķ. 46b02, 51a10, 53b13,
54a05
- ķ ř f t** : (Ar.) Keşif, keşifler.
- ķ.+1 ilah  3b12
- ķ.+larında 4a04
- ķ t b** : (Ar.) Kitaplar.
- ķ.+i sem viyye 39b09

L

lā-cerem : (Ar.) Şüphesiz, elbette.

1. 19a06, 22b01, 31b01

lāceverdī : (Far.) Lacivert renkte olan.

1. 44a14

lafz : (Ar.) Söz.

1.+1 40b02

lāhūt : (Ar.) Uluhiyet alemi.

1. 2a03

1.+a 30a07

1.+dan 27b15

1.+dur.ki 6a11

lāmiʿ : (Ar.) Parlak, parlayan.

1. 8a08, 28a01, 44a15, 48b10

laṭīf : (Ar.) Hoş, güzel.

1. 50a10, 50b04

1.+dür 18b15

lā-yezāl : (Ar.) Zevalsiz, bitimsiz.

1. 12a08, 15a07, 53b15,

57b12

lāyık : (Ar.) Yakışan, yaraşır.

1. 38a05

lāzım : (Ar) Gerek, gerekli.

1. 27a08, 35b09

1.+dur 39a13

1.+dur.ki 37a09

lehümā : (Ar.) Birinden yana olan, birinin tarafını tutan.

1. 3b03

lemeʿ ān : (Ar.) Parlama, parıldama.

1. 43a14, 44b15

lem-yezal : (Ar.) Zeval bulmaz, baki, kalıcı.

1.- 18b12

lerze : (Far.) Titreme, titireyiş.

1. 42a12, 48a02

leṭāfet : (Ar.) Hoşluk, güzellik.

1. 18b13

1.+de 14a09, 14b11, 45a15

1.+e 31a06

	l.+inde 50b08		l. 33a15
levḥ	: (Ar.) Üzerine resim, yazı gibi şeyler yazılabilen nesne.	luṭf	: (Ar.) Hoşluk, güzellik.
	l. 46b03, 47b14, 51a10, 54a05		l. 6b02
	l.+ine 37a08		l.+ı 47a12, 52a03
leyle-yi mi' rāc	: (Ar.) Hz. Muhammed'in göğe çıktığı gece.		l.+ların 6a04
	l.+da 35a10		l.+undan 50a08
leẓā'iz	: (Ar.) Tatlı şeyler, zevk alınacak şeyler.		l.+unuñ 50a07
	l. 14b07, 40a14, 40a15		
lezzet	: (Ar) Tat, çeşni.		
	l. 40a13		
	l.+e 40a15		
	l.+inden 55a10		
	l.+ümüz 40b01		
lisān	: (Ar.) Konuşulan dil, dil.		
	l. 8a12, 33a09, 33a10, 33b08		
	l.+ı 1b06, 1b08, 4a08, 6a09, 8b12, 11a13, 11b06, 33a06, 40b07		
lisānī	: (Ar.) Lisana, dile ait, dille ilgili.		

M

mā' : (Ar.) Su.

m.+i müncemid 47b11

m.+i şāfī 50b05

ma'ād : (Ar.) Dönülen yer, dönüş.

m.+ina 26a12

ma' a-hazā : (Ar.) Bununla beraber.

m. 19b07

ma' ānī : (Ar.) Manalar.

m.+yi envār 43b06

ma' ārif : (Ar.) Bilgi, marifetler.

m.+i a' lā 32a08

m.+i envāra 38a06

m.+i ilahī 34a12

ma' būd : (Ar.) İbadet olunan, Allah.

m. 1b03

ma' den : (Ar.) Maden.

m.+ü'l-'irfān 2a14

m.+ü'l-yaqīn 5a07

ma' dūm : (Ar.) Yok olan, mevcut olmayan.

m.+dur 7a02, 51b09

mā-fihā : (Ar.) Öteki dünya, ahiret.

m. 11a03, 21b01, 55a07

mağāra : (Ar.) Mağara, in.

m.+dan 19a12

mağfūr : (Ar.) Allah tarafından günahları affedilmiş kimse, yargılanmış.

m.+unda 6b07

mağlūb : (Ar.) Yenilen, yenilmiş kimse.

m. 18b13

mağrib : (Ar.) Garb, batı memleketleri.

m.+i 'ademde 13a04

mağrūr : (Ar.) Gururlu, büyüklük taslayan.

m. 36b02

māh : (Far.) Ay.

m. 9b02

m.+ı seyyāre 43a04

maḥall : (Ar.) Yer, mekan, mevki.	m. 36b14
m. 40b14	m.+ler-ki 5b02
m.+de 12a15, 21b15, 26b04, 37a07, 51a15	maḥkī : (Ar.) Hikaye olunmuş, anlatılmış.
m.+i ‘aḳabede 36a13	m.+sidür 48a15
m.+i muḥāṭara 37b02	maḥlūk : (Ar.) Yaratılmış.
m.+i varṭadan 37a14	m. 31b09, 32b02
m.+i varṭalar 36a08	maḥlūkāt : (Ar.) Yaratılanlar, canlılar.
m.+inden 22b13	m. 11a04
maḥbūb : (Ar.) Sevilen, sevgili.	m.+ına 10b01
m.+ı ezelīden 15a08	maḥlūt : (Ar.) Karıştırılmış, katılmış, karışık.
m.+ı ḥaḳīḳī 26b10	m. 5b11
m.+ı ḥaḳīḳīye 20a08	maḥrūm : (Ar.) Bahtsız, nasipsiz.
m.+ı ḥazret 26b15, 38a07	m. 4b08
maḥcūb : (Ar.) Utanan.	maḥsūsāt : (Ar.) Gözle görülür şeyler.
m. 15a09, 15b03, 38b05	m. 38b07, 38b12
maḥfī : (Ar.) Gizli, saklı.	m.+ı 39a08
m. 31a11, 32b15	m.+ı zāhiri ve bāṭnī 51a11
m.+yi nihān 14a15	māh-tāb : (Far.) Ay ışığı, mehtap.
maḥfūz : (Ar.) Saklanmış, krunmuş.	m. 46b05
m. 5b07	
māhir : (Ar.) Maharetli, becerikli.	

maḥv : (Ar.) Yok etme, ortadan kaldırma, perişan etme.	m.+da 30a01, 30b03, 35b05, 35b13, 35b14, 36a03, 36a05, 36a13, 48b09, 49a06, 49b07, 55a12
m. 6b07, 26b12, 26b13, 37a10, 38b15, 41b05, 43a07, 46b03, 46b07, 46b10, 49b06, 49b10, 53b14, 54a01	m.+dan 12a13, 56a09
maḥzā : (Ar.) Tam, halis, katkısız.	m.+dasın 29b07
m. 34b08	m.+dur 30b12
maḥzūn : (Ar.) Hüzünlü, tasalı, kaygılı.	m.+ı aşlına 9a02, 23a07
m. 18b04	m.+ı cem' ü'l-cem' de 37a10
m.+a 6b04	m.+ı mezkūrātdan 37a03
mā'il : (Ar.) Bir yana eğilmiş, hevesli, istekli.	m.+ı mu' ayyenesine 26a11
m. 15b11	m.+ı ünsden 15a01
ma'īšet : (Ar.) Yaşama, geçinme.	m.+ı velāyete 28a06
m. 29a06	m.+ı velāyetūñ 8a10
maḳām : (Ar.) Durulan yer, durak, makam.	m.+ına 29b12
m. 48a14	m.+kim 48a05
m.+a 35a15, 35b11, 41b02, 44a15, 53b07	m.+larında 14a10
	m.+unda 11b04
	m.+uñ 14b09, 48b07, 54b13, 56a11
	maḳāmāt : (Ar.) Makamlar, meclisler.
	m. 7a05, 8a10, 56a01, 56a09
	m.+ı 56a10

m.+uñ 55a02	ma' k̄ulāt : (Ar.) Aklın uygun bulduğu, akıl ile bilinen şeyler.
maḳāmlu : (Ar.) Makam sahibi.	m.+ıyla 6b13
m. 11b04	mā-lā-ya' nī : (Ar.) Manasız, faydasız, boş.
maḳarr : (Ar.) Karar , kabul edilen.	m. 33a11
m.+lardur 7a10	ma' lūl : (Ar.) Hastalıklı, illetli, sakat.
maḳbūl : (Ar.) Kabul olunmuş, beğenilen.	m. 36b10
m. 51b02	ma' lūm : (Ar.) Bilinen, belli.
m.+ı ḫazret 27a07	m. 6a05, 7a15, 7b08, 7b09, 8b09, 12b14, 28b12, 31a08, 32a09, 35b08, 38a12, 48a15
maḳdūr : (Ar.) Güç, kuvvet, Allah'ın takdiri.	m.+ı 35b15, 36a09
m.+a 2b12	ma' mūr : (Ar.) Bayındır, şenlikli.
maḳşad : (Ar.) Kasdolunan, istenilen şey.	m. 57a15
m.+ı aḳşādan-ki 51a01	ma' nā : (Ar.) Mana, anlam, içyüz.
m.+ı ḫaḳīḳat 36a14	m. 8b01, 22b12, 35b01
maḳşūd : (Ar.) İstenilen şey, istek.	m.+dan 37b15
m. 17a01, 26a15, 26b09, 28b12	m.+ları 45a07
m.+a 4b15, 20a01, 28a05, 29b06, 37b03, 37b12, 38a03, 48b07	m.+sı 44b04, 53a13
m.+ı aḳşāya 38a05	m.+yı 47a02, 48b11
	m.+yı ḡaybī 22a01

- m.+yı ḥaḳīḳī 40b03
- m.+yı kelime-yi tevḥīd 39b10
- mānend** : (Far.) Benzer, eş.
- m.+i 2b08, 52b10
- m.+i deryā 57b15
- m.+i nūr 19b06
- ma'nevī** : (Ar.) Madde dışı olan, manaya ait.
- m. 35a03
- māni'** : (Ar.) Engel olan, engel.
- m. 14a13
- ma'nī** : (Ar.) Bkz. mana.
- m. 8b02
- m.+dür 8a14
- manşib** : (Ar.) Makam, rütbe, derece.
- m. 57a02
- mantıḳu'l-ğayb** : (Ar.) Gayb ilmi, gayb mantığı.
- m. 8b13
- ma'rifet** : (Ar.) Marifet, ustalık.
- m. 54b02, 55a15, 55b02, 55b05
- m.+i a' lādur 32a04
- m.+i ' avāmdur 55b05
- m.+i ḥaḳīḳatden 22b15
- m.+i ilahī 22b09, 33a01
- m.+i nefis 32a07
- m.+i nefis-ki 32a03
- m.+inde 12a04
- m.+uñ 8a11
- ma'rifetu'l-lah** : Allahı tanıma, onu isimleriyle ve sıfatlarıyla bilme.
- m. 24b11, 24b14, 25a07, 32a04
- ma'rūf** : (Ar.) Herkesçe bilinen, tanınmış.
- m.+dur 53a02
- m.+unuñ 55a09
- mā-sivā'** : (Ar.) Allah'ın dışındaki her şey, bütün yaratılanlar.
- m. 21b01, 23a13, 23b11, 55a08
- mā-sivā'u'l-lah** : (Ar.) Allah'ın dışındaki her şey.
- m. 41a07
- m. +a 22b06

m. +dan 53a13	m.+1 şerîfi 18a02
maşrif : (Ar.) Sarf, harcama mahalli.	ma' zûl : (Ar.) İşinden çıkarılmış.
m.+ine 22b14	m. 25a03
maşrık : (Ar.) Güneşin doğduğu taraf, doğu.	me' ād : (Ar.) Ahiret.
m. 50a08, 50b02	m.+ına 6b14
m.+dan 32b03	mebde' : (Ar.) Başlangıç, ilk unsur.
māt : (Far.) Yenilme.	m. 26a12
m. 7b04	m.+i vücūd 10b10
maṭla' : (Ar.) Tulu edecek, doğacak yer.	mecāl : (Ar.) Güç, kuvvet, imkan.
m.+ından 43a05, 44b04	m. 2b06, 7b05
maṭlūb : (Ar.) Taleb edilen, istenilen.	mecāz : (Ar.) Hakikatin, gerçeğin zıttı.
m.+uñ 17a01	m.+ını 26b11
maẓhar : (Ar.) Nail olma.	mecāzī : (Ar.) Mecaza ait, mecazla ilgili olan.
m. 10b12, 31b02, 35a02	m. 13b10
m.+1 47a10	m.+den 12b02
m.+1 esrār-ı celī 3a06	meclis : (Ar.) Toplanılacak, oturulacak yer.
m.+1 envār-ı ḥafī 3a05	m.+i Rabbāniyye 49a10
m.+1 'ilm-i Rabbū'l-ālemin	mecma' : (Ar.) Toplanılacak, kavuşulacak yer.
2a15	
m.+1 nevmden 32a15	
māzmūn : (Ar.) Sanatlı, ince söz.	

m.+1 ʿulūmū'l-evvelīn ve'l-
āhīrīn 2a15

meczūb : (Ar.) Cezbolunmuş, Allah
sevgisinden dolayı cezbeye tutularak
kendinden geçmiş olan.

m. 27b04, 28a13, 28b07

m.+dur 28a13, 28b06

m.+1 muṭlaḳ 26b08

m.+1 sālik 27b06

m.+1 sālikdür 27b05

meczūbīn : (Ar.) Meczuplar.

m.+dendür-ki 26b07

meddāh : (Ar.) Metheden,
eğlendiren.

m.+uñ 16b05

meded : (Ar.) Yardım, imdat.

m. 26a03

medḥ : (Ar.) Övme.

m. 16a12

mefṭūn : (Ar.) Fitneye düşmüş.

m. 36b02

meger : (Far.) Meğer, oysa ki,
halbuki.

m.+ki 49a13

mehāmid : (Ar.) İyi, iyilik, iyi
 taraflar.

m.+inden 2a10

mehālik : (Ar.) Helak olacak,
tehlikeli.

m.+inden 27a04

mehcūr : (Ar.) Terk olunmuş, yalnız.

m. 3b09, 4b06

mehlikāt : (Ar.) Tehlikeler.

m. 27a05

mekān : (Ar.) Yer, mahal.

m. 2b14, 11a06, 17a06,

50a14, 50b01, 52b14, 53a10, 54a09,
55a11

m.+dan 20a07, 53a14

Mekke : (Ar.) Hicaz'da Hz.

Muhammed'in doğduğu ve Kabe'nin
bulunduğu şehir.

m.+de 33b07

mekr : (Ar.) Hile, düzen.

m. 35b06

mekşūfāt : (Ar.) Keşf olunanlar,
meydana çıkarılanlar.

m.+ı esrārī 50b11

mekşūfiyyet : (Ar.) Keşif, ortaya
çıkarma.

m.+den 42a09

mektūm : (Ar.) Gizli, saklı.

m. 13a05

melā : (Ar.) Topluluk, doluluk.

m. 32b13

melā'ik : (Ar.) Melekler.

m.+lerime 16a05

melā'ike : (Ar.) Melekler.

m. 11a03mü'minīn, 55b13

m.+ye 16a12

m.+yi müheyem 5b12

melek : (Ar.) Allah'ın, halleri diğer
canlılara benzemeyecek şekilde
nurdan yarattığı varlıklar.

m. 28a11

m.+i muḡarreb 33b14

m.+lerim 16a06

m.+ü'l-ervāḡ

melekiyyet : (Ar.) Melek, meleğe
mensup, melekle ilgili.

m.+e 31a01, 34b03

melekūt : (Ar.) Ruhların ve
meleklerin alemi.

m. 2a02, 6a10, 15a13, 20a11,
43b15

m.+a 28a02

m.+dan 28a02

melikū'l-mennān : (Ar.) İhsan sahibi,
ihsanı bol, Allah.

m. 5a07

melekū'l-mevt : (Ar.) Ölüm meleği,
Azrail.

m. 24a03

memlū : (Ar.) Doldurulmuş, dolu.

m. 17a10, 17b12, 31b04

men^c : (Ar.) Yasaklama, yasak.

m. 17b08

menāhī : (Ar.) Haram olmuş,
yapılması men edilmiş şeyler.

m.+den 27b12

menāzil : (Ar.) Menziller, konak yerleri.

m. 54a15

m.+i ʿaḳabāt 36a09

m.+i baʿīde 34a15

m.+ūñ 27a04

mencāt : (Ar.) Kurtulma.

m. 37a05

menn : (Ar.) Bağışlama.

m. 3b03

meñse' : (Ar.) Bir şeyin çıktığı yer, esas, kök.

m.+i 11a08

me'nūs : (Ar.) Alışılmış, alışık.

m. 5b09, 19a03, 19a04, 30a14, 38b05, 45b14, 55a06

menzil : (Ar.) Mesafe, konak.

m. 2a11, 20b01

m.+dedür 54b04

m.+e 14a15, 28b11

m.+i 55b12, 55b13

m.+i sālik 48b02

merātib : (Ar.) Rütbeler, dereceler.

m.+i aʿlām-içün 15b05

m.+i aʿlāya 38a04

m.+i ʿālīye 14b08, 17a10

m.+i eclā-kim 32a08

merdūd : (Ar.) Reddolunmuş, geri çevrilmiş.

m.+dur 35b03

mer'ī : (Ar.) Gözle görülen.

m. 45b02

merkez : (Ar.) Merkez, orta nokta.

m.+inden 55b15

mertebe : (Ar.) Rütbe, derece.

m. 41a02

m.+de 7b07

m.+sin 57b05

m.+yi mutavassıṭ 41a03,

41a10

m.+yi mübtedī 41a02, 41a04

m.+yi müntehī 41a15

m.+yi müntehīdür 41a03

mesāfet : (Ar.) Ara, uzaklık.

m. 36b10

meşelâ : (Ar.) Misal olarak, şunun gibi.

m. 44b05

mesken : (Ar.) Oturlacak yer, ev.

m. 8b07

meslûbü'l-‘aql : (Ar.) Akı alınmış, deli edilmiş.

m.+durlar 27a15

mesned : (Ar.) Dayanılan şey, derece.

m.+i sermedî 17b04

mesrûr : (Ar.) Mecnun, sevinmiş.

m. 18b03

mest : (Far.) Sarhoş.

m. 11b14, 12a07, 12a08,
12a10

m.+i hâzret-i dîvâne-yi ezel
56b09

mestlûk : (Ar.) Sarhoşluk.

m. 12a05

mestûr : (Ar.) Örtülü, gizli.

m. 3b08, 6a04, 14b05, 21a06,
32a08

mes‘ûd : (Ar.) Saadetli, bahtiyar.

m. 57b08

meşârib : (Ar.) Mizaçlar, tabiatlar, ahlaklar.

m. 26b06

m.+e 30b06

meşâyiḥ : (Ar.) Şeyhler.

m. 27a01

m.+i ‘azâm 39b04

m.+i muḥakḳıḳîn 38b02

meşḡûl : (Ar.) Bir işle meşgul, tutulmuş.

m. 18a05, 29b02

meşreb : (Ar.) Yartılış, mizaç, ahlak.

m. 26a14, 26b03, 28b12,
35b11

m.+inden 26b05

m.+ine 4a05, 26a13

m.+lerinüñ 4a05

meşrû‘ : (Ar.) Caiz olan, şeraite uygun olan.

m.+dur 34b05

mevâni‘ : (Ar.) Maniler, engeller.

m. 16a08	m. 30b07
m.+i 40b12	mevşūf : (Ar.) Vasıflanmış.
mevc : (Ar.) Dalga.	m. 2b12, 37a01
m. 44b11	m.+dur 53a02
m.+ler 44b11	mevt : (Ar.) Ölüm, benliği öldürme.
mevcūd : (Ar.) Var olan, bulunan.	m. 23b04, 37b07
m. 1b04, 10a04	m.+e 37b09
mevcūdāt : (Ar.) Var olan şeyler, mahluklar, kainat.	m.+i ıztırārīdür 23b09
m. 8b14, 9b12, 10a04	m.+leri 23b07
m.+a 11b12	mevzi ^c : (Ar.) Yer.
m.+da 7b12, 47a11	m.+i 55b11
m.+dan 54b11	meydān : (Ar.) Orta yer, meydan.
m.+uñ 11a07, 11b15	m.+da 7b04
mevķūf : (Ar.) Durdurulmuş, tutulmuş.	m.+ı ğurūrda 36b04
m. 2b12	m.+ı Kābe Kāvseyni Ev Ednā
m.+dur 32a04	3a07
mevlā : (Ar.) Sahip, malik, Allah.	m.+ın 4a02
m.+yla 5b09	m.+ında 2a06, 27a12
Mevlānā Celālū'd-dīn-i Rūmī : (Ar.) Mutasavvıf bir Türk şairi ve Mevlevi tarikatının kurucusudur.	m.+uñ 7a09
	meyl : (Ar.) Eğilme, istek, meyil.
	m. 20a06

m.+i 20a05	m.+ı erba ^ç adan 34a13
m.+i m̄ā-sivāyī 46a01	m.+uñ 44b03
meymūne : (Ar.) Uğurlu, bereketli, kutlu.	mezra^ç a : (Ar.) Ekilecek yer, tarla.
m.+de 6a14	m.+dur 25a09
me'yūs : (Ar.) Ümitsiz.	mı : Mı (Soru eki).
m. 15b12, 34a02	m. 25a13, 25b02
mezāhib : (Ar.) Mezhepler, tutulan yollar.	mi : Mi (Soru eki).
m.+i muhtelif 36a11	m. 22b02, 25a15
mezellet : (Ar.) Alçaklık, itibarsızlık.	miḥnet : (Ar.) Zahmet, sıkıntı.
m.+ine 4b14	m.+i esrār-ı ğafletde 3b08
mezheb : (Ar.) Gidilen, tutulan yol.	miḳdār : (Ar.) Parça, kısım, doz.
m.+ine 36a10	m. 18b02, 18b09, 18b12, 27a14, 43b09, 44b13
mezkūr : (Ar.) Zikrolunmuş, anılmış.	m.+ki 27a13
m.+dan 29b13	minnet : (Ar.) Şükür, teşekkür etme.
m.+dur 27a09	m. 25a10
mezkūrāt : (Ar.) Zikredilmiş, anılmış şeyler.	m.+i bī-kerān 3b04
m.+a 19b09, 34a14, 34b04	minvāl : (Ar.) Tarz, yol, şekil.
m.+dan 37a03, 38a12	m. 14a11, 45a07
m.+ı 36a06, 47a03	mi^ç rāc : (Ar.) Göğe çıkma.
m.+ı envār 50b10	m. 53a11
	m.+uñ 53a12

- mir'āt** : (Ar.) Ayna.
m. 17a07
m.+ı zāt-ı eḥadiyyetdür 52a15
- mişāl** : (Ar.) Örnek, benzer.
m. 7b13
m.+(i) 50b09
m.+i 7b13, 50b09, 52b10
m.+i āf-tāb 58a01
m.+inde 20b10, 43b04,
43b13, 43b14, 44b01, 44b15, 45a02,
45a03, 47b05, 47b06, 50a12, 50a13,
50b05, 50b07
m.+indedür 12b04
- miskīn** : (Ar.) Aciz, beceriksiz.
m. 24a07
- mişl** : (Ar.) Benzer.
m.+i 2b08
- mizāc** : (Ar.) Huy, tabiat.
m.+da 36b13
m.+ı mürīdde 36b06
m.+ina 36b14
- mīzān** : (Ar.) Terazı, ölçü aleti.
m.+a 40a14
- mu'ālece** : (Ar.) İlaç yapma, ilaç kullanma.
m. 36b12
- mu'āmele** : (Ar.) Davranma, davranış.
m.+dür 29a01
- mu'allel** : (Ar.) Sakat, eksik.
m. 2b11
- mu'arrā** : (Ar.) Temizlenmiş, arınmış.
m.+dur 45b05
- mu'āvenet** : (Ar.) Yardım, yardım etme.
m. 26a04
- mu'ayyen** : (Ar.) Tayin edilmiş, belli.
m. 14a10
- mu'ayyene** : (Ar.) Bkz. muayyen.
m.+sine 26a11
- mu'azzib** : (Ar.) Azap ve eziyet veren.
m.+ini 18a11

mūcib : (Ar.) Gereken, gerektiren,
gerekli.

m.+i cezbedür 28b04

m.+ince 26a09

m.+ine 15b08

mufevvez : (Ar.) İhale ve sipariş
olunmuş.

m.+dür-kim 13b10

muğāyeret : (Ar.) Aykırılık,
uymazlık.

m.+den 18a13

muḥabbet : (Ar.) Sevgi.

m. 16a09, 16b01, 16b04,
18a04, 20b03, 25a15, 40b11

m.+i 55a06

m.+ine 11b01

m.+le 10b14

m.+üñ 16a04

muḥakkık : (Ar.) Gerçeği arayıp,
meydana çıkarana, soruşturucu.

m. 5b04, 49b13

m.+lar 51b02

muḥakkıkīn : (Ar.) Gerçeği arayıp,
meydana çıkarana, soruşturucular.

m. 38b02

muḥāl : (Ar.) Mümkün olmayan.

m.+dür 33a13, 50b05

muḥālefet : (Ar.) Uygunsuzluk,
aykırılık.

m. 29b09

muḥālif : (Ar.) Aykırılık gösteren,
uygun olmayan.

m. 35b03

Muḥammed : (Ar.) Bir çok defalar
hamd ü sena olunmuş, tekrar tekrar
övlümüş anlamına gelen bu kelime,
Peygamberimizin adıdır
(Kendisinden önce de bu adı almış
kimse yoktur).

m. 2b02, 3a08, 10b09, 10b14,
11b02, 12b03, 14a07, 20b06, 35a14

m.+i 10b06

m.+indür 10b09

Muḥammedī : (Ar.) Hz.

Muhammed'e ait, onunla ilgili.

m. 10b10, 35a09

muḥārebe : (Ar.) Savaşma, çarpışma.	m. 19a07
m. 30b01	
muḥarrak : (Ar.) Yakılmış, yanmış.	muḥtārūn : (Ar.) Seçilmişler, seçkinler.
m. 15b04	m. 57b01
muḥarriḳ : (Ar.) Çok yakan.	muḥtelif : (Ar.) Türlü, çeşitli.
m.+den 37b15	m. 28b13, 48b08
muḥāṭara : (Ar.) Tehlike, zarar.	m.+dür 26a14, 30a13
m. 36a13, 37b02	muḥtelife : (Ar.) Bkz. muhtelif.
muḥibb : (Ar.) Sevgi besleyen, dost.	m. 36a12, 36b07, 44b12
m.+üñ 16b05	m.+den 35b10
muḥibbī : (Ar.) Muhib ile ilgili.	muḥterem : (Ar.) Saygıdeğer.
m.+dür 47b03, 47b04	m. 9b13, 25b11, 41b09
muḥiṭ : (Ar.) Etrafını çeviren, kuşatan.	muḥyi : (Ar.) Canlandıran, hayat veren.
m. 10a10, 54a11	m.+dür 47b03, 50a08
m.+dür 53a07	mu‘īn : (Ar.) Yardımcı.
muḥkem : (Ar.) Sağlam, kuvvetli.	m. 8b09
m. 4a12, 41a06	muḳābele : (Ar.) Karşılık verme, karşılama.
m. ıtut- 4a12	m. 20b12, 52b14
muḥriḳ : (Ar.) Yakan, yakıcı.	m.+siyle 12b09
m.+dür 46a12	muḳābil : (Ar.) Karşı karşıya gelen, karşılık.
muḥtāc : (Ar.) İhtiyacı olan.	

m. 12b06, 13a03, 13a07,
40a15, 42b06

m.+den 45b07

muḳaddes : (Ar.) Mübarek, temiz.

m. 2a05

m.+i 52b08

m.+inden 10b05

m.+ine 8b08, 10b04

m.+ümden 15b03

m.+ümle 15b12

muḳarreb : (Ar.) Yaklaşmış, yakın.

m. 33b15

m.+lerdür 56b04

muḳarrebān : (Ar.) Yaklaşmış
olanlar, yakınlar.

m.+ı ḳurb-ı ceberüt 2a02

muḳarrebīn : (Ar.) Yaklaşmış
olanlar, yakınlar.

m. 56b02

muḳayyed : (Ar.) Bağlı, bağlanmış.

m. 23b11

m.+dür 6b13

muḳīm : (Ar.) İkamet eden, oturan.

m. 30a01

muḳtezāsınca : (Ar.) Gereğince.

m. 8a04, 57b13

munfaşıl : (Ar.) Ayrı, ayrılmış.

m. 53a01

muntaẓır : (Ar.) Gözleyen, bekleyen.

m. 4b04, 20b11

murād : (Ar.) İstek, dilek.

m. 8a14, 21b10, 24b11,

38b04

m.+dur 30a10

m.+ı 14b04

m.+uñ 4b12

murebbe^c : (Ar.) Bağdaş kurarak
oturma.

m. 33b03, 40a01

Mūsā : (Ar.) Hz. Musa.

m. 3b02, 19b05

m.+ya 21b15

Mūsā-vār : (Ar. Far.) (Hz.) Musa
gibi.

m. 12a10

muşaffā : (Ar.) Tasfiye edilmiş,
arınmış.

m. 21a11, 33a02

musallaṭ : (Ar.) Sataşmış, ilişmiş.

m. 15b10, 18a10, 37b15,
42b03

muşarraʿ : (Ar.) İki mısrası olan
kafiyeli beyit.

m. 46b07

muşayḳal : (Ar.) Cilalı, parlak.

m. 12b05, 41b12

mūşil : (Ar.) Ulaştıran, yetiştiren.

m.+i müşāhede-yi ğaffārdur
33b10

m.+i zıkr-i ḳalbdür 33b08

Muṣṭafā : (Ar.) Seçilmiş, Hz.
Muhammed'in adlarından.

m. 3a08

muşāḳat : (Ar.) Düşmanlık, karşıtlık.

m. 2a06

muṭābıḳ : (Ar.) Uyan, uygun.

m. 6a14, 8a06

mutavassıṭ : (Ar.) Aracılık eden,
aracı.

m. 41a03, 41a10

muṭavvel : (Ar.) Uzatılmış, uzun.

m. 30b04

m.+dür 44b13

muʿtekif : (Ar.) Bir ibadethaneye
çekilip namaz, niyaz ve ibadetle
meşgul olan.

m. 38b09, 40a01

m.+lerdür 5b02

muʿtekifāt : (Ar.) İbadetle meşgul
olanlar, ibadetle meşgul olmalar.

m.+ı şavāmiʿ 2a03

muṭlak : (Ar.) Kayıtsız, yalnız, tek.

m. 26b08, 47a15, 52a02

m.+ınuñ 56b05

muṭṭaliʿ : (Ar.) Bilgili, haberli.

m. 13b13, 33b15, 56b10,
57a01

muttaşıf : (Ar.) Vasıflanan.

m. 31a13, 32a13, 37a02

muttaşıl : (Ar.) Ulaşan, kavuşan.

m.+dur 53a01	m. 17a14
muvāfīk : (Ar.) Uygun, yerinde.	mübtedā : (Ar.) Başlangıç.
m. 6a13, 16b11, 30b06, 50a06	m.+yı mevcūdāt 8b14, 9b12
muẓī : (Ar.) Işık veren, parlayan.	mübtedī : (Ar.) Yenilik ortaya koyan.
m. 50a08, 50a13	m. 39a08, 41a02, 41a04, 41a07
m.+dür-ki 50b04	mübtelā : (Ar.) Tutkun, tutulmuş.
muẓlim : (Ar.) Karanlık.	m. 36b03, 41b04
m. 39b15	m.+dur 24b15
m.+de 38b09	mücāhede : (Ar.) Uğraşma, nefsi yenmeye çalışma.
muẓmaḥīll : (Ar.) Çökmüş, yok olmuş.	m. 25a07, 27a12, 28a15, 28b04, 28b08, 28b09
m. 38a02, 40b03, 41b04	m.+de 29a14
muẓtarīb : (Ar.) İztırabı, sıkıntısı olan.	mücellā : (Ar.) Parlak, cilalı.
m. 18a15, 23b15, 42a10	m. 12b04, 21a11, 33a02
mübārek : (Ar.) Bereketli, feyizli.	mücerred : (Ar.) Yalın, yalnız.
m. 19a13	m. 17a12
m.+lerine 6a15	m.+dür 45b02
müberrā : (Ar.) Temize çıkmış, aklanmış.	müdām : (Ar.) Devam eden, sürekli.
m.+dur 45b04	m.+ı bedr-i ay 32a13
mübeşşir : (Ar.) Müjdeci, muştucu.	müdāvemēt : (Ar.) Devam etme.

m. 9a05, 32b15, 38a15,
38b04, 40a05, 40a07, 41a01

m.+i evrād-ı şerīf 29a04

m.+i zıkr 38b14

m.+i zıkrde 40b10

müdde'î : (Ar.) İddia eden.

m. 38a10

müddet : (Ar.) Zaman, vakit.

m.+i qarībde 37b10

müdekkik : (Ar.) İnceden inceye
araştıran.

m.+ler 51b02

müfarekat : (Ar.) Ayrılma,
uzaklaşma.

m.+da 18b07

müfevvez : (Ar.) İhale ve sipariş
olunmuş.

m.+dür 7b12, 49a06

müfevvezān : (Ar.-Far) İhale ve
sipariş olunanlar.

m.+ı baħr-i lāhūt 2a03

müfid : (Ar.) İfade eden, anlatan.

m. 8b02

müfni : (Ar.) Yok eden.

m. 46a12

m.+nüñ 49b06

müfniyyet : (Ar.) Yok eden, mahv
eden, yok olma.

m.+inüñ 49b02

müheyyem : (Ar.) Hakka aşık,
Hakka ulaşmış.

m. 5b12

mülāyim : (Ar.) Uygun.

m. 36b15

mülāzemet : (Ar.) Bir işe sımsıkı
bağlanma, devamlı meşgul olma.

m. 29a02, 30b14, 31a05,

31a07, 32a03, 32b14, 33b12, 34a14,
34b04, 38b03, 40b02, 57b11

m.+i nevāfil 29a04,

m.+i zıkrul-lah 39a14, 39b14

mülāzım : (Ar.) Bir işe sarılan,
tutunup kalan.

m.+ı zıkr-i Hāḡḡ 38b09

mülāzımān : (Ar.) Bir işe sarılanlar,
tutunanlar.

m.+ı 57a10	mümkināt : (Ar.) Olabilir şeyler, mevcut olanlar, olabilenler.
mülk : (Ar.) Ev, mal, mülk.	m. 7b01, 9b09, 11a09, 13a04, 17a07, 47b10
m. 20a11	m.+a 53a01
m.+i 'ademdedür 13a15	m.+dan 45b06, 54a12
m.+inde 55a01	mümtāz : (Ar.) Üstün tutulmuş, seçkin.
mültezim : (Ar.) Bir şeyi veya kimseyi lüzumlu sayıp taraflık gösteren.	m. 22a14
m. 15b09	mümteni' : (Ar.) Olamaz.
mümāşile : (Ar.) Benzeyen, andıran.	m. 7a01, 7a02
m.+yi ekvāndan 1b11	münācāt : (Ar.) Allah'ñ dua etme, yalvarma.
mü'min : (Ar.) İman etmiş, İslam dinine inanmış.	m. 4b01
m.+ler 10b08, 42b07, 42b10	münāsib : (Ar.) Uygun, yakışır.
mü'minīn : (Ar.) İman etmiş olanlar, İslam dinine inanmış olanlar.	m. 8a05, 18b13, 36b14, 57a08
m. 11a03, 33b06	m.+dür 37a01
mümīt : (Ar.) Öldüren, öldürücü.	münakkaş : (Ar.) Nakışlı, resimli, işlemeli.
m.+idür 47b03	m. 23b06, 38b07
mümkin : (Ar.) Ar.) Olabilir, olan, olabilen.	müncemid : (Ar.) Donmuş, buz halinde olan.
m. 24a02, 38a07	
m.+dür 7a02	

m. 47b11, 47b13	m. 6a01, 42b06
münderic : (Ar.) İçinde bulunan, içinde.	münsedd : (Ar.) Kapanan, kapalı, tıkalı.
m.+dür 52a13	m. 57b09
münevver : (Ar.) Nurlandırılmış, ışıklı, parlak.	münseliḥ : (Ar.) Sıyrılıp çıkan.
m. 12b08, 12b09, 13a03, 28a04, 31b04, 44b02, 50a10	m. 49b10
münevver : (Ar.) Nurlandırılmış, tenvir edilmiş.	münselik : (Ar.) Yola giren, bir tarikata girmiş.
m.+ül-ğayre 12b10	m. 23a03
münezzeh : (Ar.) Temiz, arı, uzak.	müntehā : (Ar.) Son bulmuş, son derece.
m. 54a12	m. 36a06, 53b09
m.+dür 19b08, 45b03	müntehī : (Ar.) Sona eren, en son.
münīr : (Ar.) Nurlandıran, ışık veren.	m. 41a15, 54b03
m. 13a05, 51a15	m.+dür 41a03
münkalib : (Ar.) Dönmüş, değişmiş.	mürekkeb : (Ar.) İki veya daha çok şeyin karışmasından meydana gelen.
m. 12b13	m. 36b10
münkarız : (Ar.) Biten, arkası gelmeyen.	m.+dür 31a03
m. 57b02	m.+i cāndur 36b09
münkaṭı : (Ar.) Kesilen, son bulan.	müretteb : (Ar.) Dizilmiş, kurulmuş.
	m. 11a06
	mürğ : (Far.) Kuş.

m.+i rûh 27b10	m. 37a14
mürîd : (Ar.) Bir şeyhe bağlı olan kimse, irade eden.	Müslimân : (Ar.) İslam dininde olan, dindar.
m. 30a09, 37a02, 37b10	m.+uñdur 29a08
m.+de 36b06	müstağrak : (Ar.) Batmış.
m.+ini 34b12	m. 51a11
m.+uñ 37a11, 37b14	müstağrik : (Ar.) Dalmış, batmış.
mürselîn : (Ar.) Peygamberler.	m. 5a11, 24b06, 26b11, 55a06, 56b06
m. 10b15	müstaķille : (Ar.) Kendi başına, bağımsız.
mürşid : (Ar.) Doğru yolu gösteren, kılavuz.	m.+si 47a14
m. 34b06, 34b11	müstaķim : (Ar.) Doğru, düz.
m.+e 37a09	m. 26a06
m.+i kâmil 28b07,34b07, 34b13, 35b04, 36b05, 38a08, 40a05, 56a08	müstehlek : (Ar.) Yok olmuş, bitirilmiş.
m.+i kâmilde 28a15, 34b05	m. 51a11
m.+i kâmilden 27b12	müsteķâb : (Ar.) Hoş, güzel bulunan.
m.+i kâmildür 34b09	m. 27b07
m.+i kâmilüñ 34b15, 38a11	m.+i ĥazret 49a01
mürtefi : (Ar.) Yükselen, yükselmiş.	müstevlî : (Ar.) Ele geçiren, kaplayan.
m.+i estâr 33b09	m. 15a10, 24a10, 42a12
müsetter : (Ar.) Örtülü, gizli.	

müşābehet : (Ar.) Benzeyiş, benzeme. m.+den 19b08	m.+ı mümkināt 7a15
müşābihe : (Ar.) Benzeyen, benzer. m.+yi eşyādan 1b11	müşṭāk : (Ar.) Özleyen, can atan. m. 15b14, 17a01
müşāhede : (Ar.) Gözle görme, Allah alemini görme. m. 42b13, 43a10, 44b12, 48a08 m.+sinde 56b05 m.+sine 14b12 m.+i cemāl-i eḥadiyyet 24b01 m.+i cemāl-i ulūhiyyete 14a12 m.+i cemāl-i ulūhiyyetinden 55b03 m.+i ḡaffārdur 33b10 m.+i mezkūrāta 19b09	mütābaʿat : (Ar.) Birine tabi olma, arkasından gitme, uyma. m.+ı şerīʿ at 28b11 mütecerrid : (Ar.) Yalnız kalma. m.+e 32a01 mütecessim : (Ar.) Cisimlenen, gözle görünen. m. 44a06 müteʿellim : (Ar.) Acı duyan, içi sızlayan. m. 15a10, 18a13
müşfik : (Ar.) Şefkatli, merhametli. m. 22a04	müteḥakkık : (Ar.) Doğruluğu meydana çıkaran. m. 7a05
müşkil : (Ar.) Güçlük, zorluk. m. 25a14, 43a09	müteḥallik : (Ar.) Ahlak edinen, yeni bir huy kazanan. m. 31a14, 32a14 m.+i mübtedā-yı mevcūdāt 9b12
müşkilāt : (Ar.) Güçlükler, zorluklar.	

mütehämmil : (Ar.) Tahammül eden,
dayanan.

m. 6b10, 19b15

mütehayyir : (Ar.) Hayrette kalan,
şaşmış.

m. 2a12

mütelaqqıb : (Ar.) Lakab alan, lakap
takınan.

m. 31a06

mütelezziz : (Ar.) Tat alan, hoşlanan.

m. 14b07

mütemekkin : (Ar.) Yerleşmiş,
oturan.

m. 15a07

mütenāhī : (Ar.) Sona eren, biten.

m. 7a10, 12b01

mütevccih : (Ar.) Bir tarafa dönen,
yönelen.

m. 4a12, 20a08, 25b15,
26a08, 40a02

müyesser : (Ar.) Kolay gelen,
kolaylıkla olan.

m. 39a10

müyessir : (Ar.) Kolaylıkla yapan.

m. 28a11

müzākeret : (Ar.) Bir iş hakkında
konuşma, danışma.

m. 2a07

müzāyaqa : (Ar.) Sıkıntı, darlık,
yokluk.

m.+da 57a05

N

nā-bedīd : (Far.) Görünmez, belirsiz,
kayıp.

n. 40b09, 47b10, 49b07,
50a14, 50b01

nā-dān : (Far.) Bilmez.

n. 13b14

nādir : (Ar.) Az, ender.

n. 37b09

nā-gehān : (Far.) Ansızın, birdenbire.

n. 53b04

naql : (Ar.) Bir şeyi başka bir yere
taşıma, götürme, aktarma.

n. 6b13

nālān : (Far.) İnleyen.

n. 15a12

nām : (Far.) İsim, ün, lakap.

n. 49a14, 53b14

n.+1 28a06

n.+1 şerīfleri 4a09

n.+umı 16a03

n.+uñı 16b06

nā-maḥdūd : (Far.) Sınırlanmamış,
sınırsız

n. 1b02

nā-maḥşūr : (Far.) Sınırlanmamış.

n. 3a10

nā-ma' dūd : (Far.) Sayısız, belirsiz.

n. 1b02

nār : (Ar.) Ateş, od.

n. 21a08, 43b08

n.+dan 54b13

n.+1 'aşk 20b11

n.+1 cehennem 42b09

n.+1 firḫat 15a10

n.+1 ḫasreti 18b02

n.+1 ḫirmānda 3b07

n.+1 muḫabbet 40b11

n.+1 nefis 42b06

n.+1 nefsi 42b05

n.+1 şıfat 20a04

n.+ımı 42b11	n. 8a14, 16a07, 29b15,
n.+ımı 18a10	32b11, 37a11, 37b14
nāri : (Ar.) Ateşe ait, ateşle ilgili.	n.+ı evvelde 30a11
n. 21a04	n.+ı ḥaḳāret-ile 32b10
nās : (Ar.) İnsanlar, halk, herkes.	n.+ı himmet 6b01
n.+dan 34a09	n.+ı 'ināyetüm 18a07
naşb : (Ar.) Dikme, saplama.	n.+ı kuṭbdan 56b01
n. 57a03	n.+ı muḥabbetle 10b14
nā-şāyeste : (Far.) Layık olmayan.	n.+ı mürşid-i kāmilde 28a15,
n. 6a08	34b05
nāşi : (Ar.) Neşet eden, ileri gelen.	n.+ı mürşid-i kāmilden
n. 34a13, 36a12, 55b03	27b12
nā-tamāmān : (Far. Ar.) Tamamlanmamış, eksik olanlar.	n.+ına 27b14, 29a12
n. 30b10	n.+ında 28b08, 32b13, 34a05,
nāṭıḳ : (Ar.) Söyleyen, konuşan, bildiren.	39a07, 41b03, 47b15, 51b02
n. 6a09, 8b11	n.+ları 19a13
nāz : (Far.) Yapmacıklık, şımarıklık.	n.+larına 6a15
n. 50b15	nāzır : (Ar.) Bakan, gözeten.
nażar : (Ar.) Bakma, göz atma.	n. 6b01, 8b04, 13a11, 32b10
	n.+ından 8b08
	ne : Ne, hangi şey, nasıl, hangi.
	n. 2b10, 2b10, 2b10, 7b09,
	10a09, 10a09, 10a09, 10a10, 15a04,

24a12, 27a13, 29b07, 29b12, 31a08,
35a15, 35b06, 35b07, 35b12, 35b14,
36a03, 36a10, 36b15, 46b04, 46b04,
46b04, 46b05, 46b05, 52b15, 54a04,
54a04, 54a05, 54a05, 54a05, 54a06,
54a06, 54a06, 54a07, 54a07, 54a08,
54a08, 54a08, 54a09, 54a09, 54a09,
54a10, 54a10

n.+kadar 37b06

n.+ki 21b01, 44a03, 55a07

n.+kim 47a11, 47b01

nebeviyye : (Ar.) Nebiye,
peygambere ait.

n.+ye 8a06

nebi : (Ar.) Peygamber, haberci.

n.+yi muhterem 9b13, 25b11,
41b09

necm : (Ar.) Yıldız.

n.+i hüdā 3a11

nedāmet : (Ar.) Pişmanlık.

n. 24a01, 24b12

n.+i āḥir 25a08

nefes : (Ar.) Soluk.

n.+de 17a08

nefret : (Ar.) Tikisinme, ürkme.

n. 20a06, 34a03

nefs : (Ar.) Ruh, can, hayat.

n. 29a10, 32a07, 42b05,
42b06, 42b12, 42b15, 43b01, 45b11,
45b13

n.+de 34b12

n.+e 12b10, 22b01, 22b12,
29b08

n.+i 30a14, 42b05

n.+i emr 13a15

n.+inden 23a12, 23b10

n.+ine 16a08, 22b03, 29b01

n.+ine-ki 22a12

n.+inüñ 12a04

n.+iyle 40a06

n.+ki 32a04

n.+le 30b01

n.+üñ 15b10, 15b11, 17b09

nefsānī : (Ar.) Canlılığın uyandırdığı
arzularla ilgili.

n. 21a15

nefy : (Ar.) Sürme, sürgün etme.

n.+i havātır 49a06	n.+e 12a01, 12a01, 17b04,
n.+i havātır-ı mā-sivā'u'l-lah	19b08
41a07	n.+i insāniyye 11b11
nehy : (Ar.) Yasak etme.	n.+i şānī 27a15
n. 41a14	nevāfil : (Ar.) Farz ve vacib'den
nekebāt : (Far.) Düşkünlük veren,	mada yapılan ibadetler, nafiler.
uyuşturan.	n. 29a04
n. 27b02	n.+i 57b11
ne resme : Nasıl, ne şekilde.	nevāhī : (Ar.) Yanlar, taraflar.
n. 36a01, 31a09, 32b06,	n.+den 17b08
7b10	nevbet : (Ar.) Kez, kere, defa.
nesne : Şey, nesne.	n. 33b04
n. 14a12, 14b01, 19a05,	nevm : (Ar.) Uyku.
20a15, 24b05, 24b06, 51a13	n. 32b06
n.+ler 18b13, 41b15	n.+den 32a15
n.+leri 17b01, 45b14	n.+i 'aynī 32b07, 32b08
n.+yi gayr-i mütēnāhī 7a10	n.+i ḳalbīdūr 32b08
neşr : (Ar.) Yayma, dağıtma.	n+i ḳalbīdūr-ki 32b12
n. 43a05	nez' : (Ar.) Yok etme, can
nev' : (Ar.) Çeşit, tür, türlü.	çekişme.
n. 27a08, 28b15, 32b07,	n.+de 23b12, 24a14, 24b03
33a09, 33a15, 34a07, 55a15	n.+de-ki 23b03
n.+an 19a15	n.+e 42a03

nīkān : (Far.) İyiler, hoşlar, iyi kimseler.	n. 6b14, 28a05
n.+ı ümmīzdür 29b03	n.+den 28a08, 48b15
nice : Nasıl, çok kez, hayli, kaç, ne kadar.	n.+i 54b02
n. 16b11, 16b12, 19b15,	n.+i menzil-i sâlik 48b02
31a10, 31b08, 36a07, 47a05, 47a06,	n.+i velâyet 7a06
47a07, 51b03	n.+inden 35a06
n.+ki 43b06	n.+ine 35a01
n.+lere 4a09	nihâyetsüz : (Ar.) Sonsuz, sonu olmayan.
nidâ : (Ar.) Bağırma, çağırma, seslenme.	n.+dür 53a05
n. 4b05, 16a13, 16b02,	nihâyetsüzlük : (Ar.) Sonsuzluk, sonu olmama.
16b09, 48b13, 49a01, 49a04	n.+le 53a02
n.+yı elestü bi Rabbiküm	niqâb : (Far.) Örtü, yüz örtüsü.
11b10, 20b09	n. 24b01
n.+yı hâzret-i zât-ı	nişân : (Far.) İşaret, iz, belirti.
eḥadiyyetüñ 12a02	n. 53a15, 53b14, 54a10
n.+yı irci'î ilâ Rabbiki 23b01,	n.+ı 49a14, 50b12, 52b13
27b08	nitekim : Nitekim, nasıl ki.
n.+yı ulūhiyyet 27b08	n. 1b07, 3a12, 4a14, 9b03,
nihān : (Far.) Gizli, saklı.	10b02, 10b06, 11a10, 12b10, 13b01,
n. 14a15	17b14, 20a12, 20b04, 28b13, 31a14,
nihâyet : (Ar.) Son, uç, son derece.	32a05, 32a10, 35a09, 35b01, 40b07,

42a02, 42a13, 42b07, 42b07, 43a02, 53a05, 53a07	n.+1 mā-sivā'u'l-lahı 21a10
ni' met : (Ar.) İyilik, ihsan, bağış.	nūr : (Ar.) Aydınlık, parlaklık, parıltı.
n.+üme 16a01	n. 12b05, 12b07, 12b09, 12b12, 12b13, 13a03, 13a05, 19b06, 31b04, 32a15, 42b02, 42b07, 43a05, 43b04, 44a13, 44b15, 45a04, 45b08, 45b09, 50a08, 50b04, 50b06, 50b09, 56a11
niyāz : (Far.) Yalvarma, yakarma.	
n. 4b02	
niyyet : (Ar.) Niyet, meram.	
n.+i 41a06	
nizām : (Ar.) Dizi, düzen, tertip.	n.+dan 44a01, 47a12, 47b15, 50b07
n.+1 57b03	
noқта : (Ar.) Nokta, iz.	n.+1 5b15, 12b11, 13a08, 19b03, 31b05, 35b14, 45b01, 46a11
n. 55b13	
nolsa : Ne olsa.	n.+1 āf-tāb 46b04
n. 22b02	n.+1 āf-tābuñ 12b08
nuқabā : (Ar.) Nakipler, bir kavim veya kabilenin reisi.	n.+1 Aḥmed 11a05
n. 57a04	n.+1 ' aқl 26b14
nuқūş : (Ar.) Nakışlar, resimler.	n.+1 ' arş 44a09
n. 39a02, 53a10	n.+1 ' aşk 21a08
n.+dan 45b02	n.+1 ' aşka 20b08
n.+1 ekvāndan 10a03	n.+1 celāl 46b09
n.+1 maḥsūsāt 38b07	n.+1 cemāl 50a01, 50b13
	n.+1 cemāl-i eḥadiyyet 41a08
	n.+1 cemāl-i Ḥaқka 40b14

- n.+1 cemāl-i ilahī 50a05
- n.+1 cemāl-i ulūhiyyetden
24b04
- n.+1 cezbe-yi Hāḫḫ 44b09
- n.+1 çeşm-i evliyā 3a08
- n.+1 eḫadiyyet 51b13
- n.+1 evrād 44b07
- n.+1 ferdāniyyetiyle 34a01
- n.+1 ğayba 42b06
- n.+1 Hāḫḫ 9a07, 19b12,
31b06, 32b01, 40b05, 41a01, 41a13,
45a10, 45b10
- n.+1 Hāḫḫdan 49a15
- n.+1 Hāḫḫkuñ 33a02, 14b11
- n.+1 Hūdādandır 10b09
- n.+1 iḫsān 44b05
- n.+1 iḫān 44b06
- n.+1 imān 24b02, 44b05
- n.+1 ʿirfān 19a15, 44b06
- n.+1 ḳadīm 41b04
- n.+1 ḳadīmi 32b05
- n.+1 ḳalb 44b06
- n.+1 ḳamer 12b08
- n.+1 lā-yezāl 53b15
- n.+1 Muḫammed 10b09
- n.+1 Muḫammedindür 10b08
- n.+1 muḳaddesinden 10b05
- n.+1 muḫlaḳ 52a02
- n.+1 muḫīṭ 54a11
- n.+1 pertevinden 20a14
- n.+1 rūḫ 44b07
- n.+1 şamediyete 31b02
- n.+1 şamediyetle 31b03
- n.+1 şifāt 9a08
- n.+1 şifāt-ı celāl 46a05
- n.+1 şifāt-ı cemāl 9a09, 50a09
- n.+1 şifāt-ı cemāldür 50b10
- n.+1 siyāhuñ 46b06
- n.+1 şems 47b09
- n.+1 şems-i ulūhiyyet 42b14
- n.+1 şevḳdür 45a06
- n.+1 ṭāʿ āt 44b07
- n.+1 ulūhiyyet 19b03, 21a11
- n.+1 vaḫdetdür 45a03
- n.+1 vāḫidüñ 51b06

n.+1 velāyetle 37a04	n.+larından 37a12
n.+1 velāyet-i şeyḥ 44b09	n.+unuñ 47a12
n.+1 velāyetle 37b14	n.+uñ 9a06, 41b08, 43b01,
n.+1 zāt 53b03	47a10, 48a09
n.+1 zāt-1 bī-çün 52b03	nūrānī : (Ar.) Nurlu, ışıklı.
n.+1 zāt-1 eḥadiyyet 33a04,	n. 16b08, 52b11
34a04	nūrāniyyet : (Ar.) Nurluluk,
n.+1 zāt-1 eḥadiyyete 52a10	parlaklık.
n.+1 zāt-1 Ḥaḳḳuñ 9a10	n.+e 12b12, 42b15
n.+1 zāt-1 pāk 34a02	nūş : (Far.) Tatlı, eğlence.
n.+1 zātiyyet 46b08	n. 11b14
n.+1 zıkr 40a07, 43a07, 44b05	nu'ūt : (Ar.) Methoderek anlatılan
n.+1 zıkrul-lah 42b03	şeyler, vasıflandırmalar.
n.+1 zuhūr-ı tecellī-yi Ḥaḳḳ	n.+ile 53b06
45a13	nübüvvet : (Ar.) Nebilik,
n.+1-kim 49b02	peygamberlik.
n.+ıdur 45a01, 45a02	n.+den 45a04
n.+ıdur-ki 50a07	n.+dür 7a07
n.+ından 52a04	n.+lerinde 39b12
n.+ınuñ 11b03, 20b07	nücebā : (Ar.) Soyu sopusu temiz, nesli
n.+ıñuz 42b11	pak olan insanlar.
n.+kim 44b14, 45a01, 45a03,	n. 56b15
45a04, 45a05	nücüm : (Ar.) Yıldızlar.

n. 43b13

n.+a 19a13

n.+ı mümkünât 9b09, 13a04

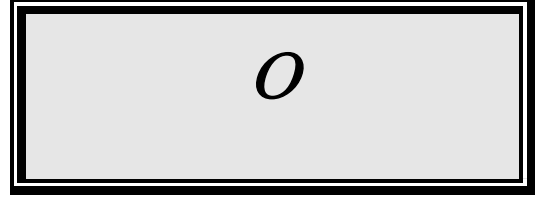
nüdemâ' : (Ar.) Nedimler, yardım edenler.

n.+i hazretdürler 56b03

nüzûl : (Ar.) Aşağı inme, alçalma.

n. 35a12

n.+i kütüb-i semâviyye 39b09

o : O sıfatı.

o. 13a08, 14b09, 47a09

o.+dur 13a14

oķu- : Okumak.

o.-r 47b15

ol : O zamiri.

o. 2b10, 3b05, 4a12, 13b10, 19b02, 22a10, 23b04, 30b06, 34b13, 38b14, 39a08, 54a03, 54b03,

o.+dur 2b07, 47b03, 53a03

o.+dur-ki 6a08, 8a15, 23a12, 23b09, 26a05, 27a15, 27b06, 29a09, 29a13, 29b14, 32b09, 33a12, 34a10, 34b11, 35b04, 35b08, 37b08, 39b14, 41a04, 41a11, 41a15, 42a10, 45a13, 45b11, 47b05, 49b01, 49b14, 50a09, 50b13, 53a09, 54b09, 57a05

o.+ki 8b09, 39b15

ol : O. krş. o.

o. 1b03, 2b11, 3a03, 3b05,
5a15, 5b02, 5b03, 7a12, 11b10,
12a02, 12a05, 12a12, 13a02, 13a05,
13a06, 14a08, 14b06, 14b15, 15a01,
15a03, 15b02, 15b04, 15b06, 15b07,
17b01, 17b06, 19a04, 19a05, 19a09,
19a15, 20b15, 21b02, 22a06, 22a09,
22a10, 22b08, 22b09, 22b11, 23a01,
23a02, 24a01, 24a01, 24a10, 24a12,
27a14, 32a15, 35a09, 35a10, 35a11,
36b01, 38a01, 39a07, 40a12, 40a15,
41b15, 42a05, 44b14, 44b15, 45a01,
45a01, 45a02, 45a03, 45a04, 45a05,
45b07, 45b13, 46a12, 46b11, 49b04,
50b02, 50b11, 51b04, 53b05, 54a11,
54b03, 54b04, 55a08, 55b10, 56a09

ol- : Olmak.

o.-a 8b04, 9b07, 9b09, 13b13,
13b13, 16a05, 16b05, 18a14, 18a15,
18b04, 21a13, 22a14, 23a14, 23b01,
24a13, 24b03, 26a08, 27a10, 31a13,
31a14, 31b10, 32b14, 33a14, 33b12,
34b08, 35a03, 35a05, 35b05, 35b08,
35b15, 36a03, 36a07, 36a08, 36a09,
36a11, 36b14, 37a02, 37b09, 37b09,
38a05, 38a06, 38a07, 38a10, 38b10,
39a11, 40a03, 40a08, 40a13, 40b03,

40b04, 40b14, 47a14, 48b07, 48b08,
49b14, 49b15, 50a15, 50b01, 51a05,
52a02, 52b08, 53b05, 56a08, 56a09

o.-ğil 17a05

o.-acak 7b10

o.-alar 2a14, 6b01

o.-am 17b06, 17b14

o.-an 4a02, 6b08, 6b15, 8a08,
8a08, 8a09, 12a13, 16b10, 30a12,
31a04, 47b14, 57a08

o.-anda 55a02

o.-anı 30b05

o.-anlar 8a14, 23a03

o.-anlardan 34b03

o.-asın 15b09, 15b11, 16a01,

16a03, 17b13, 18a06, 21b11, 25a12,
42a09, 53b08, 57b06, 57b08, 57b10

o.-dı 4a12, 4b12, 4b13,

10b10, 10b11, 10b12, 11a08, 11b04,
13a03, 13a04, 14a13, 19b13, 20b12,
21a01, 22a02, 22b01, 22b05, 22b06,
25a11, 39a11, 47a06, 47a07, 47a08

o.-dılar 11b14, 13a07

o.-diñsa 13a09

o.-dıysa 12b14
o.-duğı 3b14, 8b12, 19a14,
21a03, 26b13, 30a14, 31b07, 35a11,
45b14, 47a10, 47b12
o.-duğından 43b03
o.-duğunlayın 48a01
o.-duđuñ 15b13, 25b01
o.-duķça 41a10
o.-dum 4b04
o.-ıcaķ 7b07, 31b09, 37b01,
56a09
o.-ınub 8a05
o.-ķadar 24a13, 40a06, 57b11
o.-kadar 37b06
o.-ma 39b08
o.-madı 2b12, 2b13
o.-madın 42b12
o.-maduğı 48b15
o.-mağ 21b05
o.-mağa 12b06, 49b14
o.-mađıķün 15b04
o.-mağla 33b07, 34b05
o.-mađuñda 17a12
o.-maķdur 30b01
o.-mamak 19b01
o.-ması 11b15, 12a02
o.-masına 9a15
o.-maya 8b02, 17a06, 17a13,
17b05, 20a01, 32b10, 32b12, 33a11,
39b15, 40a15, 52b09, 55a09
o.-mayasın 21b15
o.-mayıcaķ 7b08
o.-mayınca 40b15, 49a08
o.-mayub 18a04, 18a05
o.-maz 6b10, 28b05, 31a11,
32b02, 33b15, 37b08, 41a08, 41a09,
42b07, 42b13, 49a08, 49a09, 49a13,
54b12
o.-mazdan 25a04
o.-mazdı 14b05
o.-mazlar 6a01, 27a10,
30a01, 56b10, 56b15, 57b03
o.-miş 25a02
o.-mişdı 10a10
o.-mişdur 12a03, 12b10,
21a06, 23b06, 23b11, 27a07, 27b04,

36a13, 38b05, 38b06, 38b08, 39b13,
41a14, 41b04, 51b07, 56b08
o.-mişlar 5b06
o.-mişlardur 5b08, 5b10,
5b13, 7a05, 20b11, 36b03, 56b07,
56b09
o.-sa 12b07, 13b05, 22b03,
22b10, 25b01, 25b15, 35b03, 36b08,
36b10, 42a03
o.-saydı 42a06
o.-sun 7b10, 26b07, 30b05,
30b06, 51b01, 51b03, 51b04, 58a01
o.-ub 2a09, 5a11, 5b07, 5b09,
7a15, 7b02, 15a07, 15a09, 15a10,
15a10, 15b03, 15b12, 15b14, 16a01,
16b12, 17a01, 17a07, 17a12, 18b08,
18b10, 19a04, 20a02, 20b10, 21b12,
22a01, 22a05, 23a13, 23a15, 24b02,
24b06, 25a03, 25a14, 26a06, 26a08,
34a06, 35b15, 36a05, 36b08, 37b12,
38a07, 38b09, 40a01, 40a02, 40b06,
40b06, 40b09, 43a09, 44a13, 45a15,
46a13, 46b10, 47b09, 49a04, 49a13,
49b07, 49b10, 51a04, 51a09, 51a12,
52a07, 53a11, 56b06
o.-uban 53b14, 54a01

o.-uñ 16b04
o.-ur 4a10, 4b10, 4b11, 7b04,
7b10, 12a05, 12b08, 12b13, 12b13,
13b06, 13b14, 13b15, 14b07, 15a09,
15b07, 16a10, 18b09, 18b11, 18b14,
19a01, 19a02, 19a04, 19a07, 20a08,
21a05, 21a08, 21b03, 22b12, 22b13,
22b15, 23a15, 23b04, 23b15, 24a10,
26a13, 26a14, 26b10, 26b11, 26b14,
26b14, 26b15, 27a01, 27a13, 27a14,
27b02, 27b13, 27b14, 28a01, 28a02,
28a03, 28a04, 28a05, 28a11, 28a11,
28b12, 30a11, 30a13, 31a07, 31a08,
31b02, 31b04, 31b05, 31b06, 32a07,
32a13, 32a14, 32b06, 32b15, 33a01,
33a02, 33a05, 34a02, 34a05, 34a06,
34a13, 34b04, 35b01, 35b02, 36a02,
36a04, 36a05, 36a06, 37b02, 37b03,
37b04, 37b07, 38a02, 38a02, 38a09,
38a12, 38b11, 38b12, 38b13, 38b15,
39a02, 39a02, 39a03, 39a05, 39a06,
39a08, 40b12, 41b04, 41b05, 41b12,
41b14, 42a05, 42a11, 42a12, 42a13,
42b03, 42b15, 43a01, 43a02, 43a07,
43a10, 43a13, 43a14, 43a15, 43a15,
43b05, 43b06, 43b07, 43b08, 43b11,
43b15, 44a01, 44a01, 44a04, 44a05,

44a07, 44a08, 44a10, 44a12, 44b03,
44b15, 45a05, 45a14, 45b08, 45b09,
45b13, 46b01, 48a05, 48a06, 48a15,
48b09, 48b11, 49a05, 49a07, 49b04,
49b07, 49b08, 49b09, 49b10, 49b13,
50a10, 50a11, 50a14, 50a14, 50b06,
51a11, 53a11, 53b09, 53b10, 53b11,
53b12, 54a15, 54b11, 54b15, 55a01,
55a02, 55a04, 55a12, 55a15, 55b03,
55b07, 55b07, 55b11, 55b15, 56a04,
57a15

o.-urdu 14b04, 14b13, 39a09,
46b04, 46b07, 47b09, 47b10, 47b11

o.-urlar 24b07, 29b02, 57a01

o.-ursa 7b01, 13b03, 20a03,
33a07, 37a04, 37b06, 52a09

o.-ursañ 13a11

olar : Onlar zamiri.

o.+uñ 54b14

olın- : Olunmak.

o.-a 15a03, 18b05, 19a10,
19b14, 45a08, 53b02

o.-dı 5a10, 5a15, 8b10

o.-duğın 8a13

o.-maz 4b09, 7b04, 50b13

o.-sa 19b15, 20a12

o.-ub 39b13

o.-ur 19b01, 23b04, 28a08,
44b12

o.-urlar 4a09

o.-ursa 19a11

on bir : On bir (11 sayısı).

o. 9b02

on sekiz biñ : On sekiz bin (18000
sayısı).

o. 11a15, 46b03, 51a10

on üç : On üç (13 sayısı).

o. 8b10, 9a14,

orta : Orta, ara.

o.+sında 55b12

otur- : Oturmak.

o.-ub 33b03

otuz : Otuz (30 sayısı).

o. 29b08

Ö

- öl-** : Ölmek.
ö.-üb 30a08
- ‘ömr** : (Ar.) Ömür, yaşam.
‘ö.+i ‘azizüñ 25a04
‘ö.+in 24b13
‘ö.+iñi 29b11
- öñ** : Ön, önce, ileri, makbul.
ö.+ünce 27b13
- öyle** : Öyle.
ö. 37b13, 47b06, 47b13,
49b08, 50b04, 56a09
- özge** : Başka, gayrı.
ö. 45a06, 50b12

P

- pāk** : (Far.) Temiz, halis,
mübarek.
p. 10a01, 10a08, 11a09,
34a02, 40b15, 52a10
p.+i 19b08, 52a15, 52b08,
53b12
p.+i Muḥammed 10b14,
11b02, 20b06,
p.+i Muḥammedi 10b06,
10b10
p.+i Muḥammedī 10b10
p.+i ulūhiyyet 54b08
p.+ine 16a15, 21b04, 35a02
p.+inüñ 20a14
- pākī** : (Far.) Temizlik, arılık.
p. 32a10
p.+ki 10b03
- pāy-ı taḥt** : (Ar.) Başşehir, başkent.
p.+da 53a12

- penc** : (Far.) Beş sayısı.
p. 12a08
- perde** : (Far.) Perde.
p.+den 8a02
p.+yi 51a04
- perr** : (Far.) Kanat.
p. 30a02, 30a04, 46b10
- pertev** : (Far.) Işık, parlaklık.
p. 41a01
p.+i rūḥ-ı pāk 14a06
p.+i 40b14
p.+in 47b07
p.+inden 11b03, 12b12,
20a14, 20b07, 43a06, 46b07, 49b06
p.+indendür 47a13
- pervâne** : (Far.) Fırıldak, çark.
p. 26a08
p.+ler 30a02
- pervâne-vārī** : (Far.) Pervane gibi.
p. 13b11
- pervāz** : (Far.) Uçma, uçuş.
p. 7b02, 15a03, 20a10,
27b10, 30a04
- pes** : (Far.) Öyle ise, sonuç
olarak.
p. 4a14, 7b07, 8b03, 10b09,
11a05, 24a10, 26b03, 28a10, 32a07,
36b11, 47a11, 55a15
- peydā** : (Far.) Meydanda, açıkta.
p. 36b07, 40a13, 40b12,
43a14, 43b05, 44a05, 45b13
- pinhān** : (Far.) Gizli.
p. 10a09, 21a01, 21a03
p.+ı 10a14, 12b02

R

Rabb : (Ar.) Allah.

r. 16b03

Rabbānī : (Ar.) Rab'la, Allah'la ilgili.

r. 5b03, 7b09, 48b03, 48b10

r.+den 3b13

r.+dür 22b09

r.+ye 49a10

Rabbāniyye : (Ar.) Bkz. rabbani.

r. 32a14

Rabbü'l-‘ālemīn : (Ar.) Alemlerin Rabbi, Allah.

r. 2a15, 56b03

r.+den 14b14

rābi‘a : (Ar.) Rabi'nin müennesi, dördüncü.

r. 28b06

r.+yi tarīķ 29b14

rāġib : (Ar.) İstekli, isteyen.

r. 4a06

r.+1 rumūz-1 pinhānı 12b02

rāh : (Ar.) Yol, tutlan yol, usul.

r.+1 ‘ademde 37b04

r.+1 ebrā(r) 29b03

r.+1 fenādan 37b11

r.+1 Hāķķa 28a09, 35a08, 38a03, 50a06

r.+1 şubehāt 37a13

raĥm : (Ar.) Esirgeme, koruma.

r.+de 18b12, 18b15

r.+den 19a01

raĥmet : (Ar.) Esirgeme, koruma, acıma.

r. 35a09

rāzī : (Ar.) Rıza gösteren, kabul eden.

r. 17b06

rāzīķ : (Ar.) Rızık veren.

r. 1b04

recā : (Ar.) Ümit, umma, istek, dilek.

r. 4b02, 5a03, 54b12, 54b14,
55a01, 55a03

r.+dan 55a03

r.+muz 23a01

redd : (Ar.) Geri çevirme, kabul
etmeme.

r. 4b09, 27a07

ref : (Ar.) Kaldırma, hükümsüz
bırakma, yukarı kaldırma.

r. 16b15, 33a05, 33a14,
39a02, 39a09, 40a08, 42a05, 43b12,
49a04, 51a04, 51a12, 53a11, 53b11

r.+i vücūd 46a14

reh-ber : (Far.) Kılavuz, yol
gösterici.

r. 38a09

reh-nümā : (Far.) Yol göstereni
kılavuz.

r.-nümā 4a10, 20a02

remz : (Ar.) İşaret, işaretle
anlatma.

r. 8a01

r.+de 52a12

r.+i 52a11

r.+i ḥafī 51b04

r.+i münir 51a15

r.+ile 4a07, 8a03

r.+inde 13a09

r.+ün 47a01

reng : (Far.) Renk.

r. 43a06, 51b08, 52b13,
54a10

r.+de 44a15

r.+iyle 13a06

resm : (Ar.) Eser, nişan.

r. 32b06

resūl : (Ar.) Elçi, peygamber.

r.+i 11a13

r.+ine 1b07, 11a12

r.+ümüñ 15b08

Resūlu'l-lah : (Ar.) Hz. Muhammed.

r. 2b02, 3a12, 10b06, 13b01,
17b14, 31a14, 32a05, 34b09, 39b02,
42a13, 52a14

Resūlü Ekrem : (Ar.) Hz.

Muhammed.

- r. 9b13, 23a08, 25b11, 32a01,
41b09
- revā** : (Far.) Yakışır, uygun,
yerinde.
r. 4b11, 14b04, 31b10
- revān** : (Far.) Yürüyen, giden, akan.
r. 15a13, 25a04
- revş** : (Far.) Gidiş, usul, yol.
r. 19a14
- rikkıyyet** : (Ar.) Kulluk, kölelik.
r.+e 31a02
- rızā** : (Ar.) Hoşnutluk,
memnunluk.
r.+mı 15b15
- ri'āyet** : (Ar.) Sayma, saygı,
gözetme.
r. 27a11, 27a13
- ricālū'l-ğayb** : (Ar.) Her devirde olan,
fakat görülmeyen ve Allah'ın
emirlerine göre insanları idareye
çalışan mübarek kimseler.
r. 9a14, 56b13
- ricz** : (Ar.) Azap.
- r.+i şiddet 15a12
- rihlet** : (Ar.) Göç, göçme, ölme.
r. 14b14, 18a14, 56a03
- rişte** : (Far.) İlgi, bağ.
r.+yi beyāna 5a14
- rivāyet** : (Ar.) Söylenti, hikaye.
r.+de 47a04
- riyāzet** : (Ar.) Nefsi kırma, dünya
lezzetlerinden skınma.
r. 25a06, 27a12, 28b04,
28b08, 29a14, 30a13, 30a14, 36b15
- r.+dedür 34b08
- r.+den 30b03
- rū** : (Far.) Çehre.
r.+y1 4b14
- rū-yı 'arz** : (Far.) Yeryüzü, dünya.
r.+a 16b01
- rūh** : (Ar.) Can, nefes.
r. 14b11, 14b13, 15a06,
15b01, 17a12, 18a13, 18b01, 23b03,
23b14, 25a01, 27b10, 35b13, 36b10,
38b04, 38b15, 44b07

r.+a 15a05, 27b09, 29b01,
31a04, 40a11
r.+dan 40a11
r.+ı 14b09, 18b05, 52a15
r.+ı Aḥmed 11a05
r.+ı Aḥmedden 11a06
r.+ı insānī 8b15, 14a01
r.+ı miskīn 24a07
r.+ı Muḥammed 12b03
r.+ı pāk 11a08, 14a06
r.+ı pāk-i Muḥammed 10b13,
11b02, 20b06
r.+ı pāk-i Muḥammedi 10b06
r.+ı pāk-i Muḥammedī 10b10
r.+ı pākine 35a02
r.+ı pākinūñ 20a13
r.+ı şerīfi 11a08
r.+ı şerīfinden 52b01
r.+uñ 20a02, 20b01, 38b11
rūḥānī : (Ar.) Ruha ait, ruh ile ilgili.
r. 49b05
r.+den 30a06

rūḥāniyye : (Ar.) Ruhani, ruhanilik.
r.+de 7a01
rūḥāniyyet : (Ar.) Ruhanilik.
r. 22a07
r.+e 31a01, 34b02
ruḥṣat : (Ar.) İzin, müsaade.
r. 57b08
rumūz : (Ar.) Remizler, işaretler.
r. 51b01
r.+ı pinhānı 12b02
rūşen : (Far.) Aydın, parlak.
r. 39b15
rūşenālık : (Far.) Bkz. ruşen.
r. 39a07,
rūşenālik : (Far.) Bkz. ruşen.
r. 39a09, 47a08
rūyet : (Ar.) Görme, bakma.
r.+ı 31b15
rūz : (Far.) Gün, gündüz.
r. 17a02
rūcū : (Ar.) Dönme, geri dönme.

r. 9a02, 17a13, 18a09, 23a07,
26a10, 35a06

r.+i ervāḥ 23a10

rūkn : (Ar.) Bir şeyin en sağlam
tarafı, temeli.

r.+i a^ç zām 34b08

r.+i a^ç zāmın 30b03

rūsūḥ : (Ar.) Muhkem, sağlam
olma.

r. 40b11, 41a06

rūsūm : (Ar.) Usul, merasim.

r. 46a14

rū'yā : (Ar.) Rüya, düş.

r.+sında 9b01

S

sa^ç ādet : (Ar.) Mutluluk.

s. 50b14

s.+de 3a11

s.+i ebedī 51a01

s.+iyle 57b08

sā^ç at : (Ar.) Saat, vakit.

s.+e 6a13

şābir : (Ar.) Sabreden.

ş. 16a01

şābit : (Ar.) Hareketsiz, ispat
edilmiş, anlaşılmış.

ş. 13a12

şadā : (Ar.) Ses, seda.

ş. 4b05

ş.+y1 şevkdür 48b13

şadef : (Ar.) Sedef.

ş.+i kalbden 5a11

şādīk : (Ar.) Bağlılığı, sadakati
olan.

ş. 4a06, 16b10, 50a05, 52a10	şahîf : (Ar.) Üzerine yazı yazılabilen kağıt yaprağı.
ş.+ı āvār-ı ğam-ĥār 4b06	
ş.+larum 16b07	ş.+de 4a01
şadır : (Ar.) Çıkan.	şahîfe : (Ar.)
ş. 27b02	ş.+yi kudretinden 7b03
şafa : (Ar.) Saflık, gönül şenliği.	ş.+yi zemîn 6b09
ş.+da 11a11	sâhil : (Ar.) Deniz kenarı, kıyı.
ş.+yı kalb 43b06	s.+i selâmete 37a05
şâfi : (Ar.) Temiz, saf.	şahn : (Ar.) Boş yer, yer.
ş. 39a05, 41b14, 47b13,	ş.+ı şahîfde 3b15
50a13, 50b05	şahrâ : (Ar.) Sahra, çöl.
şag : Sağ, sağ taraf.	ş.+sında 2a07
ş. 52b12, 56a05, 56a06	ş.+yı vücûda 17a04
sâhât : (Ar.) Açık yerler.	sâ'il : (Ar.) Soru soran.
s.+ı hüdâ 3a06	s. 29b10
şâhib : (Ar.) Sahip.	sâ'ir : (Ar.) Seyreden, diğer.
ş.+i 44a11	s. 11a04
ş.+i kemâl 8a13	s.+leri 30a09
ş.+i velâyet 38a09	sâkıţ : (Ar.) Düşen, düşmüş.
şâhibü'l-irfân : (Ar.) İlim, irfan sahibi.	s. 26b15, 52a06
ş. 30b07	sâkin : (Ar.) Oturan, ikame eden.
	s.+lerdür 57a14

şākit : (Ar.) Susan, ses çıkarmayan.	32a01, 32a05, 34b10, 41b09, 42a13, 52a14
s. 38b13	
s.+dür 53b01	şāliḥa : (Ar.) İyi, uygun.
	ş. 36b12
şakla- : Saklamak.	sālik : (Ar.) Bir yolda giden, bir tarikata girmiş olan.
ş.-mayub 22b10	s. 27b06, 38b08, 43b02, 48b02, 48b14, 49b03, 53a14
şal- : Salmak, bırakmak.	s.+den 8a07, 36a04, 49b07
ş.-maz 41a01	s.+dür 27b06
ş.-ub 47b08	s.+e 30b15, 39a12, 49b03, 53a11
şalāḥ : (Ar.) Düzeltme, iyileşme.	s.+i ğayr-i meczūb 28b07
ş.+ı ‘ālem 55b14	s.+i ğayr-i meczūbdur 28b06
ş.+ına 35b04	s.+i meczūb 28a13
şalāt : (Ar.) Namaz.	s.+i meczūbdur 28a13
ş. 29a02	s.+i şādīḳ 50a05
şalavāt : (Ar.) Hz. Muhammed’e ve Onun soyundan gelenlere Okunan dua.	s.+inde 23a03
ş. 3a02	s.+lerüñ 48a14
şallā'l-lahu : (Ar.) Allah’ın şanı, selamı.	s.+üñ 35b08, 44b10, 48a01, 48a06
ş. 2b02, 3a13, 9b13, 10b07, 10b14, 11b02, 12b03, 13b01, 14a07, 17b14, 20b06, 23a08, 25b11, 31a15,	şāliš : (Ar.) Üçüncü.
	ş. 41a03, 41a15

şālīşe : (Ar.) Bkz. salis.	ş.+ından 7a11
ş. 28a13	şāni^c : (Ar.) Yapan, işleyen.
s.+nüñ 30a10	ş.+i bī-āletüñ 7a11
s.+yi ʔarīḳ 29a13	ş.+i kevn ü mekân 2b14
salṭanat : (Ar.) Sultanlık, hükümdarlık.	şānī : (Ar.) İkinci.
s.+ı velāyetde 55b15	ş. 27a15, 41a02, 41a10
şamediyyet : (Ar.) Ezeli, ebedi, kimseye ve hiç bir şeye muhtaç olmayan Allah.	şāniye : (Ar.) İkinci.
ş.+dür 12a11	ş. 27b05, 29a09
ş.+e 31b02	şarf : (Ar.) Harcama.
ş.+idür 31a12	ş. 21b04, 22b11, 22b11, 22b14, 45b15
ş.+le 31b03	şarı : Sarı.
şamt : (Ar.) Susma.	ş. 44a14
ş. 30b09, 30b12, 33a09	şariḥ : (Ar.) Açık, belli.
ş.+ı cāndur 33a10	ş. 48b09
ş.+ı ḳalb 33a11	şarrāf : (Ar.) Sarraf, sarfeden.
ş.+ı lisān 33a09, 33a10	ş.+ı kāmiller-kim 5a15
şan- : Sanmak.	sāṭi^c : (Ar.) Yükselen.
ş.-anlar 54b03	s. 28a02
ş.-ur 43b02	şavāb : (Ar.) Doğruluk, dürüstlük.
şan^cat : (Ar.) Sanat.	ş.+uñ 9b06
	şavāmi^c : (Ar.) İbadet yerleri.

ş. 2a04	seḥāb : (Ar.) Bulut.
şavm : (Ar.) Oruç.	s. 43b13, 50a13
ş. 29a02, 39b15	s.+ı beşeriyet 18b11, 40a08
sa'y : (Ar.) Çalışma, gayret etme.	s.+ı mevānī' i 40b12
s. 29a15, 29b09, 41a09, 42a08	seḥāvet : (Ar.) Cömertlik.
sebeb : (Ar.) Sebep, neden.	s.+ün 57b15
s. 9a15	seher : (Ar.) Uykusuzluk.
s.+i 45b13	s. 30b09
s.+i fenā-yı ḥaḳīḳatdür 49b02	sekerāt-ı mevt : (Ar.) Can çekişirken gelen baygınlık, dalgınlık.
sebkāt : (Ar.) Geçme, ilerleme.	s. 23b04
s. 19a08	selām : (Ar.) Selam.
secde : (Ar.) Secde.	s. 3a09
s. 9b03	selāmet : (Ar.) Salimlik, eminlik, iyi netice.
s.+yi şükri 4b14	s.+e 37a05
sedīr : (Ar.) Sedir.	selb : (Ar.) Kaldırma, giderme.
s. 44a02	s. 26b14, 36a05, 38b11, 48a05, 49b08
sefer : (Ar.) Yolculuk.	sellem : (Ar. Far.) ”Selamete erdirdin anlamında” bir söz.
s. 15a04	s. 2b03, 3a13, 9b14, 10b07, 10b14, 11b03, 12b04, 13b01, 17b15,
sefīh : (Ar.) Zevk ve eğlenceye düşkün, akılsız.	
s. 27b01	

20b06, 23a09, 25b12, 31a15, 32a02, 32a06, 34b10, 39b02, 41b10, 42a14	s.+den 16b14, 17b05, 18a08, 57b14
s.+den 14a07	s.+i 15b02, 15b04, 16a12, 18a11, 46b12
s.+e 37a06	s.+ün 4b11, 16a03, 18a12, 23b13, 25a01, 25b01
s.+ün 52a14	s.+ünle 16a05, 33a08
sem' : (Ar.) İşitme, dinleme.	s.+ünledür 16b14
s.+i rūḥa 27b09	s.+ünüm.kim 17a05
semāviyye : (Ar.) Semaya mensup, Allah'tan olan.	saña s. 6a06, 15b09, 17a06, 17b01, 17b13, 18a03, 25a10, 33a07, 46b11, 46b13, 46b14, 46b14
s. 39b09	ṣenā : (Ar.) Övme, övüş.
semā' : (Ar.) Gökyüzü.	s.+yi nā-maḥdūd 1b02
s.+i hidāyetde 3a12	senlig : Senlik, sen.
semā' : (Ar.) İşitme, duyma.	s.+ün 57b14
s.+i cānla 52a11	senliksüz : Senliksiz.
semavāt : (Ar.) İnsanın olgunlaşıp yükseldiği büyük aşamalar, gökler.	s. 46b14
s. 16b05, 22a03, 22a12, 43b15	ser-gerdān : (Far.) Başı dönen, şaşkın.
s.+a 16a14	s. 7a13, 13b15, 16b11
s.+da 16a13	ser-ḥikmet : (Far. Ar.) Hikmet sebebi, aslı.
sen : 2.tekil şahıs zamiri, sen.	
s. 46b14, 48a09, 53b08	
s.+de 46b10	

s. 9a15
ser-zeniş : (Far.) Başa kakma.
s. 16a06
serā'ir : (Ar.) Gizli şeyler.
s.+i sırda 11a10
serāy : (Far.) Saray.
s.+ı vahşete 15a02
serīr : (Ar.) Taht.
s.+i velāyete 56a14
serī' : (Ar.) Çabuk, hızlı.
s. 28a10
sermedī : (Far.) Daimi, sürekli.
s. 17b04, 51a02
s.+dür 45b01
sev- : Sevmek.
s.-dügine 20b03
s.-dügün 17a02
sevāb : (Ar.) Allah tarafından mükafatlandırılan hareket, sevap.
s.+ı 14b03
seyāhat : (Ar.) Yolculuk, gezi.
s. 29a09

seyr : (Ar.) Yolculuk, yürüyüş, gidiş.
s. 2a09, 16b11, 29a10, 29b05, 35b12, 36a02, 37b05, 37b10, 43a06
s.+i 28a10, 28b05
s.+i insān 53b09
s.+i sülūkı 26a12
s.+inden 7a13
s.+ine 28a12
s.+ini 6b12
s.-i insān 53b09
s.+lerinün 4a04
seyr-i fī'l-lah : Allah'ın sıfatlarında ve isimlerinde ilerleme.
s.+uñ 54b01
seyr-i sülūk : (Ar.) Allah'a ulaşma yolunda ilerlemek.
s.+ı 26a12
seyyāre : (Ar.) Gezegen.
s. 43a04
seyyid : (Ar.) Efendi, ileri gelen, baş.
s.+i 'ālem 20a13

seyyid-i kâ'inât : (Ar.) Hz.

Muhammed.

s. 33b01

şiddîk : (Ar.) Pek doğru sözünün eri

kimse, İslam aleminin ilk halifesi ve

Hiz. Muhammed'in vefalı

dostlarından Hiz. Ebubekir'in lakabı.

ş.+a 33b06

şiddîk : (Ar.) Doğruluk, yürek

temizliği.

ş.+1 kalbde 22a02

ş.+uñ 16a04

şifât : (Ar.) Sıfatlar, vasıflar.

ş. 9a08, 19b09, 53b06

ş.+1 10a09, 10a13, 35b14,

46a11

ş.+1 celâl 46a05, 47b02

ş.+1 celâl-i nûr 45b08

ş.+1 cemâl 9a09, 50a09

ş.+1 cemâldür 50b10

ş.+1 cemâl-i nûr 45b09

ş.+1 luţfunuñ 50a07

ş.+1 muğaddes 2a05

ş.+1 muğaddesi 52b08

ş.+1 müfninüñ 49b06

ş.+1 müfniyyetinüñ 49b02

ş.+1 nefis 42b12

ş.+1 ulûhiyyetine 1b06

ş.+ına 10b12

ş.+ından 19b10

şifât : (Ar.) Hal, şekil, varlık.

ş. 7b02, 20a04

ş.+dan 48a07

ş.+1 46a10

ş.+1 Allah 31a13

ş.+1 Allahdandır 32a10

ş.+1 kadîmidür 20b01

ş.+1 muğabbet 20b03

ş.+1 nûr-ı ulûhiyyet 19b03

ş.+1 şamediyetidür 31a12

ş.+la 23b12

ş.+lar 37a02

ş.+ları 2b09

ş.+ların 40a10

şığ- : Sığmak.

ş.-maz 6b11	sırren : (Ar.) Gizlice, gizli olarak.
şırâṭ : (Ar.) Sırat köprüsü.	s. 32b13
ş. 42b08	sıl- : Silmek.
sırr : (Ar.) Gizli tutulan, Allah'ın akıl ermeyen hikmeti.	s.-mekdür 55b04
s. 54b11	s.-üb 21a10
s.+a 40a11	siñ- : Sinmek, gizlenmek.
s.+da 11a11, 13b14	s.-üb 21a02
s.+dan 40a11	sirāyet : (Ar.) Geçme, yayılma.
s.+ı 9b06, 33b12, 34b06,	s. 40a12
49b13, 51a09, 52a01, 52a05, 52a08	sitem-kār : (Far.) Zulüm ve haksızlık eden.
s.+ı hikmet 22a05	s. 6a12
s.+ı kâ'inâtda 7b07	siyāh : (Far.) Kara, siyah.
s.+ın 8a12, 22a06	s.+dur.ki 48a10
s.+ına 20a03, 27b07	s.+ı 46b07
s.+ında 7a12, 19b14	s.+lığı 48a09
s.+ından 4a05, 5a09	s.+lık 47a09
s.+ınuñ 5b14	s.+uñ 46b06
s.+ıyla 7a05	siz : 2. çoğul şahıs zamiri, siz.
s.+uñda 16b09	s. 16a10, 16b01, 16b04
sırrahü'l-'azîz : Büyük sırra ulaşmış, Allah'a ulaşmış.	şol : Sol, sol taraf.
s. 26b01	ş. 40a03, 52b12, 56a04

şoñra : Sonra.	ş.+1 sa' âdet 50b14
ş. 27a12, 28b10, 48b04, 49b09, 52a13, 53b01	şuffe : (Ar.) Sofa.
şor- : Sormak.	ş.+yi şafāda 11a11
ş.-madın 14b02	şulehā : (Ar.) Salih, iyi, günah işlemeyen kimseler.
söyin- : Sönmek, parlaklığı gitmek.	ş. 29a11
s.-ür 42b07	sultān : (Ar.) Padişah, hükümdar.
söyindür- : Söndürmek.	s. 25a02, 25a02
s.-mesün 42b11	sultānī : (Ar.) Sultana, hükümdara ait.
söyle- : Söylemek.	s.+ye 49a10
s.-yeydi 6a08	şun- : Sunmak.
söylemek : Söyleme.	ş.-madın 14b01
s. 33a07	şunūf : (Ar.) Sınıflar.
söz : Söz.	ş.+1 teslīmāt 3a02
s. 54a03	şūret : (Ar.) Görünüş, tarz.
s.+e 40b09	ş. 35b01
şu : Su.	şūretā : (Ar.) Görünüşte.
ş. 47b11, 47b12	ş. 6a05
su'āl : (Ar.) Sorma, soru.	şu'ūd : (Ar.) Yukarı çıkma, yükselme.
s. 14b02, 19a11, 29b07	ş. 9b08, 56a14
şubḥ : (Ar.) Sabah.	şuver : (Ar.) Suretler.
ş.+1 ebed 13a02	

ş.+i mevcūdātda 7b12, nuqūş-
ı mā-sivā'u'l-lah(ı)21a10, ta' yīnāt
51b08

sūbhānī : (Ar.) Allah'a ait, Allah ile
ilgili.

s. 15a06, 51a14

s.+ye 49a10

sūflī : (Ar.) Aşağıda bulunan,
aşağı.

s.+den 20a06

sülūk : (Ar.) Bir yola girme, bir
tarikata intisab etme.

s. 9a04, 25b06, 26a04, 27b12,
35a01, 38a03

s.+a 35a08

s.+dan 3b10, 36a12, 36b09

s.+ı Muḥammedī 35a09

s.+ı sālīkden 8a07

s.+ın 35b09

s.+ından 26b05

s.+unda 36a07

sür- : Sürmek, devam etmek.

s.-en 40b01

sūr'at : (Ar.) Sürat, hız.

s.+le 43a13, 43a15, 43b03

süvārī : (Far.) Atlı, at kullanan.

s.+de 3a03

Ş

şād : (Far.) Sevinçli.
ş. 18b03

şāhid : (Ar.) Şahit, tanık.
ş.+dür.ki 1b05, 1b07

şahş : (Ar.) Şahıs, kişi, kimse.
ş.+uñ 26a12

şākir : (Ar.) Şükreden, gördüğü iyiliğe karşı dua eden.
ş. 16a01, 16a03, 18a05

şān : (Ar.) Şan, şöhret, ün.
ş.+ında 27a01
ş.+ından 22a13

şarāb : (Ar.) İçilecek şey.
ş.+ı aşk-ı ilahīden 11b13

şeb : (Far.) Gece.
ş. 17a02
ş.+i hicrānuñ 51a03

şecere : (Ar.) Küçük ağaç, tek bir ağaç.

ş.+den 19b06

şed : (Ar.) Hamle etme, davranma.
ş. 48b03

şefā'at : (Ar.) Birinin suçundan geçilmesi veya dileğinin yerine getirilmesi için edilen aracılık..
ş. 5a03

şeffāf : (Ar.) Saydam.
ş. 44a13, 50a13

şefī' : (Ar.) Şefa'at eden.
ş. 27a10, 27a10

şefkat : Şefkat, acıyarak ve esirgeyerek sevme.
ş.+uñ 58a01

şehādet : (Ar.) Şahitlik, delalet.
ş. 7b08, 19a03, 49b05
ş.+de 7b12, 14b06
ş.+e 19a02, 35a12
ş.+le 38b04

şehvāt : (Ar.) Şehvetler, aşırı istekler.
ş.+dan 30b02

şehîr : (Ar.) Namlı, ünlü.	ş.+i şubḥ-ı sa ^c âdet 50b14
ş.+in 20a10	ş.+i ulūhiyyet 42b14
şekk : (Ar.)	şems-vār : (Far.) Güneş gibi, güneş misali.
ş.+i 40b04	ş. 40a09, 50a10
şekl : (Ar.) Şekil, biçim, kılık.	şerā'it : (Ar.) Şartlar.
ş.+i ḳabīḥ 25a13	ş.+i mülāzemet-i zikru'l-lah 39b13
ş.+i ḳabīḥinden 23b14,	şerāyi^c : (Ar.) Şariatlar, şariat hükümleri.
ş.+le 43a09	ş.+i nebeviyyeye 8a06
şem^c : (Ar.) Mum.	şerbet : (Ar.) Şerbet, içilecek tatlı şey.
ş.+i celāl-i eḫadiyyetde 13b11	ş. 36b15
ş.+i celāl-i eḫadiyyete 30a03	şeref : (Ar.) Büyüklük, ululuk.
ş.+i nār 43b08	ş.+ini 10b13
şems : (Ar.) Güneş.	şerḥ : (Ar.) Açma, açıklama.
ş. 19b02, 45a03, 47b09	ş. 8a01
ş.+den 47b12	ş.+inde 46b15
ş.+e 12b05, 12b06, 19a13	şerī^c at : (Ar.) Doğru yol, Allah'ın emri.
ş.+i eḫadiyyet 12b15	ş. 26a05, 27b11, 28a14,
ş.+i eḫadiyyete 13a02,	28b11, 34b14
ş.+i ḫaḳīḳat-i cemāline 18b10,	
ş.+i ikān 40b05,	

ş.+a 35b02	ş.+dür 45a06, 48b13
ş.+e 27a11, 27a13	ş.+i cemāl-i zū'l-celāliden
ş.+i 15b08	11b08, 34a11
ş.+ine 17b07	ş.+inden 12a03, 55a10
şerîf : (Ar.) Şerefli, mübarek, soylu, temiz.	ş.+le 20b14
ş. 29a05	ş.+lerinden 24b09
ş.+e 6a09	ş.+üm 17a09
ş.+i 11a08, 18a02	ş.+ümden 17b12, 18a07
ş.+inden 52b01	şey' : (Ar.) Şey, nesne.
ş.+inüñ 7a04, 18a01, 49b13	ş. 12a04
ş.+leri 4a09	ş.+e 12a12
ş.+lerin 6a03	ş.+i 22b13
şer'îyye : (Ar.) Şeriat ile ilgili, şeraite uygun.	ş.+üñ 47a13
ş. 26b15	şeyh : (Ar.) Bir tekke veya zaviyede reislik eden ve müritleri bulunan kimse.
şevâğil : (Ar.) Meşguliyetler, uğraşmalar.	ş. 3b03, 5a08, 37a06, 37b08, 37b13, 44b10, 56a07
ş. 39a08	ş.+üñ 37b05
şevk : (Ar.) Şiddetli arzu, keyif, sevinç, neşe.	şeytân : (Ar.) Şeytan.
ş. 24b07, 43b05, 45b13, 55a05	ş. 24a06, 31a08, 31a11, 35b06
	ş.+a 16a09

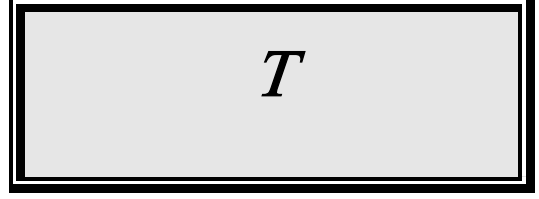
şeytānī : (Ar.) Şeytana ait, şeytanla ilgili, şeytana yakıştır.	ş. 37a13
ş. 21a14, 27b03	şuğul : (Ar.) meşgul olacak şeyler.
şiddet : (Ar.) Sertlik, katılık.	ş. 16a07
ş. 15a12	şu' lelen- : (Ar.) Işıldamak, parıldamak.
ş.+le 23b03	ş.-üb 20a05
şim : Şimdi, bulunulan zaman.	şu' ūr : (Ar.) Anlama, anlayış.
ş.+den 17a05, 48b01, 54a14, 54b01	ş. 49b09
şimdi : Şimdi, şu an.	ş.+ı 36a11
ş. 39a10, 47a08	ş.+ı umūr-ı dünyeviyyeden 42a02
şol : Şu (Sıfat)	şübhe : (Ar.) Kuşku, şüphe.
ş. 21a02, 26b12, 43a04, 47b11, 48b15	ş.+ye 36b02
şöyle : Şöyle.	şükr : (Ar.) Görülen iyiliğe karşılık gösterilen memnunluk, minnettarlık.
ş. 50a02	ş.+i 4b15
ş.+ki 37a08	ş.+i bī-pāyān 3b04
ş.+kim 19b15, 28a11	şümūs : (Ar.) Güneşler, şemsler.
şu' ā' : (Ar.) Işın, ışık, aydınlık.	ş. 43b14
ş. 27b15, 43b07, 46b05	ş.+ı ḥamd-i nā-ma' dūd 1b02
ş.+ı āf-tāb 43a14	ş.+ı meḥāmidinden 2a10
ş.+ı āf-tābdur 12b07	şürü' : (Ar.) Başlama.
şubehāt : (Ar.) Kuşular, şüpheler.	

ş. 4b15, 5a10, 20a01

ş.+1 izhâr-ı kudret 10b05

şüyûh : (Ar.) Şeyhler.

ş.+1 cihân 37a08

tâ kim : (Far.) Ta ki, o zamana dek,
o zamanda.

t. 16a03, 37a02, 41a06,
48b06, 57b14, 58a01, 58a07

Ta'âlâ : (Ar.) "Yüksek olsun"
anlamına gelen bir söz olup, Allah
adıyla birlikte kullanılır.

t. 1b04, 1b05, 2b02, 2b02,
6b06, 9b03, 9b14, 10b07, 11a12,
11b05, 13b01, 13b04, 13b07, 14a03,
14a07, 15a11, 16a15, 17b14, 18a15,
20b02, 24a09, 24a11, 25b07, 25b09,
25b11, 25b14, 28b13, 31a15, 31b03,
31b12, 32a01, 32a05, 32a08, 32a11,
33b13, 33b15, 34b10, 35a13, 37a07,
39a15, 39b02, 41b10, 42a14, 42a15,
43a02, 45a11, 46a06, 47a15, 50a02,
52b04, 58a02

t.+da 13b05

t.+nuñ 10b11, 19b08, 25a05,
25b15, 31a12, 32b05, 35b13, 37a12,

42a11, 45a15, 46a10, 46a13, 47b02, 49b01, 50a06, 52b07, 52b09, 55a05, 56b04	ṭ.+ı 8a10
ta' alluḫ : (Ar.) İlgisi, olma, dünya ilgisi	tābi' : (Ar.) Bağlı kalan, boyun eğen.
t. 23b02	t. 31a10, 35b01, 35b02
t.+ı 24a13	ṭabīb : (Ar.) Hekim, doktor.
t.+ı beşeriyet 43a08	ṭ.+i ḥāzıḳ 36b05, 36b11
t.+ı mā-sivā 23a13	ṭabi' at : (Ar.) Tabiat, huy, mizaç.
t.+ı mā-sivādur-ki 23b05	ṭ.+ına 36b14
ṭa' ām : (Ar.) Yemek, aş.	ta' bīr : (Ar.) İfade, anlatma.
ṭ. 31b11	t. 47a02
ṭ.+a 31a07	t.+e 12a14, 44a11
ṭā' āt : (Ar.) İbadetler.	t.+i 24a02, 50b05
ṭ. 44b07	ta' bīrāt : (Ar.) Tabirler.
ṭā' at : (Ar.) Allah'ın emirlerini yerine getirme, ibadet.	t.+ı vāḳı' ada 35b10
ṭ. 28b02	tāc : (Ar.) Bazı tarikat ehli şeylerin veya hükümdarların başlarına giydikleri başlık.
ta' ayyūn : (Ar.) Ortaya çıkma, belirme.	t.+ı enbiyā 3a08
t. 13a06, 18b10	t.+ı ḳuṭb 56a12
ṭabakāt : (Ar.) Tabakalar.	tafşīl : (Ar.) Uzun uzadıya anlatma, açıklama.
ṭ. 57a09	t.+i 44b13

tağyīr : (Ar.) Başkalaştırma, değiştirme, bozma. t. 36b08	tahrīr : (Ar.) Yazma, yazılma. t. 4a01, 6b07, 8a13, 16b07, 28a07, 37a09
taḥallūfāt : (Ar.) Geride kalma, uygun gelmeme. t.+ı ḥal ^c 2a04	t.+ine 6b09
taḥammül : (Ar.) Dayanma, katlanma, kaldırma. t. 47b10	taḥşīl : (Ar.) Ele geçme, ele geçirilme, edilme. t.+i merātib-i a' lām-içün 15b05
taḥayyür : (Ar.) Hayran olma, hayrete düşme. t.+de 2a12	taḥt : (Ar.) t.+da 53a12 t.+ı envār-ı kıbābda 5b06 t.+ı mısırda 9b08
tāhir : (Ar.) Temiz. t. 3b03	t.+ı salṭanat-ı velāyetde 55b15
taḥkīk : (Ar.) Doğru olup olmadığını araştırma. t. 3a05	t.+ında 25a02 t.+ınuñ 9b10
taḥlīk : (Ar.) Tıraş etme, tıraş edilme. t.+ı mübtedā-yı mevcūdāt 8b14	taḥtānī : (Ar.) Altta olan, alttaki. t. 52b11
taḥliye : (Ar.) Boşaltma. t.+yi rūḥa 29b01	tā'ife : (Ar.) Bölük, takım, kaim. t. 29a12, 56a15 t.+nüñ 26b05, 28a10 t.+yi meczūbīndür-ki 26b07

ṭ.+yi mezkūrdur 27a09	ṭālib : (Ar.) İsteyen, istekli.
ṭ.+yi murāddur 30a09	ṭ. 4a06, 25b13, 49a07
ṭ.+yi rābi‘ a 28b06	ṭ.+i cemāl-i eḥadiyyet 12a10
ṭ.+yi rābi‘ a-yi ṭarīḳ 29b14	ṭ.+i esrār-ı mütenāhī 12b01
ṭ.+yi şālişe 28a12	ṭ.+i şādīḳ 52a09
ṭ.+yi şālişenüñ 30a10	ṭ.+leri 28a09, 35a07
ṭ.+yi şālişe-yi ṭarīḳ 29a13	ṭāli‘ : (Ar.) Tulu eden, doğan.
ṭ.+yi şāniye 27b05, şāniye 29a08	ṭ. 8a09, 28a03
ṭāḳat : (Ar.) Güç, kuvvet.	ta‘līm : (Ar.) Öğrenme, öğretme.
ṭ. 14b12, 21b02	t. 19b12, 33b02, 33b04, 33b08, 48a07, 48b15
taḳrīr : (Ar.) Anlatma, sağlamlaştırma.	tamām : (Ar.) Tamam, tam.
t. 50b12	t. 30b11
taḳvā : (Ar.) Allah’dan korkma, Allah korkusuyla dinin yasak ettiği şeylerden kaçınma.	tāmmī : (Ar.) Tam, eksiksiz.
t. 57b09	t. 13b08
ṭaleb : (Ar.) İsteme, istenme, dileme.	ta‘n : (Ar.) Yerme, ayıplama.
ṭ. 14b03, 27b11, 42a08	ṭ. 6a07, 16a10
ṭ.+i ‘ālemine 45b15	ṭaraf : (Ar.) Yön, bölge, yer.
ṭ.+i ḥāzret-i ‘izzet 45b12	ṭ.+a 23b15
	ṭ.+da 24a01, 24a03, 24a04
	ṭ.+dan 24a05, 24a06
	ṭ.+ı keşāfet 18b14

<p> t̄.+ında 40a03 t̄.+ındaki 56a04, 56a05 t̄arīk : (Far.) Karanlık. t. 39a07 t̄arīk : (Ar.) Yol. t̄. 26b03, 27a06, 29a01, 29a07, 29a09, 29a13, 29b03, 29b14, 35b12 t̄.+de 38a09 t̄.+den 26a14 t̄.+i fenādan 37a15, 37b10 t̄.+i ğurūrdan 37a14 t̄.+i H̄aḫḫda 4a10 t̄.+i mücāhedede 29a14 t̄.+i remz-ile 8a03 t̄.+i seyāhat 29a09 t̄.+i vāşılān 28b14 t̄.+idür 29a08 t̄.+ile 26a15 t̄.ü'l-ḫabūl 19b01 t̄.+üñ 35b04 </p>	<p> t̄arīkat : (Ar.) Allah'a ulaşmak arzusuyla tutulan yol; tasavvufi meslek. t̄. 26a05, 27b11, 28a14, 34b15 t̄aşaddukāt : (Ar.) Sadakalar. t. 29a06 t̄aşarruf : (Ar.) Sahip olma. t. 37a04, 37b06, 38a10, 56a13 t.+ı 57a02, 57a05 t̄aşavvur : (Ar.) Göz önüne getirme, kurgulama. t. 36a15 t̄aşfiye : (Ar.) Temizleme, saflaştırma. t.+yi ḫalb 24a15 t.+yi ḫalbe 29b01 t̄aşra : Dışarı. t̄. 19a12, 43b12 t̄.+dur 53a01 t̄aṭvīl : (Ar.) Uzatma. t.+i kelāmla 30b04 </p>
---	---

ṭavāf : (Ar.) Hacı olmak üzere zamanında ve muayyen usül dahilinde Kabe'nin etrafını dolaşarak ziyaret etme.

ṭ. 4a03

ṭavr : (Ar.) Hal, davranış, büyüklük.

ṭ.+ı 'aқıldan 48a03

ṭ.+ı ilhāmdan 21b14

ta' yīb : (Ar.) Ayıplama.

t. 8a14

ta' yīn : (Ar.) Ayırma, belli etme.

t. 11a07, 11a10

ta' yīnāt : (Ar.) Ayırmalar, belli etmelr.

t. 51b08

taẓarru' : (Ar.) Kendini alçaltarak yalvarma.

t. 15a14

t.+ı 4b01

tāze : (Far.) Taze, yıpranmamış.

t. 39b07

ta' zīz : (Ar.) İzzetlendirme, şerefli kılma.

t.+ı ma' nā-yı kelime-yi

tevḥīd 39b09

tebdīl : (Ar.) Değiştirme, başka hale getirme.

t. 31a02, 34b03, 42b15

t.+ı aḥlāk 29a15

t.+ı aḥlāka 29b09

tecellī : (Ar.) Görünme, belirme,

Hak nurunun tesiriyle makbul

kulların kalbinde ilahi sırların ayan olması hali.

t. 5b15, 10a02, 10a12, 10a15,

10b04, 10b15, 13a01, 19b06, 19b12,

20b03, 20b09, 24b03, 31b03, 32b01,

32b05, 33a04, 34a01, 34a04, 35b13,

35b15, 41a09, 41a13, 44a09, 45b07,

45b10, 46a14, 46b02, 46b09, 48b06,

49b03, 50a07, 51a08, 51b15, 52a05,

52a08, 52a15, 53b03, 54b08, 58a02

t.+si-kim 51b07

t.+sinūñ 21a11

t.+yi ez-cemāl-i Ḥaққ-bīn

12a09

t.+yi Hakk 45a13	t. 7b09
t.+yi nür-1 Hakkuñ 14b11	t.+dan 8a09
t.+yi irâdet 10b04,	tecribe : (Ar.) Tecrübe, görmüş geçirmişlik.
t.+yi lâhutdur-ki 6a11	t.+ler 36a08
t.+yi nür-1 cemâl 50a01,	tedric : (Ar.) Derece derece ilerleme.
50b13	t.+le 18b12, 19a03
t.+yi nür-1 Hakkdan 49a15	tefekür : (Ar.) Düşünme, zihin yorma.
t.+yi nür-1 'irfân 19a15	t.+e 7b05
t.+yi nür-1 şifât 9a08	tefhim : (Ar.) Anlatma, bildirme.
t.+yi nür-1 şifât-1 celâl 46a04	t. 12a15
t.+yi nür-1 şifât-1 cemâl 9a09,	t.+den 45b05
50a09	tekâlif : (Ar.) Teklifler.
t.+yi nür-1 şifât-1 cemâldür	t.+i şer' iyye 26b15
50b10	tekmil : (Ar.) Tamamlama.
t.+yi, nür-1 zât-1 bî-çün 52b03	t.+i kemâl 28a08, 35a07
t.+yi nür-1 zât-1 Hakkuñ 9a10	telkin : (Ar.) İman esaslarının anlatma.
t.+yi şifât 19b09	t.+i mürşid-i kâmil 40a05
t.+yi zât 52b01, 53a09	temâmet : (Ar.) Hepsî, tamamı.
t.+yi zât-1 55a13	t. 10a11
t.+yi zât-1 Hakk 54b07	
t.+yi zât-1 Hakkuñ 9a12	
tecelliyât : (Ar.) Allah'ın lütfuna nail olma.	

temennā : (Ar.) Bkz. temenni. t. 5a04	t. 30a15, 37b04 t.+i maḳāmdur 30b12
temenni : (Ar.) Dileme, dilek, istek. t. 14b04, 15a15, 17a03	t.+i nevm 32b06 t.+i nevm-i ‘aynī 32b07, 32b08
temşil : (Ar.) Benzetme, örnek söz. t. 12b01, 12b14 t.+i mecāziden 12b02	t.+i nevm-i ḳalbīdür 32b08 t.+i nevm-i ḳalbīdür-ki 32b12
tenezzül : (Ar.) Alçalma, Gönül alçaklığı. t. 11a05 t.+i 48a15	tertīb : (Ar.) Düzene koyma. t. 8b10
tenezzülāt : (Ar.) Alçalmalar, inmeler. t.+dan 38b15	tesbīḥ : (Ar.) Tespih. t.+leri 31b06
tenzīh : (Ar.) Kusur kondurmama. t. 1b11	tesbīḥāt : (Ar.) ’’Süphanallah’’ kelimesini söyleyerek Allah’a tazim etme. t. 44b08
terakki : (Ar.) Yükselme, ilerleme. t. 56a10 t.+si 48a15	teskīn : (Ar.) Sakin kılma. t. 18b02, 36b13
tercemān : (Ar.) Tercüman. t. 40b06	teslīmāt : (Ar.) Kendini Allah’ın kaderine bırakma. t. 3a03
terk : (Ar.) Bırakma, vazgeçme.	teşhīş : (Ar.) Seçme, tanıma. t.+i mizācda 36b13
	teşnī’ : (Ar.) Ayıplama.

t. 16a12	toğ- : Doğmak.
tevak�kuf : (Ar.) Durma.	.-a 50b02
t. 43b09	toğmak : Doğmak.
teveccüh : (Ar.) Yönelme, sevgi.	. 54a14
t.+inden 55a10	to�un- : Dokunmak.
tev�id : (Ar.) Bir kılma, Allah'ın birliğine inanma.	.-sa 21a07
t. 21a07, 39b10, 39b12, 41b12	tolınmak : Ay'ın dolunay durumuna gelmesi.
te'yid�t : (Ar.) Kuvvetlendirme, destekleme.	. 54a15
t.+�'l-melik�'l-menn�n 5a07	t�' : Ziyafet, eğlence.
tezkiye : (Ar.) Temiz etme, aklama.	.+i �lh�mdan 4b13
t.+yi nefesine 29a15	t�l : (Ar.) Zaman uzunluğu.
tezy�n : (Ar.) Süsleme, süslü.	.+dan 45b03
t.+i fa�ah�t 8b01	.+i zem�n 28b08, 29b05
t�b� : (Ar.) Tıpkı, aynı.	.+i zem�nda 30a10
.+1 �ay�na 5a14	tür : (Ar.) Tur Dağı.
til�vet : (Ar.) Kur'an-ı Kerim'i güzel sesle ve usulüne göre okuma.	t. 55a12
t.+i �ur'an-ı Kerim 29a03	t.+da 19b06
t�z : (Far.) Tez, �abuk.	�ur- : Durmak.
t. 42b10	.-sa 55a09
	.-ur 25a13, 25b02
	�urı�- : �alışmak, �abalamak.

.-urlar 29b02

ul : (Ar.) Doğma, doğu

. ul

. 12b11, 12b15, 13a02,
19b04, 27b15, 32b03, 40a09, 40b04,
42b14, 43a05, 44b04, 46b01, 50b09,
51a02

.+dan 45b04

uman : Duman.

. 43b13, 47b06

ut- : Tutmak, varsaymak.

.-ub 4a12, 5b08

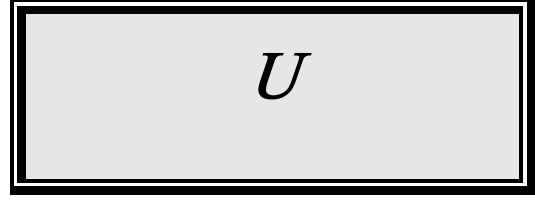
.-ki 25a10

trb : (Ar.) Toprak.

t.+1 mezelletine 4b14

trk : Türk'e mensup, Türkçe
yazılmış.

t. 8a12

u : (Far.) Bkz. ve.

u. 2b09, 3a03, 8b04, 15b14,
17a01, 17a02, 30b09, 30b09, 47a02,
53b13, 53b14

ubdiyyet : (Ar.) Kulluk, kölelik.

u. 23a12, 23b10

u.+in 31a02

ubr : (Ar.) Başka tarafa geçme,
geçilme.

u. 6a12, 15a01, 37a15,
39a01, 42b08, 56a10

uç- : Uçmak.

u.-an 6b04

uf : (Ar.) Ufuk.

u.+1 a ldan 50b15

uğra- : Uğramak.

u.-yaca 37a03

uğrayugelenler : Uğrayıgelenler.

u.+in 57a07

‘**uḳalā** : (Ar.) Akıllılar, akıllı olanlar.

‘u.+nuñ 6b10, 6b13

‘u.+ya 7a01

‘**uḳūl** : (Ar.) Akıllar, zihinler.

‘u. 7b01, 47a01

‘u.+ı ‘uḳalānuñ 6b10,

‘u.+ı ‘uḳalāya 6b15

‘**ulemā**’ : (Ar.) Alimler, ilim sahipleri.

‘u.+i kibār 29a11

ulūf : (Ar.) Binler, binlerce.

u. 3a02

ulūhiyyet : (Ar.) Allah’lık sıfatı, Allah’lık vasfı.

u. 19b03, 21a11, 27b09, 32a13, 42b14, 48b06, 54a13, 54b08

u.+den 5b13, 13a03, 24b04

u.+e 14a13, 15a14, 26a07

u.+inden 52b09, 55b03

u.+ine 1b06

u.+ini 10b01, 11b05

ulū'l-elbāb : (Ar.) Akıl sahibi kimseler.

u. 7a12

ulū'l-‘azm : (Ar.) Allah’ın verdiği vazifeyi en iyi şekilde yerine getiren peygamberler.

u. 10b15

ululuḡ : Ululuk.

u.+ını 10b13

‘**ulūm** : (Ar.) İlimler, bilgiler.

‘u. 7a14

‘u.+ü'l evvelīn 2a15

‘**ulvī** : (Ar.) Yüksek, yüce.

‘u.+dür 20a05

‘**umḳ** : (Ar.) Derinlik.

‘u.+dan 45b03

‘**ummān** : (Ar.) Ulu, büyük, engin deniz.

‘u.+a 8a01

‘u.+ı bī-niṣānda 26b12

umūr : (Ar.) İşler, hususlar.

u.+ı dünyeviyyeden 42a02

unud- : Unutmak.

- u.-ub 48a03
- ‘**unşur** : (Ar.) Esas, kök, eleman.
- ‘u.+ı luğfların 6a03
- ur-** : Vurmak.
- u.-a 34b01
- u.-an 4b07
- u.-dı 13a05, 20b08
- u.-ub 42b08, 43a12, 44b11
- u.-ur 20a10, 28a06, 41b15
- u.-urlar 30a04
- u.-ursa 7b03
- ‘**urefā** : (Ar.) Arifler, İrfan sahibi kimseler.
- ‘u. 57a11
- urıgör-** : Vuruğörmek, götürmek.
- u.-üb 56a12
- urma** : Vurma, vurmak.
- u.+ğa 15a03, 27b10, 44b11
- ‘**urūc** : (Ar) Yukarı çıkma, yükselme.
- ‘u.+ı mā-sivā'u'l-lahtan 53a13
- uslūb** : (Ar.) Üslup, tarz.
- u. 3b14
- u.+ı 26a05, 28a14, 34b14
- uykusuzlġ** : Uykusuzluk.
- u.+a 32a03
- ‘**uzlet** : (Ar.) Yalnızlığa çekilmek.
- ‘u. 30b10, 33b11, 34a07, 34a09, 34a12, 38b02, 38b08, 39a12
- ‘u.+dür 30b13
- ‘u.-i bedenī 34a07, 34a08,
- ‘u.-i kalbī 34a10
- ‘u.-i kalbīdür 34a08,

Ü

ü : (Far.) Bkz. u, ve.

ü. 2b13, 2b14, 3a01, 11a06,
17a06, 20a07, 21b03, 26a01, 30a02,
30a04, 30b10, 30b10, 30b10, 33a08,
46b10, 50a14, 50b15, 53a14, 53b13,
53b13, 54a01

üç : Üç (3 sayısı).

ü. 33b04, 33b08, 41a02,
55a15, 57a15

üçüncü : Üçüncü.

ü. 30b12

üç yüz : Üç yüz (300 sayısı).

ü. 56b14

üç yüz altmış : Üç yüz altmış
(360sayısı).

ü. 57b01

üleşdirmek : Paylaştırmak,
bölüşdürmek.

ü.+dür 57a02

ümenā' : (Ar.) Güvenilir kimseler,
eminler.

ü.+i Rabbül-'Ālemīn 56b03

ümid : (Far.) Umut, umma.

ü.+im 6a08

ümmet : (Ar.) Bir peygambere inanıp
bağlanan cemaat, taife.

ü.+lerine 39b12

ümmiz : (Far.) Ümit, umut.

ü.+dür 29b03

ü.+dür.ki 6b05

ü.+ümüz 22b15

üns : (Ar.) Alışkanlık, alışıklık.

ü. 15a08, 49a10

ü.+den 15a01

ü.+i 17b10

ü.-i ezeli-yi lem-yezeli 18b11

ü.-i hazretde 5b06

ü.-i hüviyet 55a05

ü.+ini 18a06

ü.+inüñ 55a10

ünsiyet : (Ar.) Alışkanlık, arkadaşlık.

ü. 39a04

ü.+i 43b01

üpre- : Ürpermek, titremek.

ü.-se 42a15

üstād : (Far.) Usta, sanatkar.

ü. 58a06

üzere : Üzere.

ü. 35b12

üzeri : Üzeri.

ü.+ne 3a10, 8b10, 15b10,
18a10, 20b08, 37a13, 37b15, 42b05,
47a09, 47b07, 57b09

üzerü : Üzeri

ü.+mden 42b10

üzre : Üzere.

ü. 3b15, 8a13, 11a07, 13a13,
14a11, 19a09, 26a06, 28a15, 28b05,
29a10, 33a09, 34b15, 37b01, 39b12,
40a01, 42b08, 45a07, 47b14

ü.+dür 23a10, 27a08, 28b15,
32b07, 33a15, 34a07, 41a02, 55a15

V

va'd : (Ar.) Söz verme, vaad.

v.+i 28a10

va'de : (Ar.) Söz verme, bir iş için
önceden belirtilen zaman.

v. 4a14

v.+ler 18a15, 18b07

v.+yi ilahîyle 18b02

vādī : (Ar.) İki dağ arasındaki
uzun çukur, dere.

v.+ler 44a05

v.+yi hicretde 3b08

Vādī-yi Eymen : (Ar.) Hz. Musa'nın

Tur dağında Allah'ın tecellisine
mazhar olduğu yer, Tur dağı
civarında bir dere.

v. 21b14

vāfiyāt : (Ar.) Sözünde duranlar,
sözüne güvenilenler.

v. 3a03

vaḥḍāniyyet : (Ar.) Allah'ın bir oluşu.	v.+inden 18b03 v.+ler 18b01, 18b08
v.+inden 52b10	
vaḥdet : (Ar.) Teklik, birlik, Allah'a yakınlık, Allah'a ulaşma.	vāḳı'a : (Ar.) Olmuş bir iş, gerçek.
v. 35a10	v. 44a11
v.+de 10a05, 10a11, 51b06	v.+da 35b10
v.+den 15a02	vāḳi' : (Ar.) Olan, geçen.
v.+dür 45a03	v. 44a10, 55b15
v.+e 34b03	vakt : (Ar.) Vakit, zaman, çağ.
vāhibü'l-iḥsān : (Ar.) Allah, ihsan eden.	v. 12b11, 17a14, 18a09, 22b12, 24a01, 24b08, 29b12, 35a11, 35b08, 38a01, 39a01, 39a07, 40a12, 41b05, 42b09, 42b14, 43a06, 49a03, 50a12, 56a04
v.+a-kim 3b05	v.+de 25a13
vāḥid : (Ar.) Tek, bir.	v.+e 19a15
v.+den 35a05	v.+i ḥayātında 42a04
v.+dür 26a15	v.+i meymūnede 6a14
v.+ün 51b07	v.+i müzāyaçada 57a05
vahşet : (Ar.) Korku, ürküntü.	v.+in 19a14, 24a10, 41a05, 41b01
v. 5b08	v.+ki 19a09
v.+e 15a02	vaktā ki : (Ar.) Ne vakit ki, o vakit ki.
va'id : (Ar.) Birini iyiliğe sevk ve kötülükten uzaklaştırmak için korkutma, yıldırma.	

- v. 24a12
- vaḳtā kim** : (Ar.) Bkz. vatka ki.
- v. 12b06, 14b13, 34a04,
36b06, 38b08
- va'l-lahu** : (Ar.) "Allah için, Allah hakkı için" anlamına gelen büyük yemin.
- v. 57b04
- var** : Var, mevcut.
- v. 13a14, 15b03, 24a13,
35a14
- v.+dur 8b02, 13b08, 14b10,
19b15, 35b06, 44b04, 45a07, 47b01,
56a03, 56b14, 57a04
- v.+dur.ki 7a06, 56a15, 57a10,
57a11, 57a12, 57b01
- v.+ise 21b01, 55a07
- v.+sa 44a03
- var-** : Varmak.
- v.-a 40b09, 53b06
- v.-asın 53b07
- v.-sa 35b01
- v.-ub 15b07, 17b06
- varan** : Varan, ulaşan.
- v.+a 49a09
- vārid** : (Ar.) Gelen, vasıl olan.
- v. 22a01
- vāridāt** : (Ar.) Hatıra gelen, içe doğan şeyler.
- v.+ı Rabbānī 48b10
- v.+ı Rabbāniden 3b12
- vāriş** : (Ar.) Mirasçı, kendine mira düşen.
- v.+i ma'nevī 35a03
- varlıĝ** : Bkz. varlık.
- v.+ı 47b01
- v.+ın 37a10, 37b04, 57b14
- v.+ında 37a10
- varlık** : Varlık.
- v. 29b05, 37b13, 38a01,
46b13, 46b13, 53b08
- v.+dan 37b03, 48b05
- varṫa** : (Ar.) Tehlike, içinden çıkılması güç iş.
- v.+dan 37a14
- v.+lar 36a08

vaşf : (Ar.) Nitelik, bir kimsenin veya şeyin taşıdığı hal, sıfat.

v. 7b13, 7b15

v.+1 imkândan 10a03, 10a07

v.+1 ta' ayyün 18b10

v.+1nuñ 2a06

v.+ıyla 2b11

vâşıl : (Ar.) Ulaşan, erişen, kavuşan.

v. 26a14, 28a05, 28b12, 37b03, 38a06, 38a08, 48b07, 49a08

v.+1 cānān 34b12

v.+1 ḥazret 37b12

v.+1 Ḥazret-i Ḥakk 35a10

vâşılān : (Ar.) Bkz. vasılın.

v. 28b15

vâşılīn : (Ar.) Hakk'ñ erenler.

v. 29b04, 56b02

v.+dendür 26b01, 29a13

vâşıta : (Ar.) Aracı, arada bulunan, araç.

v.+sıyla 38a08

v.+y1 ḥiṭāb 49a04

v.+y1 insān 11b12

vâşıtasuz : (Ar.) Araçsız, vasıtasız.

v.+suz 39a10

vâsi' : (Ar.) Geniş, açık, enli, bol.

v. 13b13, 18a03

vaṭan : (Ar.) Yurt.

v.+1 aşliyyede 24b10

v.+1 aşliyyeden 15a04,

v.+1 aşliyyesine 20a09, 26a10

vazā'if : (Ar.) Vazifeler.

v.+i da' vāt 29a05

ve : (Ar.) Ve, dahi, de, ile, hem.

v. 1b02, 1b03, 1b04, 1b05,

1b06, 1b09, 1b11, 2a02, 2a03, 2a05,

2a06, 2a10, 2a11, 2b03, 3a02, 3a03,

3a04, 3a09, 3a09, 3a10, 3a10, 3a12,

3a13, 3b02, 3b04, 3b05, 3b05, 3b05,

3b06, 3b07, 3b08, 3b10, 3b12, 3b13,

4a03, 4a04, 4a04, 4a06, 4a06, 4a08,

4a09, 4a10, 4a10, 4b02, 4b02, 4b03,

4b05, 4b06, 4b07, 4b08, 4b12, 4b13,

4b15, 5a02, 5a03, 5a03, 5a04, 5a12,

5b02, 5b03, 5b05, 6a03, 6a09, 6a10,

6a11, 6a12, 6a13, 6a15, 6b02, 6b09,
6b11, 6b12, 7a05, 7a06, 7a08, 7a10,
7a13, 7a13, 7a15, 7b08, 7b09, 7b10,
7b12, 8a01, 8a06, 8a10, 8a12, 8a13,
8b01, 8b05, 8b05, 8b05, 8b06, 8b11,
9a08, 9a15, 9b02, 9b02, 9b05, 9b09,
9b13, 9b14, 10a03, 10a05, 10a13,
10b01, 10b05, 10b07, 10b09, 10b10,
10b12, 10b12, 10b13, 10b14, 11a02,
11a03, 11a03, 11a04, 11a11, 11a11,
11a12, 11a13, 11b03, 11b08, 12a01,
12a08, 12a11, 12b01, 12b02, 12b04,
12b05, 12b11, 13a04, 13b01, 13b08,
13b13, 13b14, 14a03, 14a07, 14a08,
14a09, 14a13, 14a14, 14a15, 14a15,
14b01, 14b01, 14b02, 14b03, 14b04,
14b07, 14b13, 14b15, 14b15, 15a01,
15a02, 15a03, 15a06, 15a11, 15a15,
15b05, 15b06, 15b09, 15b15, 16a04,
16a05, 16a08, 16a08, 16a11, 16b01,
16b02, 16b04, 16b05, 16b05, 16b07,
16b08, 16b09, 16b10, 16b10, 16b12,
17a02, 17a05, 17a07, 17a08, 17a09,
17a13, 17a15, 17a15, 17b01, 17b02,
17b03, 17b04, 17b05, 17b07, 17b08,
17b11, 17b12, 17b15, 18a03, 18a04,
18a07, 18a08, 18a11, 18a14, 18a15,
18b01, 18b03, 18b03, 18b08, 18b10,
18b14, 18b15, 19a05, 19a08, 19a13,
19a13, 19b02, 19b09, 19b14, 20a06,
20a07, 20a09, 20a10, 20a11, 20a13,
20a14, 20b02, 20b06, 21a05, 21a09,
21a11, 21a15, 21b01, 21b01, 21b04,
21b05, 21b12, 21b14, 22a01, 22a03,
22a07, 22a13, 22b06, 22b07, 22b08,
22b09, 22b11, 22b14, 23a01, 23a09,
23a11, 23b01, 23b04, 23b07, 23b08,
23b09, 24a02, 24a04, 24a04, 24a05,
24a05, 24a06, 24a08, 24a09, 24a10,
24a14, 24b01, 24b05, 24b07, 24b11,
24b12, 25a02, 25a07, 25a11, 25a13,
25b09, 25b10, 25b11, 25b12, 26a01,
26a03, 26a04, 26a05, 26a11, 26a12,
26a13, 26b03, 26b05, 26b12, 26b14,
27a04, 27a05, 27a05, 27a08, 27a10,
27a12, 27b01, 27b11, 27b12, 28a07,
28a07, 28a09, 28a12, 28a14, 28b04,
28b05, 28b08, 28b14, 29a02, 29a03,
29a03, 29a03, 29a03, 29a04, 29a04,
29a05, 29a05, 29a06, 29a07, 29a08,
29a11, 29a11, 29a11, 29a13, 29a14,
29a14, 29a14, 29a15, 29b01, 29b01,
29b02, 29b03, 29b03, 29b06, 29b12,
29b13, 29b14, 29b15, 30a01, 30a02,

30a06, 30b01, 30b02, 30b06, 30b13, 42b05, 43a01, 43a08, 43a14, 43a14,
30b13, 31a01, 31a02, 31a02, 31a09, 43b05, 43b06, 43b07, 43b13, 43b14,
31a15, 31b04, 32a02, 32a02, 32a06, 43b14, 43b14, 43b15, 44a01, 44a02,
32a08, 32a14, 32b01, 32b02, 32b08, 44a02, 44a02, 44a02, 44a03, 44a04,
32b10, 32b11, 32b11, 32b12, 32b13, 44a05, 44a06, 44a06, 44a07, 44a08,
32b13, 32b13, 32b14, 33a02, 33a10, 44a09, 44a09, 44a09, 44a10, 44a11,
33a11, 33a15, 33b05, 33b05, 33b09, 44a13, 44a14, 44a14, 44a14, 44a14,
33b10, 33b11, 33b15, 34a05, 34a07, 44a15, 44b01, 44b01, 44b02, 44b02,
34a08, 34a10, 34a11, 34a11, 34a14, 44b04, 44b05, 44b05, 44b06, 44b06,
34b02, 34b03, 34b04, 34b10, 34b13, 44b06, 44b07, 44b07, 44b07, 44b08,
34b14, 35a05, 35a07, 35a07, 35a10, 44b08, 44b09, 44b09, 45a01, 45a02,
35b05, 35b06, 35b06, 35b07, 35b07, 45a04, 45a05, 45a06, 45a11, 45a15,
35b09, 35b11, 35b12, 35b13, 35b14, 45b01, 45b02, 45b02, 45b02, 45b03,
36a01, 36a02, 36a03, 36a03, 36a06, 45b03, 45b04, 45b04, 45b04, 45b06,
36a07, 36a09, 36a09, 36a11, 36a13, 45b06, 45b07, 45b07, 45b11, 45b15,
36b02, 36b03, 36b05, 36b07, 36b14, 46a12, 46a14, 46b02, 46b03, 46b03,
36b15, 37a01, 37a04, 37a05, 37a12, 46b04, 46b05, 46b05, 47a01, 47a04,
37a13, 37a14, 37a15, 37b05, 37b12, 47a04, 47a06, 47a07, 47a12, 47a12,
37b13, 37b15, 38a05, 38a06, 38a06, 47a13, 47b03, 47b04, 47b09, 47b15,
38a08, 38a09, 38a09, 38a10, 38a10, 48a01, 48a05, 48a06, 48a07, 48a08,
38a15, 38b04, 38b06, 39a02, 39a03, 48a13, 48a14, 48a15, 48b01, 48b05,
39a05, 39a12, 39a13, 39b02, 39b02, 48b07, 48b09, 48b10, 48b11, 48b15,
39b04, 40a04, 40a04, 40a04, 40a06, 49a01, 49a01, 49a02, 49a03, 49a04,
40a06, 40a07, 40a11, 40a11, 40a11, 49a06, 49a10, 49a10, 49a11, 49a12,
40a13, 40b04, 40b05, 40b08, 41b03, 49a14, 49b04, 49b05, 50a02, 50a03,
41b09, 41b10, 42a01, 42a05, 42a07, 50a05, 50a06, 50a08, 50a08, 50a10,
42a11, 42a13, 42a14, 42b02, 42b04, 50a11, 50a13, 50a13, 50a13, 50a13,

50b04, 50b05, 50b07, 50b08, 50b09,
50b11, 50b11, 51a01, 51a01, 51a02,
51a05, 51a05, 51a06, 51a06, 51a06,
51a06, 51a07, 51a07, 51a07, 51a07,
51a08, 51a08, 51a08, 51a10, 51a10,
51a10, 51a10, 51a11, 51a12, 51a14,
51a15, 51b02, 51b02, 51b02, 51b04,
51b05, 51b06, 51b06, 51b08, 51b08,
51b09, 51b10, 52a02, 52a06, 52a10,
52a14, 52b08, 52b09, 52b10, 52b10,
52b11, 52b11, 52b12, 52b12, 52b13,
52b13, 52b14, 52b14, 52b14, 52b14,
52b14, 52b15, 52b15, 53a01, 53a08,
53a10, 53a15, 53b04, 54a06, 54a07,
54a09, 54a14, 54a14, 54a15, 54b01,
54b01, 54b10, 54b11, 54b12, 54b15,
55a01, 55a03, 55a04, 55a05, 55a06,
55a06, 55a07, 55a07, 55a08, 55a10,
55a10, 55a11, 55a11, 55a14, 55a14,
55b01, 55b01, 55b11, 55b13, 56a05,
56a05, 56a08, 56a11, 56a11, 56b02,
56b03, 57a03, 57a07, 57a09, 57a11,
57a12, 57a15, 58a01, 58a05, 58a05,
58a06, 58a07

veyā : Veya.

v. 22b03

veyāhūd : Veya, isterseniz.

v. 23b13, 45b09, 47b06

vech : (Ar.) Çehre, üslup, sebep.

v.+le 3b11, 7b09, 18a11,

18b07, 19b13, 24a12, 31a08, 35a08,
35b07, 36a10

vedā' : (Ar.) Ayrılma, ayrılış.

v. 25a03

vedī'a : (Ar.) Emanet.

v.+dur.ki 21b03

vehhāb : (Ar.) Fazla bağışlayan.

v. 4a13

vehm : (Ar.) Yersiz korku, şüphe.

v. 40b04

v.+i ğayriyyetdür 12a13

v.+i ta' bīre 12a14

v.+ile 2b06

velāyet : (Ar.) Velilik, dostluk,
sadaikat.

v. 7a06, 38a10, 57b05

v.+de 56a01

v.+dür 6b14

v.+e 28a06, 56a14, 57a07

v.+i şeyh 44b10

- v.+le 6a04, 37a04, 37b14
- v.+ün 8a11
- velakin** : (Ar.) Fakat, ama.
- v. 6a01, 12a05, 12a12, 33a13
- velī** : (Ar.) Ermiş, eren.
- v. 35a15, 58a02
- verā'** : (Ar.) Arka, geri.
- v.+i hicābdan 40a07, 42b04
- v.+i perdeden 8a02
- verici** : Verici, veren.
- v. 37a12
- vesā'ir** : (Ar.) Ve başkaları, bunun gibiler ve benzerleri.
- v. 56a01
- vesvās** : (Ar.) Şeytan.
- v. 32b01
- vesvese** : (Ar.) Şüphe, kuruntu.
- v. 31a09
- v.+yi şeytān 24a06
- vezīr** : (Ar.) Vezir, valilik ve vekillik gibi yüksek rütbelerde bulunan paşa ünvanı taşıyan kimse.
- v.+i 56a02
- vicdān** : (Ar.) Bir şeyi bir halde görme, insanın içindeki iyi ile kötüyü ayırt eden duygu.
- v.+a 49a06
- v.+ında 43b03, 43b05, 45b12
- v.+ında-ki 48b12
- vir-** : Vermek.
- v.-digüm 15b15
- v.-diler 11b10, 11b15, 20b15
- v.-dükden 27a12
- v.-e 15a12, 46b13
- v.-meye 32b09
- v.-mezler 49a11
- v.-mişlerdür 36b04
- v.-üb 8b07
- v.-ür 21a13, 30a12, 41a08
- vişāl** : (Ar.) Ulaşma, bitişme.
- v.+inün 26b10
- vuķūf** : (Ar.) Haberli olma.
- v.+ı 36a11
- vuşlat** : (Ar.) Ulaşma, kavuşma.
- v. 18b01

v.+1 31b15	v.+ından 58a04
v.+1 ebed̄isin 15a14	v.+ını 35a04
vużū : (Ar.) Abdest, abdest alma.	v.+ınıñ 25a01
v.+yla 40a01	v.+ıyla 57a15
vücūd : (Ar.) Var olma, varlık, insan gövdesi.	v.+ların 20b12
v. 10b10, 13b08, 41b02, 46a14, 51b10	v.+undan 41b02, 49a13
v.+a 10b06, 11a01, 11a03, 11a05, 11a09, 11b01, 11b03, 11b09, 14a08, 17a04, 20a14, 20b07, 28a03, 40a12	vücūdāt : (Ar.) Varlıklar.
v.+1 42a14, 51b09	v.+dan 40a13
v.+1 berekātındadır 57b03	vürūd : (Ar.) Gelme, varma.
v.+1 beşeriyet 45b11	v.+ına 2a13
v.+1 beşeriyetde 15b06	
v.+1 beşeriyetden 49a15	
v.+1 erkān 40b03	
v.+1 mecāzını 26b11	
v.+1 muṭlaḳ 47a15	
v.+1 müstaḳillesi 47a13	
v.+1 şerīflerin 6a03	
v.+ın 13b11	

Y

ya : Ya bağlacı.

y. 45b08

yā : (Ar.) Ey, hey.

y. 8b09, 15b01, 16a06,
35a13, 42b10

yād : (Far.) Anma, hatırlama.

y. 4a09, 8b06, 58a06

yād-gār : (Far.) Yadigar, bir kimseyi
veya nesneyi hatırlatacak şey.

y. 4a08

yār : (Far.) Sevgili, dost

y.+i bī-gāne 5b08

yaq- : Yakmak.

y.-ub 21a09, 47a06, 47a07,
47a07

yaqīn : (Ar.) Sağlam bilgi, kesin
olarak bilme (Tasavvufi anlamda).

y. 55a15

y.+e 38a04

yan : Yan.

y.+ına 56a06

yañ : Yan.

y.+a 46b12

yan- : Yanmak.

y.-ub 20a04, 21b03

ya' nī : (Ar.) Sözü'nün kıyası, doğrusu.

y. 10b03, 10b08, 22b01,
22b05, 34b02, 47b03, 52a03

yap- : Yapmak.

y.-ub 33b03

yaş : Yaş, göz yaşı.

y.+ı 15a13

yazıl- : Yazılmak.

y.-urdu 14b04

yed : (Ar.) El, kuvvet.

y.+i mübāreklerine 6a15

y.+i kudretümle 16b06

yedi : Yedi sayısı.

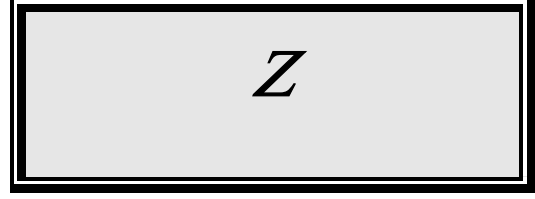
y. 53a12, 57a09

yek : (Far.) Bir, tek.

y. 22a09

yememeklik : Yememek, yememeklik. y. 31a12	yine : Yine. y. 2b07, 2b07, 7b02, 24a01, 25b09, 50a03
yer : Yer, zemin, toprak. y.+e 13b11 y.+ine 25b02, 56a05	yir : Bkz. yer. y. 47b07, 53b13, 54a04
yeşil : Yeşil. y. 44a14, 45a04	yoğ : Bkz. yok. y.+idi 10a04, 22a07, 22a09 y.+idi.ki 14a12, 22a08
yetmiş biñ : Yetmiş bin (70.000 sayısı). y. 16b08	yoğsa : Yoksa. y. 13b14
Yezdān : (Ar.) Allah. y. 10a08	yok : Yok. y. 2b08, 2b09, 2b15, 2b15 y.+dur 7b13, 12a14, 43b01, 47a09, 51b10, 52b10, 52b12, 52b13, 52b13, 52b15, 53b02, 54b02 y.+dur.kim 47a14 y.+durur 2b05
yığma : Yoksun bırakmak, men etmek. y.+ya 36b04	yol : Yol, yöntem, izin. y. 5b04, 21a14, 24b06, 32b09, 33a12, 37b11, 49a11 y. bul- 5b04 y.+da 8b03, 20a12, 27a05, 49a11
yıl : Yıl, sene. y. 17a11, 47a05, 47a07, 55a08 y.+dır 29b08 y.+lar 31b08	
yıldız : Yıldız. y. 9b02	

y.+dan 36b15
y.+ında 29b05, 54b03
y.+ları 38b06, 38b10
y.+ların 38a01, 57b09
y.+unda 29b15
yu- : Yıkamak.
y. 48b04
yum- : Yummak.
y.-a 40a02
y.-ub 33b04
Yūsuf : (Ar.) Hz. Yusuf
y. 9b07
y.+uñ 31b08
Yūsuf : (Ar.) Hz. Yusuf.
y.ü'l-şiddīk 9b01
yüz : Yüz, yön, taraf.
y.+in 23b15
y.+inden 35b02, 51b14
y.+ini 20a06, 26a06
y.+ünden 35b01

zāhir : (Ar.) Açık, belli,
görünürde.

z. 10a09, 10b13, 11b04,
16a05, 19b01, 19b13, 20b12, 21a05,
21a08, 22a02, 23b01, 36a04, 38b10,
40a08, 43a10, 43a15, 43b11, 44a13,
44b15, 45a05, 45b08, 45b09, 46a13,
48a01, 48a06, 49a05, 50a11, 50a14,
50b06, 51b07, 52a02, 53b12

z.+de 35b03

z.+dür 53a04

z.+i 'avāmü'n-nās 5b10

z.+i vicdānında 48b12

zāhiri : (Ar.) Görünen, görünürdeki.

z. 51a12

zāhiriyye : (Ar.) Bkz. zahiri.

z.+ye 29a02

zahmet : (Ar.) Sıkıntı, eziyet, zor.

z. 32a15, 42a07

z.+i cū' dan 31b05

	z.+i melekül'-mevt 24a03	z.+1 2b09, 10a12, 10a13,
zā'if	: (Ar.) Zayıf, güçsüz.	z.+1 bī-çün 2a05, 52b03
	z. 4a10	z.+1 bī-çünına 10b11, 15b01
zā'ifliġ	: (Ar.) Zayıflık, güçsüzlük.	z.+1 eḫadiyyet 10b11, 27b14,
	z.+ün 58a04	33a04, 34a04
zā'il	: (Ar.) Sona eren, devamlı	z.+1 eḫadiyyetdür 52a15
	olmayan.	z.+1 eḫadiyyete 52a10
	z. 43a02, 43a13, 43b03,	z.+1 eḫadiyyeti 10a15
	51a03	z.+1 eḫadiyyetün 12a02
zākir	: (Ar.) Zikreden, anan.	z.+1 ferdāniyyetine 1b05
	z. 18a04, 42a10	z.+1 Ḥaḫḫ 19b10, 54b07
zākiyyāt	: (Ar.) Saf, temiz, doğru,	z.+1 Ḥaḫḫdan 49a02
	hareketliler.	z.+1 Ḥaḫḫuñ 9a11, 9a12
	z. 3a02	z.+1 ḫazret-i ulūhiyyet 54a12
zāri	: (Far.) Ağlayıp sızlama.	z.+1 pāk 10a01, 34a02
	z. 15a12	z.+1 pāki 19b08, 52b08,
zāt	: (Ar.) Sahip, malik, kendi.	53b12
	z. 1b03, 10a14, 17a06,	z.+1 pākī 32a10
	23b11, 35b14, 52a09, 52b01, 53a09,	z.+1 pākī-ki 10b03
	53b03, 54b08	z.+1 pākine 16a15, 21b04
	z.+a 12b04, 13a12, 47a14	z.+1 şamediyetdür 12a11
	z.+da 55a14	z.+ın 54a02
	z.+dur 51b06	

z.+ına 10a01, 10a12	zengār : (Ar.) Pas, leke, kir.
z.+ından 10a02, 10a06	z.+i alb 41b13
z.+ını 2b07, 10a02, 10a06	zerrāt : (Ar.) Zerrelere, pek ufak paralar.
z.+ıyla 54a02	z.+ı cihān 40b06
zātiyyet : (Ar.) Kendiyle ilgili, kendine ait, kişilik.	zerre : (Ar.) Pek ufak para.
z. 46b08	z. 2a11, 12a09, 12a09, 33a08
zāyi‘ : (Ar.) Zarar, zıyan.	z.+de 7a14
z. 29b11	z.+den 46a09
zebān : (Far.) Dil, lisan.	z.+yi 8a01
z.+ında 33a11	zevk : (Ar.) Haz, hoşa giden hal.
zekevāt : (Ar.) Zekatlar.	z. 17a09, 18a07, 24b07,
z. 29a03	25a11, 40a13, 43b05
zemān : (Ar.) Zaman, vakit, ağ.	z.+den 19a04
z. 2b13, 15a07, 28b08,	z.+e 7b11
29b05, 34a05, 39b07, 39b08, 41a11,	z.+i hazā Rabbī 19b13
52b13, 53a10, 54a09	z.+i kelām-ı lā-yezāliden
z.+da 30a11, 30a12, 30a13	11b08
z.+ı arībde 34a14	z.+in 43a11
z.+ında 55b10	z.+ini 48a08
zemīn : (Far.) Yer, yeryüzü.	z.+le 17b04
z. 6b09	z.+leri 15b13
z.+i vücūda 28a02	z.+lerinde 4a04

zēvkıyyāt : (Ar.) Zevke, eğlenceye ait hususlar.

z.+dur 7b11

zēvkī : (Ar.) Zevke ait, zevkle ilgili.

z.+dür 47a04

zēvklü : (Ar.) Zevkli.

z. 48b11

zıll : (Ar.) Gölge.

z. 50b07

zıkr : (Ar.) Anma, anılma.

z. 30b04, 30b10, 30b13,

33a14, 33b05, 38b15, 40a07, 42a10, 43a08, 44b05

z.+de 40b10

z.+e 40b02

z.+i dilden 40a10

z.+i Hakk 38b10

z.+i Hakk'a 38b03

z.+i Hakk'dan 32b12, 39b08

z.+i kalbdür 33b09

z.+i lisān 33b08

z.+i lisānī 33a15

z.+ümden 17b12

zıkrū'l-lah : (Ar.) Allah'ı anma.

z.39a14, 39b14, 42b03

z.+a 32b15, 38a15

z.+dan 24b05, 41b08

zırā : (Far.) Çünkü, şundan dolayı.

z. 4a01, 6b12, 12b04, 14b09,

18b14, 22b07, 22b13, 27a05, 27a10, 29b04, 36a11, 36b09, 37b03, 40b15, 41a07, 41a13, 41b04, 43b01, 48b01

ziyā' : (Ar.) Işık, aydınlık.

z. 43a13, 46b04

z.+i 12b05, 43a14, 46b05

z.+sı 43b07

ziyāde : (Ar.) Fazla, çok, artma.

z. 19a02, 27a14, 28b05,

31b11, 43b06, 43b07

z.+yi şevklerinden 24b08,

harāret 42b02

ziyān : (Far.) Zarar, kayıp.

z. 6a07

zuhhād : (Ar.) Zahitler.

- z. 29a11
- zūhūr** : (Ar.) Görünme, meydana çıkma.
- z. 9a06, 19a01, 41b05, 41b08
- z.+a 11a02, 11a07
- z.+ı tecellī-yi Hakk 45a13
- z.+ı zıkr 42a10
- zūlm** : (Ar.) Zulüm, eziyet.
- z. 22a11, 22b01, 22b04, 22b12, 22b13
- zūlmānī** : (Ar.) Zulmetli, karanlığa mensup.
- z. 16b08, 44a05, 46a11, 52b11
- zūlmāt** : (Ar.) Karanlıklar.
- z. 32b01, 32b04
- z.+ı beşeriyet 43a06
- z.+ı nefis 42b15
- z.+ını 51a03
- zūlmet** : (Ar.) Karanlık.
- z.+inden 47a11
- zūlūm** : (Ar.) Karanlık.
- z. 21b12
- zūlūmāt** : (Ar.) Karanlık, karanlıklar.
- z. 12b11, 12b13
- zūbdetü'l-kāmilīn** : (Ar.) Ariflerin, kamillerin seçkini, büyüğü.
- z. 56a07
- zū'l-celālī** : (Ar.) Celal, ululuk sahibi olan Allah.
- z. den 34a11

BİBLİYOGRAFYA

Ahmet Vefik Paşa (2000), *Lehçe-i Osmani*; (haz. Toparlı, Recep), TDK Yay., Ankara.

AKALIN, Şükrü Haluk (Şubat 1995); “Eski Anadolu Türkçesinde Cümle Başı Edatlarıyla Kurulmuş Cümleler”, *Türk Dili Dergisi*, TDK Yay., S. 518, sf. 156-163, Ankara.

ARSLAN EROL, Hülya (2008); *Eski Türkçeden Eski Anadolu Türkçesine Anlam Değişmeleri*, TDK Yay., Ankara.

Bursalı Mehmet Tahir (2000); *Osmanlı Müellifleri I - II - III*, Bizim Büro Basımevi, Ankara.

CEBECİOĞLU, Ethem (2009); *Tasavvuf Terimleri ve Deyimleri Sözlüğü*, Ağaç Kitabevi Yay., Ankara.

CEMİLOĞLU, İsmet (1994); “Eski Anadolu Türkçesi Söz Diziminde Çün’lü Cümleler”, *Türk Dili Dergisi*, Türk Dil Kurumu Yay., S. 510, sf. 409-413, Ankara.

CİNLİOĞLU, Halis Turgut (1950) *Tokat Vilayeti Meşhurları*, 1. Kısım, Aksisada Matbaası, Samsun.

ÇAĞBAYIR, Yaşar (2007); *Orhun Yazıtlarından Günümüze Türkiye Türkçesinin Söz Varlığı: Ötüken Türkçe Sözlük*, Ötüken Neşriyat, İstanbul.

DEVELLİOĞLU, Ferit (2005); *Osmanlıca-Türkçe Ansiklopedik Lugat*, Aydın Kitabevi, 22. Bs., Ankara.

DİLÇİN, Cem (1983); *Yeni Tarama Sözlüğü*, TDK Yay., Ankara Ü. Basımevi, Ankara.

DİLÇİN, Cem (1991); *Süheyl ü Nevbahar*, Ankara.

Elmalılı Hamdi Yazır (2005); *Kur'an-ı Kerim ve Açıklamalı Meali*, Huzur Yay., İstanbul.

ERCİLASUN, Ahmet Bican (2008); *Başlangıçtan Yirminci Yüzyıla Türk Dili Tarihi*, Akçağ Yay., Ankara.

ERGİN, Prof. Dr. Muharrem (2007); *Türk Dil Bilgisi*, Bayrak Yay., İstanbul.

EREN, Hasan (1999); *Türk Dilinin Etimolojik Sözlüğü*, Bizim Büro Basımevi, Ankara.

Feridüddin Atar (2002); *Tezkiretü'l-Evliya* (Ter. Süleyman Uludağ) C. I. II, Mavi Yayıncılık, İstanbul.

GÜLENSOY, Tuncer (2007); *Köken Bilgisi Sözlüğü*, TDK Yay., Ankara.

GÜLSEVİN, Güner (1997); *Eski Anadolu Türkçesinde Ekler*, TDK Yay., Ankara.

GÜLSEVİN, Güner; BOZ, Erdogan (2004); *Eski Anadolu Türkçesi*, Gazi Kitabevi, Ankara.

İslam Ansiklopedisi (1991); Türkiye Diyanet Vakfı, İstanbul.

İslam Alimleri Ansiklopedisi (1992); Türkiye Gazetesi Yay., İstanbul.

KANAR, Mehmet (2010); *Farsça Türkçe Sözlük*, Say Yay., İstanbul.

KARA, Mehmet (2009) *Türkçenin İzinde*, Kesit Yay., İstanbul.

KARAHAN, Leyla (2006); Eski Anadolu Türkçesinin Kuruluşunda Yazı Dili - Ağız İlişkisi, *Turkish Studies / Türkoloji Dergisi I*, S. I, sf. 9-18.

KARAHAN, Leyla (1997) *Türkçede Söz Dizimi -Cümle Tahlilleri-*, Akçağ Yay., 4. Bs., Ankara.

KAYMAZ, Zeki (1994); Eski Anadolu Türkçesinde Sayı Adları ve Kullanılışları, *TDAY Belleten - 1991*, sf. 9-17, Ankara.

KORKMAZ, Zeynep (2003); *Grammer Terimleri Sözlüğü*, TDK Yay., Ankara.

KORKMAZ, Zeynep (2003); *Türkiye Türkçesi Grameri (Şekil Bilgisi)*, TDK Yay., Ankara.

MAZIOĞLU, Hasibe (1974); *Kitabu Evsafı Mesacidi'ş-Şerife*, TDK Yay., Ankara.

ÖZKAN, Mustafa (2001); *Türkçenin Ses ve Yazım Özellikleri*, Filiz Kitabevi, İstanbul.

ÖZKAN, Mustafa (2000); *Türk Dilinin Gelişim Alanları ve Eski Anadolu Türkçesi*, Filiz Kitabevi, İstanbul.

SAMİ, Şemsettin (1999); *Kamus-ı Türki*, Çağrı Yay., İstanbul.

ŞAHİN, Hatice (2003); *Eski Anadolu Türkçesi*, Akçağ Yay., Ankara.

TİMURTAS, Faruk Kadri (1994); *Eski Türkiye Türkçesi XV. Yüzyıl Gramer-Metin-Sözlük*, Enderun Kitabevi, İstanbul.

TÜRKMEN, Seyfullah; GÖKDAĞ, Bilgehan Atsız (2004); *Ed-Dürretü'l-Mudiyye Fi'l-Lugati't-Türkiyye*, Akçağ Yay., Ankara.

VURAL, Hanifi; KARAATLI, Recep; SOLMAZ, Ali Osman (2006); *Çağatay Türkçesi*, Divan Yayınevi, İstanbul.

Türkçe Sözlük (2000); TDK Yay., Ankara.

Yazım Kılavuzu (2008); TDK Yay., Ankara.

YILDIRIM, Suat (1998); *Kur'an-ı Hakim ve Açıklamalı Meali*, Feza Gazetecilik Yay., İstanbul.

İnternet Kaynakçası :

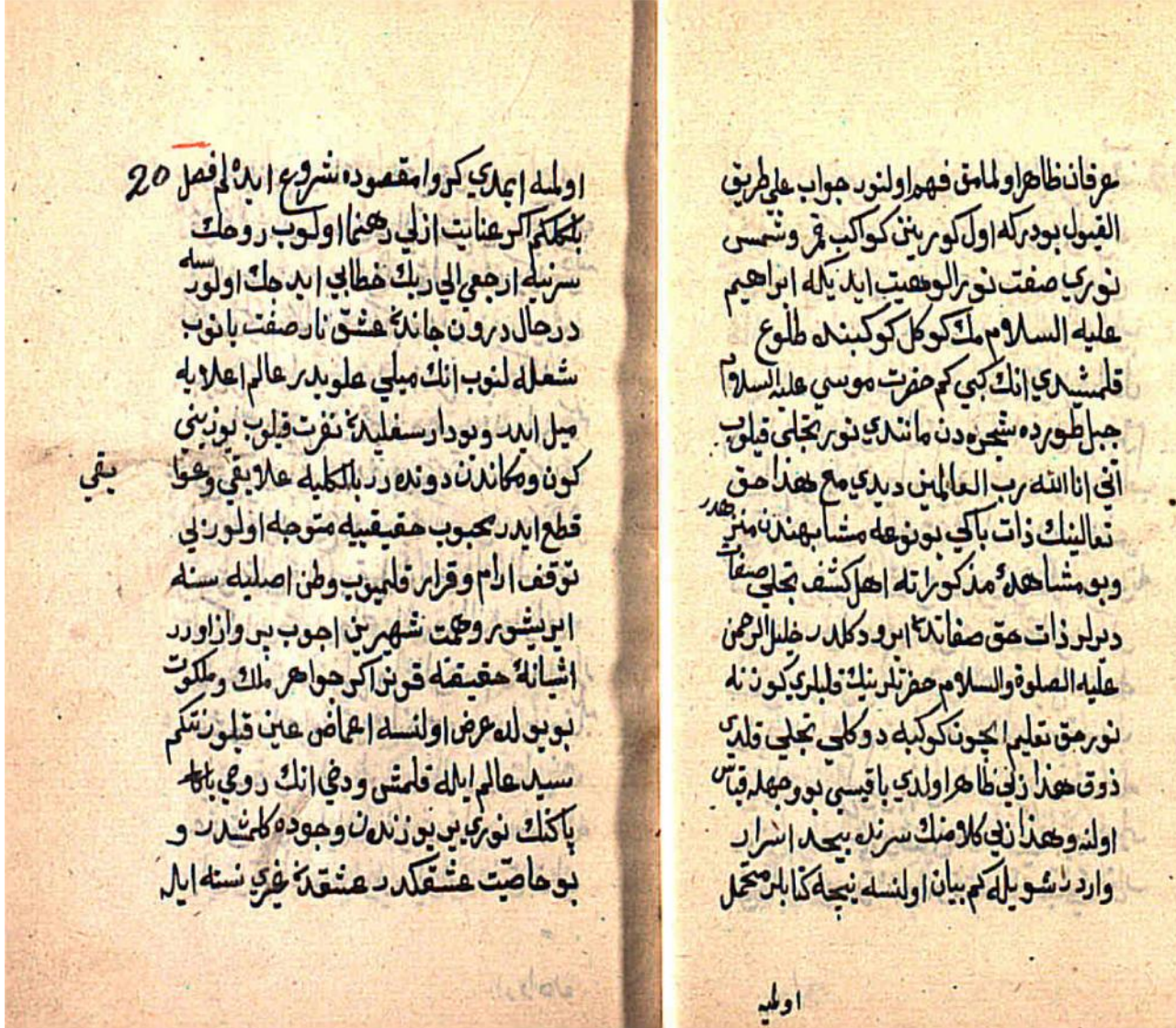
<http://www.diyamet.gov.tr>

<http://www.tdkterim.gov.tr>

EKLER

Mantiku'l-Gayb' dan metin örnekleri eklerde verilmektedir.

EK 1:

منزل الغر روجك صغتي قد يدبر ريله
 قوشمشدر وحق تعالی حضرت تری دخی اوله
 ازله صفت محبت ایله بجای قالدیکله سونه
 کندوی اشکار ایله تنم حدیث قد سینده
 بیوردی فاحیبت ان اعرف چونکه
 ارواح روح پاک محمد صلی الله علیه وسلم
 نور نیک پر تو ندن بویورنکه نور وجود کلدی
 نور عشق ارواح اوزرینه عکسی وردی جمال
 حق بجای قیلوب قولقارینه ندای الست
 برکم ابردی ارواح قائم مثالنده اولوب
 نار عشق منتظر اولمشلردر چونکه اسرار
 عشق ظاهر اولدی هماندم وجودلرین مقابله
 قیلوب قبول قالدیلر در حال درونلرند
 عشق چوش ایلدی فردش قیلوب شوقله
 بلی ورتنا جوانی وپردیلر اول عشق ازلی

ارواح

وما فيها وهر نه کی وارسه ماسوار
 اوله کوکله کرسه طاقت کتور میوب
 بانوب کل اولور عشق بر امانت و دینه
 دد که ذات پاکنه و جمال بچوننه مرف
 اولم بچون قونلمشدر و حار فاردن
 بغض بیور مشد که انا عرضنا الایمانه
 علی السموات والارض والجبال
 فابین ان یحلفنہا واشفقنا الارض
 منہا و حملہا الایمان انہ کان ظلوما
 جهولا امانتدن مراد عشق الہدیر
 دیر لر جهد ایتکه امانتہ امینی اوله سین
 خانی اولوب ظلوم و جهول ادین ایدتمین
 حسر الدنیا والاخرہ حسرتن بولیه سین
 ظور الہامدن و وادی امنی جاندن بری
 اولیه سین بو محله قلب موسی بیه

بر معنی

بر معنی غیبی وارد اولوب و بحر لرنه 22
 بر دانه در صدف قلبد ظاهر اولدی
 خصوص عرض امانتہ که سموات و ارض
 قبول اتمدی انسان دو کلندن مشفق
 اولوب قبول قیلدی سر حکمت بودر که
 انسانده غیب یدنه اول امانتک سرین
 کور مکه کور یوغیدی و هم قوت روحا نیت
 یوغیدی بکه جمله امانتہ اقدام اید لر
 بیک جهتلر ایدی جمعیت یوغیدی اول
 اجلده ابا قیلدیلر اول کیمکه اول اما
 نتک حمالنه جرئت ایتدی ظلم ایتدی
 نفسنه که بر امانتی که اهل سموات
 و اهل ارض قبول قلبیه عظیم شانده
 خوف اید لر بود و کلندن ممتاز اوله
 انسان قبول ایدوب هیچ خوف اتمیه

ÖZGEÇMİŞ

1987 doğumlu olan Fatih CAN, ilk ve ortaöğrenimini Tokat'ta tamamladı. 2005 yılında Gaziosmanpaşa Üniversitesi, Fen – Edebiyat Fakültesi, Türk Dili ve Edebiyatı bölümünü kazandı. Mayıs 2009'da bu bölümden mezun oldu. 2009 yılında Bozok Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Türk Dili ve Edebiyatı Anabilim Dalı, Yeni Türk Dili Bilim Dalında yüksek lisansa başladı. Ocak 2012'de bu bölümden mezun oldu.

FATİH CAN

2012